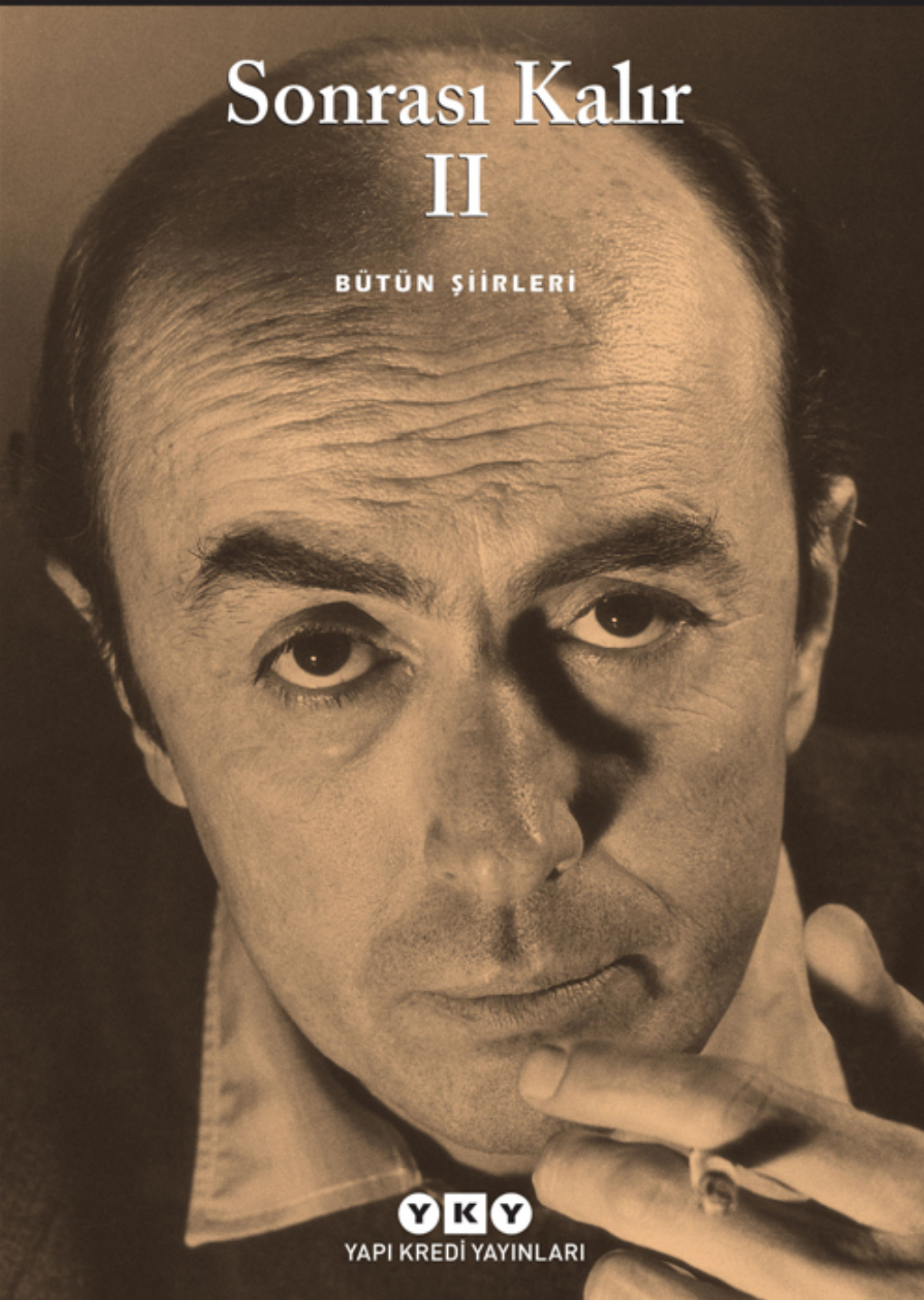
Edip Cansever

Sonrası Kalır
II

BÜTÜN ŞİİRLERİ

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

SONRASI KALIR
II
Bütün Şiirleri

Edip Cansever (1928–1986) İstanbul'da doğdu. İstanbul Erkek Lisesi'nden mezun olduktan sonra girdiği Yüksek Ticaret Okulu'ndaki öğrenimini yarıda bırakarak babasının Kapalıçarşı'daki dükkânında ticarete başladı ve 1976 yılına kadar antikacılık yaptı... Turgut Uyar ve Cemal Süreya ile birlikte "İkinci Yeni"nin öncü şairleri arasında anılan Cansever'in ilk kitabı *İkindi Üstü* (1947), henüz 19 yaşında bir delikanlının, dünyayla ilk karşılaşmasının, tanışmasının ve ilk itirazlara yeltenişinin izlenimlerini dile getirir. Yer yer acemice de olsa alttan alta, akacağı derin ve geniş yatağın ilk işaretlerini de taşıyan *İkindi Üstü*'nden sonraki ikinci kitabı *Dirlik Düzenlik* (1954), büyük ölçüde "Garip Şiiri"nin etkisinde kalsa da, şairin daha sonra İkinci Yeni'ye ulanacak şiir yaklaşımının ilk ipuçlarını verir; bu kitapta yer alan "Masa da Masaymış Ha" adlı şiir, Türk şiirinin en çok bilinen şiirleri arasında yer alacaktır. Dilini olduğu kadar konularını, yöneliş ve tercihlerini de bulduğu kitap olan *Yerçekimli Karanfil* (1957), "bireyin yalnızlığı ve yabancılığının güdülediği sonsuz arayış çabası" biçiminde özetlenebilecek Cansever şiirinin temellerini atar; ve aynı izlek, "dramatik şiir"in ayrı ayrı ustalık örnekleri olan *Umutsuzlar Parkı* (1958), *Petrol* (1959), *Nerde Antigone* (1961) ve *Tragedyalar* (1964) ile sürer. *Çağrılmayan Yakup*'la (1969) başlayan sol siyasal eylemlere duygusal ve düşünsel planda katılışın şiirleri, *Kirli Ağustos*'ta (1970) çeşitlenerek sürdükten sonra, *Sonrası Kalır*'la (1974) destansı boyutlar kazanır. *Ben Ruhi Bey Nasılım* (1976) ve *Sevda ile Sevgi* (1977), toplumsal planda yaşanan "yenilgi"nin ardından yeniden bireysele dönüştür; ve *Şairin Seyir Defteri* (1980), *Bezik Oynayan Kadınlar* (1982), *İlkyaz Şikâyetçileri* (1984), *Oteller Kenti* (1985) adlı kitaplar, bu "içe kapanış"ı evrensel yalnızlık planında kavrayışın şiirlerini bir araya getirir. *Yerçekimli Karanfil* ile 1958 Yeditepe Şiir Armağanı; *Ben Ruhi Bey Nasılım* ile 1977 TDK Şiir Ödülü; ve *Yeniden* adlı toplu şiirleriyle Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Ödülü bulunan Edip Cansever'in yayımlanmamış şiirleri *Gül Dönüyor Avucumda* (1987) adlı kitapta toplanmıştır.

Edip Cansever'in
YKY'deki kitapları:

Sonrası Kalır – Bütün Şiirleri (iki cilt, 2005)
Şiiri Şiirle Ölçmek – Şiir Üzerine Yazılar,
Söyleşiler, Soruşturmalar (2009)
Öncesi de Kalır (Kitaplarına Giremeyen Şiirler) (2009)
Ben Ruhi Bey Nasılım (2016)
Çağrılmayan Yakup (2018)
Kirli Ağustos (2019)

Doğan Kardeş:
Gelmiş Bulundum – Seçme Şiirler (2008)

EDİP CANSEVER

Sonrası Kalır
II

Bütün Şiirleri

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 2190
Şiir - 194

Sonrası Kalır - Bütün Şiirleri II / Edip Cansever

Kitap editörü: Bedirhan Toprak

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1 Baha İş Merkezi
A Blok Kat: 2 34310 Haramidere / İstanbul
Telefon: (0 212) 412 17 00
Sertifika No: 44452

1. baskı: İstanbul, Nisan 2005
16. baskı: İstanbul, Ocak 2020
ISBN 978-975-08-0939-4
Takım ISBN 978-975-08-0937-8

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2015
Sertifika No: 44719

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
facebook.com/YapiKrediKulturSanatYayincilik
twitter.com/YKYHaber
instagram.com/yapikrediyayinlari

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İçindekiler

11 • Sunuş

BEN RUHİ BEY NASILIM

17 • I
22 • II
24 • III
28 • IV
31 • V
36 • VI
38 • Bir Çiçek Sergicisi Der ki
43 • Bir Meyhane Garsonu
48 • Patron Masaya Gelir
53 • Kürk Tamircisi Yorgo ve Küçük Bir Olay
58 • Ruhi Bey Anlatıyor: Bir Düğün Günü ve Sonrası
62 • Bir Genelev Kadını Ve...
65 • Ruhi Bey ve Limonluktaki Yangın
73 • Kısa Bir Not: Konaktaki Son Gün ve...
80 • Bir Otel Kâtibi
86 • Bir Olay: Ruhi Bey ve Gülcünün Ölümü
93 • Cenaze Kaldırıcısı Âdem
97 • Acaba
100 • Düşlüyor Ölümünü Ruhi Bey
105 • Koro
106 • Ruhi Bey

SEVDA İLE SEVGİ

113 • Adsız Bir Çiçek
114 • Adını Funda Oteli Koy
115 • Ona Bir Kolye Vermiştim...
116 • Sevda Bir Ateş Buldu Sende...
117 • Bir Taş Atarsın...
118 • İçinden Doğru Sevdim Seni
120 • Kekik Kokar...
121 • Ihlamur Bardağını...
122 • İçindeki Sessiz Parlaklık
125 • Çiçekleri Sulasan...
132 • Kaç Kişiydik...
140 • Biz Bu Şafak Vaktinin...
141 • Seni Günlere Böldüm...
142 • Bir Su Yılı Denebilirdi...
144 • Hiçbir Pul Hiçbir Zarfa Yakışmıyor

145 • Bilmezsin Bu Yolları Sen
149 • Bitti O Sevda...
150 • Hayır Hiç Yadırgamıyorum
152 • Bu Gemi Ne Zamandır Burada
153 • Bir Mektup Atanın...
154 • Öyledir...
155 • İşte Bir Eklem Yeri Daha
156 • Bilmez miyim Hiç...
159 • Bir Ölü Dalga...
161 • Saat Onda Kalkacak Vapur
164 • Bir Plak Gibi Dönüyor Gökte Mavilik
165 • Leylak Itır Lale
167 • Seçemiyordum İyi
169 • Boşversene Sen Niye Beklemeli
173 • Her Sevda...

ŞAİRİN SEYİR DEFTERİ

177 • Başlangıç
179 • Ölü Bir Deniz Yıldızı
180 • Kuşatma
181 • Rüzgârların Dinlendiği Yer
183 • Neler Almalıyım Yanıma
188 • Bir Şiir Yazılırken
193 • İçerikler
200 • Şu Küçük Şey
201 • Kokmayı Paylaştım
202 • Yontucu Kares
203 • İki Kent
204 • Anısındayım
205 • Kaktüs
206 • Kitap, Menekşe, Tırnak
207 • Pathetique
208 • Yaz ve Kış Otelleri
209 • Beş Mevsim

EYLÜLÜN SESİYLE

213 • Su Altında Kanat Çırpan Üveyik
220 • Ölüler Şimdi
222 • Bir Ölünün Akşam Gezintisi
223 • Yaş Değiştirme Törenine Yetişen Öyle Bir Şiir
225 • Gelmiş Bulundum
226 • Ölü Nokta
227 • Yıllarca Önceki Gibi
228 • Eylülün Sesiyle
230 • Belirsizlikler
235 • Bir Gün
236 • Pusuda
238 • Üçlükler

BEZİK OYNAYAN KADINLAR

247 • Manastırlı Hilmi Bey'e Birinci Mektup
253 • Manastırlı Hilmi Bey'e İkinci Mektup
260 • Manastırlı Hilmi Bey'e Üçüncü Mektup
268 • Cemal'in İç Konuşmaları / I

274 • Cemal'in İç Konuşmaları / II
280 • Cemal'in İç Konuşmaları / III
285 • Manastırlı Hilmi Bey'e Dördüncü Mektup
288 • Seniha'nın Günlüğünden / I
294 • Seniha'nın Günlüğünden / II
299 • Seniha'nın Günlüğünden / III
303 • Seniha'nın Günlüğünden / IV
306 • Seniha'nın Günlüğünden / V
310 • Seniha'nın Günlüğünden / VI
314 • Seniha'nın Günlüğünden / VII

Ester'in Söyledikleri
317 • Kendime
318 • İstek
319 • Kan Yargısı
320 • Göz Suyumda
321 • Akmayı Duydum
322 • O Bile
323 • Düşüş
324 • Duruş
325 • Doğuş
326 • Umuş
327 • İkilemler
328 • Özleyiş
329 • Saplantı
330 • Gidemeyiş
331 • Biliş
332 • Yeniliş
333 • Bitmeyen
334 • Düş
336 • Uyanış
339 • Bitiş

İLKYAZ ŞİKÂYETÇİLERİ

İlkyaz Şikâyetçileri
345 • I- Kaçışına Uğrayan Çiçek
348 • II- Hiç, Öyle
351 • III- Yuvarlanıyor İlkyaz
353 • IV- Çarliston Günleriydi
359 • V- Düşgillerden Bir Geçit Töreni
361 • VI- Anlamıyorum
362 • VII- Eriyen Kar Tadında
363 • VII- Fotoğrafta Çıkmak
366 • IX - Muleta
368 • X- Caz Mevsimiydi
372 • XI- Tangolar Kendisiymiş
374 • XII- Yakasında Kâğıttan Bir Gül

İki Düş Arasında Beklenti
379 • Sona Kalsa
381 • Çiçekler Zamanında
382 • Alışılmış Bir Vakit Tanımlaması
385 • Yetindik Başlangıcıyla

387 • Kirlilik Vakti
388 • Görülmeyi Gördük
389 • Doğa Çeşnicisi
390 • Başka Ne Olan
392 • İki Düş Arasında Beklenti

Armalar
399 • 1, 2, 3
400 • 4, 5, 6
401 • 7, 8, 9
402 • 10, 11, 12, 13
403 • 14, 15, 16

OTELLER KENTİ

Otel Oteli
409 • Bir Otel de Sizin Adınız
410 • Tenis Topu
413 • Yüzme Havuzu
417 • Do Re Mi Gül
419 • Sol La Si O
422 • Otel Oteli

Eros Oteli
429 • Eros Otelinin Kambur Müdürü
430 • Otel Müdürünün Yardımcısı
432 • Metrdotel Eros Otelinde
435 • Tenis Öğretmeni
441 • Bahar Sezgisi-Bahar Ötesi-Bahar Ertesi

Sera Oteli
459 • I
462 • II
463 • III
464 • IV
466 • V
467 • VI
468 • VII
469 • VIII
471 • IX
475 • X

Phoenix Oteli
481 • I. Bölüm
489 • II. Bölüm

GÜL DÖNÜYOR AVUCUMDA

497 • İki Ada
504 • Herhangi Bir Gün
506 • Banderillo
507 • Var ile Yok
508 • Kırda
509 • Yalnızlık Sensin
510 • Saat Kulesi
511 • Hızlı Yeşillik
512 • Üç Kadın
513 • Turgut Uyar
514 • Süreksizliğin Başkaldırışı
515 • Çevrim
516 • Acı Kum
520 • 15 Mart 1985 İçin

ÖNCESİ DE KALIR

523 • Yayla Gezintisi
524 • Akşam
525 • Yaz'a Veda 1-2
526 • Düşünce
527 • Vadi
528 • Saksılar
529 • Bu Akşam
530 • Gün Dönümü
531 • Anış I-II
532 • Değirmen
533 • Sabaha Karıştıkları
534 • Esinti I-II
535 • Armutlu Sakinleri
536 • Kızılcıklar
537 • İnsan Hâli
538 • Küçük Şeyler
539 • Hareket
540 • Su Yanındaki Parklar
541 • Yalnızlık İçinde
542 • Eski Konaklar
543 • Renkli Elbiseler
544 • Yalnız Bir Kadın
545 • Sıcak Geçen Günler
546 • Sazan Balıkları
547 • Tiyatro Artisti
548 • Tiyatroda Olup Bitenler
550 • Şehre Gelen Palyaço
551 • Eski Evler Eski İnsanlar -I-
553 • Serüven
554 • Güneşlik
556 • Aşk İçinde Yaşıyoruz
557 • Birinci Perde ve Eğlence
558 • Güneşlik
559 • Fındık Çuvalları
561 • Eskiden Âşıktım
562 • Ev Kapı Tüy İncelik ve Horozların Gidişiyle Şiir
563 • Birinci Perde ve Edip Cansever
564 • Plaj, İp, Kol, Şezlong, Balık ve Rahatlık
566 • Kırın Ortasındaki Duvar
568 • Güzellik
569 • Çömlek Boyayan Adam
571 • Akıl
573 • Herkes Benim Yaptığımı Yapsın
575 • Pencere
575 • Görüş
576 • Fincan
577 • Oyun
578 • Bugi Bugi
579 • Kâzım-Hristo-Eleni
580 • Kışt
581 • Kolaylık
582 • Düzdeki Kavga
584 • İnsan Hürriyet Düşünürken Güzeldir
585 • Uçaklı Gök
586 • Müziksiz Düğün
587 • Canlılar
588 • Ütülenmiş Düşünce
589 • Çil Çil
590 • Işığın Hızı
590 • Ses Duvarı
591 • Ağaç Diken Çamaşır
593 • Yaşasın Kalsiyum Üretimi Artırıyoruz
595 • Bilimler
596 • Korkudan Değil
597 • Yok Bir Şey

605 • Bir Sıra Dil Balığı
607 • Mendil Mendil Mendil
Ne Kadar Mendil Varsa
O Kadar Acılıyım
608 • Bizim de Bir Bildiğimiz Var
610 • Güz Bayan - 15 Mart 1982
612 • Günün Adı
613 • Mavi Uçlu Bir Kaptan
615 • Bir Doğum Günü İçin
Çalgılı Şiir
616 • Bu Kaçıncı Bahar

Sunuş

Edip Cansever'in sağlığında yayımlanan şiirler toplamı *Yeniden*'de (Cem Yayınevi, İstanbul 1981) "Şair eliyle" yapılmış olan "eksiltme", ölümünden sonraki toplu basımlar olan *Yerçekimli Karanfil* ile *Şairin Seyir Defteri*'nde de (Adam Yayınları, İstanbul 1984) sürdürülmüştür ve söz konusu basımlar, Cansever şiirinin geçtiği tüm aşamaları yansıtabilmekten uzaktır. Örnekse, söz konusu toplu basımlara *Dirlik Düzenlik*'ten sadece dört şiir alınırken, kitaba adını veren "Dirlik Düzenlik" başlıklı şiir bile dışta bırakılmıştır; kezâ, *Yerçekimli Karanfil*'den *Petrol*'e, *Çağrılmayan Yakup*'tan *Sonrası Kalır*'a, kitapların orijinal basımlarıyla toplu basımları arasında şiir sayısı bakımından ciddi farklar vardır. Dolayısıyla, Edip Cansever'in şiir külliyatını "bütün şiirleri" alt başlığıyla yayımlama kararı aldığımızda, öncelikle, kitapları ilk basımlarındaki şiir sayısıyla yayımlama zorunluluğundan hareket ettik.

Şair'in, kitaplarının sonraki basımlarına almamakla yetinmeyip tümden reddettiği, unutmak istediği *İkindi Üstü*'ne yer verip vermeme meselesine geldiğimizde ise yayınevi olarak ciddi bir ikilemle karşı karşıyaydık: Şair'in kendi eliyle yapmış olduğu söz konusu "eksiltme"yi bu yeni basımda "tamamlama" yoluna giderken, şairin "reddetmiş" olduğu (ama bir kere yayımlanmış ve artık kamu'ya malolmuş) kitabına yer vermemekle bir tür çifte standarda yol açmayacak, "eksiltmesi"ni reddedip "reddedişi"ni onaylayarak başta kendimizle çelişmeyecek miydik? Öte yandan, bir kere basılarak kamu'ya, en azından edebiyat tarihi-

ne malolmuş bir kitabı –hele okur önüne "bütün şiirleri" gibi bir iddiayla çıkılıyorken– kimden, hangi gerekçe ve ne gibi bir sansür mantığıyla saklayabilir ya da meraklısının pekâlâ ulaşabileceği bir kitabı gözlerden saklamaya çalışmakla kendimizden başka kimi kandırabilirdik... üstelik –Edip Cansever'in, biraz da Orhan Veli'nin katı eleştirisinin etkisiyle reddettiğini düşündüğümüz *İkindi Üstü* adlı kitabının, şiirine herhangi biçimde gölge etmesi bir yana, Şair'in şiir serüveninin sonuna kadar farklı biçimlerde uğrayacağı izleklerin ilk işaretlerini içermesi bakımından başka hiçbir kitabının taşımadığı bir ayrıcalığa sahip olduğu aşikârken? Kaldı ki, "sonrası kalır" demişti Şair, şiir gücünün o harika sezgisiyle!

Sonuç olarak: Şair'den aldığımız ilhamla... ve bir şairin tüm şiirlerini yayımlama girişiminin, bilinen yayıncılık kalıpları dışında "edebiyat hizmeti" işlevini de yerine getirmesi gerekliliğinden hareketle, yaşı kırkı-elliyi bulan birçok şairin bile haberdar olmadığı *İkindi Üstü*'nü de kapsayan bir toplamla çıkma kararı aldık. Ki bugün elinizde tuttuğunuz bu toplam, Edip Cansever'in sağlığında yayımlanan kitaplarının ilk basımlarındaki tüm şiirleri kapsamasının yanı sıra dergilerde kalmış şiirlerin ilk kez bir kitapta toplanması bakımından da ilktir.

Cem Yayınevi'nin *Yeniden*, Adam Yayınları'nın *Yerçekimli Karanfil* ve *Şairin Seyir Defteri* toplu basımlarında yer almayan şiirleri, dipnotlarda kullandığımız (*) işaretiyle karıştırılmaması için (◈) işaretiyle belirtip ilgili sayfaya açıklama notu düştük. Bir kısmının, dönemin basım-yayıncılık koşullarından kaynaklandığını düşündüğümüz harf hatalarını düzelttik; ancak özellikle ilk kitaplarda yer alan "yaşıyan, dökülmiyen, harcanmıyan" türü söyleyişleri (dönemin dil tercihini yansıtabilmek açısından) olduğu gibi bıraktık. İlk kitaplarda "kimbilir, herşey, hergün, yanyana, gözgöze" biçiminde yer alan kullanımlarda ise, izleyen kitaplarda günümüzdeki kullanıma dönülmüş olmasından hareketle geçerli imla kurallarını uyguladık; aynı gerekçeyle, ilk kitaplarda yer alan "filân, telâş, plâk, silâh" gibi kullanımları günümüz imla kuralları doğrultusunda düzelttik. Gene, "bütün şiirleri" toplamındaki dil birliği açısından (ve özellikle *Nerde Antigone, Tragedyalar* ve

Ben Ruhi Bey Nasılım adlı kitaplarda), özel isimlerin ek alması durumunda (’) işaretini kullandık.

Her iki cilde de *Sonrası Kalır* başlığını uygun gördüğümüz bu yeni basımın, Edip Cansever’in tüm şiirlerini “eksiksiz” biçimde bir araya getirdiği iddiasında, elbette olamayız... ama bugüne kadar yayımlananlar içinde “bütün”e en yakın basıma ulaştığımıza; ve toplu basımlarda yer almadığı gibi, kitaplarının ilk basımlarına da girmemiş, dergiler dışında ilk kez bir kitapta yayımlanan bir dizi şiirin, Edip Cansever şiirine önemli ve yeni açılımlar getireceğine inanıyoruz. Umarız, Şair’e yakışmıştır... umarız, şiirseverler yeni bir buluşma yaşarlar Şair’leriyle!

Yapı Kredi Yayınları

Ben Ruhi Bey Nasilim

İstanbul, 1976 / Koza Yayınları

I

Gördün mü hiç suyun yanmasını tuzda
Gördüm ben bu yaşam boyu iniltiyi
Büyük bahçelerin küçük içinde
Saksılardan birinde
Gördüm de
Uyurken uyandırılmış gibi
Beni bir sardunya büyüttü belki.

>

O ben ki
Bir kadında bir çocuk hayaleti mi
Bir çocukta bir kadın hayaleti mi
Yalnızca bir hayalet mi yoksa.

Ne peki
Yere dökülen bir un sessizliği mi
Göğe bırakılmış bir balon sessizliği mi
İşini bitirmiş bir org tamircisinin
Tuşlardan birine dokunacakkenki
Dikkati ve tedirginliği mi.

Bekler mi beni
Her yanı, ama her yanı çocuklar gibi gülümseyen
Bir sürü yaz gününün içinde
Acaba bekler mi beni
Uykularım, o sonsuz uykularım
Yanmış bir limonluktaki
–Ve limonlar ki her gün bir yaprak ayininde
Sesini hiç eksiltmeyen–
Ama bilmez miyim ben
Bilmez miyim hiç
Böyle sığ hayallerle oyalanmak yerine
Kısacık bir zaman olmalıydı elimde
Turfanda mevya gibi bir zaman
Yollar yollar kateden tadı ve ekşiliği
Geçerek erguvanların dönemecinden
Leylakların dörtyol ağzından
Yapıştırıncaya dek beni dudaklarına
Acının dudaklarına ve geçmişin
Bir yaban gülü yaprağı gibi beni
Ama ne gezer.

Korkmuyorum artık solmaktan
Solmaktan ve solgunluktan
Gelmişim nerelerden böyle
Kurumuş bir dere yatağı gibi
Ya da pek kurumamış da
Baygın, hasta ya da cançekişen
Çırparaktan yüzgeçlerimi dip sularında
Ya da yer tahtaları, muşamba, örtük perdelerin kasvetini
Yorgun düşerek taşımaktan
Ve ne çıkar ayırmasam kendimi
Suların büyük içkilere kavuştuğu koylardan.

Koylardan
Kapsayan o sevimsiz, o küçük aşkları da
Eskiyen turunçlar gibi ilk rengini pek aratmayan
Ayırmasam kendimi
Diyorum ayırmasam
Köhnemiş bir geminin –izine pek rastlanılmayan–
İçindeki bir yolcudan da, değerli taşlarla dolu cepleri
Cepleri yüreği cepleri
Ayırmasam da ben
Kim görürdü o yolcuyu, yani kim farkederdi beni
Sıradan acılardır çünkü bütün ilgileri toplayan
Oysa sıkıntıyı buruşuk bir iç çamaşırı gibi saklayan
Bu kımıltısız gövde
Görülmemiştir ki hiç görülsün şimdi
Görülmediği gibi gündoğumundan havalanan kuşların
Ya da bir oda kapısını açtığınız zaman
O müthiş öğle sıcağında
Pencerenin önünde örgü ören birinin
–Örgü mü, bir çay bardağını başka başka tutan ellerin becerikliliği mi–
Görülmediği gibi
Ama var mıydı sanki görülmeyi isteyen
Var mıydı bir şeyler bekleyen yüreğimin eskittiklerinden.

II

Ve her şey hızla yetişti sonra
Sarı bir günün kahverengi yarınına.

Yıkılmış bir ağacın üstünde yıllarca oturdum da
Gözleri avına benzeyen bir avcıydım sanki
Ağaç da çürümüş zaten
Kazımış, oymuş bir yerlerinden gelip geçen onu
Ağaç mı, içi yıllarla dolu bir kutu mu
Çözmek için mi acaba içlerindeki bir gizi
– Gizi mi, bir giz gereksinmesini mi –
Yoklamışlar orasından burasından
Kim bilir.

Ama sessizlikten başka ne bulmuşlar
Önemsiz bir iki anıdan başka
Ya insan kılığında ya da bir dekor taşkınlığında
Sorarım ne bulmuşlar
Çoktan yeni bir umuda dönüşmüştür onlar da
Anılar.

Oysa bambaşka şeyler olmalıydı ağaçta
Kazılmış, oyulmuş yerlerinde ağacın
Buruk, mayhoş, daha çok da bir zehir tadındaki
Bir şeyler olmalıydı. Ve sanki
Yıllar var ki saklamışım orda ben
Saklamışım anlaşılan
Odasında yapayalnız doğuran bir kadının
Dışa vurmak istemediği
Ya da pek gereksinmediği
O iniltiyi andıran
Duyurulmayan her şeyi.

III

Ve her şey dönüştü işte
Kahverengi bir çarşambadan
Sapsarı bir cumartesiye.

Ansızın bir rüzgâr çıktı demin
Çölde yanıt arayan alaycı bir rüzgâr
Kolalı bir örtü gibi acıtıyor yüzümü
Yakıyor gözkapaklarımı da
Toplayıp getiriyor anılarımı bir bir
Uzun yolları hiç sevmeyen anılarımı.

(Kaç türlü girilirdi anılardan içeri?
1 – İşte! bir zambağın özsuyunun içilişi gibi
2 – Süt emer gibi bir memeden
Bütün renklerin ve bütün kokuların bir bir bilinişi
3 – Dibini kazıyor alanlar: dünyanın iççekişi.)

(Ansak mı anmasak mı
Yeri mi şimdi değil mi
Bir tren yolculuğunda ve her yerde
Her şeyin ya da hiçbir şeyin hiç mi hiç çekilmezliğini
Bir hafta tatilini, bir öğle vaktini, belki bir pazartesini
Saatler iyi
Adamlar gülüyorlarsa iyi, gülmüyorlarsa gene iyi
Ve bütün yolcuların dalgın
Koparıp koparıp bir şeyler yediklerini
Görünüşte kararsız
Görünüşte üzgün, endişeli
Görsek mi acaba, görmesek mi
Açıp da kapalı gözlerini arada
Şöyle bir görünümü tek bir solukta
Yalandan, inatla içine çekenleri
Ya da bir köprüden geçerken, bir tünele girerken
Belirtip yüzlerinde çok görmüşlüğün izlerini
Bir tilki çevikliğiyle, acele
Katarak yolculuğa hiç yoktan bir gizemliliği
Bilmem ki, görmesek mi

>

Durunca tren bir istasyonda
Dudakları çatlamış, ateşli, hasta bir istasyonda
Dünyanın bütün elma satıcılarına bakıp
Bakıp da her şeyi ilk defa tanıyormuş gibi
Uzanıp pencerelerden sarkık gerdanlarıyla
Tutarak parmaklarıyla yalancı
Ve ucuzundan bir kolyeyi
Acaba görmesek mi
Bir treni ve dünyada tren olan her şeyi.

Ansak mı anmasak mı acaba
Yeri mi şimdi, değil mi
Sırasını bekleyen bir kadının, hasta
Gereğinden fazla abartılmış yüzünü
Besbelli iğrenirdiniz
Çevirirdiniz gözlerinizi yer tahtalarına
Bir duvar saatine ya da kapıya
Telefona bakardınız, tırnaklarınızı incelerdiniz uzun uzun

Kısaca
Kaçınmak isterdiniz o yüzden –ama bitmedi–
Gördünüz, görüverdiniz bir daha
Sıyrılmış acılardan ansızın
Sevecen, durgun, sade
O yüzü
Belki de, orda, acele
Karar verdiniz
Bir anneniz olsun isterdiniz böyle
Ve belki de sarılıp öpmek isterdiniz onu
Her neyse...

Söylesek, yeniden mi söylesek şimdi de
Ben uzun yolları hiç sevmem
Doğacak bir çocuk gibi beklemeli anılar
Ansızın doğmalı, ansızın ölmeli saniyelerde.)

IV

Bırakıp gidiyor anılarımı rüzgâr
Denize bırakılmış çöpler gibi
Yol kenarlarında birikmiş gereksiz eşyalar gibi
Geri veriyor ve çekip gidiyor usulca.

Bulanık bir havuzun yanında buluyorum kendimi

Bakımsız, taşları kırık bir havuzun yanında
İçinden koyu yeşil bir çocuğun baktığı
Çürümeye yüz tutmuş yaprak renginde
Ağlaması yağmurlu bir sundurmaya benzeyen
Kırık iskemleleri, çatlamış mermer masasıyla
Yağmurlu bir sundurmaya
Ve pencerelerde belli belirsiz bir kadın
Pencerelerde ve her yanda.

Bir çocukta bir kadın hayaleti mi
Bir kadında bir çocuk hayaleti mi
Yalnızca bir hayalet mi yoksa.

(Nerdeyim
Kelebeklerden dokunuşlar alan bir yaprak gibi inceyim
Para bozduranların az çok bildiği
Adres soranların gene bildiği
Bir sokakta bir aşağı bir yukarı
Saatlerce dolaşanların hemen hemen bildiği
Amansız bir güceniğim.)

Geri getiriyor bunları rüzgâr
Geri getiriyor anılması kırmızı bir konağı da
İniltili, hasta bir konağı da
Çatısında baykuşların tünediği
Birtakım iplerin düğümlendiği tahtaboşlarda
Ve bütün konuşmaların bir tek cümlede toplanıp
Suskunluğu bir anıt gibi yükselttiği
Bir konağı ve konağın olanca görkemini
Geri getiriyor rüzgâr.

>

(Konaksa yandı çoktan
Tertemiz bir asfalt ezip geçti onu
İyi biliyorum tertemiz bir asfalt
Ezip geçti onu
Kırmızı bir konak mezarı gölgesi bırakarak.)

Ve yıllar ve günler ve saatler ayarlandı
Caddeler, işhanları, kahveler ayarlandı
Meyhaneler, genelevler
Pasajlar, dar sokaklar, geçitler
Soğuk biralar ayarlandı, soğuk her şey
Ve bütün ilişkiler
Birden yerini aldı.

Ve her şey yetişti gene
Sarı bir çarşambadan
Kahverengi bir cumartesiye.

V

Ben Ruhi Bey, nasıl olan Ruhi Bey
Nasılım
Bir yaz ikindisinden çıktım geldim
Diyelim bir pazartesiydi, biraz da şöyle geldim
Kapıyı iyice kapadım
–Kapadım mı, evet, kapadım–
Çitlenbik ağacının altından geçtim
Frenk üzümlerinden bir iki salkım kopardım
Dişlerimle sıyırdım
Sardunya renginde ve sardunya tadında idiler
Biri fotoğrafımı çekiyorkenki gibi durdum
Azıcık gülümsedim
Ve dünya bana gülümsedi
Çakılların üstünden yürüdüm
Yürüdüm ki, bir sese benziyordum sanki
Yüzyıllarca önce kırılmış bir kemik sesi
İyice duydum
Çıkarken bahçe kapısını açık bıraktım

>

–Çok yüksekti. Deniz dibi renginde ve demirdendi. Üstünde aslan başı kabartmalar vardı. İki yanında çok yüksek iki duvar uzar giderdi. Dışardan çam ağaçları görünürdü. Bir kırbaç gibi görünürdü. Ve ağaçların üstünde kırbaç kılıflarına benzeyen ve evlâtlıkların mavi pazen giysilerini andıran kalınlaşmış bir gökyüzü dururdu–

On sekiz on beş trenine yetiştim
Geniş kadife koltuğa oturdum
Puromu yaktım –iki kibrit harcadım–
Akşam gazetelerinde pek bir şey yoktu
Haydarpaşa'ya kadar bulmaca çözdüm
İskelede saçları çok iyi taranmış bir kız bana baktı
Bakışından tedirgin oldum
Giyimsizdi, boyasızdı, bakımsızdı
Vapurla Karaköy'e geçtim
Tokatlı'ya uğradım
Köprüden aldığım Fransız dergilerini karıştırdım
Kirazla bir kadeh rakı içtim

Çıkarken boy aynasında kendime baktım
Oldukça yakışıklıydım
Gömleğim tertemizdi, beyaz ceketim
Tertemizdi ve ayakkabılarım
Pantolonum ütülü
Yelek cebimde ince altın bir zincir
Sarı ve ince bıyıklarım
Tam Ruhi Bey bıyığıydı
Ve iki parmağım arasında bir çiçek sapı
–Zakkum muydu, değil miydi, belki yazpatı–
Boynumda menekşe rengi bir papyon
Hafifçe sarkık
Dudağımda bitti bitecek bir sigara
Kenarında dudağımın
Dışarı çıktım.

>

Tünele bindim, Asmalımescit'teki Viyana lokantasına geldim.
Avusturyalı karı koca beni karşıladılar
İkisi de eğilerek ben dimdik durdukça onlar bir kez daha eğilerek sonra yüz kez bin kez ve durmaksızın eğilerek beni karşıladılar
Benden başka oldukça şişman iki adam daha vardı, Beyaz Rus-lardandılar, gözleri necef taşı gibi sert ve parlaktı
Tezgâhta bir Leh Yahudisi votka içiyordu, yüzündeki ince damarlar fırçayla çizilmiş gibiydi, bir silinip bir canlanıyorlardı
Soğuk et getirdiler bana, omlet, bira filan getirdiler
Üstüne kremalı ahududu getirdiler, likörle kahve getirdiler
Çıkarken bolca bahşiş bıraktım.

Markiz'e uğradım, dört mevsimden süzülmüş bir konyak içtim
Düzeltip arada bir bıyıklarımı
Uçları hafifçe ıslak
Bir ara pencere camında kendime baktım
Baktım ki, ben Ruhi Bey
Nasıl olan Ruhi Bey
Daha nasılım.

Oradan Galatasaray'a kadar yürüdüm
Bir kadının pembe beyaz teni dağılıp uçuşarak
Gezindi ortalıkta bir süre
Ve durdum
Durdum bu güzel yaz ikindisinden çıkıp
Bambaşka bir sonbahar sabahını giyininceye kadar
Nasılım.

VI

Nasıl olacaksınız Ruhi Bey
Bugün de erkencisiniz Ruhi Bey
Şarapla bira mı içiyorsunuz Ruhi Bey
Böyle sabah sabah Ruhi Bey
Akşam akşam Ruhi Bey
Akşam sabah Ruhi Bey
Cıgara alır mıydınız Ruhi Bey
Yakalım Ruhi Bey, yakalım
Böyle üşümüyor musunuz Ruhi Bey
Benim de ayakkabılarım su alıyor Ruhi Bey
Ne olur ne olmaz
Önümüz kış Ruhi Bey
Ee, daha nasılsınız Ruhi Bey
– İyiyim iyiyim.

(Gelsem gelsem bir solgunluktan gelirim
Kızgın bir sardunyanın üstelik üvey çocuğu
Pembe pembe azarlanırım
O ölür ben azarlanırım
Kocaman bir konakta uzarım kısalırım
Ellerim tırnaklarım
Yeni kırpılmış bir koyun derisi gibi pespembe
Ve sıcak
Gözlerim, gözlerim benim
Denizi ilk defa gören bir çocuğun
Birdenbire yaşlanması neyse.)

Sizinle görüşelim Ruhi Bey
Vaktim yok, vaktim yok
Ruhi Bey görüşelim
Vaktim yok görüşmeye kimseyle
Ruhi Bey!
Kendimle bile, kendimle bile.

(Olmaz ki, kimse kimseyi sevemez
Ama hiç kimse.)

BİR ÇİÇEK SERGİCİSİ DER Kİ

Bin dokuz yüz on iki miydi, bin dokuz yüz elli iki miydi
Güneşli bir öğle miydi, çiçekler gölgesiz miydi
Ellerim kirli miydi
Neydi
Çiçeklere su mu serpiyordum, bir karanfil çok mu uzaklardan gelmişti
Bilmem ki
Benim bütün yaşamımda hep karanfiller olmuştur
Her zaman hatırlarım
Sanki bir karanfilden sürekli doğmuşumdur
Bin dokuz yüz on iki doğumlu bir karanfili
Karım göğsüne takmıştı. Şimdi ben çok yaşlıyım
Şimdi ben nedense çok yaşlıyım
Herkesi ayrı ayrı tanımam
Ruhi Beyi İçerenköy'den tanırım
İçerenköy'ü iyi bilirim de ondan
Kaç yıl önceydi, şimdi unuttum
Babasını da tanırım
Kaç yıl önceydi, bilemem
Üryani eriği gibi gözleri vardı
Çizmeleri, kamçısı
Ruhi Bey benden çiçek alırdı
O zamanlar sokak sokak dolaşırdım
Çiçek alanları iyi bilirdim
Ruhi Bey de çiçek alırdı
Nedense benden alırdı. Çünkü ben çiçekleri çok biçimli tutarım

Kuşkonmazları sevmem, kullanmam
Çiçeklerin aralıklarına bakarım
Sanki ben onları hep yeniden yaratırım, yontarım
Bin dokuz yüz kırk üçde biri öldü
Boynu değil, bir karanfilin sapıydı, yana düştü
Düşünce öldü
Bir ölülük sindi ellerime
Bir ölülük bana sindi
Ona sergimde her zaman bir yer ayırırım
Kimseler bilmez
Ben işte gizli gizli onu sularım
Karanlık bir karanfilliği
Yoklukta bir karanfilliği
O gün bu gündür bütün çiçekler
Karanfildir benim için.

>

Bir gün de bir demet karanfilim yandı
Bir demet karanfilin penceresi, kapısı
Nedense yandı
Önce giyinik bir ev görünümündeydi, öyleydi
Takındı kırmızılarını sonra
Süslendi
Bir boşluk edindi orda kendine
Hemen oracıkta bir boşluk
Açtı şemsiyesini ve gitti.

Ben şimdi oğlumun yanında kalırım
Onun kırmızı yapraklardan yapılmış
Bir zamandışılığı vardır
Beni anlamaz
Anlamaz, niye anlasın
Anlaşılmak! –değil mi ama– sanki kimsenin olamaz.

Ben kendime bir karanfil mezarı satın aldım
Beni oraya gömecekler
Ruhi Bey cenazeme gelecek
Ama hangi Ruhi Bey
Doğrusu biraz şaşırdım
İçerenköy'deki Ruhi Bey gelmez
O sadece karanfil satın alır
Ölümü pek beğenmez
Şimdiki Ruhi Bey ölüme daha yatkındır
Yaşamaya da
Ölümle yaşam arasında bunalır bunalır
Ben bu kadarını anlarım
O gelir beni kaldırır
Bir karanfil kalabalığına artık katılır

>

Geçen gün gördüm
Acımayı unuttum
Sevinmeyi unuttum
Ben her şeyi artık unutuyorum
Ama o geçerken ne yalan söyleyeyim şuramda bir ağrı duydum
Ağrı da değildi belki, hani, nasıl
Gövdemi yeniden buldum
Acılar acılara eklenince ağırlaşıyor
Gövdem de ağırlaşıyor
Ruhi Beyle ben kocaman bir demet karanfil oluyoruz
Şu üstümdeki boşluk kadar
Bir demet
Yok artık pek konuşmuyoruz
Benim sözlerim eksildi
Onunki de eksildi
Zaten kelimeler sonludur
Öyle değil mi
Donuk donuk bakışıyoruz
Ben ölüme iyice yakın
O yaşamaktan uzak
Öyle bir gök içinde durmuş gibiyiz
Karanfiller ölürken
Karanfillerden bir deniz.

BİR MEYHANE GARSONU

İşte
Isınmış parke yolun kokusu
Demek ki ben mutsuzum
Tuhaf bir su içmişim de sanki içim görünüyor
Gözlerim buzdan
İçimde yaz kırıkları.

Eklemek gerek
Büyümesi gibi bir salyangozun
Yıllarla değil, yıllarla değil
Saniyelerle kıvrılmıştır kabuğum.

>

Aynalı Pasaj'ı geçtim
Geçerken sağlı sollu aynalara baktım –her günkü gibi–
Vitrinlere baktım, düğmelere, fermuarlara
Yukardaki taş heykelciklere baktım
Bakmasam ne yapacaktım, açılıp kapanmaya başladı dudaklarım
Gözkapaklarım
Açılıp kapanmaya
Açılan kapanan çözülen
Ne varsa duyuyordum kendimde
Balıkpazarı'na saptım.

Ben Balıkpazarı'na sapınca
Dünyada sayılmayan bir sabahtı
Ve sayılmayan bir adamdım
Nasıl duruyorsa gökyüzü sayılmadan
Boylu boyunca bir duvar
Ve uzay nasıl duruyorsa
–Uzay ki mutluluktur
Ele geçmeyen bir sonsuzluktur uzay–
Ben masalara şunu bunu taşırdım.

Oldukça dar bir sokağa gelince durdum
Karşıdan karşıya çamaşırlar asmışlardı
Mor, pembe, beyaz çamaşırlar
Kızgın yaz güneşinin altında
Hoşlandım
Anahtarı kilide soktum, bundan da hoşlandım
Çevirdim bir iki kez, kapı titredi
Ben de titredim
Dükkânı açtım.

>

Karşıki evler çoktan uyanmıştı
Hemen herkesi az çok tanırdım
İki kocakarı, levanten, dama oynuyorlardı gene camın önünde
Çinko balkonda bir kız çocuğu ağlıyordu
Oydu
Bir satıcıya sesleniyordu, oydu
Besbelli yeni uyanmıştı, saçları dağınıktı
Zayıftı, sürekliydi, değişmiyordu
Sesi inceydi, isterikti
Saate baktım dokuz buçuktu.

Ne yaptım da ben, daha sonra ne yapacaktım
Önce helaya girdim, bir süre helada kaldım
Terledim, adını bilmediğim bir kokuyla koktum
Mutfağa girdim
Patatesleri soydum yıkadım
Domatesleri salatalıkları
Soydum yıkadım
Muska böreği sardım kaldırdım
Bira kasalarını, boş şişeleri
Dükkânın önüne çıkardım
Camları sildim, ortalığı süpürdüm
Sonra bir iskemleye oturdum
Orda yüz binlerce cinayeti ben
Ve intiharı
Bir mutluluk gibi dışımda duydum.

Evet, gelirdi
Ruhi Bey mi dediniz, evet, gelirdi.

PATRON MASAYA GELİR

Ben patronum, şöyle böyle bir adamım
Bırakın konuşayım
Bir bira içeyim konuşayım
Kim ne derse desin kadınlara düşkünüm
Ne yapayım öyleyim
Kadın dendi mi sanki ben
Vişneli bir dondurmayı durmaksızın yalarım.

Ruhi Beyi pek tanımam
Yok, hayır, belki de iyi tanırım
Neden derseniz ben herkesi iyi tanırım
İşsizim, dülgerim, boyacıyım
Herkesle bir olurum
Kişiliksiz kalırım.

Günün herhangi bir saatinde çıkar gelir
Nasılsınız Ruhi Bey, derim
O her zamanki gibi: iyiyim, iyiyim!
Şu köşedeki masa onundur
Başkası oturmuyorsa gider oturur
Şaraptan başka bir şey içmez
Bazan şarapla birayı karıştırır
Doğrusu sarhoşken hiç görmedim
Tersine çok incedir, derim ki biraz da soyludur
Nedense bulutlanır gözleri arada
O zaman kimseyi görmez
Uzaklara bakar yalnızca
Benimle konuşurken, gazetesini okurken
Ruhi Bey uzaklara bakar
Sanırsınız ki işte çok uzaklarda bir Ruhi Bey daha var
Bana öyle gelir ki durmadan geri çağırır onu
Ama durmadan
Ve alır karşısına –neden bilinmez–
Suçlu bir çocuktur da sanki o, gizli gizli azarlar.

>

Parası varsa verir
Yoksa hiçbir şey söylemeden çekip gider
Sonra bir cep saati vardır, arada çıkarıp bakar
Ama bilirim saatle filan işi yoktur
Zaten zamanla işi yoktur ki Ruhi Beyin
Hep aynı elbiseyi giyer
Yazın ceketini çıkarır
Kravatı ip gibidir, incedir
Ayaklarına hiç bakmadım
O kadar ilginçtir ki yüzü, ayakları bilmem var mıdır.

Bu meyhaneyi yirmi yıldır işletirim
Doğrusu Ruhi Bey gibisini hiç görmedim
Mısırçarşısı'nda baharatçı dükkânları vardır, bilirsiniz
Ruhi Beyi ben o dükkânlara benzetirim
Binlerce şeydir çünkü Ruhi Bey
Nanedir, ada çayıdır, zencefildir
Bu çevrede herkes onu tanır
Bana sorarsanız tanımaz
Şöyle ki, bir ayakkabı çivisi gibi kendine batar
Şarabıyla batar, uykusuzluğuyla batar
Gülmesi hüznüne
Konuşması susmasına batar.

Çok oturmaz, usulca kalkıp gider
Sıkılır da mı gider, pek anlamam
Anladığım bir şey varsa
Şu bardağı görüyorsunuz ya
Bardağa birayı boşalttığım gibi gider
Gitmeden önce biraz silikleşir
Sonra büsbütün solar
Gerçekte
Dört mevsimin karışımı gibidir Ruhi Bey.

Size bir olay anlatayım, çok kısa
Bir kış günüydü, kar yağıyordu
Gök sapından boşalmış papatya yaprakları gibi duruyordu
Kapıda Ruhi Beyi gördüm
Gözleri kıpkırmızıydı
Gözleri karın içinde kıpkırmızıydı
Çiğnenmemiş karın üstünde
İki tek kokina gibi duruyordu gözleri
Beni birine gösteriyordu eliyle
Yanında kimseler yoktu
Birine yakınıyordu benden
Yanında kimseler yoktu
Bir adım daha attı
Eli bir bıçak ucu gibi sipsivriydi, uzundu
Ve nasıl olduysa oldu
Yitirdim bir anda gözden
Hani düş gördüm desem
O zaman da sağ bileğim niye kanıyordu.

KÜRK TAMİRCİSİ YORGO VE KÜÇÜK BİR OLAY

Tepebaşı'ndan Pera'ya girerken
Küçük bir alandan geçeceksiniz
Geçmeyin!
Sağda bir ufak dükkân vardır, benimdir
Kapının üstünde KÜRK TAMİRCİSİ YORGO yazılıdır
İyi havalarda kapısı açıktır
İçersi biraz loştur
Loş olsun, ben severim, böylesi daha güzeldir
Ben, karım, bir de Anjel
Biz üçümüz kürk kaplarız, kürk dikeriz
Anjel elimizde büyümüştür, iyi kızdır
Hemen hemen hiç konuşmayız –içersi biraz loştur–
Yoktur ki ne konuşsak yıllarca konuşmuşuz.

>

Ama baksak ki birbirimize arada
–Yorulunca işten bakarız da–
Sanki herkes yeni bir haber getirmiş gibidir
Öyledir öyledir
Yüzlerimiz ona göre kesilmiş
Ona göre biçilmiştir
Çünkü insan yalnızken katettiği yollardan
Ne zaman geri dönse yeni bir haber getirir
–Doğrusu kentlerden kentlere mektuplar da böyle sessiz gider–
Ve dışardan biri geçse gözlerimiz ona dikilir
Çok görmüşümdür iş hanlarındaki terziler
Kapıları açık terziler de böyledir
Biri merdivenleri çıkmaya görsün
O çıraklar kalfalar yok mu
Dişlerinde iğneler, iplikler
Başlarını kaldırıp
Hepsi birden göz kulak kesilirler.

Her neyse
Biz karı koca masada çalışırız
Anjel yerde çalışır
Nedense hoşlanır bundan, yerde çalışır
Biraz da açık saçık giyinir –söylerim, dinlemez–
Kürkleri bacaklarının arasına sıkıştırır
Kızarsa donunu filan gösterir –söylerim, dinlemez–
Yeni evlidir, kocası burada yoktur.

>

Ruhi Bey derler bir adam vardır
Ne bileyim işte, böyle bir adam vardır
Cin gibidir, nereden geldiği bilinmez
Dükkânın önünde durur
Tam şurada dikilir
Git dersin gitmez
Bu kez de Anjel'e dönerim
Anjel, derim, bak kızım Anjel
–Söylerim, dinlemez–
Yeni evlisin, kocan ne der
— Hiç bir şey demez!

Yeğeni vardır bir de Anjel'in
Şu karşıki dükkânda çalışır
On altı yaşlarında, çocuk
Bir gün yakaladığı gibi Ruhi Beyi
Tuttuğu gibi yakasından
Gerisini sormayın daha iyi
–Çünkü ben böyle şeyleri pek sevmem–
Hep birden karakolluk olduk
Bu olaydan tanırım işte Ruhi Beyi.

Gene mi
Evet, geliyor
Seyrek de olsa geliyor
Bakıyor bakıyor bakıyor yalnız
Anjel desen öyle
Bacaklarını dikmiş oturur
Aldırdığı bile yok
Ruhi Bey de artık fazla kalmıyor.

RUHİ BEY ANLATIYOR:
BİR DÜĞÜN GÜNÜ VE SONRASI

Kısacık bir gündü, bir iki dakikalık bir gündü
Çocukların günü gibi bir gündü
Kahverengi fotoğrafları vardı, bulanıktı
Hiç bir şey açık seçik görünmüyordu
Kocaman bir bahçe olmalıydı, orda burda
Tavuskuşları olmalıydı, herbiri
Öyle bir başına hiç kımıldamadan duruyordu
Saniyeler sümbüller gibiydi
Saniyeler sümbüller gibiydi dokunsam iki parmağım arasında akıyordu
Kısacık bir gündü.

Bir kişi bile yoktu
Hayrünnisa ile ben vardım
Seylan taşları ile işlenmiş bir iğne vardı
Yansıyan kırmızılık taranıyordu güneşte
Kan gibi parlıyordu
Şöyle böyle hatırlıyorum
Beni ölüme uğurlayan bir düğün günü
Babamı hatırlıyorum
Babamın ölümünü
Kırbacıyla birlikte bir çam ağacına gömülü
Annemse odasında babamın
Hasta yatağında
Kımıldamadan yatıyor
Pencerede sapsarı bir limon görüntüsü
Duvarda rengârenk bir kırbaç koleksiyonu

>

Hatırlıyorum
Dişleri vardı Hayrünnisa'nın
Hatırlıyorum
Bir şeyler vardı, ortasından kesilir gibiydi
Dişleri bembeyazdı
Kesilen her şey bembeyazdı
O dişleriyle vardı, ben yoktum
Seylan taşlı iğnenin altındaydım, ben yoktum
Hayrünnisa vardı, ben yoktum
Üç gün üç gece geçti, ben yoktum
On gün daha geçti, sonra ben günleri unuttum
Bir kuşluk vaktini iyi hatırlıyorum
İçerenköy'deki tozlu bir yolu
Postacıyı
Terziyi
O yanmış limonluğu
Çiçek satan adamı
Bir otobüs durağını iyice hatırlıyorum
O yoktu.

Ve bir sabah ben vardım
Koskoca bir konağı bir başıma soydum
Yer halılarını çıkardım, kalın kadife perdeleri
Maun konsolu, Çin porselenlerini, gümüş takımlarını
Hatırlıyorum
Mineli pandantifleri çıkardım, altın zincirleri, pırlanta yüzükleri
Büyük kristal avizeleri, sedefli koltukları
Bursa çatmalarını, Beykoz koleksiyonlarını, minyatürleri
Hepsini, hepsini bir bir çıkardım
Tutkuyla çıkardım, şehvetle çıkardım
Öfkeyle
Kanını akıtaraktan konağın
Hatırlıyorum
Konakta o gece konakla kaldım.

BİR GENELEV KADINI VE...

Girdi
Sırtında eski bir ceket vardı
Bir yerlerden sızmıştı sanki, gün ışığı gibiydi
Sarışındı
Önce bir süre kapının önünde durdu durdu
Gölgelendi, inceldi, beni gördü
Pek önemsemedim
Zayıftı, kirliydi, içkiliydi
Pek önemsemedim
Baktı, hiç konuşmadı
Oysa bir İsa tasviri gibi uçumluydu, güzeldi

Yer gösterdim, oturmadı
Bir sigara yaktım, ona da verdim
Aldı
Sigarasını ben yaktım
Kısa bir gülümseme yürüdü dudaklarından
Benim dudaklarıma da geçti
Çocuklar gibi kızardım
Öteki kızlar gülüştüler
Ben kendimi sevdim, güvendim
Saçlarımı düzelttim, göğsümü biraz kapadım
Bana elini uzattı, ellerimiz birbirine değdi
Sıcaktı, inceydi, kıskanırım anlatmaya bu eli
Ağır ağır odama çıktık.

>

Girdi
Açık pencereyi kapadım
Perdeyi çektim
Arkamı döndüm, yavaş yavaş soyundum
Bileğimdeki saati çıkardım
Sigaramı söndürdüm
Tam o zaman...
Zaman da değildi belki
Önce korkunç bir gözyaşı seli
Sonra alabildiğine bir kayalık
Kayaların üstünde bir kertenkele
Ardından bir ormanın uğultusu
Binlerce kanat sesi
Sağ elinde bir bıçak
Yok, hayır, bıçak da değildi
Vuran, ezen, öldüren bir el
Ve eller
Ve dişler
Kendimden geçtim.

Bir daha gelmedi, hayır, bir daha hiç gelmedi
Ama onunla ben
Ne zaman istedimse o zaman yattım.

RUHİ BEY VE LİMONLUKTAKİ YANGIN

Niye olmalı öyleyse
Aşk mutlu bir sürgünlükse.

>

Üvey annemdi benim, ben sarışındım
On altı yaşındaydım, sarışındım
Bulanık çıkmış fotoğraflar gibiydim, görünümsüz
Yalnızdım, karışıktım
Beni tanıyan kimseler yoktu
Hiç yoktu
İçime kapanıktım
Büyük ağaçların altında
Havuzun kırık taşları arasında
Bilmezdim mutluluk nedir
Bilemezdim
Alıp başımı gitmek isterdim
İsterdim ama, kalırdım

Sanki kar yağışlarının ardından
Uzun süren kar yağışlarının ardından
Sevimsiz bir lunaparkta
Kimsesiz bir atlıkarıncaydım.

Bir limonluğumuz vardı, öğle saatlerinde
Bazan o limonlukta uyurdum
Karışık düşler görürdüm
Yalnızlık?
O bir başına kalırdı, ben bir başıma kalırdım
Sanki hiç tüketilmeyen bir otobüs durağı
Gibi kalırdım

>

Bir gün
İçeri girdi, uyanıktım
Yarı uzanmıştım, uyanıktım
Bir üşümüşlüğü tutuyordum yüzümde, uyanıktım
Dudakları aralıktı, ben uyanıktım
Bembeyaz dişleri vardı, ben uyanıktım
Öyle bir süre durdu, baktı
O baktı, ben de baktım
Yanıma usulca uzandı
Uzandığını görmedim, ama uzandı
Dağıldı, uçuştu, bir gülüş gibi uzandı
Önce şaşırdım
Önce hiç kımıldamadım
–Yalnızlık biraz azaldı–
Saçlarımı sevdi, hiç kımıldamadım
Bir biçim değildim sanki, bir nesne, bir şey değildim
Biraz utandım

Sokuldu bana iyice, bana sarıldı
Dudaklarımı aldı, dudaklarımı taşırdı
Köpüren sütler gibi taşırdı
Köpükler içinde kaldım
–Mevsim her zamanki gibi yazdı–
Birden beyaz bacaklarını gördüm
Sonra her şeyi gördüm
O her şeyi ben ilk defa gördüm
Ses çıkarmadım
Ses çıkarmadım, köpüren sütler gibiydik
Beni yeniden öptü, üstüne çekti beni
Köpüren sütler gibiydik
Limonlar beyazlandı
Bir limondan bir başka limona geçtik
Bir limondan bir başka limona geçtim
Gözlerim süt gibiydi, sayısız gözlerim vardı
İlk defa vardı
Upuzun sürdü, kısacık sürdü
Beni bıraktı
Ayağa kalktı, saçlarını düzeltti
Üstünü başını düzeltti
Bütün beyazlıkları düzeltti
Süt dindi

>

Ama ben kaldım
Çoraklar, çöller, tuzlu denizler gibi kaldım
O gözlerini dikti bana
–Ben suyun yanması gibi tuzda–
Anlamsız, uzun
Gizli, korunaklı
Yüzüyle itermiş gibi ilk defa gördüğü bir yaratığı
Yıllarca, ama yıllarca
Baktı baktı baktı.

Kimseye bir şey söylemedim
Ama bir daha gelmedi
Ne sevgi, ne nefret, önceleri bir şey duymadım
Sadece gelsin istedim
Uyanık bekledim
Gelsin istedim
Ama bir daha gelmedi.

Anladım neden sonra
Anladım kötülük olsun diye geldiğini limonluğa
O bembeyaz dişleriyle yoktu, ben vardım
Üç gündüz daha geçti, ben vardım
On gün daha geçti, sonra ben günleri unuttum
–Unutmak! ben büyüdükçe o benim çocukluğum–
O yoktu
Beni uyardı, beni yalnız bıraktı, anladım
Çocukken vururdu, kanatırdı, ezerdi
Bu kez de
Anladım severekten
Okşayaraktan yapmak istedi aynı şeyi.

>

Üvey annemdi, ben sarışındım
O da sarışındı
Beni uyardı, beni yalnız bıraktı

(Açık saçık giyinirdi, pek anlamazdım
Dudaklarını ıslak tutardı, pek anlamazdım
Şehvetle aralardı, bembeyaz dişlerini görürdüm
Bembeyaz dişlerini görürdüm
Bembeyaz
Kalçalarını okşayaraktan tutardı.)

O günden sonradır ki iyi tanıdım ben kanı.

Bir gece uykudaydı bütün konak
Gizlice bahçeye çıktım
Yaralı bir hayvan gibi sürünerekten
Sokuldum limonluğa usul usul
Döktüm bir şişe gazı ve limonluğu yaktım.

KISA BİR NOT:
KONAKTA SON GÜN VE...

Ve yıllarca sonra kadının ölüsünü
Bir bulantı cenazesi gibi kaldırdılar içimden.

O gece konağın bütün lambalarını yaktım
Elimde bir içki şişesiyle ben
Sanki bir insan şehrayini vardı da, ben
Gecesiz bir sarışındım

>

Gecesiz bir sarışındım ve işte
Bütün kapıları açtım kapadım
Kırdım parçaladım elime ne geçtiyse
Biblolar mı olur, yağlıboya tablolar mı, kristal takımlar mı
Elime ne geçtiyse
Açtım pencereleri dışarı attım.

Durmadan atıyordum, eşyalar bitmiyordu ki hiç
Eşyalar bitmedikçe öfkeyle içiyordum
Ve kinle
İniltiler duyuyordum aşağıdan yukarıdan
Ve bağrışmalar
Ve çığlıklar duyuyordum bir de
Tanıdığım artık ve bildiğim iyice
Acayip hayvan seslerine benzeyen
–Konak ki bir şimşekti de, elle düzeltilmişti sanki bir yağmur öncesinde–
Uşaklar evlatlıklar birbirine giriyordu
Birbirlerinden çıkıyordular
Aralarına karıştım.

Boşaldım boşaldım boşaldım
Ve bilirdim, biliyordum, süresiz bir sarışındım
Başkalarını da çağırdım daha sonra
Ve karşıladım

Oramla karşıladım, en çok oramla
Kapıda karşıladım, düşümde karşıladım
Bir sürü adamlar geldi, o bir sürü adamlarla bir sürü kadınlar
Nerde kim varsa işte bir bir geliyordular
Mutsuzlar, umutsuzlar, uyumsuzlar
Ellerinde paketlerle geliyordular –neler yoktu ki–
İçkiler, çiçekler, pastalar
Küçük küçük paketler, büyük büyük kutular

(Ah, ne de çok şeyleri vardır da, nasıl
Hep böyle yerinde harcar bu kentsoylular.)

>

Giysiler giysiler gene giysiler
Fiyonklar, boncuklar, payetler
Değerli-değersiz, sahici-yalancı
Türlü türlü iğneler, yüzükler ve kolyeler
Önce hep nasılsınızlar, lütfenler, oturmaz mısınızlar
Denenmiş iç geçirmeler, gizliden bakışmalar
Ve yaldızlı cümleler
Bu pazar ne yaptınız? Hangi pavyonda? Sahi mi?
İğreti kahkahalar, ucuzundan gülmeler
Bacak bacak üstüne atmalar, yerlere uzanmalar
Sigaralar içkiler
Sonra gene içkiler, hiç bitmeyen içkiler
Ve dudaklar ve gözler, ince uzun boyunlar
Memeler, kalçalar, kıçlar, falluslar
Ve yavaştan seviciler, ibneler
Poz kesen jigololar.

(Nasıl da vaktini bilirler her şeyin
Ve vaktinde girişirler her şeye bu kentsoylular.)

Sabaha karşı duruldu her şey
Gidenler, gelenler, yeniden gidip gelenler
Duruldu konak
Denizanaları gibi açıldı kapandı
Sızanlar mı dersiniz, uyuyup kalanlar mı
–Elle düzeltilmiş bir yağmur sonrası mı acaba–
Bir ara yağma edildiydi bütün kamçılar
Ne kalmışsa kırıp dökmediğim
Fırlatıp atmadığım
Yağma edildiydi gümüş şamdanlar
Saatler, konsollar, sehpalar
Perdeler, avizeler, halılar.

(Bilmezsiniz siz, bilemezsiniz
Görseniz nasıl ince
Nasıl da kibardırlar bu kentsoylular.)

>

Kanadı kanadı kanadı o gece bütün konak
Görkemli bir Kadın kaburgasını andıran konak
Bahçede acı acı bağıran tavuskuşları.

(Kim ne derse desin iyi bilirler kovulmayı da
Azıcık sırıtırlar, azıcık da şakaya filan alırlar
Ve usuldan ve bozmadan hiç durumlarını
Çıkarlar kırıtaraktan dışarı
Yalanla avunurlar, yalanla korunurlar
Bilmezler utanmayı hiç bu kokuşmuş kentsoylular.)

Yaktım konağı da o gece
Bir daha bir daha bir daha yaktım
Yüzlerce, yüzbinlerce yaktım hiç usanmadan
Aklımda bunlar kaldı sadece.

Soluksuz sessiz
Gölgesiz devinimsiz
Bir Ruhi Bey olarak Ruhi Beysiz
Kentin içine kadar sokuldum.

Ağzımın içi zehir gibiydi
Tuttum bir sigara yaktım
Kravatımı düzelttim
Ayakkabılarımı sildim
Ve sordum:
– Ben Ruhi Bey nasılım
– Sahi siz nasılsınız Ruhi Bey
– İyiyim iyiyim.

BİR OTEL KÂTİBİ

Anlamadığım şu
Ben neden bir otel kâtibiyim
Eskiyim, renksizim, kimsesizim
Yontulmuş kalemlerden, sosisli sandviçlerden iğrenirim
Papazlardan, homoseksüellerden iğrenirim
Kız kurularından ve saldırgan dullardan
Ve yaşlı adamların sararmış dudaklarından
Ve deli saraylılardan, onların aybaşı kokularından
Kendimden kendimden
Ve nedendir ki ben
Sararmış bir sürahide kirli bir su gibi bekletilirim.

Günlerden ne? Pazartesi! İyi bilirim
Ama gün nedir bilmem
Çiğlerle çiçeklerle çamlarla doldurulmuş gün
Göğsü bir martı göğsü gibi denizlere değen
Parklarda bahçelerde göz dolduran gün
Bir çocuğun gözlerinden gözyaşı içen
Sesini bir ayin gibi uzaklardan duyduğum
Gün nedir.

>

Kokular vardı ayrı ayrı, ben unutmuşum
Hepsi şimdi bir otelin kokusu
Kullanılmış çamaşırların ve bavulların kokusu
Ve telefonların ve kapısı açık helaların
Ve hasta soluklarının, tozlu yer halılarının
Sabahlara kadar yanan ampullerin kızgın
Birbirine karışmış, değişmeyen kokusu.

Ruhunda kasvetin suyunu buldu
Kimdir
Olsa olsa bir otel kâtibidir
Bir otel kâtibi her yerde bir otel kâtibidir
Gözlüklü ve tedirgindir
Hiç yıkanmamış gibidir, parmakları sarıdır
Ön dişleri çürüktür, avuçları terlidir
Yıllar var ki bir kumaş düşler kendine
Ve bu yüzden olacak sanki biraz terzidir.

Sorarım –ki otel kâtipleri sorar– bir terlik nedir
Terliğin yenisi yoktur
Geçmişi yoktur, geleceği yoktur
Yeri ve kimliği zaten yoktur
Bir terlik bir terliktir o kadar.

Bilirim kötünün kötüsü bir oteldir burası
Odalarında hamam böcekleri, sinekler
Pis yataklar, lekeler, sararmış çatlak lavabolar
Peki bir insan nedir
Sorarım –ki otel kâtipleri sorar–
Bir gün gittikçe ufalıyordum
Düş müydü, gerçek miydi, iyi bilemem
Oturmuş bir küvete kuruyup kayboluyordum.

>

Şarkıcılar, sokak çalgıcıları gelir en çok
Sokak kadınları, serseriler
Evet, ara sıra Ruhi Bey de gelir
Kan renginde gelir, yolunu şaşırmış bir böcek gibi gelir
Sapından eğilmiş bir gelinciğin öğle uykusu gibi
Çocuksu, hafif
Tam bizim otelliktir
Sanırım elbisesiyle yatar, ayakkabılarıyla
Sabah olunca erkenden kalkar
Ve kalkar kalkmaz başlar içmeye, doğrusu pek anlayamam
Uçak saatlerini sorar, lüks lokantaları sorar bir de
Pek anlayamam
Şu var ki, kendiyle eğlenir gibi sorar
Elinde vapur tarifeleri, kataloglar
Atyarışı listeleri
Yanaşır pencereye, ışığa tutar birer birer hepsini
–Otel her zaman loştur–
Bakar bakar bakar.

Nemli bir havlunun yere bırakılışı gibi
Çöker bir iskemleye sonra
–Çoğu zaman böyle yapar–
Sokağa bakar aralıksız
Öyle bakar ki, sokakta bir şeyler olmuş sanırsınız
Sanki bir cinayet işlenmiş, biri parasını çarptırmış
Ya da terkedilmiş bir kadın yakalamış kocasını
Bağırıp çağırıyordur gebe karnını göstererek
Nerdeyse
Hani nerdeyse polisler gelecek
–Gerçi her türlü olaya tanığızdır bu sokakta–
Oysa işte Ruhi Bey
Görerek bakmıyordur ki bir şeyler anlasanız.

İçer bardağındaki son yudumu da
Topundan boşalan bir kurdele gibi
Sarı bir kurdele gibi
Çekip gider az sonra.

BİR OLAY: RUHİ BEY VE GÜLCÜNÜN ÖLÜMÜ

Bir kara parçası sanır insan
Düştü mü başı derde
Kendini açık denizlerde.

Şimdi bir kıyı bile değil
Bir ufuk çizgisi bile değil
Yalnızca ölü
Sabaha doğru yağan karın altında
Kıvrılmış kalmış
Besbelli tutunmak istemiş boşluğa
Kolları havada
Sıkmış avuçlarıyla bir demet gülü
Yayılmış gövdesine bir gülümseme
Ve çevresine
Taş binalara, karanlık pencerelere
Kefeni kardan ve gülden.

Polis arabası kapıya geldiği zaman
Giyimevlerini, mezecileri, postaneyi geçerek geldiği zaman
Arka sokaklardaki birkaç kiliseyi
Cenaze levazımatçılarını ve
Bin dokuz yüz yirmi sekiz modasına göre giyinmiş bir kadının
bir anlık ölüsünü
Geçerek geldiği zaman
Bir kamyon et boşaltıyorken bir kasap dükkânının önünde, tam
o zaman
Yüzü sabunlu bir otel müşterisinin elinde traş makinesiyle
Pencereden sarktığı zaman.

>

Polis arabasını görmeden önce
Her yanı aynalarla çevrili bir meyhanedeydim
Sırçaları dökülmüş aynalarla
Parça parça görüyordum kendimi
Dışarda kar vardı, kirli kar
Isınmak için konyak içiyordum
–Isınmak için mi dedim, tuhaf–
Dışarda kar vardı
Saat dokuzu on geçiyordu, Balıkpazarı'nın her günkü sabahı
Yıllardır hep aynı sabah
İri bir kaya balığının içbükey karnı
Ve binlerce, on binlerce kedinin hep birden kımıldandığı
Kente hiç uymayan bir yaratık gibi kımıldandığı
O sabah.

Polis arabası kapıya geldiği zaman
Aynalıpasaj'ın düğmecileri, gömlekçileri
Yüzükçüleri, bilezikçileri, tuhafiyecileri
Dükkânlarını açtıkları zaman
Ve dükkânların üstündeki heykelciklerin
Bir yas törenine hazırlanır gibi
Anlatımlarını değiştirdikleri zaman
Balıkçıların balıkların karşısında en iyi durdukları zaman
Ayakta çay içtikleri zaman
Mermer masaların altından yorgun gövdeleriyle
Çıktıkları zaman serserilerin
Ve Pasaj temizlenmeye ve karlar kürenmeye başladığı zaman
Masmavi iki yengeç gibi bakmaya başladığı zaman gözleri
    garson Vasil'in
Tam o zaman.

>

Polis arabası kapıya geldiği zaman
Üç kişi siyah bir otomobilden indiler
Üçü de sivildi, ellerinde çantaları vardı
Ben meyhanenin penceresindeydim
İçerde ve kar içindeydim
Bir demet gül içindeydim
Güle gömülüydüm
Kana.

Polis arabası gittiği zaman
Demir kapının yanında ölü
Gökyüzü dönemecinin altında
Ve yere bırakmamak ister gibi sözünü
Elinde bir demet gülle
"Gül, gül!" diye acı bir bağırtıyı uzattığı güllerle
Ipıslak saçlarıyla buzdan yatağına uzanmış.

(O zaman ıhlamur ağaçları kardan görünmezdi. Gözlerim azalırdı, gizlenirdim. Babam koyu kahverengi çizmeleriyle karları ezer ezer ezerdi çakıltaşlarının ayaklarının altında oynaştıklarını duyuncaya kadar. Annem çatı katının yanındaki sivri kuleden gözlerini ayırmazdı, yeter ki gök kanasındı beyaz beyaz ve kocaman bir alabalığın karnı. Uşaklar bir köşeye sinerlerdi, hiç konuşmazlardı, bir kristal sürahi rüzgârdan ürperir titrerdi. İniltiye benzeyen bir ses yayılırdı. Karanlığa yapışırdım, bir kapı karanlığına, bir duvar karanlığına, bir yokoluş karanlığına. Ölüm çok uzaklardaydı, o zaman, çok uzaklardaydı ölüm.)

Sordu
Karla kaplı kirli bir cümle
Başında kimler vardı?
Bir, emekli postacı Hüseyin
–Çok adres bildiği için adı pezevenge çıkan–
İki, cenaze kaldırıcısı Âdem
–Çıplak kafalı, ön dişleri çürümüş–
Üç, akordeoncu kadın
–Hemen hemen hiç konuşmayan, saçları oksijenle sarartılmış, Bizanslı bir kehribar taciri gibi şişman, yaşlı ve kızoğlankız–
Ve sonra ötekiler
Üç Horan kilisesinin kapıcısı
Çingene çalgıcılar, bademciler
Lotaryacılar
Bir iki garson
En geride
Çengelli iğne satan bir kız çocuğu.

>

Ve onu kaldırdılar, ben gördüm
Düz bir kâğıt kadar anlamsızdı, ben gördüm
İkinci konyağımı içtim bitirdim
Demir kapıdan çıkardılar ve gördüm
Morg arabasına koydular
Kapısını ittiler, kapı kapandı
Taraklar, istiridyeler açıldı kapandı
Çiçekler titreştiler
Bir balıkçı balık doğradı ve tarttı
Pencereden çekildim.

Günlerdir ilk olarak güldüm, gülümsedim
Yıllardır ilk olarak
Sanki ilk gözyaşının tarihini buldum, üstünü çizdim.

Ve sordu gene
Ölümle kaplı o kirli cümle:
Siz, Ruhi Bey nasılsınız
Ben Ruhi Bey nasılım
Anladım anladım
Ve şimdi iyi biliyorum artık nereye.

CENAZE KALDIRICISI ÂDEM

Bir ölü nedir ki bir ölüm nedir
Acıyla kirlenmektir, acıya sevinmektir.

Siz bilirsiniz, isterseniz biraz gecikiriz
Gelmesine geliriz, biraz gecikiriz
Ne kadar gecikirsek biz o kadar iyiyiz
Ben o kadar iyiyim.

Bir zamanlar hamaldım, çelenk taşırdım
En güzel çiçekleri ben sırtımda taşırdım
Caddelerden geçerdim, büyük vitrinlerin önünden
Serlerden bahçelerden güne damlardım
Renklere karışırdım, kentin ışıklarına
İçinden soyulan bir portakal gibi
Kendi içdenizlerimi öper okşardım
Süslenmiş gibi olurdum
Kokular içinde kalırdım.

Sonra beni bir gün çağırdılar
Sonra beni bir gün gene çağırdılar
Artık hep çağırdılar, dört kişi olduk
Dört kişi gerekliydi, dört kişi olduk
Ölüleri gördük, ölüler koltuktaydılar
Ölüleri gördük ölüler yatakta
Ölüler giyinik, ölüler çıplak
İşte biz dört kişi buna alıştık
Bizi alıştırdılar.

>

Omuzlarım kesik kesiktir, nasırlıdır
Her zaman bir ölü vardır omuzlarımda
O kadar ölü vardır ki her yanımda benim
–Ölüler içindeyim! ölüler içindeyim!–
Örneğin bir bardak su içsem bir ölü kayar şuramdan
Su içmeyen bir balık gibi kayar
Ölülere takılmış bir uçurtma gibiyim
Biraz öyleyim.

Ve otel müşterileri, onlar
En inandırıcı ölülerimdir benim
Herbiri bir ölümü her gün yeniden yaşar
Camlara yapıştırılmış yüzler gibi
Sevgiyi unutmuş yüzler gibi
–Unutmak utanmaktır, siz bilirsiniz–
Hüzünsüz, anlatımsız, soğuk
Akşamüstü rengindedirler ve yorgundurlar.

Siz daha iyi bilirsiniz, hıristiyanları soyarlar
Ölüleri çıplaktır onların
Ne yalan söyleyeyim görünce huylanırım
Yeni ölmüş genç kızlar yeni doğmuş çocuklara benzerler
Görünce huylanırım
Bunu karıma da anlatırım, su dökünürüm
Adım mı, Âdem'dir, iyi adamımdır.

Karıma anlatırım ya, size de anlatırım
Bir gün bir ölü kaldırdık, Aşkenazlardan
Hani şu Leh yahudilerinden işte
Gözleri o kadar mavi olan, mavi bir suda yüzer gibi gövdesi
Saçları tütün renginde
Her neyse, uzatmayalım, bir de baktık ki ölünün arka cebinde
Dolarlar, marklar, sterlinler
Önce paylaşmayı düşündük, yalan söylemeyeyim
Götürüp geri verdik az sonra
Götürüp geri verdik, yüz lira aldık
Hepsi hepsi yüz lira
Bir gün de bir ölüye asılı iki torba
Torbalar kalçalara inmiş, askılar omuzlarda
İçleri altın dolu
Ölüyse bir kocakarı, Ermeni
Çoluk çocuğu
Elbette geri verdik altınları da.

Ve genç bir kız ölüsünden ametist bir kolye çıkardım
Doğrusu sakladım onu gizlice
Karımdan bile sakladım, karımdan
Niye mi sakladım, uğurdur diye.

>

Bir karım, iki çocuğum, dört kişiyiz
Kimseler bizimle konuşmaz
Mahallede kahveye çıkamam, anlarsınız
Giderek alıştım içkiye de
Demin de söyledim ya, iyi adamımdır
Benden kötülük gelmez
İnanır mısınız, bir gün gene bir ölüyü kaldıracağız
Tam kaldıracağız, birden farkına vardım
Adam düpedüz yaşıyor
Oysa raporlar filan tamam
Buzluğa girdi mi o anda işi bitik
Başında mirasçılar yas giysileri içinde
Dedim ya, birden farkına vardım
Evet, o gün bu gündür yaşıyor
Cihangir'de oturur, zengindir
Bir iki kez evine de uğradım
Beni pek sevmez.

Ne de olsa herkes biraz ölüdür
Otel müşterileri en önde gelir
Kendileri soyar kendilerini kendileri giydirir
Büyük kentlerin büyük tabutlarıdır oteller
Nedense işte onlar gökyüzüne gömülür.

Bu sabah on birde bitirdim işimi
Gidip uyuyacağım
Belki de
Ya karımla ya da
Bir başka ölüyle yatacağım.

ACABA

Dönelim
Döndürsün bizi
Kalbin akıp giden bulutlara benzeyen sesi
Yağmursuz bir yağmura açılmış kapılardan
Ve akılda kalan bir yokuştan
Ve yalnız çocuklara özgü o sonsuz sinema koltuklarından
Ve çocukluktan
Dönelim
Dönelim mi biz

>

Gençlikten, oralardan
Mutluluğu bir kabuk gibi saran mutsuzluklardan
Dönelim mi acıya
Acıya, büyük acıya
Ve soralım mı acaba
Ey büyük yalnızlık! insansan eğer
Bir kaya
Dalgalar yalarken onu
O bakarken kaskatı kalabalıklara
Dönelim
Ya da dönsek mi acılardan da
Ah, kalbin bulut bulut akan sesi.

Bütünüyle bir semte benziyor Ruhi Bey
Binlerce, on binlerce kedinin hep birden kımıldandığı
Kedilerden örülmüş bir semte
Ve soğuk bir tuvalde yerini bulamamış renkler gibi
Soğuk ve ayakta tutan çelişkileri
Bir görünümden bir başka görünüme kolayca sıçranan
Her şeyin, ama her şeyin çok dıştan farkedildiği
Eh, belki de bir satır fazlalığı ya da bir satır eksikliği
Belki de genç bir şairden ödünç alınan.

Yürüyor mu, yürümeyi mi düşünüyor Ruhi Bey
Düşünmesi daha mı sonra koyuluyor yola
Nereye gidecek ama, nereye varacak sanki
Yoksa bir oyun tadı mı buluyor bunda
Oyundan atılmaktan korkmayan bir oyuncu gibi
Boşvermiş de sanki oyunun kurallarına
Üstelik son bölümde, perdenin kapanmasına
Azıcık vakit kalmış
Ya da vakit var daha. Ama ne çıkar
Gövdenin yazgıya başkaldırması mı
Ruhi Beyin
Başkaldırması mı yoksa

Vaktinden önce anlamanın şaşkınlığı mı
Vaktinde anlamanın sevinci mi
Ya da biraz geç kalmanın
O gereksiz tedirginliği mi
Hangisi

Ama belli ki sonundayız her şeyin
En sonunda.

DÜŞLÜYOR ÖLÜMÜNÜ RUHİ BEY

Niye ölmemeli öyleyse
Yaşamak mutlu bir devinimse.

Ölüsünü bekliyor Ruhi Bey
Bir yanda Ruhi Bey bir yanda ölü
Ve görmemek ister gibi ölüyü
Oturmuş bir iskemleye.

"Ben ki bir ölüyü beklemekle geçirdim geceyi
Bir ölüyü ve ölünün bütün inceliklerini."

Getirdiler beni sayrılar evine bir sabah
Asansörle yukarı çıkardılar
Tertemiz bir yatağa yatırdılar –ben böyle istedim böyle oldu–
Oda numaram 283'dü aklımda doğru kaldıysa
Pencereden tepeler görünüyordu, bulutlar ve birtakım kuşlarla
devinen tepeler
Yakınımdan geçiyordu bazı kuşlar da
Beyaz bir saat asılıydı duvarda. Duvarın her yerinde
Bembeyaz saatler asılıydı
Ve her şey o kadar beyazdı ki, ayrıntılar
Yılların eklem yerlerini gösteriyordu sanki
Ve bütün eklem yerlerinde koskocaman bir ölü
Ruhi Beyin ölüsü
Hepsi de ur gibi sarmıştı beni
Sarmıştı ur gibi Ruhi Beyi
O gün sigara içtim akşama kadar
–İkinci gün aldılar sigaramı–
Ve saatler biraz sarardı
Sarardı bütün ayrıntılar.

>

Ve otuz sekizin altına düşmedi ateşim
Yataktan kalkamadım
O gece uyuyamadım sabaha kadar
Koridorlarda ayak sesleri, bağrışmalar
Kapı gıcırtıları ve acayip sesler

"Bilmem böylece kaça çıktı beklediğim ölüler"

Üçüncü gün kan şişeleri, tüpler, serumlar
Doktorlar, hastabakıcılar
Aralıksız girip çıkmalar
Gidip gelmeler
Tepelerden pencereye akan kuşlar
Pencereye sıvanan kuşlar
Ve benim mutluluğumun altında
Kararıp yitti bütün ayrıntılar
Bir daha görünmedi
Ve artık hiç görünmeyen
Şişeler, tüpler, serumlar.

Ve o gün ilk defa ölüsünü gördü Ruhi Bey
Soğumuş gövdesini gördü
Donuk gözlerini, durmuş kalbini
Gördü neye benzerse bir ölü.

– Ben Ruhi Bey nasılım
– Mutlusunuz Ruhi Bey.

Yarın gazetelerde çıkacak ilanlarım
Ruhi Bey öldü
Bu ölüm töreninde mutlaka bulunacağım
Bir daha görmek için ölümü
Çelenkler yığılacak avluya
Ki benim sayısız ölülerime
Yaldızlı yapraklarını kıpırdatarak bakacaklar
Sevgiyle

>

Ve babam elinde gümüş kırbacıyla
Bir başına bir ölü
Annem bir limon görüntüsünün önünde giyinmiş ölümlüğünü
Ölüler halinde duracak onlar da
Dışımdaki ölüler, içimdeki ölüler
Bir alaşım halinde, donuk güneşin altında
Ve benim mutluluğumun altında
Akıp gidecek bütün kötülükler
Ölümün armaları gibi
Akıp gidecekler en sonunda.

Niye ölmemeli öyleyse
Yaşamak mutlu bir devinimse.

KORO

ÇİÇEK SERGİCİSİ, MEYHANE GARSONU, MEYHANE PATRONU, KÜRK TAMİRCİSİ YORGO, HAYRÜNNİSA, GENELEV KADINI, OTEL KÂTİBİ, CENAZE KALDIRICISI ÂDEM, AKORDEONCU KADIN, EMEKLİ POSTACI, V.B.

Çelenklerimizle geldik, yoktunuz
Ara sokaklarda, pasajlarda aradık, yoktunuz
Meyhanelere baktık, otellere sorduk, yoktunuz
Nerdesiniz Ruhi Bey?

>

RUHİ BEY

O kadar bekledim ki, geliyorum
Ölümümü bekledim, geliyorum
"Bir ölüyü ve ölünün bütün inceliklerini"
Bekledim geliyorum.

Ben Ruhi Bey, mutlu olan Ruhi Bey
Ölümü gömdüm, geliyorum
Bir sonbahar günüydü, geliyorum
Güneşler buz gibiydi, geliyorum
Ve bütün kötülükler
Ölümün armaları gibiydi
Size anlatırım, geliyorum.

Hepsini, hepsini gömdüm, geliyorum
Havuzun kırık taşlarını –siz bilmezsiniz–
Limonluğu ve kırmızı konağı –siz bilmezsiniz–
Aynalarda kendini seven Ruhi Beyi –siz bilmezsiniz–
Ve bildiğiniz Ruhi Beyi –ya da pek bilmediğiniz–
Gömdüm ben, geliyorum.

KORO

İyi biliriz sizi biz, iyi biliriz
Nerdesiniz Ruhi Bey.

RUHİ BEY

Gömdüm hepsini, geliyorum
Bütün ölülerimi gömdüm, geliyorum.

KORO

Peki, ya sonuç Ruhi Bey, ya sonuç
Biz sizi tanımaz mıyız
Siz ne yaparsınız bundan sonra, biz ne yaparız
Bir bütünün parçalarıyız, bir bütünün parçalarıyız.

>

RUHİ BEY

Sonuç mu dediniz, ne dediniz
Sonuç hiç gömülür mü, geliyorum
Ben yalnız ölülerimi gömdüm, geliyorum.

KORO

Doğrusu anlamıyoruz Ruhi Bey
Her insan biraz ölüdür
Biz ki bir bütünün parçalarıyız, biliriz
Her insan biraz ölüdür.

RUHİ BEY

İnsan yaşıyorken özgürdür
Yaklaştım iyice, geliyorum.

KORO

Her insan biraz ölüdür
Biz de biraz ölüyüz.

RUHİ BEY

Ölüler ki bir gün gömülür
İçimizdeki ölüler, dışımızdaki ölüler
İnsan yaşıyorken özgürdür
İnsan
yaşıyorken
özgürdür.

B İ T T İ

Sevda ile Sevgi

İstanbul, 1977 / Koza Yayınları

ADSIZ BİR ÇİÇEK

Rengini dünyaya ilk defa sunan
Adsız bir çiçek gibi parlıyorsa gözlerim
Sevgilim
Bana 'sen bir şairsin' dediğin zaman.

Yalnız sana yazıyorum bu şiiri
İstersen bir şiir gibi okuma
Çünkü her yıl yeniden yazacağım onu
Soğuklar başlayınca havalanıp
Millerce yol katettikten sonra
Güneyi tadan bir kuşun sevinciyle.

Ve yazmış olacağım bir de
Her dönemde her çağda
Sevdanın kendine özgü diliyle.

ADINI FUNDA OTELİ KOY

Adını funda oteli koy
Aklından gelip geçen bir yazın
Ve akşam güneşlerinde orda burda
Bir deniz kıyısında, eski bir yıkıntıda
İnce ince gezinen turuncu adamların.

Adını funda oteli koy
Sevdamızın da adını
Ayakları dibinde günbatımının.

Ve ağzında binlerce güneşin tadı
Dilinin ucunda yalnızca kendi adın.

Çünkü sevdikçe beni sen kendini tanıdın.

ONA BİR KOLYE VERMİŞTİM...

Ona bir kolye vermiştim kendi sözlerinden
Sürekli bir gülümseyişle yüzümdeki
Görülmemiş bir ustalıkla acıyı tersyüz eden.

Elbette bir ustalıktır bizim sevgimiz
Mutlu bir yolcu gibi yol kenarlarındakilere el eden.

Bu kentin her yanını unuttuk
Kim bilir nerde bir postacı daha ölürken.

SEVDA BİR ATEŞ BULDU SENDE...

Sevda bir ateş buldu sende, eğilip öptü seni
Artık kimse denizi bilmiyor.

Dirseklerini masaya koyuşundan belli
Gelip geçen bir günü bitirmek istemediğin
Sevda bir umut buldu sende.

Ey bir yolcu listesinde bir ölüyü arayan
Artık kimse gözlerini bilmiyor.

Şunu imzala
Bir mektup, bir telgraf alındısı değil
Unutulmuş bir sevdadır kapını çalan
Ve sevimsiz bir terlik gibi duran odan
Kimse artık bir şey giymek istemiyor.

Sonra bir pencereden kendine
Ayışığı gibi vuran sen
Ne sana ne başkasına benziyor.

Ve işte bir dip balığı su boşluğunda
Çırparaktan yüzgeçlerini
Hiç kimseye uymayan bir mevsim öneriyor.

BİR TAŞ ATARSIN...

Bir taş atarsın, taş nereye düşerse
Mutlaka bir köşebaşıdır
Çünkü yüreğin daralmıştır ve kıştır
Kullanılmamış bir sicim gibidir soğuk
İşte bak her kestaneciye sapsarı bir köşebaşı kalmıştır.

Şimdi bir şamandıra denizin yüzünde
Durulmamış bir anı gibi kendini salmıştır.

İçimizde birbiriyle konuşan yaprak bolluğu
Yalnızlık bir başına kalmıştır.

İÇİNDEN DOĞRU SEVDİM SENİ

İçinden doğru sevdim seni
Bakışlarından doğru sevdim de
Ağzındaki ıslaklığın buğusundan
Sesini yapan sözcüklerinden sevdim bir de
Beni sevdiğin gibi sevdim seni
Kar bırakılmış karanlığından.

Yerleştir bu sevdayı her yerine
Yüzünde ter olan su damlacıklarının
Kaynağına yerleştir
Her zaman saklamadığın, acısızlığın son durağına
Gül taşıyan çocuğuna yerleştir
Ve omuzlarına, daracık omuzlarına
Üşümüş gibisin de sanki azıcık öne taşırdığın
Tam oraya işte, uçsuz bucaksız bir düzlükten
Bir papatya tarlasıyla ayrılmış göğüslerine yerleştir
Ve esmerliğine bir de, eski bir yangının izlerinin renginde
Saçlarının yana düşüşüne, onları bölen ikiliğe
Alnından başlayan ve ayak bileklerinde duran
Yani senin olmayan, seni bir boşluk gibi saran hüzne yerleştir
Yerleştir onu bir kentin parça parça aklında tuttuğun
Kar taneleri gibi uçuşan
Ve her gün biraz daha hafifleyen semtlerine
Yerleştir bu sevdayı her yerine.

Ekledim ben tattığım her şeyi denizlere
Bildiğim ne varsa onlar da hep denizlerden
Sen de bir deniz gibi yerleştir onu istersen
Sevdayı
Ve köpüklendir
Ve yaşlandır ki işte kederi anlamasın
Ama dur, her deniz yaşlıdır zaten
Öğrenmez ama öğretir mutluluğu
Bizim sevdamız da öyledir, iyi şiirler gibi
Biraz da herkes içindir. Ve gelinciğin ikinci tadına benzemeli
Var eden kendini birincisinden
Yani bir sevdayı sevgiye dönüştüren.

Ben şimdi bir yabancı gibi gülümseyen
Tanımadığın bir ülke gibi
İçinde yaşamadığın bir zaman gibi
Tam kendisi gibi mutluluğun
Beni bekliyorsun
Ve onu bekliyorsun beni beklerken.

KEKİK KOKAR...

Kekik kokar üç ili birden duyurur
Amasya Nevşehir Bursa
Bursa'da tanımıştım seni ben
Adını hep başka söylediler kime sordumsa.

Dağ tavşanı hemen irkilir
Su adını duyunca
Erzurum'da kar yağıyor
Ben olsam da kimseler yok istasyonda.

Ay ışığında ayak izleri karda
Unutmanın başıboş kalbi
Günler, su tatları ve hepsi
Her şey, ama her şey çok alıngan bir çocuğun boyunda.

Ey hep o mevsimden artakalan sen
Akşam da değil sonbahar da.

IHLAMUR BARDAĞINI...

Ihlamur bardağını yana itince
Başını kaldırınca ıslak saç kokusundan
Olgun bir kayısının içeriğidir sende
Senin gözlerin.

Dün akşam yere serili gölgen
Bu akşamki gölgenle üst üste
Cebinde bir avuç ay çiçeği
Geri dönmüş dünden nasıl döndüyse.

Mutluluğun sana verdiği tatili yaşıyor
Bir açılıp bir kapanıyor kirpiklerin
Bilmem alınır mısın söylersem
Unutulmuş bir çirkinlikten başlıyor güzelliğin.

İÇİNDEKİ SESSİZ PARLAKLIK

İçindeki sessiz parlaklık
Elini kestiğin bir yerlerden görünür
Sözgelimi bir tırnak kenarında
Kalbini anlatırken kalbinde
Bir şiir okurken şiirden sızan kanda

Öyle ki
Gözlerin maviyse de pembeyle bakarsın bana
Kalır aklımda
Çünkü o
Ekim günleriyle aralıksız boyanan
Bir ırmağın durgun sesidir
İyi ya, ekimdir işte, kasıma ne kalmıştır şurada
Yani bir çay ocağının başında
Bir adam şekerlere çocukluğunu sevdirir.

Nerden nereye
Dün akşam evinin önünden geçtim
Nedense uğramadım sana
Sanki dünyaları kapsayan bir uğultu
Azala azala
Yol boyunca yapraklarda oluştu
Boğaziçi iskelelerinden birinde
Sarı bir elmayı dişledi bir iskele memuru
İyi biliyorum günlerden perşembeydi ve akşam
O kadar da akşam değildi
Hafifçe yanmış bir simit yenebilirdi
Okumayı bilsem köşedeki eski çeşmenin
Saçları örgülü çeşmenin
Alnı armalı çeşmenin
Yazıları rahatça
Okunabilirdi.
Göksu deresinin orada
Köhne ahşap bir bina
Üstünde bir yazı: Brasserie
Sanırım işgal zamanından kalma
Kıyıya çekmiş motorunu Ahmet abi
Şimdilerde dikiş dikiyor gecekondusunda
Nicedir gördüğüm de yok
Yüzyıllar geçmiş sanki aradan
Gerçekte zaman da ne ki
O olmasaydı, onlar olmasaydı
Gelecekte insan gibi yaşamanın onuru
Elbette gecikirdi
Yeri gelmişken saygıyla, içten
Merhaba Ahmet abi.

>

Saat yirmi on beş'te bir vapur var Köprü'ye
Çay ocağının karşısında oturacağım
Demli çay, mavi gözlerin
Gözlerin neden mavi.
Aklıma geldi birden
İstanbul'da doğup büyüyen
Herkes
Masmavi düşünür kendini bir mozayık gibi
Mavi bir dünyadan gelir en önce
Mavilerle yaşlanır
Koyu mavi bir toprakla örtülür üstü
Geçelim
Daha pek düşünmek istemiyorum ölümü
Yeter ki eksilmesin öfkem
Yeter ki aklım gücüm yerinde
Ve sonuna kadar direnmede

Adımı unutup
Bir kaya gibi sert ve görkemli kalmayı bileyim
Elbette umutsuzluğa düşerim bazan
Elbette umutluyum her zaman
Neden yazılır bir şiir
Neden okunur bunca yazı
Çünkü nasıl aşılabilir başkaca
İnsanın karmaşıklığı.

Evet
Dün akşam evinin önünden geçtim
İçim hem kimsesizdi hem kalabalık
Bu demektir ki sevgisiz düşünemiyorum sevdayı
Bana söz ver yarın akşam
Göze al her şeyi yeni baştan konuşmayı.

ÇİÇEKLERİ SULASAN...

Çiçekleri sulasan, kurumuş yaprakları kessen
Sözgelimi tırnaklarını yemesen
Akşamları erken yatsan iyi olur.

İyi olur elbet
Yani şu süsenler, kır menekşeleri yok mu
Ne desem
Denizin bir tenhalıkla uyumu
Kayboldu
Kış çoktan unutuldu da ondan. Bir akşam
Bir manav bütün hüznüyle konuştu
Salatalara vuran bir ışığın altında
Sanki Ortaköy'de yarısı yanmış bir kışla
Gene böyle bir sonuçtu
Kış unutuldu kardeşim. Artık
Hiçbir ayak sesi birbirine benzemez.

>

Bingöl'le İstanbul arası
Otobüsle kaç saat
Yani İstanbul'la Bingöl arası
Kaç saat otobüsle
Kimine göre günlerce
Kimine göre birkaç saniyedir
Çünkü özlemler çeşit çeşit
Özlemler ki binlerce
Ah sevdadır ancak onları birleştirir
Sündiken dağlarından aşağı
Isparta biraz gülümser
Isparta'nın ortası denizli çarşı
Balıklar cansız yüzer
Ey ülkesiz özlem, sen şimdi biraz dur
Bir kadın neden olmayasın ya da yitik bir erkek
Ah evet
Size de sormak gerek
Ey uçurumlar, köprüler
Kış neden unutuldu.

Mersin körfezinde batık bir gemi
Üstünde kuşlar yüzen bir gemi
Kaptanı Seyhan suyunun başında
Keklikle rakı içer
Atar ruhunu bazan sulara
Akışına suların
Yani eliyle Kars'ı gösteriyordur Kars'ta
Erzurum'da Erzurum'u
Bazan da
Kor bir tüfeğin ucuna o ruhu
Kuşlardan kuşlar çıkarır, kuşlara kuşlar ekler
Yepyeni bir kuş yaratır
Tüyleri kalbini saran
Seyhan suyunun başında
Ne olursun yolcu dokunma ona
Bak, kan kırmızı gözlerinin kenarı
Benimle konuş istersen
Dedim ya benimle konuş
Yolcu
Üsteleme kardeşim hangi kış unutuldu.

>

İyi olur, iyi olur
Bartın'dan Devrek'e yürüyen tavşan
Bir kırk yılı beyazlatır ve durur
Kırk yılda kırk kış işte, yok sayarsak ölümü
Şuramızdan bir karakış savrulur
Ben derim iyi olur, sen dersin kötü olur
Bir ölü ovunurken bir başkası ovunmaya soyunur
Kış durur.

İzmir çarşısında bir kadın
Güpegündüz bir kadın
Gecelerini bilen, iç çamaşırlarını bilmeyen
Dudaklarını bilen, öpülmeyi bilmeyen
Çocukları olan, ama çocukları olmayan
Güpegündüz bir kadın
Tabancayla üç yerinden vurulur
Yaz düşer yaprak yaprak
Kan donar söylene söylene
Kırılmış sırça gibi dökülür yerlere yaşamak
Bir minibüs Milas'a kalkar
Bir minibüs bir daha Milas'a kalkar
Çakılır durur
Söylesene ne olur, konuşsana ne olur
Kış nerdeydi o vakit kime sorulur
Isıt şu ekmeği avuçlarında
Ufacık dünyanı ısıt ısıt
Yoksulsun ya ölümün daha büyük
Entarin sümbüllü basma
Sümbüller binbir delik
Eh neden acınsındı artık sana
Unutuldu acımak
Unutuldu bir kış daha.

>

(O kış mı, iyi bilmiyorum, o kış mı
Salataların buza kestiği o kış mı
Yalnızlığın, yoksulluğun bir salgın gibi
Kente yayıldığı o kış mı
Dükkânların erken kapatıldığı, şekerle tuzun birbirine karıştığı
–Ve neydi, gene neydi bir hüznün özgül ağırlığı–
Bütün yüzler birbirine benzerdi
Bütün yüzler birbirinden doğardı
O kış mı, o kış mı
Evlerde, sokaklarda, fabrikalarda
Hemen hemen her yerde
Sanki herkes birbirine ağlardı.)

Ey sonuç
Neyin sonucu
Alfabeye koydular ölü bir kuşun yavrusunu
–Ah neydi, gene neydi ölümün özgül uzunluğu–
Ve neydi
Bir ayvayla bir ayvanın arasında tüten sarılık
Böceklerin uzun uzun yıkandığı sarılık
O zaman ki kar yağdı, kimse bir şey anlamadı
Kapıları pencereleri sıkıştırdık
O donuk kanla, donuk olmayan kanla
Ve ne çıkardı boz bir gökyüzü bizim olduysa
Kalsak kalsak biz ikimiz kalırdık ki ne çıkardı
Kirlilik yürürlüğe girmişti bir kere
Aramızda hiç yoktan bir acımasızlık
Üstelik karaciğerim, kalp çarpıntıları, vesaire
Her neyse şuydu buydu

Ben unuttum hangi kış unutulduydu.

KAÇ KİŞİYDİK...

Tomris Uyar'a

Kaç kişiydik, şimdi pek hatırlamıyorum
Bir pazartesiyi uzun uzun konuştuk
Yüz librelik bir denizi oracıkta tükettik
Gözleri kör bir balık yanımızdan geçti
Bir kızkuşu omuzlarımızın üstünden
Öyle bir vakitti ki, bir menekşe bize indi
Akşama benzemeyen bir akşam yaptı
Söylendi gitti

Ve bahri muhitte yolcusuz bir geminin
Dumanı ve kendisi olmayan bir geminin
Sarsıntısı dünyayı işledi
Çekti çevirdi
Sıcağı sıcağına bir şiir okundu, hepimiz dinledik
İçinde "park yapılmaz" levhası olan bir şiirdi
İyiydi
Oysa biz birkaç bin otomobili hemen park ettik
En çok sevdiğimiz şey nedense
Bir sözcüğün bir iki yıl önceki anlamı oldu
Diyelim filbahriyse o sözcük, eskiden tomurcuktu
Ve soruldu
O zaman ki biz neydik
Yılgınlıktan çekilmiş sipsivri bir bıçak gibiydik
Öyleydik
Öyleydi sevgililik.

>

Dönelim
Şu içki çok kötü şey değil mi
Sözgelimi bir Antalya'yı öpmenin çok yakınından geçer de
ondan mı
Ondan mı
Yani bir papağanda, bir atmacada
Gözyaşı var mı
Neye benzer ki içki
Pazarları evinden çıkmayan bir kır terzisine mi
Benzer mi

Bir semt bakkalının geometrik rüyasına da
Tuz paketlerine ve fay kutularına
Ve uçan balonlara
Gömleği sayısız pembeleşen
Gömlekleri sayısız pembeleşen
Yol kenarında toplanmış bir kalabalığa
Ve kalabalığın bitmez tükenmez merakına
Bilmem ki, belki
Ölümü yağmurlu bir güne rastlayan
Yıllar yılı suyu tutmasını öğrenemeyen bir şizofrene mi, neye
Ve neye.

Gidelim
Konya'da, Tuz Gölü'nde
Gözleri yanmış bir balık
Taş kesilmiş bir balık
Yani gümüş tepsisinde kahvaltı eden bir bey oğlu bey
Her şeyden önce gözgöze gelmemeye alışık
Ve hayret etmeye iyice
Bu dünyada ne kadar da az insan var diye
Sabahlığı üstünde, ayakları çıplak
Şişmiş gözaltları
Uykudan
Uşak onu görüyor, o uşağı görmese de
Ve düşünüyor uşak
Neden böyle birkaç kişi yaşıyor bizim köyde
Tabii bizi saymazsak
Sayarsak epeyce varız

Uşak düşünedursun, Rize'den çay getiren bir kamyon
Zigana dağlarını yanladı fiyakayla
Zigana dağlarının uzak gölgesi
Aktı bir su gibi kursağına
Ve şöför Salih bir otobüsü daha solladı
Yaktı bir cıgara daha
Meğer ki öksürüğü İstanbul'dan duyula
Ufacık bir gecekondudan
Bir kadın tarafından, adı Zeynep de olabilir Nazlı da
Ama ne bilsin ki kadın
Bafra dolaylarından geçerken uçacağını
Kızılırmağa Salihin
Evladım, daha yirmi iki yaşında
Uyur şimdi bütün uykularını
Kamyonda uyur gibi
Gözleri açık uyur Kızılırmağın suyunda.

>

(Buraya park edilmez
Edilir bay memur, neden edilmesin
Otomobiller çoğaldı
Çinko, demir, petrol azaldı
Tüketim bay memur, başkaca nasıl açıklanabilir
Siz bilir misiniz ki bin dokuz yüz bilmem kaçta bozuk paralar
gümüştendi
Atlı tramvaylar çoktan kalkmıştı
Sinema koltukları katkısız deridendi
Plastik filan yoktu
Gişe önleri ve meyvalı gazozlar deri kokardı
Yağmurlar deri kokardı
Elimden tuttuğu gibi ablam
Sevinçler deri kokardı

Koyu mavisi bir gece yolcuğunu andıran
Binlerce üryani eriğinin sonbaharı
Gibiydi ablamın gözleri
Yoksulluk az da olsa insanlar arası bir yaklaşımdı
Hiç değilse bu vardı
Çok değişti sevginin kullanımı bay memur
Örneğin siz bana niye kızıyorsunuz, ben biliyorum
Ama siz bilmiyorsunuz neden
Böyle öfkeyle çıkıştığınızı
Yeri gelmişken söyleyeyim
Ben de alt tarafı bir şirketin satış memuruyum
İş gereği Doğu'ya gittim bu yıl
Gözlerimle gördüm, inanın bana
Hastalar tabutlarla taşınıyor illere, kasabalara
Hepsi hepsi şu arabayı yanlış park etmişim ne çıkar
İşini bilen biliyor
Bin kişi üretiyor bir kişi yiyor
Her neyse, geçelim bunları şimdi
Ben bu arabayı buraya park ediyorum
İnatçı bir sonbahar gibi.)

>

Dönelim
Her geçen gün bir açıklamadır
Biz yıllarca önce daha bir bunalırdık
Kullanılmış eşyalar gibi ordan oraya
Taşınır atılırdık
Bir ağır çekimde yüzlerimiz
Şöyleydi
Su içen güvercinler gibi ürkektik, bakışıklıydık
Bir de alkollere düşkündük ki, kınanırdık, niye sanki
Çünkü biz bilmez miydik alkol hiçbir zaman kurtuluş değildi
Üstümüzde bir karabasandı yalnızca
Yalnızca
Bir anlayan olsa anlatırdık gözyaşını da
Hem o zaman gözyaşı bile kınanırdı
Hüzün de kınanırdı, yalnızlık da
Ama çoğumuz bunları yazdı
Şiirde, romanda, öyküde yazdı
Örneğin bir roman güzelse biraz
O roman baştan sona bakımsızdı.

Ve her şey
Bir yudum su içip başını yastığa koyan bir hasta gibi kaldı.

Soruldu
Vakit ki neydi
Gene de
Yorgun bir şairin günebakan çiçeği
Gibi
Ufuklarla beslenen yüreği
Tartışılmaz bir vakitti.

Dönelim
Kaç kişiydik, şimdi pek hatırlamıyorum
Uzun uzun konuştuk bir pazartesiyi.

BİZ BU ŞAFAK VAKTİNİN...

Biz bu şafak vaktinin neredesindeyiz
Öyle bir umut gibi gelip geçecek
Yalnızım, yalnızsın, bize kim gülümseyecek.

Ve onlar sevdasını söylemeden bir sokağa sapanlar
İçlerinde nane olan bir yerlerden geçecek
Bir soğuk yüreğe oyarak soğukluğu
Ya da onlar mı ki akşamlara dek bir bilardo oyuncusu
Biri bir zincirle ya da bir şapka kenarıyla özdeşleşerek
Birdenbire kaldırabilir ki eğik boynunu
Ne çabuk
Evet, ne çabuk, akşam oldu mu.

Arklardan yüze yüze geçen anılar
Toplasak, toplasak, neye benzetsek
Kilosu on liradan elmalar tam sıfıra düşecek.

Bir yanda yokluk içinde, bir yanda
Ey sonbahar, ey o en büyük çiçek.

SENİ GÜNLERE BÖLDÜM...

Seni günlere böldüm, seni aylara
Daha yıllara, yüzyıllara böleceğim
Ve her zaman söyleyeceğim ki beni anla
Böyle eskitilmiş de olsa bu kalbi
Minesi çatlamış bir diş gibi durduracağım karşında.

Şiirler söylenir, şiirler biter
Biz bu sevdayı neresine sakladıkdı sen ona bak da
Kahverengi avuçlarına mı gözlerinin
Tam oradan mı kahverengi yağan bir aydınlığa.

Bütün günler yenileşir her bekleyişte
Ve bütün dünler, bütün geçmişler
Kapını açarsın ki bir de, hiç kimseler yok
Çaresiz, benim sana gelişim de hep böyle.

Dün akşama doğru turuncu bir bulut geçti
Sonra bütün bulutlar hep birden geçti
Anılar, anılar, belki hepsi bir kelime.

BİR SU YILI DENEBİLİRDİ...

Bir su yılı denebilirdi geldi geçti
Üstünde durmuyorum
Terledim, bulanık baktım
Ne varsa kendiliğindendi
Hemen hemen evden çıkmadım.

Sanki avuçlarımda sürekli
Yıkanmış, tabağa konmuş bir meyvanın ellenmişliği
Ola ki makyajı bir oyuncunun karışmış gözyaşlarına
Yeni kireçlenmiş bir duvarın kireci
Avuçlarımda sürekli
Bir su yılı denebilirdi üstünde durmuyorum
Kalmışsa kalmıştır bir çomak gibi
Kuru
Artık kullanılmayan bir demiryolu
Kararmış, kırık dökük
Üstünde bir yük vagonu.

Mavi bir araba kapımın önünde
Bütün yıl
Bir su yılı
Kapısını kimse açmadı
Açıp kapamadı hiç kimse
Aslında mavi de sayılmazdı pek
Balkıyıp duruyordu kırmızı bir şakayığın renginde
Yani sabah güneşlerini denizde
Günbatımını denizde
Severek yaşayan bir balık da denebilirdi ona
Çünkü düşler gerçekle
Gerçekler düşle
Anlayınca bir gün buluştuğunu
Geçirir her günceye kısa bir yolculuğu
Ama bir takı eksik gibidir bir sözcükte
Damağın dudağın alışkanlığına karşı
Kalbin atışlarıyla çok uyumlu bir de.

Hadi anlat deseler anlatamam
Bir yere gidiyorken cayıp bir başka yere gitmeyi
Yani bir kunduzu karşıdan karşıya yüzdüren sezgi
Nedir ben bilemem ki
Belki bir raslantıdır da ondan mı sevdanın yeri
En yakın yeri
En uzak yeri
Bitmeyen yeri
Bitecek yeri
Farkedilmez zaten anlaşılmış sevdanın
Anlaşılmaz sevda ile bütün ekleri.

Gözlerim sevdim seni
Kökleri gözlerimin
Suyunu benden içen ıssız bir kasaba gibi.

HİÇBİR PUL HİÇBİR ZARFA YAKIŞMIYOR

Hiçbir pul hiçbir zarfa yakışmıyor
Hiçbir zarf üç beş satıra
Ne zaman yanyanayız işte o zaman
Doyamıyoruz tenlerimizin bitmez tükenmez sorgusuna.

Bırakmak bırakılmak demeyelim
Durmadan yer değiştiriyor anlamlar da
Ben ki bir boşluk kadar büyümüşüm bu yüzden
Sanki kış aylarında bir uçurumda.

Anlarım sedir ağacının dilinden
Ve usta bir aslan terbiyecisinin ruhundan da
Hiç anlamaz olur muyum öpüşünü de kalbimi
O öpen sensen bir de dalgaları çekiştiren bir kız çocuğuyla.

Hepsini biliyorum, hepsi aklımda
Hepsi de hiç kımıldamayan bir duman gibi havada.

BİLMEZSİN BU YOLLARI SEN

Bilmezsin bu yolları sen
Sen de, hiçbiriniz, bilemezsiniz ki
Ben bilir miyim sanki, böyle yukardan konuştuğuma bakma
Oysa gözlerim var ya, dünyanın ilk kaptanının gözleri gibi
Saçlarım sakız ağacından –bütün tayfalar öyle der de–
Beyazları beyaz olmaktan çok
Bir başka rengin tanımı bence
Tırnaklarım yıllar yılı emzirmiş güverte tahtalarını
Kalınlaşmış en kalın sularla
Tuzlaşmış ama, elbette
Tuzun bir başka adı daha varsa.

Vallahi bir kadın yüzünden değil
Böyle mahzun duruyorsam biraz
Yüzüm dünyanın ilk şairinin yüzü gibi
Ve hiç öfkelenmeden söylüyorum
Arayan sularda arasın beni
Sularda arasın bundan böyle
Yorgun bir eriyik gibi suların engin kalbinde
Bir eriyik ya da bir ceset gibi
Ölümümü değil, ölümlülüğümü sadece
Ki anlatır size o zaman
Kimsesiz bir limanla boğan beni
O yaman sessizlik de.

>

Peki, ayak izlerim de yok mu sularda
Kızgın topraklarda uzayıp kısalan gölgem
Bir saburluk gibi sessizsem
Bir gelinböceği gibi sessizsem
Ve eğimliysem üstümdeki gökle oranlı
Yemin ederim 'bir aşk kırgını' değilim
Yeni diller, yeni anlamlar öğrenmeye çıktım ben
Tam üç yıldır beklediğim kadını
İnanın bir daha görmek istemem.

Sabah mı denir buna, tutuşmuş geceden kalma korlarla
Çevrelenir gözlerimin kenarı
Kanı altına dönüştüren ilk ışınlarla
Açıkça söylüyorum uyutmadı gece beni
O üç yıl beklediğim kadın gibi kollarında
Gece
Ama yaktım mı sigaramı sabahın kıvılcımlarıyla
Bırakırım dünyaya usul usul kendimi
Ve belli belirsiz bir kartalın saldırısı durur şuramda
Bir ada
Dün yoktu, bugünse yuvalanmış kahverengisine gözlerimin
Fazladan bir kahverengililik daha
Meşeler, taflanlar, ılgınlar
Hırslı bir gülümseyiş bulmuşlar nereden bulmuşlarsa.

Yok, sırası değil daha
Öğleye çok var, akşamın gözyaşımsı bulanıklığına da
Şimdi imgelerdir artık buluşup büyüten bizi
Çok oldu bunu bana öğreteli o usta
Yoksa hangi anlamı oyardım ve neye yarardı ilk kaptanlığım
Ve nereden çıkıp gelirdi bu çoban yüzyılları konuşan bana
Ve haber salardı Asyadan, Mezopotamyadan
Bir yalvaç uzantısı gibi akıtırdı gözyaşlarını
Ve nasıl güderdim bense bu imgeler yığınını
Ve bağırırdım kendime: ölüm yok!
Yok işte ölüm
Var olsa bile bu sevimsiz, bu yabancı imge
Kollayacaktır dünyanın üstünü altını
Bir yer arayacaktır kendine başını sokmak için
Belki de alaya alacaktır boşluk onu
Bir çilek kadar taze, kokulu
Bu yeryüzü yuvarlağı da.

Gene söylüyorum, değilim 'bir aşk kırgını' ben
Yüzüme sindi çoktan gözlerinin rengi
Bir güneş yanığı gibi yüzüme
Denizlerdir şimdi gözyaşları, iççekmeleri de
Saçları uzanıp yattığım çimenlerdir
Ağzımda bir sap çiçekle
Bulutlardır bir inip bir yükselen karnı
Doğadır artık o, doğadır
Kaynaşıp yitmiştir doğayla bu küçük gövde
Bulamaz ölüm onu
Bulamam yanyana gelsek bile ben de.

>

Bari korkmasam diyecektim, işte akşam
Ben okuyamam kendi yazımı bile
Bir kandil ışığında güç bela
Ne yalan söyleyeyim sıkıldım kitaplardan da
Bendeki sevgiyle dizilmiş bütün sözcükler
Bendeki anlamla
Oysa bir geri çektim mi kendimi
Kodunsa bul aradığın sevgiyi
Hem sonra ne çıkar bir parça abartsam da
Ne çıkar bundan

Zaten bir yığın ıvır zıvır satırla dolu kafam
Ve bir yığın yalanla
Dün kıyıya vurmuştu ölü bir kaplumbağa
Baktım saatlerce, kabuğundaki kıvrımlar
O kadar benziyordu ki eski bir manastır kapısına
Yani ben ki ben kadar koymuşum aldanmayı doğaya
Değilim 'bir aşk kırgını' işte
Bir çarmıh hazırlayıp arduvazdan
Gök mavisi renginde
Onu dört çiviyle gömeceğim kendi ruhuna
Tam üç yıl beklediğim kadını
Bir sevdayı ve bütün sevdaları
Ama sevgiyi değil
Yüceltmek istiyorum yalnızca onu
Onu
Yalnızca.

Doğayım ben.

BİTTİ O SEVDA...

Bitti o sevda, kesildi çığlıkları martıların
Su gibi bitti, suya karşıt gibi bitti
İtti kıyıyı adına deniz dediğimiz bir şey
Adına deniz demediğimiz bir şey ile birlikte
Unuttuk ikimiz de her türlü yetinmezliği
Kaybetti kumarda gözlerim
Kaybetti kumarda gözleri.

Bir koru rüzgârlandı göğüs boşluğumuzda sanki
Uzaklaştı ağaçlar birbirlerinden
Yakınlaştı ağaçlar birbirlerine
Yani her soluk alıp verişimizde bizim
Bir mekik gibi kalbin
Bir mekik gibi kalbim
İşleyip durdu bu yitikliği yeniden.

Ne kaldı
Farkında mısın bilmem
Gündüzler...
Gündüzler biraz azaldı.

HAYIR HİÇ YADIRGAMIYORUM

Hayır hiç yadırgamıyorum
Niye yadırgayacakmışım hem
Sen bana inanırsın temmuzun ortalarıydı
Aldanacak bir şey yoktu, olmadı
Gel demek neyse, su içmek neyse
Geldimse, bir bardak su içtimse
Hepsi de aynı şeydi aşağı yukarı

İlk duydum, bir daha duymadım yağmurlar yağmadığını
Sonradan çizik çizik oldu neye baktımsa
Bir işe benziyordu tahta tezgâhta
Kirpikleri anımsatan, çocukların çizdiği güneşleri anımsatan
Kenevirden dokunmuş plaj örtülerini anımsatan
En çok da ellerin üstündeki kılcal damarları
Sözgelimi yontardım, eğip bükerdim bir geceyarısını

Ben öyle olağan şeyleri pek sevmem
İçkisiz günlerimizi anımsa
Bindiğimiz hangi kalyondu ve anlatsana
Baş yanı bir köpek balığının dişlerinden
Arkası bir mırıldanma
Bakkal çırağına benzer bir şeydi yokuş aşağı inen
İçinde yağ paketleri, peynir
Maydanozlar görünen
Elinde bir sepetle oydu
Ve işin en önemli tarafı
Sana söylenecek her şey söylenmiş olurdu
Boşuna mıydı yoksa nedensiz gülmelerim
Bir yandan yüreğim daraldıkça
Tam dediğim gibi
Bir daha karşılaşmamak
Bize özgü bir çoğulluktu.

Şimdi bu akşamüstlerini niye sevmiyorum
Ne bileyim ben neden
Üstelik bir sap menekşe iliştirmiş ağzına
Gidip geliyor durmadan
Sabahla akşam arasında
Deniz ötemde
Deniz içimde
Hayır hiç yadırgamıyorum yokluğunu
Sarılıp gövdesine sımsıkı
Bir kadın kendini doğurabilir isterse

BU GEMİ NE ZAMANDIR BURADA

Bu gemi ne zamandır burada
Çoktan boşaltmış yükünü
Gece de olmuş, rıhtım da bomboş
Mavi suyun düşünü uyutur bir tayfa
Arkada, güvertede
Ah, neresinden baksam sessizlik gene.

Yürürüm usuldan, girerim bir meyhaneye
İçerde üç beş kişi
Yalnızlık üç beş kişi
Bir kadeh rakı söylerim kendime
Bir kadeh rakı daha söylerim kendime
— Söyle be! ne zamandır burda bu gemi
— Denizin değil hüznün üstünde

Belki yarın gidecek
Bir anı gelecek bir başka anının yerine.

İnsan bazan ağlamaz mı bakıp bakıp kendine.

BİR MEKTUP ATANIN...

Bir mektup atanın o mektubu attıktan sonraki şaşkınlığı
İzlemekse bir bakıma
Yol aldığını mektubunun
Bakar dururum ben de ardından.

Sana söylüyorum yalnız
O ben ki her türlü bakışların tarihini
Öğrendim gözlerini hiç değiştirmeyen bir kaptandan.

ÖYLEDİR...

Oktay Rifat'a

Öyledir, her yoğun günün sonu
Ezip geçer yalnızlığın burukluğunu.

Sen ki kendinden uzak binlerce tepedesin
Bir kentin alınışını seyreden, onurlu
Eski bir askerle içiçesin.

Kent alındı, gece, şehrayin
Uzandın bitkin yatağına
Sürüp dursa da dışarda
Bıkkınsın, içindeki şenliği itersin.

Sürekli utkulardır mutluluk
Sustukça durduldukça yitersin.

Sabahtır sümbüller açmış çadırında
Ellerin bir başka kentin varoşlarında.

İŞTE BİR EKLEM YERİ DAHA

İşte bir eklem yeri daha
Doğayla ben, benimle doğa.

Var, o kadar unutturacak şey var da
Neden bir o, bir söğüt ağacı
Sayısız yapraklarıyla karşımda.

Acı bir tütünden çıkardım bu şarkıyı
Kalbimde doğup batan güneşlerden
En çok da bir karanlığı bırakıp gittiler bana
Ve bu suskunluğu, bu karamsarlığı
Sözgelimi içimde hiç kımıldamadan duran bir çarşıya

Var, o kadar unutturacak şey var da
Neden bir o, bir söğüt ağacı
Sayısız yapraklarıyla karşımda.

BİLMEZ MİYİM HİÇ...

Bilmez miyim hiç bütün bu sözler ne der ona
Bu sözler ve bu sözlerin içinde çırpınan uzaklıklar
Dolaşıyorum bir başıma, ortalıkta kimsecikler yok
Kıyılar da bomboş, kır yolları da
Soluğumu duyuyorum ara sıra, bir onu duyuyorum
Duymuyorum belki de, biliyorum yalnızca
Ayaklarımın altında yaban naneleri, kekikler
Yol kenarında bir kapı, tahta
Peki, kim yitirmiş evini, ya da
Hangi yitikle yok olmuş o yapı
Kim bilir

Vuruyorum yokuş aşağı, kıyıya
Bir taşın üstüne oturuyorum
Ben oturur oturmaz
Çıkıyor kuytularından bütün görünümler
Ve ufak bir oyun oynuyor bana doğa
Alıp alıp götürüyor gözlerimi bıkmadan
Kısalıp uzayan bir çift yılan balığını andıran gözlerimi
Güneşin şavkından yuvarlanan çakıllara
Tam o sıra bir vapur yanaşıyor iskeleye uzun sürecek bir sonbahar taslağı gibi
Denizse yeni sürülmüş bir tarlaya benziyor, uyanık, diri
Ve işin tuhafı bense
Alışıyorum gittikçe
Her gün bir parça daha alışıyorum yalnızlığıma.

Ürperiyorum bir ara arkamdaki ayak sesinden
Ve bu yüzden mi bilmem
Durup bir süre çevreme bakar gibi yapıyorum
Sürüyle kuş havalanıyor defnelerin içinden
Sürüyle, evet, hatırlıyorum birden
Nicedir unutmuşum saymayı bile günleri
Dağılıp gitmişler her biri bir yana
Kuşlar gibi, onlar da
Benimse ne gideceğim bir yer
Ne de özlediğim bir şey var
Öyleyse neden yazıyorum bu sözleri ona
Bu biraz sevdaya benzeyen, biraz da sevdasızlığa
Böyle gelişigüzel, böyle kırık dökük
Sanki hiç kimselerin kullanmadığı bir gün kalmış bana.

Uzun bir cumartesiyi hatırlıyorum, saat on iki
Dalıp gidiyorum, düşünüyorum da, saat on iki
Bir sigara yakıyorum, bir kâğıda bir iki dize yazıyorum
Yerini iyi bilen, onurlu bir iki sözcük daha
Ama hiç kımıldamıyor, akrep de, yelkovan da
Yani tam böyle bir şeye benziyor zaman
Yılgın ve çarpıcı renkler içinde pek kımıldamayan
Çıkageliyor sonra, saat on iki.

>

Anlıyorum
Yaşam elbette uzun biz duyabildikçe sevgiyi
Yalnızca bunun için uzun
Yani sevgiyle de sevebilir insan, sevdayla da
Örneğin
Bir sevgiyi yontup onarmak için
Döğüşmek de sevgidir
Ve benim bildiğim kadarıyla
Her şeydir bir insan, her şeydir
Yalandır kısalığı yaşamın
Ve özellikle insan dediğimiz şey
İnançlı bir insan soyunun parçasıysa.

Sonunda başbaşa kalıyoruz gene
Başbaşa kalıyoruz doğayla ben
İşte, az önce yağmur da başladı, cumartesi günlerden
On temmuz cumartesi
Bir vapur daha kalkıyor iskeleden
Ve yağmur hızlanıyor biraz
Uzanıp yatsam diyorum otların üstüne çırılçıplak
Tam öyle yapıyorum
Şimdi yağmuru seviyorum, şimdi yağmuru seviyorum, yağmuru seviyorum.

BİR ÖLÜ DALGA...

Bir ölü dalga, şuramda tam
Coşkusu içinde saklı, gürültüsü
Bu kuru dal parçasını o getirdi dün akşam
Bıraktı yüreğime, en önce beni gördü
Yok, hayır, yalnızca beni gördü de ondan
Konuşur gibiydi çünkü dokundukça gövdeme
Bir yangına daha uğrasam
Bir yangına daha uğrasam.

Her şeyden habersizdim önce
Bir gök yapıyordum deniz kabuklarından
Senin çocukça gülüşüne benzer bir gök
Tersyüz ettikçe onları bir solan bir parıldayan
Bak, sana bir şey söyleyeyim mi
Vardır ya hani bir deniz kazasından
Yeni kurtulmuş bir kız çocuğunun gözleri
Bir yaşam boyu şaşkın ve kımıldamadan bakan
O kadar bencilim ki, anla
Sana ben verdim bu gözleri, ben armağan ettim anlaşılan.

>

Gün geldi daha başka şeyler de verdim sana
Karıştı inceliklerimiz, az da olsa, gerçekte bir hırçınlıktı benimkisi
Ama ben çekinceye kadar bu örtüyü üstüme
Yatağını iyi bilen bir nehir gibi
Aradan yıllar geçti, sanmam ki değişirim
Kuşkum yok, değişemem elbette
Bunları söylemek için bir raslantı bizimkisi.

Ne çıkarmış az içsem, bütün bütün bıraksam da içkiyi
İnanmazsın hiç mi hiç sevmiyorum zaten
Yazdan kalma bir bitkiyi çıkarıp
Doldurur gibi oyuğunu
Ya da bir hastayı düzeltircesine yatağında
Yalnızca yerine koyuyorum onu
Belki özenle biraz, biraz da dikkatle belki
Kısaca söyleyeyim anlamak yordu beni.

O kadar varım, o kadar da yoğum ki işte
Bir aslanım ya da bir aslan parçalamış beni
Ama istemem bu ölü dalga dokunmasın sana
Vurdukça gövdeme gerisingeriye dönen
Çünkü ne yaşadın, ne de dünyayı tanıdın daha sen
Öyle bir başına, umursamadan kimseyi
İstemem bu ölü dalga dokunmasın sana
Vurdukça gövdeme gerisingeriye dönen.

SAAT ONDA KALKACAK VAPUR

Saat onda kalkacak vapur
Biliyorum biliyorum
İşte bavulum, yüreğim işte şurada
Biletimi istiyorlar, uzatıyorum
Güverteye çıkıyorum, hiç yoktan bir deniz daha
— Saat onda mı kalkacakmış vapur
— Gecikebilirmiş biraz, öyle diyorlar
Desinler, desinler
Hey kaptan! bana baksana
Ben çoktan varmışım varacağım yere
Bir Edip daha bekliyor beni eski bir otelin kapısında.

>

Üstümde sarı bir gömlek var, iyi ki sarı
İçimi kapatıyor bana verdikleri oda
Eşyalarımı yerleştiriyorum, öylesine ağırdan alıyorum ki bu işi
Kocaman bir serüvenden ufacık bir parçayı
Özenle sürdürüyorum sanki
Uzanıp musluğa doyasıya su içiyorum
İlk damlası şuramda, son damlası çocukluğumda
Dışarı çıkacağım, sıkıca kapatıyorum penceremi.

Neden olmasın
Üstüme pek uymayan bu yalnızlığı ben
Taşımışım bir yolcu gibi çocukluğumdan bu yana.

Her öğrenmek istediğimiz şey onu öğrenme alışkanlığımızda
Çarşıyı iyi biliyorum, meyhaneleri bir bir
Kimseler tutamaz benim bu kadehi tuttuğum gibi avucunda
Ama öğretilemez de bana bir tarla kuşunun uçuşu
Bu nehir akıyor mu, yüzüyor mu yoksa bir başına
Odamdaki gece lambası neden bu kadar soğuk
Ben öğretmedim ya
Bir pervane nasıl da öpüyor onu öğrendiği uyumla.

Akşam mı, evet akşam
Her şeyi bir bir açıklama vakti
— Öyle mi, peki
Nedenini bilmiyorum, Ayvalık'tayım
— Ayvalığa mı
Yeniden gösteriyorum biletimi
Hatırlıyorum da, bir arkadaşım vardı benim
Tarçından örülmüş bir suskunluktu dili
Hey kaptan! sen bilir misin, var mı hiç görmüşlüğün
Tam Ayvalık gibiydi yüzü, şimdi karşımda.

Öldü
Vardır ya her küçük şehrin bu yüzden
Soluşuyla birlikte gözyaşları da.

Önce gözleri boğulmuştu, elleri
Kupkuru dudakları en sonra
Dediler ki, içkiden öldü, yalan!
Sevgisizlikti onu aramızdan çekip çıkaran.

Saat onda kalkacakmış vapur
İster kalksın, ister kalkmasın, bana ne yolculuktan.

BİR PLAK GİBİ DÖNÜYOR GÖKTE MAVİLİK

Bir plak gibi dönüyor gökte mavilik
Sesi aşağıda, çok aşağıda
Üstünde bir duvarın. Duvarsa
Dondurma yiyen bir çocuğun eli sanki
Taşmış akıyor
Öpüyor toprağı kanatan nar çiçeklerini.

Öpülüyorum bembeyaz çimlerinde yalnızlığımın
Sonsuzluk yarın.

LEYLAK ITIR LÂLE

Behçet Necatigil'e

Leylak, ıtır, lâle
Ansızın sabahı gördüler
Bir bardaktan bir bardağa
Su boşaltan çocuğun ellerinde.

Gündoğuşu, günbatımı, dolunay
Ufuk çizgisi
Beni de gördüler mi acaba
İkiye bölüyorum da dişlerimle bir ipi.

Ağustos, eylül, ekim
Parklarda, meyhanelerde daha çok ekim
Acıları, hüzünleri yerlerine koymuşlar
Yalnızken görebilirim.

>

Gözyaşları, iç çekmeler
Gülmeler, kahkahalar sonra
Ne kadar anlasak da
Kolay kolay anlaşılmaz değişim.

Kar, buz, tipi
Kaymaktan korkum yok ki
Kayarken yalnız tutunmak için
Ölümlerden bir ölümün seçimi.

Sarı, kirli sarı, beyaz
Tekdüze yaşamalar
Gök alçalıyor yavaştan, cadde sokak tıkalı
Biraz büyükçe ama tabutumu çakarlar.

Yaz, ilkyaz, kış
Yer değişti sevda ile anılar.

— Söyle, bu şarap bardağı kimin gözleri
— Göz değil kırmızının bilimi.

SEÇEMİYORDUM İYİ

Seçemiyordum iyi
Bir göl kenarı mıydı yoksa
Unutulmuş bir ormanın bitimsizliği mi
Değildi
Saydamdı, naylonumsu bir yerdi.

Kaçmış olmalıydım sığ ilişkilerden
İçimde ve dışımdaki
Şimdi bakıyorum da ayrıntılardan uzak
Küçük büyük kıvrımlardan iyice uzak
Boşluğun birim olduğu ortamda
Belli belirsiz bir birim
Gökyüzünde bir göldeyim
Evet nerdeyim
Bir ırmağın yatağını öğrenen
Gönyesiz minkalesiz
Bildiği günler dişlerine benzeyen
Sağlıklı çürük yitik
Meraklı bir yol işçisiyim
Her zaman mı böyleyim
Kalbimin o değişken akışı
Ölçülmez sevdalarla
Kalbimin o değişken sınırı
Doğrusu bilmemekteyim
Unutulmuş bir ormanın uzamsız yeşilliğinde
Belki de
O sürek avlarında soluksuz bir geyiğim.

>

İnişe geçecekmişiz birazdan
Evet geçelim
Kemerlerimizi bağladık, iyi
Sigaralarımızı söndürdük, iyi
–Yaşam ki albümindir ve her şey değişebilir–
Ey sayın yolcular ben hangi oteldeyim.

Enlemlerden boylamlardan uzak değilim
Gene de
Vidalanmış gibiyim sımsıkı düşlerime
Boşlukta bir terminaldeyim.

BOŞVERSENE SEN NİYE BEKLEMELİ

"Yürek yalnız bir kez görür,
sonra gözler görür."

Howard Fast

Boşversene sen niye beklemeli
Sıktı artık bu kent beni
Çekip gitmeliyim hiç düşünmeden
Bulmalıyım aradığım o yeri
Şiirmiş, bilgelikmiş, her neyse
Ne varsa benden kalsın geride
Kalsın o yalanlar, o yalan ilişkiler de
Ve ölümler ki sevdanın ikiz doğurduğu
Yetsin, taşımak istemiyorum hiçbirini yedeğimde
Nerdesin ey benim her gün yeniden doğan oğlum
Sevginin çoğul oğlu
Senin ülkende yalnız bütün özlemler
Bilirim yalnız orda, içtenlik, erinç, coşku
Bayrağındaki bir tek çiçekli dalla
Orda uçsuz bucaksız
Olanca görkemiyle bir erguvan imparatorluğu.

>

Öğrendim öğrenmesine, mutsuzluk da bir gelişmedir
Tanımadığım kentler, yüzler, hiç mi hiç tanımadığım
Oteller, genelevler, nar ağaçları
Dar sokaklar, eğri büğrü kaldırımlar
Satın alamadığım bir örtüye çeviren yalnızlığı
Ve bir yağmur öncesinde belli belirsiz
Üç beş çocuğun birbirini çağırdığı
Sopasını düşürdüğü bir dilencinin
Unutup gittiği sonra ses çıkarmadan
Anlaşılmaz mırıltılarla yokuş aşağı
Yokuş aşağı, yokuş aşağı!
İner gibi ben de
Örgüsünden başını kaldıran bir kadının
Gözlerinde
Nasıl binlerce rengin içinden sıyrılırsa dünya
Bulacağım elbette aradığım o yeri
Yıllar yılı tuttuğum aklımda
Hani salkımlar içinde bir ev vardı
Eski bir gemici feneri asılıydı kapısında
Duvarlarında uçan balıkların kurutulduğu
Yıkılmışsa ne yaparım bilmem ki
Eksilmiş gibi ağzımda bir dişim
Yerini dilimle oynaya oynaya
Dalar çıkarım elbet bambaşka sokaklara.

Geçerim kurduğum hayallerin altından
Bir gökkuşağının altından geçer gibi
Budakları kalın ellerimi andıran
Asmaların yanıbaşından
Yüzümde bir garajın tutulmaz akşamıyla
O geçimsiz akşamla
Ve mutlaka kayalardan doğmuş olan
Göğün mavi yapamadığı bir şahin
Başımın üstünde tek başına.

Kırmızı dallar, göğe uzanan çitler
Yıldızları birbirinden ayıran
Bilmez olur muyum hiç, mutluluk da bir gelişmedir
Yaşarken olsun, ölümle olsun, sonu ayrılığa varan
Ey günbatımı! benden duymuş olma bu yakınmayı
Bir gül bana kendini kopardı verdi
Daha dün akşam, daha dün akşam.

>

Yürek bir kez görür, sonra hep gözler görür
Ben onu yüreğimle görmüşüm anlaşılan
Çözüldü artık o büyü, yanımda
Sıcaklığı parmaklarımı acıtan bir haziran
Üstelik çoktan buldum aradığım o yeri
Tam yedi kez doğan güneşlerin altında
Bir yitip bir yükselen sıradağların ardından.

Yıkansam, yıkansam, hep o güneşlerle yıkansam
Dişleri tenime geçse yaz rüzgârlarının
İzine pek rastlamasam
Ama kalbini sert ve serin tutan bir denizciye
Bunu bir daha sorsam
Ne çıkar bir daha sorsam
Sonra hiç konuşmasam, sonra hiç konuşmasam
Ve bu yorgun, bu üzünçlü yüreği
Benim değilmiş gibi, benim değilmiş gibi
Kimse görmeden şöyle bir yol kenarına bıraksam.

HER SEVDA...

"Yeni aşk kelimeleri,
yeni öğrenilen incelikler
öbür sevgiliyle saklanıyor."

F. Scott Fitzgerald

Her sevda başlangıçtır bir yenisine
Öteki başkaldırır daha bitmeden biri
Biz isteyelim istemeyelim sürüp gider böylece.

Baksak ki unutmuşuz günün birinde her şeyi
Ne o sevdalar, ne ölümsüz sözler kalmış
Toplasak toplasak hepsini işte
Onca sevda bir sevdayı yaratmış
Döner durur başımızın üstünde
Gözlerden ağızlardan saçlardan
Ellerden omuzlardan yapılmış bir hâle.

Ve çınlar her biri bir silahın yankısı gibi
Bir yaşam boyu biz tetiği çektikçe.

Şairin Seyir Defteri

İstanbul, 1980 / Ada Yayınları

BAŞLANGIÇ

Doğanın bana verdiği bu ödülden
Çıldırıp yitmemek için
İki insan gibi kaldım
Birbiriyle konuşan iki insan.

ÖLÜ BİR DENİZ YILDIZI

Ey sonbahar! ey düşsel yolculuk! seni
Dolaştım yaz sıcaklarında, bekledim
Duydum ki benim değildi artık, doğanın
Kalbiydi uçurumlar toplamı kalbim.

De bana, anlat bana, öyleyse neden hatırlıyorum onu
O fırtınakuşunu gölgesini yere düşüren
Gittiydi geldiği yere, uzaklığına
Döner mi bir daha dönmez mi bilmem
Yüklenip yittiydi gözden onca çırpınışları
Ne sevinç bıraktıydı içimde, ne keder, ne acı
Bir sen kalmıştın sen, ey sonbahar ılımı, dörtnala gelen
Bir atın kalkışı gibi kalkıp da gözlerimden.

Parlar ki şimdi arasıra geceleri
Diplerde, derinlerde, yalnızlığımda
Ölü bir deniz yıldızıdır mutluluk
O nedensiz mutluluk, olsa da olur olmasa da.

KUŞATMA

Bir gün akıp gitmeye her yerim
Suyundan içmeyle alışık.

Gitmek! yazmışım defterime çoktan
Rıhtımlar, güz halatları, daha bir sürü şey
Şuramda darmadağınık.

Vişneler, atlar, yıldızlar
Yıldızlar, sık ağaçlar, kasaba lokantaları
Yıllarca duran sözler yenisi konuşulmadık.

Oteller, oteller, o bakımsız suçluluğum benim
Geçmem kapınızdan bile artık.

Doğasın, bir sen beklersin beni, bilirim
Sesimi, düşlerimi, kırık parmaklarımı
Var başka neyimse onları artık.

Doğasın sen, doğasın, yarat beni yeniden
Ey yalnızlığımı kuşatan yalnızlık.

RÜZGÂRLARIN DİNLENDİĞİ YER

O çocuk gönüllü yabancı kimdi
Kupkuru bir sargıydı da üstünde bozkır
Alnında iri bir zeytinin derinliği
Kayalardandı yüzü, sesinde
Sesinde rüzgârların oyuğu bir de
Kartallar birikimi.

O çocuk gönüllü yabancı kimdi.

Gözlerim buğulanmış cam arkaları gibi
Yani bir kır çiçeği kendini yoklardı önce
Doğayı tartardı sanki
Öyleydi. Anısı mühürlenmiş
Sıradan bir ikindinin düzlükleri eğdiği
Rüzgârların dinlendiği bir yer miydi neydi
Rüzgârların dinlendiği, mola verdiği.

Peki o çocuk gönüllü yabancı kimdi.

Kirazlar, aynalar, sular
Anlatmalıyım hepsini
Kirazlar, sular, aynalar
Anlatmalıyım kendimi
Yıllar yılı deniz kenarında yaşamış bir kızla
Hiç deniz görmemiş bir oğlanın karşılaşmasını
Anlatır gibi
Bir çeşit dilsizliği, bir çeşit beraberliği.

>

Peki
O çocuk gönüllü yabancı kimdi.

İstemem anmak artık bu eşsiz görüntüyü
Rüzgârların inip kalkan göğsünü
O çocuk gönüllü yabancıyı bir de
Besbelli ödünç almış benden yüzünü.

Çıkardın mı su altındaki ölüyü
Çıkardık mı su altındaki ölüyü
Çıkarmadık su altındaki ölüyü
Çıkardıktı su altındaki ölüyü.

Geyiğin aynası büyü
Balığınki gökyüzü
Kirazlar, aynalar, sular...

NELER ALMALIYIM YANIMA

I

Şiir için: yılgı, sessizlik, yavaşlatılmış uyum
Acı için: bir kandil, bir tütün kâsesi, bir iskemle kırık
–çocuklar kapı önlerinde otursunlar, oynasınlar ya da–
Düş için: kendini denizde sanan o bunak kaptan
–gerekli çok–
Şarkı için: kalmadı usumda tek dize –ama o dizelerin sesi var, ilk ağızdan çıktıkları günkü gibi, pespembe renkleriyle–
Zaman için: yer değiştiren gölge –yeterli–
Mevsimler için: portakal, böğürtlen, ayçiçeği
Aşk için: unutkanlık ya da
Dikkatle kullanılan ve değiştirilebilen birkaç anı
Öfke için: Marx, Lenin, vb.
Okumak için: Dostoyevski, Marquez, Sait Faik
–başkaca kim olabilir düşünmeli
Şiirse, elbet
Akdeniz şairleri.

>

Keser, çivi, kerpeten
Çanak çömlek
Gerekli hepsi
Bir kayık kıyıda
Akşam serinliği, ürperti
Ve sazlıkların orada
Orada sazlıkların
Bir sabah erken
Güneş doğmadan daha
Birdenbire ikimiz
Kötüler gibi bir şiiri
Arar gibi kendimizde belli belirsiz.

II

Sahi
Neler almalıyım yanıma
Bir kapı açıldığında hemen
Söylenen ilk sözler gibi
Önceden pek düşünülmemiş
–Düşlerde yaşayan belki– birkaç eşya.

Demin yanımdan
Ufacık bir kertenkele geçti
Ve yitti birdenbire
Gözlerimdeki
Kırmızı taşlar arasında.

Çocuğum kopar o gülü
Geri ver ona sonra
Güle
Geri ver, geri ver!

Ah düşsel yolculuk
Bir sürü yolculuktan kalma.

Güle sor sen en iyisi
Dilini kanatmadan.

III

Gittiğim yere hepsi
Doluyor yavaş yavaş nasılsa
İşte
Kendini göğe benzetmeye çalışan
Poz vermiş göle bakarak
Anımsıyorum seni. Derken
Buluyorum da.

Sınırsız bir uykusuzluktur böyle
Her yolculuğum benim
Koşuşan geyiklerle dopdolu
Ve uçan balıklarla.

Öğrendin bu uykusuzluğu da sonunda
Kim olacak, sen
Taşırdın sınırsız bakışlarını
Burda, sabahın beyaz acısında.

IV

Bir gün seninle ve sevişmeden
Sevdaya baktık ikimiz
Yıllarca, günlerce, kısa bir süre
Yalnızca ona, sevdaya.

Yanımda taşıdım her yolculukta bunu
Taşlarla kanattım, suyunla yıkadım sonra
Yeni ısırılmış bir elmaydın da suyunla
Bazan da yemyeşil yaptım, gözlerin oldu kuşkusuz
En yeşil yapraklarla ova ova.

Yolculuk!
Günler içindeyim ben
Bir günün tam ortasında.

BİR ŞİİR YAZILIRKEN

I
Küpe çiçeği güneş ister
Yol ağustosun
    (Birinci dizeyi bir bahçıvan söyledi
    ikinci dizeyi ben)

Haziran bir bardaktır susayana
    (İçkiliyken yazmış biri
    Yukardaki notların altına)

Elindeki beyaz güllerle
Merdivenlerden çıkan kadın
Çerçevedir bir anlamda
Bir bildiridir
    (JOHN CHEEVER'in bir öyküsünden aldım
    Bir cümleyi dört dize yaptım hemen)

O yaz hiçbir söz söylenmedi
Ve bitti her söylenmeyen
(Birinci dize BACHMANN'ın OTUZ YAŞ öyküsünden
Altını rujla çizmiş arkadaşım
Olaysız bir olaydı ikinci dize
Gördüm bir zamanlar seviştiğim kadını
Otururken cam kenarında
Barında bir otelin akşam vakti
Kâğıt peçeteye yazmışım bunları da)

Yol haziranın
Yol mayısın
(Belki böyle şiirler de yazacakmışım yakında.)

II

Ayaklarını kirletme
Diye bağırdı kadın
    (Altını çizdim havadaki yankının)

İyi günler dedim yanımdan geçen birine
Bilmem ki ne anlamı var bunun
İyi günler dedi o da
Tütününü parmağıyla bastırarak piposunun
    (Şiirde tersidir bu sonsuzluğun)

Mevsimler uygundur içeriğine
Örneğin bir hırsız gibi sevdim bu haziranı
Bir başka hazirandan anımsadığım
Bitirilmiş bir sevda gerekçesiyle
    (Bitmemiş bir şiirden aktardım bu şiire)

İşleniyorum dünyaya
Uçsuz bucaksız bir kumaşa işlenir gibi
    (Dünya!
    Kapadım dönüşünden yapılmış gözlerimi.)

III

Donmuş değil, bir akarsudan koparılmıştır sadece
Bu dizeler, dedi, durup dururken
Yaklaşıp yaklaşıp itiyorum düzyazıyı
Nerdeyse durduruyorum onu (şiiri)
Billurlar gibi tıpkı, titreşen alevlerin üstünde
Saydam, yoğun, dengeli.

Bir balık tuttu bu ara (bitirmişti sözlerini tam)
Yalnızlığın o kaygan tanrısını
Çırpınırken bulmuş kadar sevindi.

IV

Görmediğimiz bir yanı da yaşamın
Onun dile geçme tutkusu.

Senden mi başlasam –bilmem ki– dumanından mı
yanık otların
Sonbaharın kenarındaki
Bir çığlık gibi gelişirken gün –yazmalı gecikmeden–
Yorgun ve özür dileyerek bitecek çünkü.

Olağanüstü bir çakıl –cam kâsenin içinde–
Bütün biçimlerle uyumlu –yumuşak, dingin–
Yontucu olsam çakılla başlardım işe ben
Büyütmek için yalınlığı –ve abartmak için–

Koyuyor sözcüklerini önüme
Bir sokak feneri –yanmakta olan güpegündüz–
Ve söylenip duruyor boş arsada bir kadın
Ev yıkıldı eylül yok.

Olmadı, olmayacak da
İşte... kırık taşlar gibi bir anlatım!
Üstelik teker teker düşüyorlar yere, kayboluyorlar.

Gün alışmadı bana
Geri verdim sözcüklerini çaresiz
Çok yalancıyım bugün, onlar da.

İÇERİKLER

I

İlk dizesi olmayan bu şiir
Öncesiz bir dala benzeyecektir
Nasıl ki başlangıcı yoksa yolculukların
Sonu da yoksa
Ağaçsız bir dal gibiyse her yolculuk.

Sevda, acı, mutluluk
Onlar da
Zamanla bir başlarına kalacak hepsi
Öncesiz ve sonrasız
İçi boş odalar gibi.

Anımsa istersen yıllar sonra
Yaşamdan onca yorulup
Ne çıkar, sözgelimi bir öğle vakti.

II

Konuşuyoruz desem konuşmuyoruz da
Ayrı ayrı şeyler düşünüyoruz üstelik
Birbirimize bakarak
Ne seviyoruz ne de sevmiyoruz birbirimizi
Ne varız ne de yoğuz gerçekte
İki lamba gibiyiz, iki ayrı yerinden
Aydınlatan odayı.

Değilsek de yakın birbirimize
Uzak da sayılmayız büsbütün
Gökyüzünde iki uçurtma başıboş
Yanyanayızdır sadece.

Her çiçek bir çoğulluktur gününe göre
Yalnızlık çoğulluktur.
Sanırım bir giz de yok bu beraberlikte.

III

Kötü bu, susmuştuk, şimşirler hışırdadı
Yapıştı suskunluklarımız birbirine
Bir o konuştu yalnız –gene o–
En gencimiz belki de
Dalarak uzaklara, çok uzaklara
İnsan: mavinin içindeki düşünce!

Topladık bu meyvayı biz –topladıktı kendi
kendimizi ağacımızdan–
Soyduktu kabuğunu, kırdıktı çekirdeğini çok
Bilinmez olan ne?

Anımsanmasıydı sanki herhangi bir olayın
Hızlandıkça adımlarımız
Yağmurda, yolun üstünde.

IV

Şurada şurada
Islak palmiyelerin altında
Yağmurdan ıslanmış palmiyelerin altında
Yağmurdan yağmurdan yağmurdan
Islanmış ıslanmış ıslanmış
Palmiyelerin
Altında.

Güneş kurutuyor onları
Yağmurdan ıslanmış palmiyeleri kurutuyor güneş
Palmiyelerin altında
Ne vardı palmiyelerin altında
Ne vardı, ne yoktu, ne olmalı
Altında palmiyelerin.

Taş kesilmiş sanki taş
Duruyor kıpırtısız
Bir çakıl kadar sade
O işte, o avuntusuz vakit.

V

Venüs ve turunç! doğuyordu bizden, içimizden,
    kara güneşi akşamın
Böyle bağırdı biri. Eski hüzünler kazılardan
    çıkarılmış heykellerdir
Tanrılardır, mezar yazıtlarıdır –yaşamazlar,
    andırırlar sadece–
Diye ekledi sonra. Hüzün özüne sinmiştir evrenin
Bu eğim, bu bükülüş, bu yükselti, bu derinlik?
Belliydi, sürdürsün istiyordu konuşmayı.

Batınca güneş herkes birbirine baktı –nedense–
Özgün bir şeyler söyledi çoğu
O sustu yalnız, şiire inanmadığı için değil
Mozayıktan bir tasvir gibi birleşti, parçalandı
Yaratılmak istiyordu yaratırken.

Kim? Ne zaman? Hangi ülkede yaşamış?
Bilen yok, hepsi o kadar
Toparlanıyorduk, susmuştu ağustos böcekleri de.

VI

Yüzüne bir haç çizdi, külden ve kireçten bir haç
Acıdan, menekşeden
Oturdu çeşmenin taşına, su içti
Susmamı söyledi yakınarak –ilk o görmüştü anlaşılan–
Bak, dedi –usulca– deniz dalgaların üstünde
Göğün eğrisindeyse bir alev çanı
Görüyor musun?
Gördüm, bir gidip bir geliyordu yüzünde
Acıdan menekşeye
Kireçten küle.

Dokunsam, duysam, yaratsam, diyordum ben de
Ve sunsam ona, denizin
Sunuşu gibi kendini dalgalara.

Ona, yalnızca ona
Beni bir deniz kabuğundan daha ayrıntılı yapana.

VII

Ne olmuş kıyıda gördüğü yengeç –ilk bunu sordu–
Dumanlar içindeymiş o gün kasaba
Kimmiş vurulan ormanda, kayın ağacının altında?
Halatı kopan gemi –nerdeymiş şimdi–
Yıkılan otel –hadi neyse– ya boşluğuna
alışamayan karanlık
–Az kalsın unutacakmış– nerdeydi sahi
Odasındaki yuvarlak masa
Konsol, konsolun üstündeki lamba?
–Bir değil, iki lamba, eskimiş süt rengindeki–
Ve sırayla
Musluk, lastik hortum, bahçe?
Mezarlık, taş köprü.

Yüzüme baktı uzun uzun
"Hiç değişmemişsin" dedi yavaşça
"Bazı eşyalar anıdır" –bunu bilmezdim–
"Bazı anılar eşya"
Yaşlanmış bir düş gibiydi, yürüdü gitti.

Geçti mezarlığı, oteli, bahçeyi, taş köprüyü
Yitecekti gözden tam
Bir silah patladı ormanda –kimmiş vurulan ormanda–
Öldü düş.

ŞU KÜÇÜK ŞEY

— İndirdik mi suya denizi
— İndirmedik suya denizi
— İndirdikti suya denizi

Buruk ve unutulmuş yapıyor beni
Şu akşamüstü, şu küçük şey
Çökerken sisleriyle –küçük bir vapurun kamarasını andıran–
Dilsiz ve gücenmiş bir öykü gibi.

Nice sözler vardır –belli belirsiz– bir yangın yerine benzer
Arasıra kokusunu duyarız
Ve aşklar şekilsiz eylemlerdir gün günden
Biçilmemiş bir çayırdır bütün yaşam
Durumlardır çünkü akılda kalan yalnız.

Örneğin
Bir alaşımdır Don nehriyle Şolohov.

KOKMAYI PAYLAŞTIM

Gül renginde basıyordum yere. Kaçırdım gözden
Küçük serüvenini su kuşunun
Bana kendini sundu sazlıkların arasından ve kendini
    okşadı, biraz da abartaraktan, gördüm bir ara
Köprüyü de gördüm, tarihle işledi beni ve yaklaştırdı
    orada bulunmayanların tarihini bana
Kokmayı paylaştım kır çiçekleriyle
Ve şaşırtıcı olmayı
Ve biçimlendirici bir de.

Portakal ağaçları, portakal ağaçları!
Unutur muyum hiç
Ellerim de sizsiniz, ellerim de.

YONTUCU KARES

M. Şerif Onaran'a

Nereden geliyor? Arması ne? Gördüler mi bizi?
Böyle konuştu Rodoslu Kares, yontucu
Soyu tükenmiş bir gülümseme yüzünde.

Bize ne
Biz kalan buğdayımızı döğmeyelim de ne yapalım
Sonra gider söyleşiriz kıyıda
Akşam olmadan.

(Akşammış değilmiş ne çıkar bundan
Bulunmaz ki yüzleri çok ülke dolaşmaktan)

Ver şu testiyi bana, bir yudum da ben içeyim
Hadi ver, koca ihtiyar, çoktan yanaştı kıyıya gemi
Bize mi kaldı düşünmek gündüzü geceyi
Ne güne duruyor yontucu Kares.

Kares mi? Ben söyleyeyim bari
Soyu tükenmiş kuşlarla besleniyor şimdi, balıklarla
Bulmak için acı tarihini doğanın
Pişirmek için onu kumlarla ve yontmak için,

Gidelim gidelim
İyisi mi esrikken kanırtmalı yaşamı
Yüzlerimiz ve bütün söylediklerimiz
Nasılsa tarih olacak onlara

Söyle sen, bizi yontsun yontucu Kares!

İKİ KENT

Dizlerinde kalırsın bir akşam vakti
Soluklarına uğrarsın, kısılmış gözlerine
Geçersin geçersin geçersin
Gökteki tek yıldızdan üşüyerek.

Görüyorsun değil mi
Ne kadar inceldi kent
Nerdeyse şuracıktan
Ansızın bir kent daha görünecek.

Bak işte, duyuyor musun
Öpüldün bırakıldın sanki
Bir değil iki türlü senin de soluğun.

ANISINDAYIM

Ara Güler'e

Hafifçe ısırılmış bir elmanın dilindeyim
Elmanın kokusundayım
Anısındayım –kimbilir kimin–

Anılarda görünür, düşlerde görünmez insan
Düşlerde görünen anlamlardır
Özelliklerdir bir de belli belirsiz.

Ve
İnsansız anı yoktur. Var mıdır?

KAKTÜS

Cengiz Yörük'e

Sonunu istemiyorum sessizliğin
Yokluğu istemiyorum bu akşamüstü çınlamasında
Yüzümü dizlerime dayıyorum, bitiştiriyorum kollarımı da
Bir kaktüs olmalıyım ben, dışıma yağan bir sağnak olmalıyım
Uçsuz bucaksız dünyada
Güneşin doğuşunu bekleyen.

Ufukta ansızın bir ışık çizgisi
Avuçlarımdayım belki.

KİTAP, MENEKŞE, TIRNAK

Bahçede şezlonga uzanmış
Kitap okuyan adam
Kaldırıyor arada başını kitaptan
Bir lastik hortumun ışıldadığı tarhtaki
Menekşenin M'sine bakıyor yalnız –günün kapı aralığı mavidir–
O menekşe ki çiçek kavramından kurtulduğu için var
Adam ki sevgi kavramından kaçtığı için mutlu
Denizin bir adam boyu üstü gibi erinçli bir de.

Şiirin gölgesi olmalı eylül –diyebilirdi–
Şiir okumam ki diyor karısı
Sırtını duvara dayamış, gökteki bir uçağın yaldızlı
İzine bakıyor –yüzünde birbirine benzemeyen üç ayrı uzaklık–
Ekliyor: biraz daha kessem tırnaklarımı
Güz benim olacak.

Kitaba dalıyor adam
Küçük bir ot koparıyor kadın
Ben buradan göremiyorum, masamdan, otun cinsini yani
İyi günler diliyorum onlara, uzaktan
Ve yalnızlığa değgin çok şey biliyorum.

Adamın elindeki kitap benim kitabım
Okuduğu şiir de işte bu okuduğunuz şiir.

PATHETIQUE

Sıcak sıcak sıcak sıcak
Oturmuşum otların üzerine
Eski bir tiyatronun ortasındayım
Saydam bir sarkaç gibi sallanıyorum durduğum yerde
Buhardan ve güneş kokularından.

Uzanıyorum toprağa yüzükoyun
Papatyalar sırtlarını dönmüş çançiçeklerine
Ne bir kımıltı var, ne bir ses
Ne de bir düşünce, bir anımsama işte
Diyorum, yaşamıma dadanan bir an bu
Sophokles Aiskhylos'a dargın belki de.

YAZ VE KIŞ OTELLERİ

Nasıl yuvalanmışsa ağzında dili
Gök yuvarlağında kendisi

İlk adım atışıydı sanki bir kara parçasına
Eksiltti o duyguyu, bilinene benzetti.

Bir böcek son beneğini buldu arada
Kurtuldu şaşkınlığından
Dünyada bir keman teli koptuysa elbette işitildi.

Bütün bir yıl neler oldu neler geçti kimbilir
Sevdalar şurda burda
Yaz ve kış otellerinde neler birikti.

Örneğin bir paslı bıçak ilk parıltısına
Koştu koştu yenildi.

Uyunmuş bir uykuydu sezdiği onca şiir
Yazmadan yazılmadan sürekli bitirildi.

Karalar kıyı oldu aslan gibi bir denize
Her şey ki bir denizse, öyleyse
Kendine dönük parmak oracıkta kesildi.

Şu elmayı soy dediler, şu midyeyi aç ama
Şöyle
Yaz ve kış otellerinde neyin saati.

Nasıl yuvanlanmışsa ağzında dili
Şiirinin gözleri...

BEŞ MEVSİM

Yaşamım bir şarkıcının iç çekme anıdır
Beş mevsim yaşarım yılda
Bölerim bölerim bir kayısıyı, çıkardığı ses
Bir yakınlık duygusudur yüzümle sakalımla
Yaşamım bir şarkıcının iç çekme anıdır.

Balıklar dinlenirken sularda, sokak adlarında
Uykulardan geçerim
Ya sabahtır erkendir, ya kimseler raslamaz bana
Ya alıp başımı gitmek isterim
Bir şiir yazmışımdır da güneyde
Güneyde portakalda.

Ben sanki bir gazetenin hiç okunmayan yerlerindeyim
Kalmışımdır ya da bir kentin varoşlarında
Kendimle konuşurum, çok tuhaf bir noterimdir ben
İmzam bir kıyının kıyı olarak imzasıdır
Olurum böyle işte kumda çakılda.

Ben belki de bir yarış arabasındayımdır kimbilir.
Ellerim direksiyonda
Kaplanmıştır soğuğumla her yanım
Hiçbir şey duymuyorumdur hızımla sevişmekten başka
Bir de var her görünüşten tatmışımdır bilirim
Bir kozmonotumdur yani en son dönen dünyaya.

Yaşamım bir şarkıcının iç çekme anıdır
Beş mevsim yaşarım yılda.

Eylülün Sesiyle
(1980-81)

İstanbul, 1981 / Cem Yayınevi (*Yeniden* içinde)*

* Bağımsız kitap olarak yayımlanmamıştır.

SU ALTINDA KANAT ÇIRPAN ÜVEYİK

I

Bir çift Van sesi
Van'ın doğurgan sesi
Bin çift nar düşürülmüş gibi dalından
Bu onun sesi
Sessizce yağan karda nar sesi.

Su altında kanat çırpan üveyik
Her rengin başka rengi
Resmini kendi çizer
Düşünde kendini görür
Kıyılar onun itiş biçimi
Üveyiktir Van'da anmak anılmak
Üveyiktir sanrının üvey kardeşi.

Dağ yollarında yalnız gezen çeşmeler
Suyu eşkıya soğuğu
Akışı aralıksız nal sesi
İlk kulak verişte duymanın uzak
Çok derin içi
Dağ yollarında yalnız gezen çeşmeler.

Asurlu sert hüznü onun
Bizans gözleri
Yuvarlak beyaz taşlar
İçini açar bana
Açınca bana içini

>

Gündışı bir saattir, acı bir kış kavununda
Birikmiş gündüzlerdir
Ve gelen kimdir bilinmez
Oyunlarda ikinci
Oyunlarda üçüncü
Kişiler gibi
Söze pek karışmayan
Ya da
Çok eski bir haberci.

Kapamam gözlerimi, kapamam
Korkarım kapayınca bir başka şehirde uyursam.

Yağarken yağan karda Doğu'nun
İşleyen ezik sesi
Yağarken yağan karda
Çekip gider haberci.

Eski bir manastır çanı
Akşamları suya döker süsünü
Su altından çıkan üveyik
O da
Yağmurda yıkar yüzünü
Dağ başlarında yalnız gezen ormanlar
Dağıtır kamyonlara sisinden sıyrılarak
Günlerdir boşluğunda tuttuğu hüznü
Ve hüzündür kendiliğinden
Han avlularında ağır ağır
Yem kesen atların yükü
Toplanan pazarlarda, kapanan dükkânlarda
Bütün gün ip satanların, bakır satanların

Doluşup cami çeşmelerine
El yıkarken çığırdıkları türkü
Ve Tatvan'a giden vapur bir de
Ekler bütün hüzünlere
Bir sabah bir Van hüznünün özgünlüğünü.

Sabah değilim, akşam değilim
Sunaklarda ipince
Belirsiz bir çiziğim
Yüreğim kanda parlar
Kan kadar yerde parlar
Toprakla iç içeyim
Biri kazıp bozmasa
Alıp gitmese beni
Batmadan yakalanmış çok eski bir güneşim
Öyleyim
Yeraltında gözleri kör mozayık
Yeraltında yalnız gezen parmaklar
Binlerce dibek konuşur
Binlerce dibek çınlar
Koşar buğday tozuna su altındaki üveyik
Bir çift Van sesi
Doğan güneşle bu, batan güneşin sesi.

Kapamam gözlerimi, kapamam
Korkarım kapayınca bir başka şehirde uyursam.

II

Kış bitecek birazdan, kışa geç kalma
Böyle diyordu savat ustası Hasan
Gelirken az tütün getir
Bir dağ keçisi parçala
Tuz bas düşümde gördüğüm kana, tuz bas
Ne derdi güz ortalarında baban sana
Dokunma Van'a
Van köylüsü kendini çavlan gibi üretir
Göl gibi dokur
Ve beklemesini bilir, burkulur
Eğiktir şimdi boynu, sen de eğiksin
O kadarını anlarım
Ben bu savatları bunun için işlerim
Üç beş kuruşa satarım
Gözümün yeşili üstünde kalır
Balkır güz kırmızısı eğiminde
Üveyikler kalkar her bir nakışından
Durur belleğimde konuk sayılır
Senin olsun şu eski mavzer
Biri armağan ettiydi babama
Okşadı sevdi yıllarca onu
Bir gün hiç konuşmadan
Uzattı verdi bana
İşine yarar mı bilmem
Bildiğim bir şey varsa
Mavzerle denenmek ister dağlar
Hüzünle değil

Yık şapkanı arkaya
Bu da kundura
Çakal derisi bu da
Gerisi senin işin
Bir soru kendine sor, bir soru ona
Sakın sormadan vurma
Ölüm pusuda
Mahpusluk dersen
Pusuda
Ve yalnız kalma
Dün biri seni sordu, Van'a gelmiş
Görmek istemiş seni
Demek ki bir başka tutsak o da
Bir başka çekmiş
Bilirim acılar birbirine benzemez
Ama
Acılar nerde bütün, sen onu yokla
Çavlanı unutma, gölü unutma
Mavzerini ayarla
Hazır ol
Kış bitecek birazdan, kışa geç kalma.

III

Bir tarakla ya da bir iğneyle saçlarından
Tutturulmuş unutulmaya
Suçu vardı, ne miydi suçu
Suçları onların erkekleriyle
Yokluğu varlığa çevirmek suçu
Ve son kerteye gelmiş öfkenin cıvalanması
"Hayır, hiç yenilmedik, çekildik yalnız
Ve şimdi olduğumuz yerde
Ve ayaktayız"
Diyorlar ki, elbette doğru
Kim katılmak istemez onlara
Kim duymak istemez böyle bir suçu
Ah Van'ın sarı rüzgârı
Taşları şarap koyusu
Akşamı kiremit tozu
Hoşap Kalesi
Bağdat Oteli
Sınır türküsü

Bana bir resmini ver arkadaş
Ve söyle
Neresinden bulurum şu İstanbul'u
Bulamam
Senin bakışın düzgün
Bizimki çatık
Ama anlaştık ya sen ona bak
Yolun düşerse gene uğra
Bizim gönlümüz kanmaz
Aşımız bitmez senin gibi konuğa
Üstelik daha bir pekişiriz
İşleriz yan yanayken başkalarına da
Tükenmez olur sevgimiz
İyi yolculuklar sana.

İyi geceler sana da
Oğlum motoru ısıt
İyi geceler Van
Yolumuz bir başka Van'a, Kars'a.

ÖLÜLER ŞİMDİ

Perihan Öğüt'ün anısına

Olanca kurnazlığını denemekteydi ilkyaz
Kendi saksısındaydı bir akşamüstü
Sis değil, bulut değil, bir başka bulanıktı her yer
Birden
Bala çekmiş bir sokağın içinden
Çıkageldiler.

İlk o geldi kirli kar renkli beresiyle
Denizlerden doğru taranmış saçlarıyla
Erguvan aralıklarından kirpiklenerek
Bir ev içinden kıvamlanmış yürüyüşüyle
İlk o geldi
Sonra birlikte hepsi yol kenarlarına dizilmiş
–Eski bir törenden geçer gibi–
Telleri kopuk kemanların önünden geçtiler.

Vurgun yemiş bir dalgıcı andıran
Diplerden diplerden suyun üstüne doğru
Kırık dökük bardaktılar da sanki
Dünyadan kırılmış birer bardaktılar da
Renksiz bir çalkantıyla oraya dizildiler.

Mayıs ortalarıydı haziranı hiç düşünmediler
Nisanla ilgilenmediler bile
Hep birden bir sofraya oturur gibi yalnız
Ve hep birden bir sofradan kalkar gibi
Kaybolup göründüler.

Resimleri silinmiş eski paralar gibi
Bir bulmaca çözümünde bulunmayan sözcükler gibi
Yağmurlardan sonraki nedensiz bir dargınlık gibi
Gelip gittiler, gidip geldiler.

Demek ki ölüydüler
Bazen de bir yaşamın kısacık hepsi
Denirse ölümün özeti belki
Ve mahzun bir tutuklunun titrek
İpince gölgesi gibi
Yani bir gölge gibi duymadan üzüldüler.

Kalkıp gittiler bir daha dönmediler
En son o gitti
Dillerden dudaklardan eksilen bir lezzet gibi
Kaldı o akşamüstü kendi saksısında
Kurnazlığını deneyen ilkyaz
Va kaldı bir de
Sanki bir ilkçağ kasabasındaki tenhalık.

Bir eksikle yaşanmaz mı, yaşanır
Ama şimdi bir fazlası dışımda artık.

BİR ÖLÜNÜN AKŞAM GEZİNTİSİ

Derin ve ıslak gölgem suda
Ölü yaz dalgalarından biraz incelmiş
Bana kalırsa bir ölünün deniz kenarıyken
Ayaklarını uzattığı bir deniz kenarıyken
Sonsuzluğun öğle sonrasına ilişmiş.

Kocaman bir ayak sesi göğün altında
Kuşların böceklerin sesi kesilmiş
Hangi yaz tanrısı nereden geçmiş
Elimde sürekli kırmızılanan bir ateş gülü
Bitmeyen bir öpüşme gibi bir ateş gülü
Ölümle dirim birbirine yetişmiş.

Ve bir çakıl atarak kabartısını üstünden
Ölü yaz yağmurlarından biraz incelmiş
Bana kalırsa bir ölünün akşam gezintisiyken
İpek şemsiyesinin altında bir akşam gezintisiyken
Sevmenin sevilmenin üzüncüne yetişmiş.

Ve dünyayı hiçbir zaman böyle görmemiş
Bakarken bakarken öyle gizliden
Toplamış bütün eşyalarını yaz
O güzel yaz dupduru
Oracıkta ansızın bir süt gibi kesilmiş.

YAŞ DEĞİŞTİRME TÖRENİNE YETİŞEN ÖYLE BİR ŞİİR

Tomris Uyar'a

Ben seni uzun bir yolda yürürken görmedim ki hiç
Yağmurlar altında gördüm, kadeh tutarken gördüm de
Bir kıyıya bakarken, bakarkenki ağlayan yüzünle
Ve yarışırsa ancak Monet'nin
Kadınlarına yaraşan giysilerinle
Gördüm de
Ben seni uzun bir yolda yürürken görmedim ki hiç.

Öyle kısaydı ki adımların, diyelim bir yaz tatilinde
Bir otel kapısının önünde, tahta bir köprünün üstünde
Bir demet çiçekle paslanmış bir kedi arasında
Öyle kısaydı ki adımların
Şöyle bir bardak yıkayışının vaktiyle
Ölçülür ve denk düşerdi ancak
Ben seni uzun bir yolda yürürken görmedim ki hiç.

Yok bir yanıtın "nereye" diyenlere
Bir buz titreşimi gibi sallantılı ve şaşkın
Ve çabuk bir merhaban vardır bir yerden gelenlere
O bir yerler ki, diyelim çok uzak olsun
Sen gelmiş gibisindir oralardan, otobüslerden
Yollardan, deniz üstlerinden topladığın gülüşlerle
Ben seni uzun bir yolda yürürken görmedim ki hiç.

>

Seni görünce dünyayı dolaşıyor insan sanki
Hani Etiler'den Hisar'a insek bile
Bir küçük yaşındasın, boyanmış taranmışsın
Çok yaşında her zamanki çocuksun gene
Ben seni uzun bir yolda yürürken görmedim ki hiç.

Mart ayında patlıcan, ağustosta karnıbahar
Mutfağın mutfak olalı böyle
Bir adın vardı senin, Tomris Uyar'dı
Adını yenile bu yıl, ama bak Tomris Uyar olsun gene
Ben bu kış öyle üşüdüm ki sorma
Oysa güneş pek batmadı senin evinde
Söyle
Ben seni uzun bir yolda yürürken gördüm müydü hiç.

GELMİŞ BULUNDUM

Ben mişim –neymiş?– su sesiymiş
Oymuş –cam kırıkları gibi gövdemi yakan–
Yanağında sardunya kokusuyla yazdan
Kimmiş o gelen ya giden kimmiş
Bir yabancı mı, yoksa bir ermiş
Değilmiş, bir çağrı bile yokmuş uzaktan.

Güneş mi batarmış bir özel ismi bitirir gibi
Yanmış bir ağacın yaprakları mıymış kımıldayan
Ne kalmış bir önceden ya da bir sonradan
Kim koparmış dalından bu yabani incirleri
Ya kimmiş kıyıya çeken hayalet gemileri
Ne yazılmış nereye bu garip kargaşadan.

Yıldızlar, büyülü ülke, adımı unutturan
Bir kaya, bir ot, bir akarsu
Hangi yaz şarkıcılarının ürpertili korosu
Ki bütün ölüleri sığa çıkaran
Ve kenti bir ölüm derinliğine salan
Yani bir gül solarken bir gülün açma korkusu.

Şiirler yazdım, kitaplar okudum
Elime bir bardak aldım, onu yeniden oydum
Derinlerde kaldım böyle bir zaman
Kim bulmuş ki yerini, kim ne anlamış sanki mutluluktan
Ey yağmur sonraları, loş bahçeler, akşam sefaları
Söyleşin benimle biraz bir kere gelmiş bulundum.

ÖLÜ NOKTA

Çan gibi sallandı sabah
Deniz ürperdi, adımları olmayan deniz
İki balığın sürtünüşünden çıkan bir sese dönüştü mutluluk
Duyulan değil, görülen bir sese.

Ve
Otobüslerin geri geri gitmesine
Bira içenlerin bira içmemesine benzedi ortalık
Birden yürürlüğe girdi o yok olma duygusu.

Savurdu kıyıdaki sazları rüzgâr
Bir iki sallandı durdu sabah
Kayığın sallanışı gibi kayıkta
Yürüyüşü ayaklarına uymayan biri gibi
Ve flütünü yalnız
Kendinden uzaklarda çalan.

YILLARCA ÖNCEKİ GİBİ

Demin
Oturduk bir kıyıda ikimiz
Yeni bir aşkla, karımla ben
Yeni, yepyeni bir aşkla
Üstümüzden pek acayip kuşlar geçti
Bir sonsuzdan bir başka sonsuza.

Yaşlandıkça daha iyi anlıyorum galiba
Bu anlamlı sevgiyi
Önümüzde biraz peynir, bira
Hiç bitmemiş konuşacaklarımız sanki
Gecemiz gündüzümüz öyle değişik
Yüzü öyle aydınlık ki, yıllarca önceki gibi.

Kalktık
Geçtik kendi denizlerimizden, kendi ormanlarımızdan
Dinlendik bir ağacın gölgesinde
Buluştu ellerimiz kendiliğinden
Göz göze geldik sık sık
Sevgimize eklenen bambaşka bir duygu derinliğinde.

Demin
Oturduk bir kıyıda ikimiz
Ben bunları düşündüm, yazdım
Bir aralık, pazartesi
İmzaladı bu şiiri gözlerimiz.

EYLÜLÜN SESİYLE

Baylar!
Bin dokuz yüz seksen birdeyiz
Karşınızda eylülün sesi
Ağustos çekildi, eylülün sesi
Birazdan konuşacak
"Bu dünyada yaşamak can sıkıcı bir şeydir baylar."

Tepelerde bulamaçların kahverengi eridiği
Eriyip sarı sarı aktığı bir mevsim
Bir saat gibi işlerken avucumdaki güz çiçeği
Yosunların kapılara usulca
Tırmanıp yerleştiği
Yani eylülün sesi, buysa çok iyi baylar.

Yaz geçti, sözgelimi midyelerden yorulduk
Eni boyu belirsiz bir ıslaklıktan
Upuzun gündüzlerden, sevimsiz otellerden
Eylül ki, sorabilir mi
Hüzünler iç kamaştırıyor, aşklarsa niye yoksul
Bir asfaltın kuru sıcak soğuğundayız
Oysa bir deniz feneri mevsimsiz ölür baylar.

Dahası
Bu düğmesiz giysileri şöylece giymek
Bir boşluğu giyinmek mi olur
Olsun
İşte karşınızda ekimin sesi
Kasımın sesi sonra
Yağmurun eşliğinde –çocuğunu emziriyor yaz–
Bundan böyle günlerimiz nasıl geçecek baylar.

Her şey o kadar dokunaklı ki
Eylülsem, istemeden kırılıyorsam bazen
Dağınık, renksiz bir mozayık gibiysem
Üstelik yalnızsam bir de –telefonda kuş sesleri–
Aynalardan duvarlara bir üzünç akıntısı
Bu dünyada çekingen olmak çok iyi bir şeydir baylar.

Sonra bir kır kahvesi kendini okurken
Masaları toplanmış, bardakları toplanmış
Tam kendini okurken
Derim ki bir semti iyi tanımak kadar
İyi tanımalı dünyayı
Açın radyolarınızı: eylülün sesi
Bu dünyada can sıkıntısının bir başka anlamı var baylar.

Elmalar silik silik kırmızı artık –olsun–
Gözlerimiz tozlanmış, kirli
Gizlisi yok, bu dünyada böyle sıkılmak iyi
Sıkılmak iyi baylar
Biz hazır tuttukça böyle
İçi yangında alev alev
Dışı buz tutmuş kalplerimizi.

BELİRSİZLİKLER

I

Bahçeme gelip bahçemi büyütüyor
Uzanıyor gölgesine ağaçlarımın
Görüyorum onu geceyle gündüzün ötesinde
Kuşkum yok Pan değil bu.

Bateri çalıyor havuzun dibindeki kadın
Belirsiz bir güne yaslanmış
Mağralarından geçiyor balık sürüleri
Yetmiyor mu ki
Düşlerine ödünç veriyor kendini üstelik.

Bir tabak buzlu çileği şiire yerleştiriyorum bense
Gizli kalmasın diye belirsizlik.

II

Gölgen dolaşır geceyle esmerliğin arasında
–Bir an– bakışların mavi denizle gök arasında
Bir uyumsundur sen –yazlar gezinir kış günlerinin içinde–
Sabahları bir şeyler noksandır, akşamları
Noksanlardan oluşan bir üzünçlülük sende.

Ortalarda bir yerdesin –öylesin–
Bir kavşaksın nedense –bir şeyle her şey arasında–
Günün her saatinde –duyuyor musun–
İmgeler birbirinden korkuyor.

III

Şöyle böyle bir günün kurcalanmasından
Bir tırnak izidir nehir –yüzümde akan–
Bulutlar bulutlar bulutlar –dudak izleri, beyaz–
Ötede bir köprü (üstünden geçeceğim birazdan).

Ocaktaki çaydanlıktan bakıyor bana
Ekim ortalarında yağan karlardan
Ben köprünün üstündeyim şimdi –iyi mi–
Camların buğusundan yapılmış adam.

Geri çeviriyor bakışlarını ansızın
Ben köprüden geçtim gittim çoktan
Peki
Ne olup bittiydi var mı anlayan.

IV

O bir ilkyaz şikâyetçisidir
Kat kat altındadır bir leylak esintisinin
Güneşsiz kuşsuz bir kayın ormanını buluncaya kadar.

Yitirmiş görünüşünü bu yüzden
Sevgi kadar bölünmüş
Ve parçalanmış (evet?)
Hiçbir duygu yoktur diyor.

V

Atlar atlar atlar
Geçtiler penceremin önünden
Buğulu cam, buğulu cam, buğulu cam
Geçtin penceremin önünden.

Attan, buğulu camdan, düşten...

BİR GÜN

O ‘bir gün’
Yuvalanmış sanki içinizde
Buğulu cam tıpkı
Hiçbir şey görünmüyor
Besbelli dışınızdan bakıyor size.

Yokuş aşağı, yokuş yukarı
Düzlerde, eğrilerde
Yansır ondan size her ışık
Bırakılmış bir bıçaktan döğüşte.

Beklemek, avuntu –bir silah patladı uzakta–
Yakında bir tel koptu
Durmanın durgunluğu –yeterse–
Sürsün bir süre böyle –ne çıkar–
Emzirsin içinizi o sonbahar bulutu.

Gelecekte, dediniz –ama ne zaman–
Kim bilir, belki de geçmişte
Yağmurlardan kalan kimsesizliğin
Saklıdır acısı o ‘bir gün’de.

‘Bir gün’ buluşuruz –çok iyi–
‘Bir gün’dü, hani nasıl –silinti–
Gerisi döküntü günler
Ola ki beslemekte ‘bir gün’ü hepsi.

PUSUDA

Konuşsam uzun uzun –dinler miydiniz–
Lambayı söndürmeyin, böylesi daha iyi
Sabahları yanan lambalar
Örter gündüzü bir yandan
Uysal, dikkatli bir göz gibi.

Konuşsam uzun uzun
Nar ağaçlarından, kıştan
Bir atlı arabadan, çukurunun önünde
Onca yaz artığını yığan.

Konuşsam, sussam, tekrar konuşsam
Bir evi, mavi cam tokmaklı kapıları
Dinlenir gibidir orda bir orman
Uykuya dalmış kuşları, sincapları.

Konuşsam dinler miydiniz
Kırık dökük aşkları –ne kaldı şimdi–
Dibe çöktüler bir bir
Yavaş yavaş ıslanan
Gereksiz eşyalar gibi.

Konuşsam dinler miyim kendimi
–Yağmur kuşu içini çekti çalıda–
Böyle daha çok şey var
Katılmak için anılara.

Konuşsam uzun uzun
Ölüm var, beklemekte pusuda.

ÜÇLÜKLER

I

Gülümse! gör ölümsüz karşılığını bunun
İşte
Lambalar, bardaklar, çiçekli güz sürahileri.

II

Günün ilk saatleri
İyi biliyorum, ilk saatleri günün
Peki, nedir öyleyse bu sabah silintisi.

III

Hiçbir dilde söylenmemiş
Hiçbir dilde yazılmamış
Sözler ve şarkılar içindeyim.

IV

Neden aklıma geliyor istasyon büfesindeki duruşun
Hava soğudu –kasımın son günleri–
Kar yağacak, bembeyaz olacak unutulmuşluğun.

V

Bir gemi geçiyor, sessiz bir gemi
Oysa yolcularla dolu içi
Girince gemiye kimseler yok –dalgalardan başka–

VI

Bütün gün yağmur yağdı
Ya da bir gün içinde bir yıldan fazla
Günü ıslattı bu yağmur.

VII

Nedir mi yalnızlık –kendine sor önce–
Bir sabah, erkenden, bir kır çiçeğinin üzerinde
Görünce parladığını bir çiy tanesinin.

VIII

Gölgen yok senin, ayak izlerin yok
Neden mi? acılar barınmamış ki sende
Mutluluk yok, mutsuzluk yok.

Bezik Oynayan Kadınlar

İstanbul, 1982 / Ada Yayınları

Cemal Çullu'ya

MANASTIRLI HİLMİ BEYE BİRİNCİ MEKTUP

İşte şu yağmurlar, işte şu balkon, işte ben
İşte şu begonya, işte yalnızlık
İşte su damlacıkları, alnımda, kollarımda
İşte yok oluşumdan doğan kent
Hiçbir yere taşmıyorum, kendime sızıyorum yalnız
Ben dediğim koskocaman bir oyuk
Koltuğun üstünde, aynadaki yansıda
Bir oyuk! sofada, mutfakta, yatağımda
Yaşamayı tersinden kolluyorum sanki
Yetişip öne geçiyorum sık sık. Sözgelimi
Bir iki saatte bitiveriyor bir mevsim
İyi
Bugün pazartesi mi? kapının, pencerenin durumu
Salıyı gösteriyor.

>

Salondaki büyük saati sattım
Saatin ölçebileceği
Herhangi bir zaman parçası yok
Gittiği yeri bilmeyen böcekler gibiyim
Bir oyuğa, oyulmuş bir yaşama
Ne gereği var ki saatin
Balkona çıkıyorum sürekli
Yollar yollar yollar katediyorum sanki böylece
Bir semtin ilk rengini alıyorum
Örneğin Ümraniye'de bir çay bahçesindeyim
Bazan
Anılardan anılara bir yol
Ve
Anılardan anılara sallanan bahçe
Hangi yaprağı koparsam son anı avucumda kalıyor
İyi.

Yeniköy'de bir kahve içer miyiz, dedim bu sabah
Bu sabah bu sabah
Oralı olmadı kimse –pazartesi miydi–
Oyuğumdan çıkmıştım tam, begonyamsa güller içinde
Nasıl?
Güllerse güller içinde yani
Ve balkon demirinde bir martı. Dedim ki
Deniz şuralarda bir yerde olmalı
Çıt yok evin içinde
Deniz şuralarda bir yerde olmalı
Çıt yok
Sanki dünyadaki bütün çay ocakları kapalı
Ve göklerden tepelere inen bir sokak
Ya da bir akarsuyum ben
Denizse
Şuralarda...
Yok önemi bir iki gün kaldı –martı–
Balkonda
Deniz de öldü sonra, martı da
İyi iyi.

>

Suyu tutmak gibi bir şeydi hepsi
Günler –seni anımsadığım zaman–
Birden Kurtuluş'tan Taksim'e giden bir tramvay görüntüsü
Mavi bir elektirik çakımı tellerde
Sanki kar yağıyor da sürekli, Tepebaşı'ndayız
Karlar gıcırdıyor ayaklarının altında
Besbelli Gümüşsuyu'ndayız, Rus lokantasındayız
–Ne tuhaf, biz her zaman her yerdeyiz ikimiz–
Şarap içmişiz, üşüyoruz
Dışarda dünya silinmiş
İkimiz ikimiz ikimiz
Böyle birkaç defa ikimiz
Sonra ki bir fotoğrafa dönüşüyor her şey
Nasılsa
Sarı emmiş, mordan çekinmiş, kahverengi bir fotoğrafa
Sahi, kalınca bir şeyler giyinmeliyim ben
Üşümüyorum da
Bende herkes var, diyen bir kızın titrek
Sesleri dökülüyor kucağıma
Dudaklarım kan mavisi bugün.

Biz burda iyiyiz, biz burda çok iyiyiz
Biz burda kırk yaşındayız hepimiz
Dördümüz bir kişiyiz de ondan
İçimizden biri uyuyor olsa, falan filan
Onu bekliyoruz bir kişi olmak için
Evet evet, yanılmıyorum ben
Bir iki kişi kaldığımız zaman yanılabilirim
Doğrusu ya
Yanılmak her şeyi yeniden görmek gibi bir şey oluyor
Duvardaki vitray, begonya
Begonya, vitray
Kurtuluş'la Asmalımescit birbirine geçiyor
Bir tramvayın durmasıyla durmaması arasındaki ayrım
Karanfil kokuyorsa biraz
Yeni koparılmış bir demet karanfilim ben
Saçlarım soğuk ve uzun.

>

Ne diyordum? yağmurlar, evet
Üşümüyorum ürperiyorum sadece
Biçimini zorlayan bir kedi gibi
Dur biraz
Kapı çalındı, hayır, telefon
Telefon kapı telefon
İkisi birden mi yoksa
Yoksa
Ne telefon ne kapı
Bir şimşek sesi hiç olmazsa
O da değil
Ses filan duymadım ki ben
Yuvarlandıkça büyüyen
Bir kartopunun yumuşak sesi mi? belki
İki sesi taşıyan bir ses
Neden olmasın
Biraz önceki gibi
Üstümden biri kalkmıştı –yok canım–
Öyle değil, bir gölgeydi hepsi hepsi
Yer değiştiren gezgin bir gölge
Bahçedeki ceviz ağacından
İçeri sürüklenen.

MANASTIRLI HİLMİ BEYE İKİNCİ MEKTUP

Susmanın su kenarındayız bugün
Ne kadar sevgiyle konuşsak –konuşuyoruz da–
Korkuyoruz göz göze gelince Hilmi Bey
Korkuyoruz
Sanki gözler rakiptir de birbirine –öyle değil mi–
Ve bir yokuştan iner gibi oluyoruz
Bir yokuştan bir yokuşa sürekli
— Nereye?
— Bilmem ki
Ellerimizde alkol sesleri, saçlarımızda
Alkol sesleri
Dağlarımızda, içdenizlerimizde
Ve günler günlerin içinde öyle yavaş ki

>

Yerine saplanıyor bir sürahi
Pencereler şaşkın
Perdeler bir uzak yol kadar uzun
Ve balkon
Kendi dudaklarında şimdi
Donmuş bir tavus kuşu
Bir tavus kuşu yontusu belki
Ne tuhaf
Demin de aşağıdan bir bando geçti
Sormak isterdim sana
Bir bando şefinin hüznü nedir Hilmi Bey
Bir bando şefinin uykusu
Nasıl bir uykudur ki Hilmi Bey
Ne kötü
Elimde bir çiçekle yaz geçti.

Ve bugün
Çepçevre oturduk masanın başına gene
Bezik oynadık Hilmi Bey –her gün oynuyoruz ya–
Giysisiz, sadece kombinezonlarımızla –öyle işte–
Oda çok sıcaktı –lâl renkli çini soba–
Seniha korse takıyor, yahudi matmazel
Nerdeyse çıplaktı –terliyor terliyor terliyor–
Ve Cemal bir köşeden bize bakıyordu
Bakmıyor gibi bakıyordu
Durmuyor gibi duruyordu da
Benim anlamadığım işte bu
Dün dudağını kesti çarşıda
Kırmızı bir balıkla oynuyordu
Öptü bir ara balığı –neden–
Öperken dudağını kesti
Balık da kırmızıydı, kan da
Ve balık yüzerekten geçti –gördüm iyice–
Dudaklarından
Durdu Cemal gibi biraz ötede

>

Durmuyor gibi durdu
Ağlamadı, hiçbir şey söylemedi
Bu çocuk anlaşılmayanın ta kendisi
Yalnızca sordu, bu yüzden sana soruyorum ben de
Melekler dişi midir Hilmi Bey
Dişidir diye tutturdu
Yani ben...
Öyleyse neyim
Elimde bir yapma çiçekle.

Adım Cemile ya, çok seviyorum adımı ben
Çocukluğudur insanın adı
Cemal şimdilik Cemal'dir –evet, öyledir–
Benimkisi bir anımsama –Cemile–
Cemal-Cemile: yeni fışkırmış bir marulun sesi
Ezilmiş iki vişne
Ve akşam
Akşam ki sallanacak hamağını buldu
Buluyor

Sular menekşelendi Hilmi Bey
Karpuz lambanın altında
Yorgunum biraz –bütün gün içtim–
Hepimiz içtik
Cemal odasından çıkmadı hiç
Tangolar çaldık üstüste
Eski tangolar –bin dokuz yüz on beşlerde ne vardı
Ben pencereden bakarken
Kimseler ölmemişti
Ölüm diye bir şey yoktu ki Hilmi Bey
Var mıydı? –
Yüzümden bir şeyler aktı aktı
İçim de menekşelendi Hilmi Bey
Gökyüzü gibi bir şey bu çocukluk
Hiçbir yere gitmiyor.

>

Nedense odasına kapandıkça Cemal
Soyundukça soyunuyor yahudi matmazel
Hırslı bir dişi gibi
Ester, diyorum, Ester
Gülümsüyor hafifçe
Bir başka gülümsemeyi karşılar gibi
Öpüşürken gördün mü sen iki öpüşmeyi
Hilmi Bey
Tam öyle
Hızla giyiniyor sonra, dışarı çıkıyor
Üç kişi kalıyoruz birden
Yeni ısırılmış bir elma gibi kalıyoruz
Parlıyor yeşil tarafımız kendi aydınlığında
İçimde bir soğukluk
Dışımda bir begonya.

Karanlık iyice dışarısı
Rakımızı bitirdik –üçümüz–
Cemal odasından çıkmıyor
Birazdan Ester de gelecek
Koltuğa çökecek, bir sigara yakacak
Gene bir haç gibi olacağız dördümüz
Bir evin içinde kocaman bir haç
Kutsal değil, kirli
Coşkulu değil, kırık dökük
Sevinçle çekeceğiz onu kendimize.

MANASTIRLI HİLMİ BEYE ÜÇÜNCÜ MEKTUP

Yaşamaya yerleşiyor Seniha
Kendi yaşamına
–Güvercinsiz bir avlu mu? olabilir
Sırları dökülmüş bir ayna?–
Oysa çok geçti
Yıllar yıllar yıllar
Her geçen yıl elinde sanki
Yıprak, filizî yıllar
'Şey' sözcüğü gibi bağıntısız
Ağaççileği gibi durduğu yerde bir ezinti
Piyano tuşları –tek tek bakıldığında–
Çarçabuk bir göz atıldığında ayrıntısız –beyaz–
Yıllar
Seniha
Gözlerinin altı uzun menekşe.

Dün korkuttu beni –bazan oluyor–
Kocası İzmir'de yaşıyor, Karşıyaka'da
Sahici bir ayrılığın dikişini dikiyor Seniha
Mavi mavi
Usul usul yani
Kocası –ben sevmedim hiçbir zaman–
İkizini bulmuş diyorlar. Seniha aldırmıyor pek
Aldırmıyor da
Pudralar, kremler tiksindiriyor onu
Bu yüzden bohemya kâseyi kırdı dün sabah
Saçlarını kesecek oldu
Sonra da sustu sustu sustu
Akşama dek
Hüzünler acılaşıyor Hilmi Bey
Geceler katı ve parlak
–Ansızın yere düşen
Laciverdî bir kestane sesi–
Acılar da acılaşıyor gittikçe
Sanki
Bir azarlanmayla ölümünü düşünen çocuklar gibi.

>

Ödünç alıyorum seni bazan
Çoğu kez geceleri
Niye almamayım –kaç güz geçti–
Islak kaputun gibi kokardı güzler
Seni sevdiğimi unutmuşum Hilmi Bey
Seni de unutmak istiyorum artık
Unutmak! ama nasıl
Sözgelimi çok hızlı oynuyorum beziği
İçkiyi çabuk çabuk içiyorum
Her şey bir hıza dönüşüyor –çoğu zaman–
Odamı giyiniyorum
Odamı soyunuyorum
Yerlerini değiştiriyorum eşyaların
Dışarı çıksam, bir tramvaya binsem
Bir durak ötede hemen iniyorum.

Boynumdaki annemden kalma kolye
–Pembe bir buğu, uçup gidiyor–
Bazan koparıyorum, yeniden diziyorum
Gökyüzünde kalın sırça ben
Dünyaya tutuyorum kendimi, bakılıyorum
Nedense hep böyle sanıyorum
'Nerdesin, akşam oldu'
Biraz anımsıyorum
Sen bahçe kapısından girerken
Bir kendim gibi caddelerdeyim
Zamanın minesi soldu Hilmi Bey
Demeye getiriyorum.

>

Geçenlerde Nisuaz'a gittim
Cemal'e birlikte
Hasır koltuklara oturduk
Dışarda kar serpeliyordu. İki elma, külde pişirilmiş
Giderek küçülüyordu –gözleri Cemal'in–
Kahveyle konyak içtim
Cemal tarçın içti, konuştu biraz
Herkes bana bakıyor, herkes bana bakıyor, herkes
Bana bakıyor –bana öyle geliyor–
Bacaklarım –işte!– güzeldir çok
Aralık kapıdan kış kokusu doldu içeriye
Ürperdim –işte!– omuzlarım da güzeldir
Ama ben
Kaçarak yaklaşıyorum her görünmeye
Uzaktan uzağa gözgözeyim
Uzaktan uzağa öpüşüyorum
Uzaklarda biriyle sevişiyorum
Erkeğe benzer yalnız bir dişiyim ben.

Evet evet öyleyim
Hiç değilse öyle olmalıyım
Her neyse...
Az sonra Muhassen geldi –tanımazsın–
Kurtuluş'ta, aynı caddede oturuyoruz
Sevişmenin gölgesi gibidir yalnızken
Düşünmenin dişisi
Evini işletiyor –bana ne bundan–
Konyak içiyor o da
Sonra bir konyak daha
Kıpkırmızı gülüyor –gülsün, iyi–
Bütün gövdesiyle gülüyor
Ben de gülüyorum
Vitrinlerdeki kesme bardaklar
Şarap şişeleri, bir gemi resmi
Gülüyor durmadan hepsi.

>

Karşıda bir ev, kırk odalı sanki
Her odada bir boy aynası
Her boy aynasında
Beyoğlu'nun bir parçası
Durmaksızın gülüyor
Yağan kar hemen eriyor yere düşer düşmez
Gülmüyor, gülümsüyor
Makyajını tazeliyor Muhassen
Kalkıp gidiyor
Acının kış ayları, diyor birdenbire Cemal
İçine çekilip de soğuktan
Oyuncağını orda bulamayan
Bir çocuk gibi
–Evet, hiç çocuk olmadı Cemal
Olmayacak da–
Kalkacağız birazdan
Acının kış ayları
Ne yapsam belirsizim.

Eve dönüyoruz –soldu minesi zamanın–
Bugün de bir şey yaptık
Tam kapıdan gireceğiz
Uzakta bir laterna sesi
Bir kadın ağlaması
Pencereden sarkıtılmış bir sepet
Sepette bir karnıbahar patlaması
Sarı elmalar
İçeri giriyoruz
Bu kapı hiç değişmez mi, diyor Cemal
Bu kapı
Ve her şey.

CEMAL'İN İÇ KONUŞMALARI/I

Bir şeyler çiziyorum buğulu cama –ben–
Cemal'in ıslak sesi
Kayıp gidiyor buğulu camda
–Bir sabah yağmurunun en küçük tanımıysa
Şu benim sesim–
Çizip çizip siliyorum sesimi
Birden odayla dışarısı birleşiyor
Ve birleşir birleşmez
Çıkarıp cebinden büyük aynasını gök
Bir istasyonda yolcularını bekleyen
İnsanlar gibi hafifçe gülümsüyor
Bana
Elimi sallıyorum içimden
Buruk içimden
Belli belirsiz.

Yaşlı bir çocuğum ben, çocukların en yaşlısı
Ağzımda sakız tatlısının hiç eksilmeyen tadı
Sevilince kendimi tadıyorum bir de
Kendime dönüşüyorum
–Ah içimin derin rengi
Yoğun kokusu–
Biraz önceydi
Yalova'da bir oteldeyiz
Çok büyük bir oteldeyiz –hepimiz–
Çiçekler var –çok büyük– ağaçlar gibi
Kırmızılar uzun, uçsuz bucaksız
Sonra bir vapurun bayrağı
Görmüştüm
Annemin yakut yüzüğü
Görmüştüm
Ben herkesin oğluydum o zamanlar
Kalabalıktık.

>

Elimi buğulu camdan çektim
Saçlarım doldu yüzüme
Saçlarım neden böyle uzun –kimbilir–
Sevmiyorum hiç
Yalnız yapıyor beni
Hem niye
Herkesin özlemi benim özlemim değil ki
Az konuşuyorum bu yüzden
Tenhalarda duruyorum
Sanki yaşamım benim
Önce bir susuzluk vakti
–Suyu musluktan içiyorum sık sık
Kimseye göstermeden
Böylece
Hiç mi hiç bitmiyor içmem–

Nisanın ıslak sesi
–Kocaman bir gül haziran–
Gelip gelip vuruyor
Uzaktan bakıyorum
Kış aylarına bakar gibi
Kirli
Çift kollu bir lambaya benziyorlar
Seniha teyzemle annem
Bezik oynuyorlar gene
Masada rakı sürahisi –dilim dilim ve renkli–
Tabakta solgun meyvalar
–Sanki kimse birbirine bir şey demedi–
Ve
Suyu çekilmiş portakallar portakallar
–Ne? ne zaman? şimdi unuttum
Büyükannemin ölüm saati–
Ester vazoya çiçekler yerleştiriyor
Pembe sesiyle
–Baharı yerleştiren bir tanrının elleri–
Kokusunu duyuyorum uzaktan
Hayır, kokusunu düşünüyorum
Benim olmayan kokular...

>

İnsan kendi kokusunu bilir mi
Bilmem
Bilemez
Ama annem Ester'in
Ester'se annemin kokusunu biliyordur
Sanırım bazı kokular da duyulmaz, görülür
Ben gördüm
İşte şu karşıki bahçenin kokusu
Toprakla güneş karışımı bir koku
Ben gördüm
Büyükannemin ölüm kokusu
Gördüm ben
Sonra annemi bir kokuda gördüm iyice
Seniha teyzemi de
Çok ağır bir kokudan gelmiş oluyor teyzem
Muhassen'den döndüğü zaman
O evden
İşaret parmağına benziyor bazı kokular
Gösteriyor gösteriyor gösteriyor.

Demin yanından geçtim
Bugün başka türlü kokuyor Ester
Dudağımı kanatan balık gibi değil
Baharda kar yağar mı, öyle kokuyor
Kapısını ilk kez açıp da
İçeri giriliveren
Yeni bir ev gibi kokuyor
Bin türlü kokuyor bugün Ester.

(Çok geniş bir çayırda yürüyorum yürüyorum
Ezilen otlar gibiyim
Ezilen otlar gibiyim ayaklarımın altında
Kendi ayaklarımın
Nedense
Bu böyle hoşuma gidiyor.)

CEMAL'İN İÇ KONUŞMALARI/II

Odamın penceresi yok –daha iyi–
Kendime bakıyorum ben de
Kendimden sarkmış kollarıma
Kendimden damıtılmış gözlerime
–Bakmıyorum, duyuyorum onları sadece–
Böylesi iyi, çok iyi
Kapıyı kilitledim –kapımı–
Salonda gürültüler, ut sesleri

Mühibbe gelmiş olacak Burgaz'dan
Birkaç kere gördüm
Şişmandı çok, beyazdı
Saçları mavi gibiydi –öyleydi–
Maviler saçları gibiydi
Açık denizlere benzerdi
Ve yüzü
İbrişimlerle dolu
Gizemli bir dikiş kutusuydu sanki
Geçen yaz denize girdiğim günler...
Anımsıyorum
Ne vardı ortalıkta maviden başka
Sadece bir martı –o da maviyle beslenen–
Gördün mü demiştim kendi kendime
Mavilik de çocukluk gibi
Unutulmayacak hiç.

>

Evet, Mühibbe
Parası bitince gelir bize
Bir iki gün kalır gider
Sabahtan akşama ut sesleri
Rakı sofraları
Yüzünde, göğsünde, ellerinde
Dışa kaymış ibrişimler
Ek: bir fayton sesinin sessizliği de
Ölümü anımsatan bana
Ölmüştü –büyükannemdi–
Ölü yıkayıcılarını görmüştüm ilk defa
Dudakları yemyeşil biri
–Karıştırıyor muyum yoksa
Bir sirk afişindeki adamla–
Seslenmişti, anımsıyorum
Hiç değilse pedikürlerini silin!
Sonbahardı.

Odamın penceresi yok –iyi ki yok–
Konuşuyorum kendimle
Cemal! herhangi bir mevsim anımsar mısın
Yaz aylarının dışına kaymış
Biraz
İçinde sevgilerin soluk aldığı
Anımsar mısın
Ve yazlar yuvarlak mıdır Cemal
Oval mıdır
Çizgi çizgi midir yoksa
Herkes bir yerlere gider
Bir yerlerden gelir de ondan mı
Gelinciklerle tuzlu suyun sevişmesi miydi
Ne dedin
Sen öyle bir yere gittin de ondan
Geçen yaz
Sürdün dudaklarına gelincikleri, sürdün sürdün
İri bir ruj lekesine benzetinceye kadar
Sonra da öptün kendini, öptün öptün
Orası neresiydi, unuttun şimdi
Adsızlığa çok yakışan bir yerdi.

>

Akşamüstlerinin bir çıtırtısı vardı Cemal
Var mıydı
Belli belirsiz –anımsar mısın–
Bir atlıkarınca gibi dönüyordu deniz
Gündoğusundan günbatımına
Aynaya baktındı durup dururken
Oteldeki büyük aynaya
Gözbebeklerin kırmızıydı –bir an–
Dönüyorlardı boyuna
Çıkarıp attındı onları
Denize attındı, anımsa
Bir çift balık olup geri döndüler
Ruhundaki külleri yaktılardı.

Ut sesleri kesildi, iyi
Uzaklarda bir fıstık çamı yarıldı ortasından
Bir kuş ölüsü düştü –sanki–
Bölündü sesler de
Bir faytonun sessizliği de bölündü
Dudaklarını açtın kapadın
Çekilmiş ağlardaki balıklar gibi
Birden gelinciklerle doldu dünyan.

İnsan iki kişi olmalı, değil mi
En azından iki kişi
Sen yalnızsın
Yalnızlığın her zamanki ikindisi.

(Yürüyorum yürüyorum otlarımın üstünde
Ezile ezile ben
Bir şeyi ilk defa duymanın belirsizliğini
Yavaşça ataraktan üstümden.)

CEMAL'İN İÇ KONUŞMALARI/III

Ben mi konuşuyorum –Cemal mi–
Tanrının taşları mı konuşan
Birbirine geçmiş sımsıkı
Yollar boyunca uzayan uzayan.

Kurtuluş'tan çok uzaklardayım
Birbirimizden çok uzaklardayız
Çok yakınız birbirimize –tekdüze günler–
Ester parmaklarını geçirmiş kalbine
Yeşim taşlı iğnesini yoklar gibi
–Sıkıştırılmış bir sandviç sesi–
Sürekli anneme bakıyor
Annemse bir elinde rakı kadehi
Ötekinde kâğıtlar
Oyun kâğıtları
Teyzeme bakıyor sürekli
Teyzemse yaratılmakta olan bir anıya benziyor
Bakışları anlamsız
Gölgeli

Kendine bakıyor olmalı
Ne tuhaf, herkes bir yerlere bakıyor
Hiç kımıldamadan
Bir ışık parçası düşüyor annemin yüzüne
Arada kovmak için elini sallıyor yalnız
–Dalgınlık, başka değil–
Neyi bitiriyoruz, neyi başlatıyoruz
Neyi bekliyoruz, bilmem ki
Kapı mı çalınıyor ne –gidip açıyorum–
Kimse yok
Peki
Nasıl karşılanır yok olan bir şey
Karşılıyorum
Birlikte salona geçiyoruz.

>

Oturuyoruz karşı karşıya
Yok olan şeyle ikimiz
Sarı koltuğa çöküyor o –her şey sarı zaten–
Ben kahverengi koltuğa oturuyorum –her şey kahverengi–
Kimse görmüyor bizi
Göremezler ki
Uçup uçup konuyoruz yerlerimize
Bir konfeti demetinden kopmuş gibi
Düşlerimizden saçılmış gibi
İyi eğleniyoruz yok olan şeyle ikimiz
Sigarasını yakıyor o
İyi, yaksın
Bardağına cin koyuyorum
Ağır ağır içiyor
Her şeyin tersini taşıyor yüzü –sanki–
Ve taşırıyor
–Bir şair de olabilir, bir ermiş de–
Yürüyor pencereye doğru
Geri dönüyor
Birden

Çaydanlıktan ayaklarıma dökülen
Kaynar suyun acısını geri getiriyorum
Ve öperken dudağımı kanatan balığı
Ve hemen unutuyorum
Ben unutur unutmaz
Gümüşle altın karışımı bir tramvay geçiyor caddeden
Pırlanta kolyeler açıyor ağaçlarda
Şehrayinler dönüyor katlarında beynimin
Işıklar ışıklar içinde atlıkarıncalar
Anlıyorum
Gezintiye çıkmış mutluluk o
O, yok olan şey
Büyüyünce bulacak
Büyüyünce sevecek beni.

>

Yeniden çalınıyor kapının zili
Açıyorum
Sık sık çalıyor
Açıyorum açıyorum
Bembeyaz bir alan oluyor mutluluk
Bembeyaz bir kalabalık
Gittikçe uzaklaşıyor annemle teyzem
İki tek nokta gibi
Kalıncaya dek.

Bağırıyorum bağırıyorum
Beyaz çimenler, beyaz çimenler!
Yok oluyor düş
Yok oluyor sanrı.

İkaros'um ben
Kimse artık beni görmüyor.

MANASTIRLI HİLMİ BEYE DÖRDÜNCÜ MEKTUP

Yıllar geçmedi, yıllar eskidi
Dokunduğum yerde kalıyorum
Yaşlı bir kelebek gibi.

Yeni bir renk buldum bugün, suyun akışı rengi
Oyuğumdan çıktım
Çıkmamı duydum
Bir süre yürüdüm yürüdüm
Hiç kimsenin ağzını dayayıp da
Suyunu içmediği bir çeşme gibi durdum
Durdum ki
Önce bir elektrik mavisi çöktü içime
Sanki bir suya anlatıldım da bilinemedim
Ben
Benzersiz bir geyiği okşar gibi
Sevgisizliği okşayıp geçtim
Yol boyunca insanların
Uzak yakınlığını
Okşayıp geçtim
Sinema girişlerindeki fotoğraflara baktım –bir süre–
Çürük elma kokulu bir sokağa girdim
Küçük bir alana çıktım
Cemal'i okuldan aldım
Sonra...

>

Kestiydim saçlarını çoktan
Gözleri bir çift medüza şimdi
Cemal'in
Kurtuluş'ta unutulmuş bir bahçe için
Bahane Cemal
Kolları iğreti, kısa
Kır yolları gibi tekdüze bir anlatım yürüyüşünde
Anlamsız
Ve yanyana gelince beton yapılarla
Hep aynı soğuk ve yapışkan hüzün
Yedeğine alıyor ikisini de
Oysa pencerelerden sarkan ışıklar bile
Herbiri başka başka
Acılar başka başka
Her günkü sözler, her günkü konuşmalar
Aynı plaklarda aynı şarkılar
Tutmuyor hiç birbirini
Ve
Mutluluk
Bir kibrit çöpü ne kadarcık yanarsa.

Eski bir lokantadayız Hilmi Bey
Beyoğlu'nda, arka sokaklarda
Karşıdaki vitrinde
Yeni cilalanmış bir tabut
Bu garip gün sonundan sanki
Pespembe üç haç eklenmiş ağzına
Cemal'in
Sadece pasta yiyor şimdilik
Duvardaki denizkızına bakıyor ara sıra
Bir düğmesi kopuk ceketinin
Tırnakları tertemiz
Gömleği buruşuk –biraz–
Bazı belirtiler bazı belirtilerle buluşunca
Sözleşiyor kafasında insanın:
Bu çocuk beni hiç sevmedi
Sevmeyecek.

Kim kimi sevdi? kim kimle yaşıyor ki?
Bezik oynuyoruz, rakı içiyoruz
Ve konuşmuyoruz gerekmedikçe
Arada mektup yazıyorum sana
Ah, olmayan sana. Hiç olmadın ki
Bunu kendime, Cemile'ye söylüyoruz.

Bitti yalnızlıklar, bir büyük yalnızlık var artık
İki kaktüs gibiyiz Cemal'le ben
Kendi çöllerimizden koparılmış.

SENİHA'NIN GÜNLÜĞÜNDEN/I

Gözlerimden uçtum –bırakıp eski gövdemi–
Aynanın önünde durdum
–Kenarları saydam yapraklı aynanın–
Omuzları açık giysimi giydim –siyah–
Topaz kolyemi taktım
Göğsümün ortasına bir gül yerleştirdim
Acı, apacı bir gül
Dışarı çıktım.

Muhassen'e uğradım –çağırdı demin–
Firuze ve turuncu deniz kabuğu alaşımı Muhassen'e
Yedi lamba, yedi güvercin saçlarında
Ve eşyalarında bir başkalık: 'çabuk-güzel'
Her şey 'acele-sıcak', 'acele-yerli yerinde'
Her şey, ama her şey
Bir düğün öncesi gibi
Uzun bir deniz yolculuğu sonrası
Bir yerden bir yere taşınma
Yitirilmiş duygulara bir göz atma yaklaşımı belki
Rüyamda da görmüştüm dün gece
Yedi gelin, yedi güveyi
Serpantinler, konfetiler içinde
Ağzımda bir sakız çiğneme kımıltısı
Şuramda duymadığım bir duyma
Bir elimi kalçama koyuyorum
Kimim ben?

>

Seniha!
Çağırmadım ki kendimi
Sordum, o kadar
Ben kendimi kendime sunuyorum, o kadar
Bu işe çok uygunum, o kadar
Toprağına karışmış bir çiftçi gibi
Bir gün: yüzü olmayan bir erkek
Bir gün: yanmış süt kokulu bir oğlan
Gözkapaklarımı indiriyorum
Lacivert bir jaluziyi indirir gibi
Kendimi kendime sunuyorum –ben Seniha–
Bunu hep böyle yapıyorum.

Bugün de böyle yaptım
Önce bir sigara yaktım, usul usul giyindim
Bluzumdaki bir iki kırışığı çektim düzelttim
Perdeleri açtım
Pencereyi de açtım –açık bıraktım–
Merdivenleri indim –çok yavaş indim–
Kimseye rastlamadım
Dışarı çıktım: işte ilkbahar!
Yürüdüm yürüdüm
Ben ki herkesin bilmediği
Birtakım şeyler yapan biriydim
Böylece çok göründüm
Nedense öyle sandım
Yüzler silindi, olmayan yüzler
Sis, duman, pus gibi yüzler
İnce bir çubukla sigarasını içen Muhassen
Yitti, yitiverdi hepsi
Fırlattım göğsümdeki gülü havaya
Pembe pembe bakındı boşluk
Selamladı beni
Hayır, mutsuzum.

>

Evet, mutluyum
Bir mutluluk yok mu her çelişkide
–Var! Varsa niçin?–
Yedi lamba bir arada
Bir arada yedi güvercin
Muhassen
Bir anlamda 'çabuk-güzel'
Bir bakıma 'çabuk-çirkin'
Anlıyorum
Ben sadece armasıyım o katedralin
Dünya ise çalmaya hazır
Koskocaman bir org gibidir
Ama çalmadan
Katedralin avlusuna düşüp
Düşüp de parçalanan
Bir org gibi...

–Sevişmek!
Kimse kimsenin olmasın–

Ah bu nisan yağmurları
Hüznünü kaybetmiş çocuklar gibi şaşkın
Yağıp bitiyor
Bitsin
Çok tenha bir kahvedeyim
–Ah, aşkların çocuk bahçesi
Neden ömrün çok kısa–
Neden buruk bir özlemdir anılar
Ve özlem olarak kalacaktır da
Hayır!
Seniha!
Evet, çağırıyorum seni
Şimdiye ve sonraya
Bir başka yanıt:
Yok o da.

Sadece bir özlemim ben.

SENİHA'NIN GÜNLÜĞÜNDEN/II

Bir ruh mu bu kadın –Cemile–
Nereye değdirsem ellerimi
Masaya, perdeye, konsola
Onunkine değmiş oluyor biraz
İnatla çekiyorum. Ellerimi çoğu kez
Gizlemem bundan.

Tren istasyonlarına gidiyor –nedense–
Bir başına oturuyor parklarda
–Cemal'le bazan–
En çok da akşamüstleri
Bilmem ki bu gizemli saatlerde ne buluyor
Dolaştığı yerleri mi süslüyor
Doğayla, kentle süsleniyor mu yoksa
Birini mi bekliyor –kimbilir–
Kendiyle değil, sadece duruşuyla
–Vakitsiz çiçek açmış bir nar ağacı
Bulanık günün içinde–

Ve ağır ağır, bir ibre gibi
Tam kendine dönüyor ki
Eve koşuyor acele
Odasına kapanıyor
Yazıyor yazıyor yazıyor
Kitliyor çekmecesine yazdıklarını
Telaşla çıkıyor odasından
Cemile, diyorum, der demez
Yüzüme bakmadan rakısını dolduruyor
Ester'se bir ucunda salonun
Bakıyor bakıyor bakıyor bize
Cemile'ye
O kadar bakıyor ki
Sanki yazdıklarını okuyor
Saat on yedilerde böyle oluyor.

>

Masa örtüsündeki kırmızı lekeyi
Yıllardır silemedim
–Şarap lekesi? belki
Değişti rengi artık–
Anımsıyorum
Kimin vurduğunu o tavşanı
Bembeyaz bir kayanın dibinde
Ve bembeyaz bulutlar vardı gökte
    (Ölen her canlının son sesi
    Bir yaşam dolusu sesten
    Daha çok akılda kalıyor)
İşte bu onun sesi
Elinde bir tüfek, utkuyla bağırıyor
İzmir'de, Karşıyaka'da
Saat on yedilerde
Olursa bir de böyle oluyor.

Fransız okulunda bir öğle sonrası
Bütün yüzlerde bir öğle sonrası
Şiirler okuyorum Rimbaud'dan
"Bir akşam kucağıma oturttum güzelliği
Acı buldum onu, sövüp saydım."
Anımsayamıyorum gerisini
–Kaç yıl mı geçti?–
Elimi tutmuştu o oğlan
Gözleri griyle karışık mavi
Yüzünde güneşle parlayan çiller
–Kaç yıl mı geçti?–
Gelip çattıydı o düğün günü
Pera Palas'ta bir akşam
Akşamın en ince köşeleri
Kimler yoktu ki, –o zamanlar çok kalabalıktık–
Bir fotoğrafta tam on yedi kişi
Fotoğraflar...

>

(Yaslamış bir ağaca omuzunu
Ben
Birlikte bir gülü tutuyoruz
Onunla ben
Bir vapur güvertesinde, denize bakıyor
Ben
Bir otel kapısındayım, İzmir'de
Ben.)

Zamanlar geçtikçe neden
Mutluluk mahzunluk oluyor fotoğraflarda
Acaba
Keder mi, acı mı, hüzün mü dünyanın rengi
Mahzunluk mu yoksa yaşam
Ve doğruyu söyleyen yalnız
O mu, Rilke mi
Ölümünü içinde taşıyan.

Aşk mı yok ettiydi kocamı
–Ah, aşkların çocuk bahçesi
Neden ömrün çok kısa–
Oysa
Başlamak ne kadar güçtür, ne kadar incelikli
Sürdürmek, sadece sürdürmek
Öylesine kolay:
Hiçbir şey olmamış gibi
Kalp atışları, saat zembereği
Yıllar yıllar yıllar
Çözülmemiş bir bıkıntıyla birlikte
Kalıcı bir gülümseme yapıp da sevgisizliği...

Ek: bugün pazartesi, belki de pazartesi.

SENİHA'NIN GÜNLÜĞÜNDEN/III

'Evler'den birindeyim, dışarda kar yağıyor
Üstüme kar yağıyor. Kalbimin
Atışlarında eriyor kar
Üşümüyorum, üşümek elimde değil
Hiçbir şey elimde değil
Sevmek istiyorum, sevemiyorum
Çarpıyor birbirine kalbimin kapıları
Gülmek istiyorum, gülemiyorum
Öne geçiyor acılarımın çizgileri
Vermek istiyorum, veremiyorum
Geri çekiyor beni tenimin güçlü dokusu
Konuşmak istiyorum, konuşamıyorum
Kapanıyor büsbütün dudaklarım
–Demiştim, pembe bir çizgi olsun
Düğün çağrımızda o gün–

>

‘Evler’den birindeyim, dışarda kar yağıyor
Aynada kar yağıyor parıltılarla
Abajuru yakıyorum: sarı kar
–Üç parmakla bira bardağını
Hafifçe tutan elim–
Dudağımı boyuyorum: pembe kar
Cemal’i düşünüyorum: acı kar
Ester’i düşünüyorum: kar duruyor
Cemile?
Kar yağmadı sanki. Kar
Duygulara göre bir yağıp bir duruyor
–Demiştim o gün, o gece
Ve sonraları
Kan karda kaldı–

Kurtuluş'ta kar yağıyor –ne zaman yağsa–
Şöyle bir koltuğa çökerdim eskiden
Bacak bacak üstüne atardım
Hemen bir sigara yakmak gelirdi içimden
(Oysa şimdi yataktan yere değen bacaklarımın buruşuk
bir etekliğe sarınıp da tozlu bir halıya basması
biçimindedir her günkü oturmam kalkmam
Ve içime doğru yürüyen bir ağrı duyarım ne zaman kırmızı
bir elmayı soysam
Ve şimdi
Her yengi, her yenilgi
Her tutarsızlık, her ikilem
Güzelliğimi doldurur benim
İstesem de eskiyemem
Ve artık
Çok sesli bir müziğimdir ki ben
Tek zevki duyarken gövdemde
Kendimi kendime sunarken.)

‘Evler’den birindeyim, bir org sesi bu
Yağdıkça yağan kardan
Çoktan eskimiş olmalı, diyorum katedralim
Ya da çökmüş olmalı çoktan
(Aşağıdan çağırıyorlar, usul usul iniyorum merdivenleri, basarak çiçekli karların üstüne, rengârenk. Karşımda cüce bir kadınla kambur bir kadın ayaklarının altından gülüyorlar bana. Gülüyorum ben de yağan kara ve çöken katedrale ve onlara. Söyleşiyoruz ayaklarımızın altından
Ve
Geldikleri gibi gidiyorlar, hiçbir iz bırakmadan, hiçbir iz bırakmadan, hiçbir iz bırakmadan.)

Giyinip dışarı çıkıyorum hemen
Ben bu ‘evler’e sığamam.

SENİHA'NIN GÜNLÜĞÜNDEN/IV

'Ve ölüm bahçesini buldu'

Oteller imzamdır benim
–Ah güzel yaşam! sevgilim ölüm!–
Şimdi bir otelin apacı sevinciyim.

Ey bardak taşıyanlar, kış ustaları
Sonbaharda ne yaparsınız
Ben ne yaparım
Kendime başka biriymiş gibi bakmaktan
Arta kalan bir çift gözü de
Kimbilir nerde bıraktım.

>

Ah güzel yaşam! sevgilim ölüm!
Göğsümden bir düğme daha çözdüm
Saçlarımı taradım
Yüzümdeki beni koyulaştırdım
Pudra süründüm biraz –hayır, iğrenmiyorum artık–
Kırıştı göz kenarlarım çoktan
Çantamı açtım kapadım –neler yoktu ki–
Bir ayna
Bir katedral fotoğrafı –renkli–
Sonbahardan da büyük
Boş bir tabut deseni
Anahtarsız bir anahtarlık
Adresler –hepsini yırttım attım–
Bir şiir kitabı Nerval'den
–Ölünce tanrının
Bir ikinci yaşamını
Yaşamayı uman Nerval'den–
Telefonu açtım –bilmem ki neden–
Rastgele çevirdim: iğrenç bir kadın sesi
Tanrım!
Hemen kapadım.

Ah güzel yaşam! sevgilim ölüm!
Ben yalnız ikinize hayranım
Bilin ki gitmiyorum ‘başka evler’e artık
O günden bugüne hiç çağrılmadım
Kapandım kapandım kapandım
Kabuklu bir deniz hayvanı gibi demin
Yağmurluğumun içine
Fırladım caddelere çıktım
Günaydın, dedim, sütünü esirgemeyen
Eski bir mezar taşına
Günaydın!
Ne güzel bir duruşun var senin
Doğayı kımıldatmadan
Islandım
Kıyılara indim, ıslak kumlara bastım
Ayak izlerimi sevdim, okşadım
Dolaştım dolaştım
Bir bankaya girdim çıktım
Biri bacağımı elledi tramvayda
Ses çıkarmadım
Ah güzel yaşam! sevgilim ölüm!
Seniha!
Seni bugün kıskandım
Otele döndüm akşama doğru.

Not: ben bugün biraz
Yaşamı kımıldattım
Bir bardak konyak içtim ve
Ölüme kurulandım.

SENİHA'NIN GÜNLÜĞÜNDEN/V

İşte
Gördün
Demek ki böyle
Pencere pervazını –kirli çok–
Boyası dökülmüş yer yer
Lekeler lekeler lekeler
İşte, gördün, demek ki böyle
Koruklar sarkmış her yandan
Donuk, tozla kaplı koruklar
Ve lacivert bir görülmeyle
Ve
Limanın insan kokulu gürültüsüyle
İşte
Gördün
Demek ki böyle.

Gördün, görüverdin hemen
Demir arabayı rayların üstünde
Ve tahta bacaklı adamı –güneşe bakan–
Bakışlarında bir zamandışılık –öyle–
Gördün
Demir arabayı
Rayların üstünde
Ve tahta bacaklı adamı
Gürdün, görüverdin hemen.

Duydun
Duydun ki o boşluk sendin. Katedral
Ayrıca bir boşluktu senin içinde
Senin senin senin
Hayır!
Dudaklarını büzme
Ayaklarını –evet– daya oraya
Oraya oraya
Tezgâha koy dirseğini –koydun mu–
İyi tut bardağını –iyi tut–
Bir iki kez döndür avucunda
Seniha!
Gördün mü bak
Buğulu bir hiçliktir, değil mi
Aynada titreşen bardak
Ve her şey
Değil mi, budur
Bir ölünün bir ölüye sorduğunu sormak.

Üç çiçek koymuşlar üç ayrı vazoya
Şuraya şuraya şuraya
Kalbindeki buruk pembelik
Bundan
İşittin işitmedin –ne çıkar–
Konuşur gibi onlar satıcısıyla.

İki kişi durmuş köşede –tam köşede–
Düzenli bir biçimde konuşuyorlar
Sen dişlerini vuruyorsun birbirine
Titreyerek yalnızlıktan
–Sanki İstinye'yi dönünce
Porselenler yapıştıran bir ermeni var–
Kuşlar kuşların yanına, yapraklar
Yaprakların yanına
Hiçbir şey yalnız kalmıyor
İnsandan başka dünyada
Seniha!
Duymuyorsun sen kendini
Başıboş bir müzik gibisin kırlarda.

Gün kendini yiyor –gün bile–
Üç çiçekle akşam oldu, ne yapsan
Kapıdaki çıngırak... yaşam ne çabuk geçiyor
Çıngırak
Gün erkek oldu Seniha
Denizden çıktıktan sonra
Giyinmek kadar güzel
Gün erkek oldu
Gün senin oldu Seniha
Upuzun gözlerin ki –lacivert–
Örtüldü akşamın asmalarıyla
Unutma, yaşamından iyisin
Yaşamın senden iyi
Kutsalsın, görkemlisin, kendine verilmişsin.

SENİHA'NIN GÜNLÜĞÜNDEN /VI

– Kapının arkasında ne var
– Hiç!.. hiçliğin adı
– Kapının arkasında ne var
– Kapının arkasında mı? tanrı
– Kapının arkasında ne var, kapının
– Bilmem ki ne var arkasında kapının
– Kapının arkasında ne var
– Bir bahçe, bir su kovası, içi boş
– Kapının arkasında...
– İncil
– Kapının arkasında ne var
– Bir tepe, boşaltılmış onun da içi
– Kapının arkasında ne var
– Bir duvar, tuğlasız, unutmuş dülger malasını

– Kapının arkasında ne var
– Havası kaçmış bir deniz yatağı
– Kapının arkasında ne var
– Bir çift kadın ayakkabısı –siyah–
– Kapının arkasında...
– Sökülmüş bir laterna, kutusu kalmış
– Kapının arkasında ne var
– Kurumuş böcek kabukları, suyu çekilmiş bir deniz
– Kapının arkasında...
– Bir kurukafa
– Kapının arkasında ne var
– Kapının arkasında mı? hiç!..
Belli belirsiz bir şarkı.

>

Odamdan çıktım
Koridoru geçtim –kimseler yoktu–
Merdivenleri indim –kimseye rastlamadım–
(Muhassen'den son kez çıkarken
Kimseye rastlamadım)
Bara baktım –kimseler yoktu–
Bir kadeh aldım, konyak doldurdum
Kadehi iki parmağım arasında tuttum tuttum
Kısarak gözlerimi kendime baktım
Otel, Ben, Konyak –neden olmasın–
Tanrı-İsa-Ruhülkudüs, dedim
Ben böyle dedim, acaba
Kimlerin avuntusuydum.

Dünyaya bir kere daha baktım cam kapının ardından
Dünyanın kokusunu duydum
Kendi kokumu?
Elbette duydum
Geçmeyen bir kokuydu –yaşlılık kokusu mu–
Çıkardım çantamdan Chanel'imi
Biraz süründüm.

Dedim ki, bugün de bitti gündüzüm
Otel, ben, konyak
Tanrı-İsa-Ruhülkudüs
Vahşetin son öyküsüyüm
Belki ilk öyküsüyüm
Işığımı söndürdüm: beyaz karanlık.

SENİHA'NIN GÜNLÜĞÜNDEN/VII

Özür dilerim dünya
Ben bu otelden çıkamam
İmza: Seniha.

Ester'in Söyledikleri

KENDİME

Kimseye karıştım mı? hiç karışmadım
Bu ki bana tuhaf sayılmadı
Gözleyip sordum mu hiç? hayır sormadım
Bu ki bana yalan sayılmadı
Acımak işim miydi? hayır
Bir evden olmak kötü müydü? hayır
Zamana zamanla bakmak ne idi ki
Baktım

Tarlayı tarlayla ölçtüm
Meyvayı meyvayla ölçtüm
Denizi denizle ölçtüm
Göğü gökle ölçtüm
Zaten insanı insanla ölçtüm ki
Buruk bir tat mı duydum
Ve duydum
Her şey ki bir yorumdu, sonuç değildi
Sonuç ki zaten yoktu

Sen ki kim
Beni bütün bütün bırakma.

İSTEK

Çünkü ağzım öyle istedi
Dudaklarım öyle istedi
Ve göğsüm ve avucumun çukuru
Ve arkam ve önüm ve boynum
Öyle istedi

Çıplaklığımla övünürüm
Dişiliğimle övünürüm
Benim olan her şeyi kullanırım
Kullanmak ayıp mıdır? değildir
Ayıp olan ki nedir?
Ben bunları bir güzellik bilirim

Yüreğimin gözlerini kapatma
O ben ki her şeye daha iyi bakayım
Bir evdeki dört kişiden biriyim
Kendimi onlardan istedim mi? istemedim
Sözlerine uydum mu? hayır uymadım
Ve bana demediler ve zaten demediler
Herkes suyuna daldı
Levyatanı olta ile çekebilir misin
Herkes suyuna daldı

Yüreğim pekişiktir.

KAN YARGISI

Akşamı karşıma aldım
Cemile karşımdaydı
Cemal'i karşıma aldım
Seniha karşımdaydı
Güzel otlar yaktım onlara
Zeytin çıkardım
Sürahiyle içki çıkardım
Seniha'nın gözlerinde pek çoktur
Kan yargısı çıkardım
Bugün akşama kadar
Her şey bana iyi oldu

Çünkü durgun günler bana çoktur
Dışarı çıktım, dolaştım
Gün gündür kendimle söyleştim biraz
Bir lavtaya girdim, boşaldım
Eve döndüm, o ne ki bana çoktur

Sütten kesilmiş çocuk mudur ki canım
Canımı yatıştırdım, susturdum.

GÖZ SUYUMDA

Yüreğimi genişlettiğim zaman
Cemile bana sığsın
Ben onun göklerinden biraz fazlayım
O bana sığsın
Yalnızlık ondan gitsin, kötü mü dedim
Gitmezse ne yapsın, kötü mü dedim
Ben neyin nesiyim ki ve herkes neyin nesi
Alışamıyorsak birbirimize
Sevemiyorsak birbirimizi
Demem ki bir ben mi kaldım

Kurtuluş'ta üç kış ne demek
Birinde portakallar dondu
Birinde ipler dondu pencereden pencereye
Birinde yaşam dondu ve soldu
Seniha'yı koydular ol solgunluğa
O istedi ve oldu
Her otelden bir mektup
Dünyada sanki çok şemsiye bozuldu

Gittim ki yetişemedim
Döndüm ki yetişemedim
Her otel bir oteli bir gül gibi doğurdu
Canım ağrıdı gün gün

Küçüldü küçüldü küçüldü
Göz suyumda bütün oteller.

AKMAYI DUYDUM

Ben ben idim, onlar oydular
Karanlık indi bize sığındı
Yılları çok çağlar gibiyiz
Günleri çok yıllar gibiyiz
Uzun sessiz bir ağlamak gibiyiz
Geyik akarsuları özleyince
Akmamız yok, çekilmiş nehirler gibiyiz

Yelin sürdüğü yaprağı mı iteceğim
Kötülük nedir, var mıydı bilenimiz
İyilik nedir, var mıydı bilenimiz
Ana karnında sütten
Bembeyaz örülmüşüz de
Derim ki –demek istemem– vahşetin imleriyiz

Ben ben idim, onlar oydular
Geçip de geri dönmeyen bir yeliz
İnsan akar insanı özleyince
Yılları çok bir gün gibiyiz

Akmadık.

O BİLE

Benim sözüme göre
Gözün bildiğini el bilmez
Elin bildiğini ağız bilmez
Sözüme göre utanırım
Yüreğim utanmak bilmez

Hey şimdi ne oldular. Seniha
Çelişkili yaşamına kovuldu
Herkes ki biraz kovuldu
Büyüdükçe yaşlanıyorsa çocukluk
Cemal ne oldu

Bildiğimiz tek şey yalnızlık
O bile şimdi ne oldu
Hey şimdi ne oldular. Cemile
Anısız dünyasında anılarla boğuldu

Kaldıysa bir o kaldı
İçimizde bir vahşeti uyandırma korkusu.

DÜŞÜŞ

Cüce bir kadınla kambur bir kadın
Günü söylendiler bir park kanepesinde
Ve artık gitmediler, çünkü hiç gitmediler
Ayaklarının altına düşüp
Orada gizlendiler

Seniha'yla Cemile
Dünyalarının altına düştüler
Günlerinin kışları
Karlarıyla örttü onları

Sen bunu söyledin ya
Kendin için bilme.

DURUŞ

Ki bazı sözlerin anlamı
O sözlerin söylenişindedir

Yılların sayısına girmediyse Seniha
Nereden zaman almıştır

Ki bazı durumlara söz yoktur
Hem neden olsun
Her durumun dili daha başka durumlardır

Ben bu derinliği bu kadar
Nerden bulayım
Ki herkes nerden bulsun
Bulmanın dili aramaktır.

DOĞUŞ

İnsan ki yok ise yoktur
Kimdir bu Hilmi Bey ki, yoktur
Bu böyle değilse benim sözüm hiçe insin

İleri gidiyor Cemile, o orada yok
Arkaya gidiyor, onu sezemiyor
Sola yönleniyor, onu seçemiyor
Sağda gizleniyorsa, onu göremiyor

Öyleyse yığınla mektup
Ne durur bir çekmecede

O ki bir gün bunu bana söyledi:
Olana değil de olmayana yazmak
Çünkü beni süsledi

Ey benim ıslak yalnızlığım
Umudum senden doğsun.

UMUŞ

Bütün iyi kitapların sonunda
Bütün gündüzlerin, bütün gecelerin sonunda
Meltemi senden esen
Soluğu sende olan
Yeni bir başlangıç vardır

Parmağını sürsen elmaya, rengini anlarsın
Gözünle görsen elmayı, sesini duyarsın
Onu işitsen, yuvarlağı sende kalır
Her başlangıçta yeni bir anlam vardır.

Nedensiz bir çocuk ağlaması bile
Çok sonraki bir gülüşün başlangıcıdır.

İKİLEMLER

Bu gözyaşları benim mi
Camdaki yağmur taneleri mi yoksa?

Acıyla sevinç de
Birbiriyle içiçe mi
Terketmeden biri ötekini?

Mutsuzluk mutluluğu örerken
Masmavi bir boyun atkısı gibi?

Bunları ben mi söyledim
Ester mi, o mu söyledi?

Sesi yok kendisi var
Gözleri yok kendisi var
Cemal'siz Cemile'siz
Seniha bir otelde
Ya ölü ya kimsesiz.

ÖZLEYİŞ

Gülüşümü ıslattım –kar yağdı bütün gün–
Daha yağsın
Kar yağsın bütün otellerin üstüne
Üstüne üstüne bütün otellerin
Kar yağsın
Lacivert gözlerine Seniha'nın

Hiç bitmesin, yağsın
Karla dolsun göğsünün katedrali
Avluya düşen org uyansın

Özlemim sanadır, varsın
Kar yağsın, daha yağsın
Seni andırıncaya kadar.

SAPLANTI

Sözlerim kendim üstüne
Gölgem beni istedi
O ki istedi
Suyum beni istedi
O ki istedi
Cemile beni istedi
Ne oldu? hiç! alışamadım
Kartalın bir kayaya çarpışı idi

Soyundum, giyindim, tekrar soyundum
Arada olacağın düşünü kurdum
Zevk duydum bundan
Cemile anlamadı, Cemal hiç anlamadı
Seniha görmedi ki
Ve göstermedim

Sözlerim kendim üstüne
Bir uzak yerlere gitmek üstüne
Sanki günler tek bir güne birikti
Bense çıkmazda kaldım, usandım
Çıkmazlarda üstüste
Birikmiş ufuklar kadar derindim

Ve dedim: elbette deneyeceğim.

GİDEMEYİŞ

Güz ve kış ve ilkbahar geçti
Yaz çarçabuk geçti
Hepsi tekrar tekrar geçtiler
Bu bana uzun geldi

Gecem avurtlarım gibi çöktü
Ve çöktüm
Sabahım, sabahlarım
Kabından taşan sütler gibi büyüdü
Ve taştım
Gün güne taşındı, yıl yıla
Gitmedim, gidemedim

Ki dedim
Bana söz vermeliydi biri
Sesi uzaklardan gelen
Görünmez yıllarla ilgili.

BİLİŞ

Ve hemen gidemedim
Ve artık gidemedim
Ve sonra hiç gidemedim
Kurtuluş'ta, son durakta bir tramvay ölüsü
Sanki ben
Öylece kalakaldım

Hepimiz kalakaldık
Elimizde tetiği çekilemeyen
Namlusu yönsüz bir tabanca gibi.

YENİLİŞ

Açılmamış bir şarap şişesiydim
Ki öyle kaldım
Acımı köpürtmedim
İçime sağdım
Gözyaşlarımı göstermedim
Ki sildim
Özgürlüğüm beni tutsak düşürdü
Başaramadım

İçimde kara kara bulutlar sallandı
Ki sallandılar
Dışarı yağmadım

Ve yenildim ve sustum.

BİTMEYEN

Ve ağzım ağzını öptü ise
Çünkü için sözle doludur
Elim eline değdi ise
Çünkü elin yaratılmış işler doğurur
Gözlerine baktım ise
Ki bakmışımdır
Onlar bir denizi sezme derinliğindedir
Ve saçlarına
Ve boynuna
Ve omuzlarına
Baktım ise
Ki bakmışımdır
Onlar bir kuşun uçuşunu
Sezme derinliğindedir

Ey sözlerim benim
Onlar ki bana her zaman
Bir diriliş verenedir

Meselim bitmeyendedir.

DÜŞ

Gökte, gökkuşağının üstünde
Yedi renkli Musa'lar
Yedi lambalı, yedi güvercinli Muhassen'den
Yedi renkli sesler üflüyorlar aşağıya
Aşağıda
Seniha
Bir elinde sigarası
Oturmuş kıpkırmızı bir bahçe koltuğuna
Önünde
Masa masa masa –çok değil, hepsi bir masa–
Mermer bir masa
Gümüş bir masa
Zümrüt bir masa

Seniha birasını içiyor –bir eli de birasında–
Sonsuz bir bira
Sessiz bir bira
Cam akışlı bir bira
Saçlarında başaklar, tavus tüyleri
Gözleri
Gözleri ses veriyor
Seng-i laciverdî gözler
Son yudumunu da alıyor birasından
Yere dökülüyor ipek şalı
Yere sızıyor
Yeri alıyor
Birlikte götürüyor yeri
Katlar gibi bir halıyı durmadan
Parmaklarından altın bir anahtarlık sarkıyor
Ve anahtarlar anahtarlar
–Çok değil, hepsi hepsi bir anahtar–
Fildişi bir tahtırevana biniyor
Kaldırıyoruz onu dört kişi

Ben, Cemile ve Cemal
Bir de sonsuzluk
Tutuyoruz havada bir süre onu
O gülümsüyor bize durmadan
Ve kalabalığa
Yaldızlar dökülüyor dudaklarından
Lambalar, güvercinler dökülüyor
Çiçekli laledanlar, çeşmibülbüller
Kristal boy aynaları
Ve gelin telleri, pırlantalı taçlar

Sedef kakmalı bir tramvay geçiyor yakınımızdan
İnce bir org sesini sürükleyerek
Benekli bir örtü çekiyor üstüne dünya

Hepimiz kayboluyoruz.

UYANIŞ

Uyanıyorum uyanıyorum
Dört duvar
Evet, dört duvar
Peki duvarın arkasında ne var

– Duvarın arkasında ne var
– Bir çocuk, bir çocuk daha, çocuklar...
– Duvarın arkasında ne var
– Bir kadın, katolik, yas giysilerini çıkarmış
– Duvarın arkasında ne var
– Yaşlı bir adam, dinleniyor güneşte
– Duvarın arkasında ne var
– Bir gemi, yolcu gemisi, ışıklar içinde
– Duvarın arkasında...
– Bir çim makası, bir havuz
– Duvarın arkasında, duvarın...
– Avdan dönüyor balıkçılar, balığın 'deniz içi' renginde
– Duvarın arkasında ne var
– Ne olsun, bir lunapark, kartopu kadar o da

>

– Duvarın arkasında...
– Çünkü, işte, şimdi, sonra...
– Duvarın arkasında, duvarın...
– Beyaz beyazlık
– Duvarın arkasında ne var
– Bir şarkı, anlamlı çok
– Duvarın arkasında ne var
– Bir melek, üç kanatlı
– Duvarın arkasında...
– Ne olsun duvarın arkasında
Yıkanmış, arınmış bir gök
Köpük köpük bir dünya

Dört duvar?
Evet, dört duvar.

BİTİŞ

Ester'in söyledikleridir
Yalnızlığına korku vurma

Ester'in söyledikleridir
Ve gelsin ve geçsin bütün sözlerim
Gelsin ve geçsin

Ester'in söyledikleridir
İnsanların içinden
Kendim olup taşayım

Ester'in söyledikleridir
İnsanlara uzaklık vurma
Ama herkes ki kendisi olsun
Sonra herkes kendisi olsun
Bir gün herkes kendisi olsun

Ester'in söyledikleridir
Dünyada bakınıp durma
Bütün ol ve ayrı tut ki kendini
Zaten öyledir
Çünkü öyledir.

İlkyaz Şikâyetçileri

İstanbul, 1984 / Adam Yayınları

İlkyaz Şikâyetçileri

I

KAÇIŞINA UĞRAYAN ÇİÇEK

Şurayı götürün dedim onlara
Burayı da, burayı da
Alın götürün dedim
Çimenlerin tirşe buğusunun üstünden
Tirşe buğunun düşlere değen üstünden
Düşlerin ayçiçeği giysilerinin üstünden
O zaman anlatırım dedim onlara
Pencere önümün niye uçtuğunu.

Evet
Dönüp geliyor az sonra
Kolumun altına yerleşiyor
Kendisiyle yer değiştirir gibi
İtiyorum onu, itiyorum, itiyorum
Bütün zamanlar bitti diyorum –anlasa ya–
İki tek kiraz ağacı kaldı yalnız
İki tek kiraz ağacı
İlkyazlar ve bütün başlangıçlar bitti
Kiraz ağaçları? onlar da
Gözlerimin deli kırmızısını yıkamak için
Ağladıkları zaman.

>

Ne vardı sundurmamın üstünde –ne vardı–
Anımsayamıyorum şimdi
–Pek şimdi değil, çoktandır–
Yağmurlar yağdığı zaman büyüyen
Geçmişi olmayan bir saksı mı
Yoksa
Bir sap çiçek mi –saksısız–
Kaçışına uğrayan bir çiçek
Neden olmasın
Yağmurlar
Yağmurlar yağdığı zaman.

Sular insanlar gibi geçiyor aklımdan
Mavi aklımdan
Sordular –anımsıyorum–
Bir gün
Neyle örtülürmüş ki su
Suyla demiştim –elbette suyla–
Ya yaşam
Bir başka yaşamla, bir başka, bir başka, bir başka
Oysa bütün yaşamlar bitti
İlkyazlar ve bütün başlangıçlar
Sular
İnsanlar gibi duruyor aklımda.

Dişlerimin arasından gösteriyorum ellerimi
Korkuyla kaçışıyor güvercinle karanfil
Dönüp arkama bakmıyorum
Odalar bitti çünkü, merdivenler de
Dışarsı var: şurası, burası, orası
Ve yağmur –yağmurlar–
Ah şu yağmurlar durmasa ya
Ne güzel ıslanıyor ilkyaz
Ne güzel ne güzel ne güzel
Denize zorla sokulmuş
Ağlamaklı bir çocuk gibi.

II

HİÇ, ÖYLE

Bir gün demişti ablam
Sen git şurada otur.

Bir kadınla konuşuyordu. Kadın
Fesleğen saksısından ve gramofon borusundan arta kalan
Renkli bir ışık tortusuydu
Üst üste giysiler asılmış
Düşsel bir askı da denebilirdi ona.

(Ne? Nasıl?
Ama sormadı ablam
Sorabilirdi, çünkü
Düşlerde neler düşünüldüğünü
Bir başkası duyabilir.)

Konu mu? Konu ilkyazdı
Duyuyordum sözlerini işte
Sulardan
En çok da bir denizciden konuşuyorlardı
Hiç unutmadım – yıllar geçti
Belki de saatler geçti. Düşlerde
Zamanlar kısalıp
Zamanlar uzayabilir –
Hiç unutmadım
Su çünkü unutturur
Evet
Su çünkü unutturur
Konu
Konu ilkyazdı.

Unutturunca su
Yalnızlık gibi ufacık kalır her şey
Silinir ya da büsbütün.

(Ölümse büyüktür, çok büyük
Yalnızlık gibi değil
Demedi
Diyebilirdi ablam.)

Güvelerin delik deşik ettiği
Yünlü bir boyun atkısı gibi gezdiriyordu kadın
Bakışlarını ablamın yüzünde
Ne diyordu? Şunları belki:

Bir çeşit tuzağımdır ben
Çakallar kurtlar gibi bağrışıyorlar içimde şimdi
Hepsi hepsi
Neden olmasın
Gök karardığı zaman azarlıyor muyuz göğü
Su uçup gittiği zaman
Kızgın güneşte
Ben de...

>

Yağmayan bir yağmurdu ablam
Ne geçmişteydi ne gelecekte
İki düş parçasının kesiştiği yerde
Kollarını açmış duruyordu
Hiç, öyle
Sevimsiz bir kış günüydü kadınsa
–Belki de bir düş tamircisi–
Evet
Doğrusu bu.

Kolladım yıllar yılı –düşler düşü–
Bir avcı gibi ablamı
Ölmedi ki. Konuşuyor gölgesinin ardından
Yaşıyor gerisinde kendisinin
Bütün ayrıntılarından sıyrılmış
Ağır ağır konuşan
Kadife bir örtü gibi.

III

YUVARLANIYOR İLKYAZ

(Kişiler : O kadın, şu kadın, bu kadın'dan biri
Yer : Resimli bir bardak altı
Zaman : Sonbahar. Bir öğle sonrası)

İçi boş kolonya şişesi –devrik, yerde–
Bomboş gözleri de –kadının– iki tek bilya gibi
Saydam, kıpırtısız
Bir ütü soğuyor masanın üstünde
Çuha örtünün üstünde
Çuha örtünün daha üstünde
Yan yana dizilmiş oyun kâğıtları
Üst üste dizilmiş oyun kâğıtları
Tekrar yan yana
Kültabağının kenarına iliştirilmiş
Kuru bir jiklet

>

Küvetteki süngere
Su damlıyor musluktan
–Tekdüze bir tükürük sesi–
Duvarda sönmüş bir balon asılı
Bir çocuk cesedi
Yanmış bir adam cesedi asılı
Dışarsı asılı pencerede
Damlar, bir gitar kutusu, bir balık kafası
Bırakılmış bir bisiklet kenarda
Bir yolcu gemisi, güvercin
Bir istiridye –içinde bir denizkızı–
Ne varsa
Yan yana, üst üste hepsi
Maça papazı, karo valesi, sinek onlusu
Ve kısık sesli bir şarkıcı radyoda

Ambulans sesi
İsterik bir ağlama
Yakarış
İnleme
Tavada kurumuş bir omlet
Bozuk paralar çanakta
Aşağıdan yükselen yemek kokusu
Hela kokusu
Küfürler
Yavaştan bir akşam karartısı
Burukluk
Silinme.

Ve
Sarı bir tabaktan sarı tahtalara
Sapsarı bir erik olarak
Yuvarlanıyor ilkyaz.

IV

ÇARLİSTON GÜNLERİYDİ

Çarliston günleriydi –yıllardan neydi–
Üst üste duran masalar
Üst üste duran iskemleler
Üst üste duran mevsimler ve her şey
İndirilip serpiştirilirdi.

Çarliston günleriydi
Camlar iki yanlı devinirdi gene
Bir tramvay aynalardan geçer
Bir ayna karşılarda bir eve girerdi
Ahtapotlar, denizanaları
En yakın iki ada arasında gidip gelirdi
Geceler smokinliydi biraz
Gündüzler rugan iskarpinli
Mendiller sallanırdı sessiz filmlere
'Bières de la Meuse'
Porselen bardaklarda devinir devinirdi

>

Bana kalırsa asıl
Bir kentenkele umutsuz aşkına sevinirdi
Bir yapış yapışlık inerdi büyük semt ağaçlarından
Kır gazinoları
Kır sarhoşları
Kır arabaları
Ve kır mutluluklarıyla kır bıkkınlıkları
Gelir gelir kıyılara değerdi
Öyle bir değişikti ki her şey –değişik ne demekse–
Örneğin parmak uçlarıyla satın alınan bir pul
Yol aldıkça büyürdü geçtiği ülkelerde
Nasıl mı
İki göz ne kadarcık büyürse
Denizleri andıran
Uçurumları andıran
Gökyüzünü andıran her parlak şeyde
Çarliston günleriydi, özlemler için
Bulunmuş bir bahaneydi
–Özlemek ne demekse–
Yaz gelsin hele
Kış gelsin de bir
Ama sen sakın
Çocuktan daha çocuk
İlkyazlardan söz etme.

Onlar mı
Onlar hep giderlerdi –sözgelimi bir eğlenceye–
Kalınırdı kararsız
Adsız, yönsüz, umarsız
–Ki sanki niye böyle–
Direkte bir bayrak sallanırken usul usul
Kaybolan bir yüzük taşı parlarken sinsi
Bir kuş öttüğü yeri
Hiç mi hiç belli etmeden
Ve öttükçe öterken
Bir kuytu lokantada, camlarda
Masa örtülerinde, yaldızlı tabaklarda
Ah, dünya görünmez olurken kirden
Hüzün mü? hayır
Dalgınlık? hayır
Burukluk? belki
Sanki bir şiirin bitimine
Yorgun ve isteksiz gidilirken.

>

Çarliston günleriydi –ama işte bir ölüye
Hazırlanmış bir örtüydü de
Sonsuzdu, buruşuktu–
Örtmüştü kıyılarda ayak izlerini kumlar
Panjurlar kapalı
Yelkenler inik
Yollar tenhadan biraz daha tenha
Çakıp durur mendirekte deniz feneri
Yani benim anladığım –anlamak ne demekse–
Bir dümdüzlüktü artık söz konusu olan
Doklarda tekdüze çekiç sesleri
Eritilmiş bir anlamsızlık gözlerde
Damlardan sokaklara kıpkırmızı bir eğim
Ve
Kim bilir nerde
Diyordu sanki biri
Ah duracak gibiydi kalbim.

Şu gördüğünüz adam –evet o–
Yapayalnız, mutsuz bir yolcu
Sorarım, sizce nerde yiyebilir yemeğini
Lokantalarda tedirgin
Büfelerde sinirli
Üstelik mutlu olsa ne çıkar
Onca en önemlisi
Mutluluk gerekli mi değil mi
Bunu herkes kendine sorabilir
Bir başkasına da
Ama kıyıda, günbatımının altında
Bir kamarot bir çımacıya söyledi
Kardeşim, mutluluk gerekli mi değil mi
Ve
Ekledi hemen
Ben kendimle konuşuyorum, hepsi bu
Bir ilkyaz bıkıntısı gibi.

>

Öyleydi, çarliston günleriydi
Bizler mi? bizler hiç ilgilenmedik
Ama
O günlerden bugüne
Bilmem ki ne değişti
İşte
Binlerce yalnızlık gene
Bir arada şimdi
Kalabalıklar dondu
Masalar iskemleler
Oraya buraya
Serpiştirilmiş ne varsa
Eski yerlerinde kondu
Değişmek –değişmek ne demekse–
Yalnızca ad değiştirdi.

Çarliston günleriydi, benim aklımda
Rüzgârda sürüklenen
İpi kopmuş
Külrengi bir uçurtma.

V

DÜŞGİLLERDEN BİR GEÇİT TÖRENİ

Gördüm gördüm
Ağaçgillerden olacak, boşluktaki
O şimşek kazıntısını
Nargillerden bir çocuğu beyaz kentte
Dişgillerden bir elması
Denizi bin bir parçaya bölen.

Yanaştı rıhtıma bu sabah
Geri dönmemi kuşatan sürekli
–Bu sabah bu sabah–
İlkyazgillerden bir gemi
Bordasında denize değdikçe ürperen
Asyagillerden çekik gözlü bir serseri
Ne umduğum ne de bulduğum bir şeydi bunlar
Olsa olsa –ne olabilir?–
Düşgillerden bir geçit töreni.

>

Ve uzakgillerden bir kulak çınlaması –sanki–
Yolunu şarkı şarkı dönen kamyon
Cebini karıştıran dilenci
Suyunu azarlayan balık
Ve denizgillerden oluşan
Belli belirsiz bir kalabalık.

Duydum duydum
Yağmurgillerden bir boğuntu bu
İlkyazı dışta bırakmazsam
Soruyorum kendime
Sıkıntıgillerden biri olarak
Bu dünya kaç boğumlu.

VI

ANLAMIYORUM

Anlamıyorum, hiç anlamıyorum
Bu bungunluğun altı uysal bir deniz
İlkyaz papatyaları çocuk dişleri gibi
Bir gündüzün ortasında bir güpegündüz
Öptükçe öpüyor bir yavru serçe
Sapıyla birlikte bir karanfili
Ama anlamıyorum, hiç anlamıyorum.

Gördüm mü görmedim mi, bilmiyorum da
Güneşle sarmalanmış limon çiçekleri mi
Elimi uzatınca hemen kaybolan
Elimi çekince ele veren kendini
Bir bungunluk ki işte, bilmem ne yapsam
Öyle bir kulp gibi biçimlenip de
Bir yerlere mi boşaltsam kendimi.

Anlamıyorum, hiç anlamıyorum
Nisandan hazirandan
İki oğlu olmuş bir kadın gibi.

VII

ERİYEN KAR TADINDA

Vurdu bir parmağını bükerek
Boşluğun tahtasına usulca
Üç kez yineledi bunu. Seslendi sonra
Bana yalnızlık tadı ver
Kar tadı, yağmur tadı
Gökgürültüsü tadı ver.

Kızardı konsolun üstündeki lamba
Derinliği olmayan
Bir uçuruma düştü yansısı
Bakırla kaplandı oda
Bir doğum günü armağanı gibi.

Ben bu yolu biliyorum –dedi–
Kimseye sormayayım daha iyi
Biliyorum biliyorum
Sen boşluksun, bana yandan çekilmiş
Bir fotoğrafını ver yalnız
Kapının tokmağı çoktan elimde.

İlkyaz başladığında
Ver gizlice bana onu
Biraz biraz tutuyorum şimdilik
Gövdemi, eriyen kar tadında.

VIII

FOTOĞRAFTA ÇIKMAK

Pazarcılar gitmiş ipleri kalmış
İlkyazla birlikte –güz çekmiş saçlarından–
Boşluğun ölüsü kalmış.

>

Ben ilkyaz filan görmedim –diyor–
Beyoğlu'nda, Aynalı Pasaj'daki
Beyaz giysili düğmecileri saymazsam
Bir de
Şu şaşkın cumartesiyi
Masa örtüsünün üstünde
Su kenarlarında üşüyen kelebekler gibi
Konup konup kalkıyor ya, onu
Saymazsam diyor
Ve diyor ki –bir şey demiyor–
Ah bu çekik gözlü akşamüstleri!

(Ayçiçeği yiyen çocuk
Yün ören kadın
Rakısını yudumlayan adam
Sokağa bakan herhangi bir oda
Arka bahçede
Herhangi bir mermer masa)

Ah bu iri gözlü akşamüstleri
Ve kahverengi
(Herhangi bir yarın
Herhangi bir yarından sonra)

Diyor ki –bir şey demiyor–
Öyleyse neden sığdırıyorum bu görkemli güne
Durup dururken
Bir piknikteki o dayanılmaz cansıkıntısını
Ve neden
Kar yağınca bütün meyhaneler birbirine benzer
Ve tenha semtler
Ve gelmiş geçmiş bütün yolculuklar
–Ve oteller oteller–
Birbirine
Uzun uzun düşünmeli bunları da.

Bir fotoğrafta çıkmak gibi oluyor her şey
Anlamadığı bu
–Ve anladığı–
Ben ki bir boy fotoğrafıyım –diyor–
Yaşarken yaşamazken
İkisi de aynı şey
Aynı
Yani bir fotoğrafta çıkmak
–Ah bu kımıltısız akşamüstleri!–

Boşluğun ölüsünü kaldırıyorlar
Kadınlar kirpikleriyle
Adamlar yere bakarak
Çocuklar incecik dudaklarıyla
O
'Bir fotoğrafta çıkmak!'
Durarak kaldırıyor boşluğu
Çünkü
Fotoğrafta çıkmak
Çoktan ödünç almış oluyor onu.

IX

MULETA

Geçtikti bir gün hani
Ormandan ve aydınlıkların fısıltısından
Kenti görmeye gittikti yağmurda
Yürüdüktü dar sokaklarda saatlerce
Girdikti sonunda yanık yağ kokulu
Çinko tezgâhlı bir meyhaneye
Göz göze geldikti sevimsiz bir papağanla
Demiştin o gün bana, anımsıyorum
Ah, acısız boğulabilir insan.

Eylüldü, mavi dönemiydi sanki Picasso'nun
–Denize inen atlılar–
Sonra sonra Guernica ve
'Chat et oiseau'
Yıl bin dokuz yüz otuz dokuz
Yas içinde bütün dünya
Şehirler yanmış yıkılmış
Gördüktü ne kadar yorgun
Ne kadar çaresizdi İsa
Ve demiştin bir gün, anımsıyorum
Mutsuzluk da boğabilirmiş insanı
Bir gün, akşama doğru, alacakaranlıkta.

Başını menekşeye koydu, uyudu
Bir güvercin çalılığın orada
Hani
Görmeye gittikti güneşli günde
Parkı ve ördekleri
Yıllarca sonra. Savaştan
Ekmek kırıntıları attıktı havuza
Bir elim omuzunda seyrettikti uzun uzun
Dünyayı ve çiçekleri
Nedense durgunlaşıverdindi bir ara
Çok değil, en fazla birkaç dakika
Ve dedindi, mutluyken de boğulabilir insan.

İlkyazları sevmiyoruz artık, yaşlandık da ondan mı
Aşkımızı seyrediyoruz sanki uzaktan
Oysa yok biten bir şey aramızda, yok da
Hep aynı kalmıyor ki yakın duygular
Demiştin bunları bir bir, anımsıyorum
Mutlu da olsa insan mutsuz da
Her an yeniden yaratabilirmiş kendini
Demiştin, bir sabah, bir başka aşkla.

Sen ölüm!
Seni hiç düşünmeden yaşadık
Seni hiç düşünmeden yaşayacağız bundan sonra da.

X

CAZ MEVSİMİYDİ

Caz mevsimiydi –başkaca neydi–
Kentin kırık aynalarında saksafonlar
Ve tramvaylar –nefesli çalgılar halinde–
Yansır ve güneşlenirdi
Caz mevsimiydi, kolalı dik yakalar
Ve hasır şapkalar
Kapalı salonlarda hafifçe nemlenirdi
Solmakla solunamayan istasyonlarda
Gitmekle gidilemeyen duraklarda
Bir de o salaş meyhanelerde –kırık dökük–
Oldukça suskun
Olabildiğince üzünçlü
Dirençsiz beklenirdi.

Caz mevsimiydi
Belki de bir gazeteydi ekşi elmaların sarıldığı
Nedense çok büyük gemilerin
O yapışkan akıntılarda özlemle
Kalakaldığı
Ve susuz portakalların –kan portakallarının–
Taş binalarda ürpertiyle dirildiği
–Yani kısacık aralarla gözlerin emzirildiği–
Bir mevsimdi ki, resimli kartlar bile
Odalara dizilmiş sevimli cesetlerdi.

İlkyaz trompetleriydi bir yandan da
Kaçışan kaçıştıran
Sayısız güvercinlerdi
Mor-pembe güvercinlerdi. Yani
Her şey çocuktu bir bakıma, saraylar, tapınaklar bile
Ve saat kuleleri
Çocuktu ayinler, dışa vurmalar
Kaldırımlar, yas giysileri
Ve fırtınalarda kararsız
Çekimser bir hortum da olabilirdi
–Ki bütün müzik topoğrafyalarında
Adı geçerdi en azından–
Caz mevsimiydi, mevsimlerden biriydi
Güneşsiz bir güverte –gemisinden bağımsız–
Kalırdı sanki tek başına
Yalnızlığın çeşnisini bırakaraktan
Dillerden damaklardan kayıp giderdi.

Tüylü bir örtüydü gözkapaklarımızı örten
Masalarda titreşen ikindilerdi
Anlaşırdı üç beş kişi aynı konuda
Sessizce anlaşırdı
Bir 'do' fazla, üç 'mi' eksik ne farkederdi
Her şey, her şey, ama her şey
Örneğin solgun yüzü Kral Henri'nin
Ve Prens Hamlet'in
–Yani tarihte herhangi bir gün–
Sıvaları dökülmüş bir duvarın üstündeki
Uzaksı figürlerle çarçabuk özdeşleşirdi

>

Ve özdeşleşirdi
Bir sincap çelimsiz bir Yahudiyle
Yahudinin düşük omzuyla
Sonra ki akşamcılar belirsiz hayalleriyle
Birlikte ütülenirdi
Bir yüz çalımıyla binlerce kadeh birden biterdi
–Çıkartma resimleriydi ne yandan bakılırsa bakılsın
İlkyaz
Biraz ıslatınca hemen
En yapay renkleriyle
Doğamıza sinerdi–

Caz mevsimiydi –mevsimlerden biriydi–
Bulaşıcı bir virüstü yalnızlık
Şurda burda biraz olsun vakitlenirdi
Rolls-Royce'lar ve gelin giysileri
Ve çiçekler, göze batanları en çok
Örneğin kuzgunkılıçları ve güller
Pek az da karanfiller
Birbirini karşılıklı süslendirirdi
Olacak şey miydi ki, ama olurdu
Sonsuza düşürürdü saat zincirini
–Ne zaman sonsuzu bulsa–
Polis kayıtlarında adı geçmeyen
Alımlı, kaytan bıyıklı bir serseri
Ve her şey o kadar çoktu ki, şaşırmak az gelirdi
Sözgelimi
Laruslar, ansiklopediler canlansa biraz
Dökülse ortalığa
Bize göre en uysal
Bize göre en tenha görüntülerdi.

Otobüsler akışlarından dönüp dönüp gelirdi
–Yani bir devinimdi ki, o kadar neydi–
Binmezdi kimse o otobüslere
Ama hiç kimse
Herkes ki duraklarda birikip bekleşirdi
Pazar mı dediniz
Farketmez pazartesiydi
İlkyaz mı
Ne çıkar, sonbahar da denebilirdi
Çünkü bir elmayı kaygısız
Dişlemekti her soru
Yanıt mı
Sorulardan başka bir şey değildi
Anlaşmak, o da
Bir dulla bir din görevlisinin
Arasındaki kutsal betikti.

Caz mevsimiydi –sadece bir birimdi–
Ve tuhaftı işte, anımsamak bile
Gelecekten ödünç alınmış
Bir anımsamaktı ki
Mutluluk bu yüzdendi
Mutsuzluk bu yüzdendi
Sanki eşsiz bir bahçe
Yokluğun en üstünden
Azar azar aşağılara inerdi.

Çünkü caz mevsimiydi –başkaca neydi–

XI

TANGOLAR KENDİSİYMİŞ

Tangolar kendisiymiş, kim kime ne deseymiş
Her yer tanrı gibiymiş, bir sonsuz pistmiş.

Denirmiş
Çalmış o kemanları ki parmakları kalmış
Bakmış da yıllarca sanki günlerin hiç değişmeyen huyuna
Örneğin ilkyaz buz rengi bir alanmış
Basıp üstüne geçmiş, pespembe topukları kalmış
Geçmiş mi yalnız, hayır, tatmış da o kalabalıkları
Her şey öyle tamammış ki bir anlaşılması kalmış
Biri mi tanıştırmış onu ne kendi düşüyle
Öyle ki, kendisi gitmiş, düşüyle başbaşa kalmış.

Her şey uzunca bir yolculukmuş ve anlatılmış
Belki bir çay molasında. Belki
Gözleri takılmış da kırık bir kayığa
Sazların arasında
Birinden birini pek anlamamış
Boyası dökülmüş bir kayık olmuş bütün anlatılanlar
Ne çıkarmış
Bırakmış kayığını son durakta.
Kente karışmış
Düşünü unutmuş bu kez de kendisi kalmış.

Tangolar kendisiymiş, kim kime ne deseymiş
İlkyaz mı? Bir beyaz ceketle bir mavi kravatmış
Dökülen belleğinden daha sonra da
Ve batan gözkapaklarına
Bir bahçe kapısında üvez kurusu
Mor, sarı, bir sürü ufacık cammış
Tangoyu bırakmış kemanlarına dalmış
Üzülmüş bir denizmiş, çok sessiz bir denizmiş de
Sanki en küçüğünden bir balık kalmış
Geçmiş de yaşamın en saydamına çoktan
Oralardan
Denirmiş, bu şiirle öylesi bir haber salmış.

XII

YAKASINDA KÂĞITTAN BİR GÜL

Yakasında kâğıttan bir gül
Yana kaymış soluk kadife şapkası
Gözleri, eski gözleri
Kendinden binlerce mil uzakta
Sonuna dek açılmış bir çift gemici lambası şimdi
Sıkıcı bir kış ikindisi dışarda.

Sıkıcı bir kış ikindisi dışarda
Kirli kar bulutları, rüzgâr
Üzünçlü bir tiyatro afişi gibi lokanta
–Ah bu yalnızlık ikindileri!–
Kısacık eteğini sürekli çekiştirmekte
Ve işte
Yoksulluğuna eklenmiş bir yoksulluk daha
Beni süzüyor bir yandan da. Öyleyse
Neden olmasın, uzatsam mı ona bir sigara
Ya da
Bir içki mi göndersem masasına daha önce
–Ah bu uzaklık ikindileri!–
En iyisi kalksam yanına gitsem

Sevgiyle, sıcak, içten
Şöyle bir merhaba desem.

Kaçırıp bakışlarımı kirli dizkapaklarından
Ve çürüklerle dolu bacaklarından
O biçimsiz, daracık alnını
Katmasam mı hesaba
Ve aldırmasam mı hiç
Çenesindeki o yapma bene
–Ah nasıl Noel çanları da çalmakta dışarda
Taksim'de bir kilisede ya da Tarlabaşı'nda–
Yapabilir miyim istesem

Evet, sahi, ne çıkar
Ona bir merhaba desem.

Önce yemeğe mi götürsem
Ya birden alınırsa
Salata, bonfile, şarap
Üstüne elma tatlısı, kahve
Dışarı çıksak sonra da, biraz yürüsek
Olmaz mı –neden olmasın– birlikte geçirsek geceyi
(Odasında birkaç iskemle
Kırık aynaya tutturulmuş resimler bolca
Ve pirinç bir karyola
Dökülmüş sıvaları duvarların)
Çekip çıkarsam mı onu bu kış ikindisinden

Ama her şeyden önce
Ona bir merhaba desem.

>

Ve sabah
Düşünce ilk ışıklar odaya
Çizince bu 'üzünçlü oyun'un son dekorunu
(Uyanmış benden önce, çay demliyor olmalı
Kırık dökük bir masa
Bir sürahi –sapsarı dibi–
Nedense göz göze gelince hemen
Yöneliveriyor mutfağa
Biçimsiz bir çift terliği sürüyerekten
–Ah bu kirlilik sabahları!–
Ve gümüş yüzüğünü parmağındaki
Habire çevirerekten)

Evet, ne çıkardı vakitken
Ona bir merhaba desem.

Çekip gitti az sonra hafifçe sallanaraktan
Geri vermiş oldu kurduğum düşü bana
Gitti
Kâğıttan gülü ve kadife şapkasıyla

Ah nasıl Noel çanları da çalmakta dışarda
Titrek kış ikindisinde ve yalnızlıklarda.

İki Düş Arasında Beklenti

SONA KALSA

Usul usul konuşuyorlar aralarında
Denize bakıyorlar bazen –çatalını gezdiriyor biri tabağında–
Gölgesi bir kuş ölüsü
Karşıda yeni budanmış ağacın
–Olsa, başlangıçlar sona kalsa–
Kolyesiyle oynuyor kadın –tabağımda soyulmuş elma–

Saatime bakıyorum sık sık
Kapıyı gözlüyorum arada
Biraz soğuk mu geliyor ne –kapatır mısın–
Sinirli bir kırmızılık suya batıyor
Düşünüyorum, ansızın bir dost yüzü mü
Görmemişim de yıllarca.

Gelse
Değişmiş çok, yaşlanmış da
Sigaramı yakıyor durmadan
İstemem diyemiyorum –ama yakmasa–
Konuşuyoruz –konuşuyor muyuz–
Yazmayı bırakmış çoktan
Gerçi bir roman taslağı varmış kafasında
"Bir elimde elma, elmada bir el"
Diyorum
Hayretle bakıyor yüzüme
Bir bardak bira içiyor, çekip gidiyor az sonra.

>

Kadranı kırmızı saat
Plasterle tutturulmuş kırık cam
Şurda burda plastik çiçekler
Evet, aralık kapıdan soğuk geliyor
Tam kalbimin üzerine bu akşam.

Ölüm
Sen en güzelsin bu saatlerde
Büyütmüş yetiştirmişsin beni
Söyler miyim hiç sana hayran olmasam.

Bugün de ince, bugün de kırıldı kırılacak
Bugün de
Tam nerede kalmışsam.

ÇİÇEKLER ZAMANINDA

Ölüm, seni mi düşünüyorum ne bugünlerde
İpekli bir mendili katlar gibi durmadan
Sesini mi duyuyorum en çok
Dünyasızlığın sesini.

Ben çiçekler zamanında doğmuşum
Islak bir gökyüzü zamanında
Ve annem olmamış gibi doğmuşum
Sesini yakından tanıyorum.

Bıraktım anılarımı yan yana dizip
Tam şuralarda bir yerde duruyorum
İstersem yapabilirim
Su diplerindeki esrikliğime güvenip.

ALIŞILMIŞ BİR VAKİT TANIMLAMASI

Duygu Sağıroğlu'ya

Bir alışılmış vakit –her gün geliyor–
Sabahla öğle arası
Yaslanmışım koltuğuma, ağzımda sigaram
Okuyup bitirmişim çoktan gazetemi
Yağmur yağacak, peki, yağsın ve bitsin
Bir uzaklığı teraziyle ölçer gibi
Göğsümde yoğunlaşan sıkıntı
Ve
Masamın üstü karmakarışık
Şiirlerin de eski tadı kalmadı.

Sahi ne demek
Nasıl oluyor
Sardunyası çapraz bir gün ışığı
Tekel birasının tadı
Çıkmalı, birine filan mı uğramalı.

Radyoyu açıyorum, açar açmaz kapatıyorum
Çeviriyorum pikabı
Bugünlerde Mozart'ı seviyorum en çok
Kim ne derse desin Mozart'ı
Ve yağmur başlamadı.

Bir sigara daha
Neden kimse bugüne kadar
Kendini açıklamadı
Gizli bir hüzün dolanıyor gövdemi –neden–
Türü kalmamış çiçeklerden bir uzantı
Kabına bakıyorum plağın
İnsanlar, insanlar, hepsi birden bir gökkuşağı
Yağmura taktım aklımı, hayır, başlamadı.

Yağarsa
Belki bir görümlük yaşamın tadı
Vurup pencereme gidecek
Belki tat bile değil, sanrı
Bu alışılmış vakit böyle her gün geliyor
Sabahla öğle arası.

Ben Etiler'de oturuyorum –herkesin bir adresi olmalı–
İniyorum yokuş aşağı her gün
Denize uğramadan yapamıyorum
Öğleyle akşam arası, akşamla öğle arası
Alışılmış vakit usul usul bitiyor
Açıyorum hafifçe kapalı dudaklarımı

>

Nereye
Turgut'a sormalı, iyi bilir o
Elinde limonlu votkası.

Ey masalar, ey iskemleler
Edip'in yeri boş mu, köşede, masanın yanı
Değilim ben böyle mahzun
Öyleyse pulsuz bir dilekçe nasıl olmalı
Unutup baharı bile nasıl olmalı.

İşte
Turgut'a gidiyorum, yağmur nasılsa yağmadı.

YETİNDİK BAŞLANGICIYLA

Yalçın Yalın'a

Bütün yüzler birbirine karıştı
Akşamın adı
Tadına karıştı akşamın
Denir ki akşamın adı ölü bir martı
Çakıllarla beslenmiş, sarı kumlarla
Kıyısını düzeltmiş ve ölmüş
Genç kız aklı gibi bir şeymiş aklı.

–Tepelere baktın şimdi kaç yaşındasın–

Ne güzel elleri var bir tepeyle bir kadının
Başlangıcı böyle işte bir yazın
Sanki her yalnız olan yalnızlarla anlaşmış
Yaprakları dökülmeyen bir ağaç
Ve budanmamış
Dedik
Masamıza kirazla su getirdiler
Ölü martı yinelendi, gittiler.

>

Siz büyük duygucular
Neler anlatacaksınız bitiminde bu yazın
Bir gün anlatın
Biz yetindik başlangıcıyla
Daha anlatılmayanı anlattık
Daha hiç yaşanmayanı yaşadık
Ne güzel kirliydi yemyeşil bir çağlaya bakışımız
–Ne güzel gözleri vardı bir çocukla bir balığın–

Onlar yok mu o akşamüstü trenleri
Bir balıkçıl sürüsüydü –duruşlarını çok seven–
Ve şapkası kırmızı birini
Yaşlı bir trenciyi yani
Dumanları ardında hayal gibi gezdiren
Sonra ben
Bilmem ki
Bir yerlere gitsem gitmesem
Gökyüzüm oldukça diri
Kalbimde yüzüyor yıldızlarım
Ya ayaklarım
Mahzun bir atınki gibi kırlarda
O kadar sersem.

Unuttum
Kaç yıllık sesim bu benim
Nasıldı acaba eskiden.

KİRLİLİK VAKTİ

Ve tenha bir plajda bir biçim vakti
Büyüdükçe büyümekte sonbahar
Gölgesine saldırmakta bir zıpkın kuşu
Yıllar yıllar yıllar içindeyim
Bir uzun zamanın elle tutulma vakti.

Duruyor kayanın üzerinde bir sonbahar bayrağı gibi
Paletlerini geçiriyor ayağına, şnorkelini takıyor
Bakınıp çevresine dalıyor suya
Dudaklarında tuzlu bir ıslık
Gözlerinin altında
Saati işlemeyen ölü bir deniz vakti.

Geçiyorum yosunların üstünden
–Kim doğurmuşsa saçlarından doğurmuş beni–
Toparlıyorum mayomu, havlumu –daha bir sürü şeyi–
Tıkıyorum çantamın içine
Yola koyuluyorum ki, işte bir otel vakti
–Nedense pulların en çok yapışkan vakti–

Ki yaşam denen şeyde –geç algıladım–
Gittikçe gittikçe bir kirlilik vakti.

GÖRÜLMEYİ GÖRDÜK

Pembe asfalt, tuz yatakları
Sabahın bir parçasıyız biz de
Pembe asfalt, tuz yatakları
Bir karanfil sızıntısı göğsümüzde
Pembe asfalt, tuz yatakları
Bir derinlik göğe doğru denizde.

Yollara düştüğümüzde o sabah
Bir düşe girmiştik sanki seninle
Yollara düştüğümüzde o sabah
Görülmeyi gördüktü o ıssız kentte
Yollara düştüğümüzde o sabah
Leylakla kesilmiş bir güneş gökte.

Neler yoktu ki el çantamızda
Dağlarda buluttan bir arma
Neler yoktu ki el çantamızda
Onca yaz suları sırt sırta
Neler yoktu ki el çantamızda
Gözlerinden uzat dudaklarını bana.

Bir salkım üzüm su soyundan
Uzayan saçların rüzgârda
Bir salkım üzüm su soyundan
Durma, bir şeyler anlat bana
Bir salkım üzüm su soyundan
Bir salkım üzüm.

DOĞA ÇEŞNİCİSİ

Hiçbir ses yakalayamaz beni
Nar ağaçlarının çıngıraklarından başka
Duyuyorum burukluğumun tadını
Kendimden uzaklığımın da
Bir şarap çeşnicisi gibi
Parmağını dünyaya
Tedirgin bir tanrı gibi uzatmış da.

Değil ki her gün bir giysi eskitiyorum
Yaşama dadanmış da iğreti suratıyla
Hayır, sığ sularda kaybolmuşum ben
Gösterip kıskaçlarımı nasılsa
Üstümde çakıp duran bir kent boğuntusu
Yüreğimde hırpalanmış bir arma
Kaygılı bir yüz gibi boynunu uzatmış da.

Hiçbir ses yakalayamaz beni
Susuz bir gökyüzü çınlamasından başka
Bir doğa çeşnicisiyim ben alışılmadık
Belki böyle son defa
Yudumlayaraktan öfkemi
Avucunu yüreğine daldırmış da.

Hiçbir ses yakalayamaz beni
Dağlarda küskün, küçük
Bir ot parçasının yankısından başka.

BAŞKA NE OLAN

Hepsini olduğu gibi görüyorum
Masayı, ütüyü, aynayı, iskemleyi
Mutfak eşyalarını –yarı aralık bir kapıdan–
Tavayı, meyve sıkacağını, ekmek kutusunu
Bakracı, çaydanlığı, çiçekliği
Fayansta yansısı olan bir bardağı
Çizgili bir bardağı
Beyaz üzerine çizgili bir bardağı
Beyaz üzerine mavi çizgili bir bardağı
Kullanılmamış bir bardağı
Kullanılmadığının bilincinde olan bir bardağı
Bilincin titreşimlerini saçan bir bardağı
Gemi kıçlarına dadanan köpüklü bir bardağı
Dalgaların üyesi olan denizci bir bardağı
Kıyıya vurmuş medüz bakışlı bir bardağı
Duygulu bir bardağı
Aşkın tek ve beyaz gölgesi olan bir bardağı
Gülümseyen bir sıkıntı olan bir bardağı
Katolik kiliselerinde İsa olan bir bardağı
Pazar sabahlarını anımsatan bir bardağı
Kurnaz bir bardağı
Uzay kopuğu bir bardağı
Sahnesinde –fayansın üzerinde– oyununu oynayan bir bardağı
Bir anı, bir şimdi, bir sonra olan bir bardağı
Sürahisinden bağımsız bir bardağı
Kendinden de bağımsız bir bardağı

Havuzun fıskıyesine bakan bir göz olan bir bardağı
Mayonez ışıltılı bir bardağı
Gün dibi, göl oyuğu, balıkçıl duruşlu bir bardağı
Satrançta yer değiştirme devinimli bir bardağı
Doğurgan bir bardağı
Toplayan, çıkaran, bölen bir bardağı
Görüntü, sanrı, yanılsama olan bir bardağı

Başka ne olan bir bardağı
Sadece bir bardak olan bir bardağı.

İKİ DÜŞ ARASINDA BEKLENTİ

Ablan çiçekli şapkalar yapıyor mu gene
Üstüne buğulu yaz tülleri serpiştiriyor mu
Kadife sesleri, ibrişim kokuları
Dolduruyor mu dört bir yanı
Küçük küçük güneşler halinde
Makaslarda geziniyor mu parmak izlerin
Onca uzaklığındaki ben
Geçiyor muyum belli belirsiz
Gözlerinin içdenizlerinden
Nasıl mı
Nasıl yaratılmışsa boşluk
Kendine bakan irice bir vişneden.

Hani
Elini alnına koyup da
Daldığın olurdu ya bazen
Dalgınlığının ipekli giysinle birlikte
Hiç değişmeyen bir hışırtısı olurdu ya
Kime duyuruyorsun o sesi şimdi
Kime
–Yokluğuma bakarak
Çizilmiş bir taslak gibi
Uçup giden bir taslak gibi
Dağılan, toz olan bir taslak gibi–

Pencerenden baktığında –arasıra–
–Ah bu kımıltısız yaz uzaklıkları–
Sana küçük küçük armağanlar verilirdi de sanki
Sen onları (sözgelimi bir tümsek, bir yavru karga, yere düşen bir yaprak, ağır ağır yayılan bir duman parçası –şapkalardan birinden kopmuş bir kurdele? olabilir– karşı pencerede bir ayna, bir sürahi: birbirine karışmış iki tek gözyaşı gibi)
Dolduruyor musun çantana özenle
Çantana, çekmecene, ne bileyim, hiçbir yere belki de
İşte, tıpkı, dilsiz bir kadın sana bir şey söyledi
Söyledi de
Yineler gibisindir kendi kendine.

Anımsıyorum bir de
Senden biraz ötede birtakım devinimler
Görüyorum nerdeyse –gövdenin çok yakınında–
Sen onları tutup tutup bırakıyorsun
Demirin pası kavradığı
Bir yavaşlıkla
Bunlar ellerin senin, kirpiklerin, ağzın aslında
Dağılıp yitiveriyor birden hepsi
'Bu benim kayganlığım' derdi bir balık olsa
Ama sen diyemezsin, ben de diyemem
Çünkü sen yoksun, ben de yokum
Ya da biz ikimiz de varız, varız da
Bekliyoruz sanki düşlerimizden birinin yargısını
Bakışımlı iki düş arasında.

>

İşte, şimdi, şu anda
Yaşamın aynasında –ah şu küçük yaz uzaklıkları–
Bir terzinin yeni bitirdiği bir giysiyi
Seyretmesi gibi uzun uzun
Bakıyorsundur –bakışlarına sığan ne varsa–
Öyleyse
İliştirir misin göğsüne
Bir çiçek uzatsam –uzatmak denirse buna–
Gülersin alırken –sahiden güler misin–
Biliyor musun seni ben
Görmedim hiç gülerken
Gülsen de pembesi bol bir resim yapıyorsun gibi gelir bana
Gittikçe koyulaşan –kendini dışa vuran irice bir vişne?
    neden olmasın–
Ya ağlarken gördüm mü, hayır, görmedim
Gördüğüm yalnız
Nasıl yansırsa buğulu cama bir elma
Öylece bir şey
Şunu da söyleyeyim, sen benim
Bilmemin başlangıcısın olsa olsa.

Çiçekli şapkalar, buğulu yaz tülleri
Şimdi hepsi birden –uzaktan uzağa–
Bir çocuk ağlaması gibi
Her şey bir çocuk ağlaması gibi
Her şey, ama her şey
Bir çocuk ağlaması gibi
Her şey, her şey, her şey.

Armalar

1

O sabah, orada, bir başıma
Var mıydım, yok muydum, anlamıyordum ki
Kalakalmış gibiydim aklımda.

2

Yalnızken ve senden bunca uzakta
Öyle soğuk, öyle anlamsız ki her şey
Sevilen bir insan yüzünde ne yoksa.

3

Duyuyorum çıtırtısını gözlerimde
Önümde uzayıp giden kumsalın
Bir deniz minaresinin diliyle
Farkındayım sessizliğe ve
Sonsuzluğa çağrıldığımın.

4

Onlar mı, dedim, kendi kendime
Ne olacak deniz kelebekleri işte
Doldurmuşlar erkenden kumsalı
Oyaladı saatlerce beni bu
Görünen bir şeyle görünmeyen bir şeyin pazarlığı.

5

Yağmur yağmur yağmur
Uçsuz bucaksız bir deniz
Anısız, sonrasız, biz bizeyiz
Devinimsiz bir yüz gibi terlemekte zaman.

6

— Kim söyler caz şarkılarını en iyi
— Zenciler, zenciler
— Ama sen beyazsın ne haber
— Benim de kapkara yaptılar içimi.

7

Söyledim miydi sana
Bir düş olduğunu onun, ödünç aldığım
İki beklenti arasında bir düş
Onunla en yakınken uzanıyorum senin yanına
Onunla iç içeyken sarılıyorum sana
Çekilince ondan özlüyorum seni
Çünkü sen
Sen benim sevmemin başlangıcısın olsa olsa.

8

Tanrının düşüyüz, dedi, o yaşlı adam
Bizi unutunca ölüyüz
Basbayağı bir ölü
Bilmem ki bu sözleri ben
Hangi sözle buluşturdumdu o zaman.

9

Dilini çözüyordu mor salkımlar
Yıkık, taş duvarların
Abartılmış bir aşk gibiydi bu görünüm
Başka hiçbir görüntüye yer bırakmayan.

10

Üç büyük gemi rıhtımda
Üçü de beyaz, bembeyaz
Yönünü bilmeyen kuşlar gibi ben
Anılarla donatacağım
Bu tanımadığım kenti, ayak basar basmaz.

11

Şimdi bu durulukta bu saydam
Hiçbir anlam içermeyen bu
Gökyüzü ormanında
Varoluşun o garip hüznü.

12

İki ayna karşılıklı
Bilinmeyenli iki denklem
Bölünüp parçalanırdı yeryüzü
Ansızın araya girsem.

13

Yukarda taş bulutlar, taş
Yıkıldı yıkılacak
Aşağıda, çok aşağıda
Bir telaş, bir kaçış, bir çırpınış
Akarsudan yapılmış bir ölüm gibi yaşamak.

14

Düşlerimle buluşunca kar yağışları
–İkisi de aynı hamurdan–
Rüzgârda, bulutta, yıldızda
Düşlerden bir kardan adam.

15

Gördüğün herhangi bir şey
Görülecek bir başka şeyi gösterir olsa olsa
Bak
Bir kadınla bir erkek geçiyor kolkola
Ayak izleri ruhta ve uzaklıklarda.

16

Emine Birol'a

Kim bilir hangi kentten
Bu kente ne zaman gelmişim
Şimdi söyleyin bana
Benden önce doğdunuz kalbim.

Oteller Kenti

İstanbul, 1985 / Adam Yayınları

Otel Oteli

BİR OTEL DE SİZİN ADINIZ

Giriniz
Giriniz, giriniz
Elbette, tam zamanında geldiniz
Sardunyalar sardunyalara akarken
Günler tane tane günlerimize sarkarken
İç içe geçmiş bardaklar gibi
Dış dışa geçmiş kolyeler gibi
Odalardan odalara bakışımlı
Aşk ışıklı sürahiler gibi
Günler günlerimize tane tane damlarken
Diyorum
Bir kuşluk vaktinin sarı solgun söylemiyle
Düşlerde görülen bir başkasının düşünden
Neden olmasın siz de geçiniz.

Geçiniz
Geçiniz, geçiniz
Üstelik tam zamanında geldiniz
–Az önce, biraz sonra ve şimdi–
Yani vakitlerden bir dokunma vakti
Ne güzel, hep birden çıkageldiniz.

İyi yaptınız, doğrusu çok iyi yaptınız
Siz sayın bayanlar, siz sayın baylar
Değil mi bundan böyle
Bir otel de sizin adınız.

TENİS TOPU

Burası arka bahçe, şu gördüğünüz
Ya da pek görmediğiniz –her neyse–
Bir tenis kortunun yaşlı yorgun anısı
Otlar bürüdü üstünü. Biraz yaklaşır mısınız
Yaklaştınız mı, evet, şimdi bakınız
Uzun, tüylü bir örtüyü kaldırır gibi
Kalın, eski bir giysiyi sıyırır gibi
Ya da
Bir yüzün anlamını –üstelik iyi tanıdığınız–
Giz dolu anlamını farkedip birden
Sanki bir yabancıyla tanışır gibi
Yeniden tanıştığınız
Ne çıkar, bir de böyle bakınız
–Baktınız mı, evet, baktınız–
Üstünde tenis kortunun, biraz üstünde
Bir gülüş kadar üstünde
Sevimli bir yüz kadar üstünde
Tutkulu bir ağız kadar üstünde
Bir yengi, bir yenilgi çığlığı kadar üstünde
Boşluğa takılmış bir tenis topu
Bilmem ki, denebilirse
Olsa olsa kaçamaklı bir bakış büyüklüğünde
Bir tenis topu
Takılmış boşluğa ve zamansızlığa
Öylece kalmış.

Ve kalmış raketler, fileler, eller
Ve kollar ve göğüsler ve sesler
Az sonra göreceksiniz
Az sonra duyacaksınız
Koparıp yokluğundan herbirini
İşte
Hafifçe sıçrayaraktan, azıcık eğilerekten
Ansızın çekilerekten geriye
Koşaraktan öne doğru yeniden
Sürekli devinimler
Sürekli sesler
Örtünüp hep birden yaşamla sanki
Gelecekler, geliyorlar, geldiler.

Gelecekler, geliyorlar, geldiler
Oynayaraktan bacakları arasında
Tuttukları bir raketle. Çekerekten bembeyaz şortlarını
Ayak ayak üstüne atıp
Yakaraktan bir sigara
Tanrısal bir anons gibi duyurmadalar kendilerini

>

Duyurmadalar yaşama
Ve sonra
Bir atış –ah nasıl da incelikli–
Bir atış daha –bu defa biraz kısa–
Ve atışlar birbiri ardı sıra
Nereye
Geçmişe, bugüne, daha sonraya
Yani
Gene bir otelden başka bir şey olmayana.

Dönüp arkanıza niye baktınız
Siz sayın bayanlar, siz sayın baylar
Değil mi bundan böyle
Bir otel de sizin adınız.

YÜZME HAVUZU

Geçelim, şu taraftan, çardağı da geçelim
Tarhları, çimenleri, çocuk parkını da
Geçelim ağaçların altından
Geçelim o yılların üstünden topluca
Gün batmadan geçelim, gün doğmadan geçelim
Geçelim, geçelim
Şimdiye ve sonraya.

Uzakta, evet uzakta
Yakında, evet yakında
Gördünüz mü, evet, gördünüz
Görür gibi birinin
Bir yüz çizgisini bir başka yüzde
Gördünüz işte
Yüzme havuzuydu eskiden
Kızarmış yaprakların altındaki
Taşlaşmış nilüferlerin altındaki
Bugünün altındaki, şimdinin
Dip sularında hemen.

>

Gelecekler, geliyorlar, geldiler.
— Erirken dondurmamız limonlu
Ya da vişneli bir yaşamın sonu
Gelip çatmadan daha...

— Yaşıyoruz, derdik, yaşıyoruz da...

— Sözsüz, zamansız bir şaka mıydı yaşam
Bizim yaşamımız?

— Ne istedik, neden istedik, gerekli miydi çok?
— Dün akşam ne yapmıştık, bu akşam ne yapacağız?

— Günler günleri emdi, toprak toprağı, su suyu
Bir gülüş bir başka gülüşü, bir durum bir başka durumu
Kum kumu, rüzgâr rüzgârı
Her şey birbirini ve her şey her şeyi emdi
Var yok'a dönüştü, yok var'a
Ama biz
Yenemedik arta kalan olmayı

— Gergefinde gülümseyen karanfil bir bütündü,
biliyorduk
Bir orman bir bütündü, bir deniz
Bir leopar benekleriyle, bir balık kılçıklarıyla,
iri gözleriyle, solungaçlarıyla
Bir sokak, bir alan, bir kent...
Bir oda lambasıyla, masasıyla, rafıyla
İpliğiyle bir iğne, dalıp çıkışıyla kumaşa.

— Ormanda yeşil değil miydi rengârenk çiçekler bile?

— Maviden yeni doğmuş bir beyazlık değil miydi
Avuçlarımızda tuttuğumuz istiridyeler?

— Ama biz dağınık kaldık.

— Sevgimizle, sevgisizliğimizle.

— Mutluluğumuzla, mutsuzluğumuzla.

— Özlemlerimizle, yitikliğimizle.

— Her neyse, her neyse...

>

— Akıtırlardı havuzun suyunu
Yeniden doldururlardı.

— Gezinirdik yaban kedileri, tatlı su yengeçleri gibi

avsız, amaçsız.

— Havuzun yanında, büfenin önünde –bana bir
soğuk bira! Bana dondurma! Bana da...–

— Uzanırdık günbatımında bakıra çalmış mermerlere,
plastik koltuklara.

— Sözsüz, zamansız bir şaka mıydı yaşam?

— Biraz öyleydi. Gene de
Sorardık ara sıra birbirimize: Neden?

— Sorsak bile ne çıkardı, bir değil
Sanki binlerce yanıt hep birden
Bilmem!
Bilmem!
Bilmem!

DO RE Mİ GÜL

Asansör mü dediniz –öyleyse ne dediniz–
Hayır işlemiyor, bozuldu çoktan
Söküp götürecekler yakında
Gül ağacından bir gül gibi
Solgun ama görkemli bir gül gibi
Alıp götürecekler bir gün nasılsa
Kim bilir
Belki de çok süslü bir tabut yapacaklardır ondan
Asansörden bir tabut
Yaşlı bir kadın sesi (mavi satenler giymiş):
Bir aşağı bir yukarı
İndirip çıkartmak için
İndirip çıkartmak için İsa'yı
Belki de
Masa, kanepe, konsol
Gibi bir şeyler –neden olmasın–
Ama bana kalırsa
— Evet, size kalırsa
Kuyruklu bir piyanoya
Eklemeli bu sevimli gül sesini

>

Do re mi fa
Do re mi gül
Do re mi fa
Do re mi gül
Böylece
Unutulmuş bir otel konçertosu
Bizim olurdu bir daha.

(Çok konuşkan iki kişiydiler
İki kadın –iki erkek de olabilir–
Yıllarca, ama yıllarca konuştular
Asansörün başında
Söyleşip durdular her gün
Sabahtan akşamlara dek
Akşamdan sabahlara
Sonunda bir iki sözle
Sonunda bir iki sesle konuşur oldular
Asfalt bir yolun gidip gelişi gibi
O kadar benzediler ki birbirlerine
Bir kişi olup çıktılar
Karlı ve çiçekli bir günde
Karlı ve güneşli bir günde
Karlı ve karlı bir günde

Geçmişte kalan bir çay saatinde sanki
O kadar kıpırtısız
Saatsiz, müziksiz ve aynalarsız
Ve dünyanın
Nereden bakılırsa bakılsın
Sadece yuvarlak olarak kaldığı
Kalıverdiği bir çay saatinde sanki
Gövdesiz, giysisiz, gömütsüz
Bembeyaz bir belirsizlik gibi
Karlara karıştılar.)

SOL LA Sİ O

Önünüzdeki boşluğu –şu gördüğünüz–
Biraz iter misiniz
Bir parça daha, lütfen
İyi. Şimdi geçiniz, hemen geçiniz
Ah bilemezsiniz nasıl
Sanki bir olayın çok derin
Kıyısında bir tatil geçireceksiniz.

Demek istediğim iyi ettiniz de geldiniz
Piyanolar çalmazken, akasyalar açmazken
Yaylı sazlar bir bir ölüp giderken
Sanki nedir bir sonbahar yağmurunun anlamı
Bir kadın bir pencerede yalnızken

Geçiniz, geçiniz
Sülün avından dönen avcılar gibi
Bilemezsiniz ne güzel
Rengârenksiniz
Öylesiniz, öylesiniz
Ama ne olur siz de
Kuşların, sülünlerin
Ve yaban ördeklerinin
Kanları gibi damlaya damlaya geçiniz.

>

Geçtiniz mi, evet, geçtiniz
Burası yemek salonu. Bu da
Yokluğuyla görünen bir metrdotelin
Sürekli yer değiştiren gölgesi
Lütfen şu boşluğu biraz daha itiniz
Ne diyordum, evet, bir gölge
Gördünüz ya da göreceksiniz
Tavanda, duvarda, bahçede
Camlarda, saksılarda, halıların üstünde
Masa örtülerinin üstünde, içki şişelerinin
Pikabın üstünde, pikap iğnesinin üstünde
Ne varsa onun üstünde
Ne yoksa onun üstünde
İşte işte işte
Her yerde o, her yerde
Örneğin
Ne zaman açık kalsa bir piyano
Sol la si do
Sol la si o
Sol la si do
Sol la si o
Sanırım işittiniz
Değil mi işittiniz. Şimdi
Lütfen şu boşluğu biraz çekiniz
Çekiniz ki şu görkemli bahçeye
Bir kez daha geçelim –bilmem ki ne dersiniz–

Çünkü bu çirkin iskemle gürültüleri –takır takır–
Kırık bardaklar korosu –çınnn–
Yayını rüzgârın çektiği ölü kontrbas –tısss–
Demek istediğim
— Evet, demek istediğiniz
Hiiiç! değil mi ki geldiniz
Elinizdeki boşluğu iyi tutunuz
Sakın ha koyvermeyiniz.

İyi günler size, iyi geceler
İyi geceler, iyi günler
İyi günler, iyi geceler, iyi günler.

OTEL OTELİ

Eskimiş, kırık dökük, yorgun
Bir otel bile değildim ki o günden bugüne
Ya çekip gitmişlerdi bir bir. Ya da
Yaşayıp ölmüşlerdi otelleriyle.

Işıklarımı söndürdüm, sabah
İşte sabah, dedim, sesimi
Bir ay ışığı likörü gibi dilimde kaydırarak
Bir çakıl kaç yönü gösterirdi. Kristal
Bir prizma kaç yönü
Tam o kadar penceremi boşluğa açtım
Uzunca bir koridoru hemen geçtim
Bahçeye çıktım. Siz misiniz?
— Evet, ben begonyayım
— Ben de karanfil
— Fulyayım ben de
— Güneş gülüyüm
— Menekşe
Benimle gelin benimle

Çiçeklerimi vazolarıma yerleştirdim
Onları küçücük bir sonsuzluğa borçlandırarak
Yukarı çıktım
Her yanı gözden geçirdim bir bir
Aşağı indim
Büyük salonuma girdim – daha kimseler yoktu –
Bir sigara içtim, biraz oyalandım
Oyalandım da ne yaptım
İri bir Çin vazosunun yerini değiştirdim
Bir cam kâseye tırnağımla vurdum, çınlattım
Ve
Arka kapıdan dışarı çıktım
Tenis kortuma, yüzme havuzuma
Uzun uzun baktım
Ve dedim: Sanki bir tanrı mevsimiydi, hiçbir zamandı
Ki her şey yepyeniydi, biraz şaşırdım.

>

Düşünülmemiş bir sessizlik içindeydi ortalık –çünkü
Düşünülmüş sessizlik yoktur–
Sırtımı bahçe duvarına dayadım
Sanki yazılmamış bir şiiri ilk kez okudum
Ben okur okumaz birden...

Ah, evet, birden
Sabahı seslendiriverdiler
Biçimleri her biçimde, renkleri her renkte
Yürüyüşleri iğde kokusu ritminde yavaş
Salonda, koridorlarda, pencerelerde
Bahçede, mermer masalarda, güneş şemsiyelerinin altında
Bir leke gibi büyüyüverdiler.
Güneş de biraz yükselmişti ki
Bir iki bulut geldi ve geçti
Çaylar, kahveler, meyva suları
Kahvaltı gürültüleri
Derken
Hoparlörde gizemli bir kadın sesi
Siz sayın yaşayanlar!
Hep birden: Sizi dinliyoruz, sizi dinliyoruz!
Ne yazık ki sonu gelmedi
Sonu gelmedi ama
Bir gök papatyası bizi aldı ve
Topladı kanatlarının altına
Sonsuz bir çelenk gibi süsledi.

Eros Oteli

EROS OTELİNİN KAMBUR MÜDÜRÜ

İzliyor gözleriyle kış bahçesinden
Üç balkonlu fıskiyeden akıtarak bakışlarını
Gererek kamburunu ve
Gülümseyerek
Selamlıyor gelenleri uzaktan: Buyurun
Hoşgeldiniz eros ülkesinin kutsal evine.

"Bırakın yaralı geyik gitsin ağlasın
Diri ceylan oynaşırken"
Böyle söylüyor gidenlere içinden
Eğilip de havuza bir Japon balığının
Süsüne bürünür gibi
Ve balık gibi oynataraktan gövdesini
Hoşgeldiniz, diyor, hoşgeldiniz
Siz, dünyanın en büyük bilgeleri
Katılın yaşamın özsuyuna, katılın siz de
Kutsayın kambur kralın kutsal evini.

OTEL MÜDÜRÜNÜN YARDIMCISI

Taş kovuğundan düz kumlara seğirten
Mor gözlü, arsız bir ahtapotun
–Her bitişi bir başlangıca ekleyen
Sürekli–
O doyumsuz seyircisiyim ben.

Bugün 'daha başka'larla donanmış her yer
Diyor içinden, ne güzel bir gün olacak
Şunlara bak, şu yabani yaseminlere
Açalyalara, sarı salkımlara bak
Nasıl da koparıyorlar kendilerini
Dünyanın uçsuz bucaksız boy aynası önünde.

Bakalım bugün kimler gelecek
Kimler ayrılacak otelden
Diye düşünüyor ki, o anda
İki kişi giriyor içeri, iki genç kadın
Yokluğuna alışık iki yaz şemsiyesiyle
Yürüyorlar yavaştan, önünden geçiyorlar onun

Duruyorlar az ötede –tam orada, evet–
Bir şeyler konuşuyorlar otelciyle –bir şeyler, bir şeyler–
Ansızın yere eğiliyor biri, ikiye bölünüyor biraz
Ve doğruluyor hemen, o doğruluyorken
Nedense öteki eğiliyor bu kez de
Sürdürüyorlar eğilip kalkmayı böyle bir süre
Bir geçit, bir tünel, ya da
Avını bitirmemiş bir hayvan ağzı
Belleğinden taşarak –girişteki kadının–
Doluyor gözbebeklerine.

Otelci iri bir kurabiye uzatıyor onlara
Daha önce bölerek ortasından
Birleştirerekten sonra da –bir iki kez yineleyerekten bunu–
Uzatıyor kurabiyeyi ve
Kayıyor tezgâhın altına usulca
Yalnızca bir kolunu görebiliyoruz artık
–Bir kolunu, bir kolunu–
Kadınlarsa –iki genç kadın– şimdi
Katıla katıla gülüyorlar buna
Gittikçe daha çok gülüyorlar, daha çok, daha çok, daha çok
Ve yorgun ve bitkin yığılıyorlar bir koltuğa.

Yerleştiriyor gözlerine bir opera dürbününü
Otelin girişindeki kadın
Bir uzak bir yakın camını sürekli
Değiştiriyor bakarken
Tanrım! bu gidiş geliş 'her şeyler' arasındaki
Bu sokuluş, bu iç içe geçiş
Durmadan sunmuyor mu bana –diyor içinden–
Dünyayı bir haz akvaryumu gibi.

Yeniden açılıyor kapı, yeniden
Yan yana, sırt sırta, arka arkaya
Ön öne, saç saça, dudak dudağa
Birileri, birileri, birileri
Birileri, birileri, birileri daha...

METRDOTEL EROS OTELİNDE

Erkekliğin gönderine çekilmiş
Kişiliksiz bir bayrak gibi
Ve uyruğu belirsiz
Salınıp duruyordum öyle.

Uyandım, yapayalnız uyandım, her zamanki gibi
Bugün günlerden ne
Pazartesi
İyi. Sarı şortumu giydim
Gömleğimin alttan iki ucunu
Belime sıkıca bağladım
Bahçeye çıktım, bir şezlonga uzandım
Ey sabahın katmerli mavi gülü
Gökyüzü, dedim
Yalnız değilim, neden beni yalnız bıraktın.

Birden çok uzaklara baktım, sonra çok yakınlara
Ne tuhaf
Her şey, ama her şey
Hep birden bir müzik parçasının yaratılışını hazırlıyordu sanki
Ve ara sıra
Diplerdeki sis kımıldıyordu az az
Ve sisin üstünde
Sisin oldukça üstünde göğüsleri gergin bir tepe
Donunu çeken bir kadın gibi salınıp duruyordu iki yana
Donunu çeken bir kadın gibi... Kadınlar
O kadar çoktular ki, anlatamam
Eğilip eğilip altlarından geçtiğim
Birer hamaktı onlar
Sonra sonra çok büyük bir hamaktılar herbir deliğinden ayrı ayrı geçtiğim
Geçmek istediğim yani
Ama bırakmadılar
Çünkü onlara yoktum
Onlar da bana yoktular.

>

Ey bana başka olmayanlar
Siz de yoktunuz.

Birtakım adamların kır yolları sandığı
O müthiş yalnızlık
Bir sen vardın. Vardın da
Neden iki kişiydim
O hayal ıslaklığına bata çıka:

> "Kimi yürüyorduk aslında
> Ben öbür oyluğun özlemini çeken bir dizdim
> En sevecen sözcüklerimin tınısı senin kalçalarındı
> Topukların benim başparmaklarımdı

Kabalarım senin avuçlarındı
Senin ağzının bir köşesine gizlenmiştim. Sen orda dilinle kurcalıyordun beni. Bulunacak bir şey yoktu ki
Sen şişmiş gırtlağın, ben mideme gömülmüş ayaklarımla, sen bacaklarının girintisiyle, başım böyle gövdene dadanmış, senin kamışındım ben
Sen, dölyatağının kara taçyapraklarına düşünce gül kesilen ışıktın
Çiçeklerinin toprağındaki damar kabarmıştı.*

Ey flavtacı, flavtacı
Söyle bana
Neden çocuğun böyle güzel.

* *G* romanından – John Berger (Edip Cansever'in notu)

TENİS ÖĞRETMENİ

Birinci Set: Pathétique

Gencecik bir kız idim
Marine marina aquamarine
Gencecik bir kız idim
Marine marina aquamarine
Bir oğlan çiçekler attı gözlerime
Marine marina aquamarine
Çevirdim yüzümü gülüşlerimin
Yarısı onda kaldı yarısı bende
Marine marina aquamarine.

Seslendim arkasından: Bana mutluluk deyin
Marina aquamarine
Dedim ki benim adım mutluluk
Marine marina marine
Seslendim bir daha: Mutluluk deyin bana
Marina marine marina
Ne olur adımla çağırın beni
Bukina bukini bukina
Adım mutluluk benim
Marine marina aquamarine.

İkinci Set: Uyanış

Herhangi bir gündüzün bir odasındayım
Uzanıyorum yatağıma yarı çıplak
Öğle sonu, sıcak, panjurları kapatıyorum
Ben kapatır kapatmaz
Geceden ya da düşten sızmış
Bir görüntü gibi
Biri
Zorlamaya başlıyor panjurları nedense
Gölgesini görüyorum yalnız
Ve işte
–Yok başka bir seçeneğim, biliyorum–
Kaçınılmaz bir durumun bir odasındasın, diyorum kendi
kendime
Ben böyle diyorum ya
Kısa bir an boşlukta gezindikten sonra
Yere düşüyor tavandaki avize
Maviyle kristal karışımı bir gürültüyle
Kapı aralanıyor hemen: masmavi bir oda bakıcısı
Bir şey, bir şey, bir şey ister miymişim acaba
Soruyor kekeleyerek
Buzlu bir konyak, diyorum ona, buzlu bir konyak
Panjurları gösteriyorum bir elimle de –ama ters yönde–
Başını sallıyor
Dışarı süzülüyor

Yürüyor yürüyor yürüyor
Mavi bir salonun ucunda
Masmavi bir leke gibi kalıncaya dek
Kapatıyorum kapıyı ardından.

Panjurları açıyor bir adam –yarı çıplak o da–
İçeri çekiyor kendini
Uzanıyor yanıma hemen –uzanıyor uzanıyor uzanıyor–
Aynanın önünde bir gülü ipe çekiyorlar
Mevsimine açılan bir gülü
Aynanın önünde, aynanın önünde, aynanın
Ve otelin tırabzanından –otelin otelin–
Pespembe bir elmayı yuvarlıyorlar aşağıya
İkiye bölünüyor aşağıda elma
Bir elma kurdu kıvrılıyor kıvrılıyor
Yeniden yerleşiyor elmanın yarısına
Bu kez de yüzükoyun uzanıyorum
Ben yüzükoyun uzanır uzanmaz
Elma kurdu öteki yarıya geçiyor kolayca
Bir elma sesi
Bir elma sesi daha
Ben elma ayna panjur elma.

>

Bakıcı kadın konyağımı getiriyor
Masmavi bir tepsinin üstünde
Uzanıp alıyorum
Tutuyorum bardağı bir süre dudaklarımda
İçinde gezdiriyorum dilimi
Gezdiriyorum gezdiriyorum
Neden böyle gülüyoruz, diyor kadın
Gülmüyorum ki
Sabahlığımı giyiyorum, saçlarımı topluyorum
Terliklerimi geçiriyorum ayaklarıma
Panjur, diyorum kadına, panjur
— Efendim
— Elma
— Anlamadım
— İpe çektiler gülü.

Üçüncü Set: Sonsuz Uyum

Yırtılmış bir tenis topu olmalıyım
Diye yineledim bu sabah
Pespembe hamağıma uzanarak
Ve pespembe kendime
Uzanarak bir yabancı gibi
Ve dünyanın bütün yönlerini
Ve dünyanın bütün vakitlerini
Aynı anda ve birden
Gören ben
Bir de dedim ki
Yırtılmış bir tenis topu da olsam
Ne çıkar
Çünkü ben
Gene de
Yuvarlak yusyuvarlak bir yaratığım
Önce bir söz yuvarlağıyım. Sonra
Ağzımla gözlerimle göğüslerimle
Omuzlarımla ve kalçalarımla
Ve topuklarımla ve karnımla
Ve dizkapaklarımla ve oyluklarımla
Her yanımla, ama her yanımla
Ufuksuz bir dünyayla örtünmüşüm de sanki
Bir sürü yuvarlaktan oluşmuş
Yusyuvarlak bir yaratığım.

>

Ah sonsuz uyum, sonsuz uyum
Sapsarı, güz kokulu, yanık sümbül gözlü bir kızdım
Daha sapsarı, daha güz kokulu, daha yanık sümbül gözlü bir kadın oldum

Yaşamın huyuydum artık. Kim bilir kimin
Kimlerin anısıydım
Üstü haçlı deniz kabuklarını işler gibi
Yaşanan bir çağın arasından fışkırmış
Yepyeni bir çağı işler gibi
Ağır ağır işledi bir deniz beni
Suyu suyuma vurdu
Suyu suyuma uydu
Büyülenmiş bir kırlangıçtı da sanki
Sonunda
O sonsuz
O derin
O görkemli uyumu buldurdu bana.

Ve ben ki
Güzel yazmayan ama güzel anlatan
Ve güzel anlatılan
Bir sanemdim de saklamamı dışa çıkardım
Ve eşsiz kâselerimle içkimi sundum
Ve bir ortaçağ sahhafı gibi
Özenle yerleştirdim kendimi
Yaşamın büyük suyuna
Kösnül suyuna
Kendimi buldum.

Nedir ki, dedim, bir büyük aşk bir çoğul aşktan başka
Onu ben yaratmadım mı
Öyleyse ben kullanıyordum.

BAHAR SEZGİSİ –BAHAR ÖTESİ– BAHAR ERTESİ

Uyandım. Demin. Beyaz ve
Gün saçaklı perdelerimi açtım. Günaydın
Merdivenleri indim
Ağır ağır indim, düşümdeki kendimi
Geride bırakarak
Dünyada herkes uyuyor gibi bir şey oldum
Sanki bir yaz dinlencesinde sıcak bir öğle vakti
Gibi bir şey oldum
Salona girdim kimseler yoktu
İki boy aynası arasında bir süre durdum
Önüme arkama baktım –bakmamın gölgesiyim ben–
Kapıyı
İterek açtım. Günaydın
Bir kiraz ağacında iki tek kiraz
Dua sözleri söyler gibi bir ağzın ucunda kımıldadılar
Bahçe kapısından çıktım.

(Nasıl kabuk bağladı, nasıl geçti
Anımsıyorum da
O yolculukta konuştuklarımızı
Kapı çalınıyor, dur
Daha güzel bir rastlantı olamazdı
Konuklar, sevgilim, konuklar.)

>

İyi ki çıktım. Sen her şeyden habersizsin dünya
Sana kendimi kattım, uyumun benimle başlasın, dedim
Hiç kimseyi tedirgin etmemişimdir ben, biliyor musun
İçimdeki geceyi bile
Sana sevgiyle dokundum
Yokuş aşağı yürüdüm yürüdüm
Yan yana dizilmiş çelenkler gibi
Dizilmişti doğanın gözleri
Bir açılıp bir kapandılar yol boyunca
Beni görüyor musunuz
Beni tanıyor musunuz, dedim onlara

— Sizi görüyoruz Bayan Sara.
— Sizi tanıyoruz Bayan Sara.

İyi
O küçük meyhaneye girdim –yokuşun sonundaki–
Eteğimi düzelttim, oturdum
Saçlarımı arkaya ittim
Bluzumun bir düğmesini açtım –öyle–
Tezgâhtaki ufacık bir lekeyi sildim
–Aramızdaki aşk
Yaşıyor kendi kendine
Diye düşündüm boş masalara bakarak–
Bir bardak bira istedim.

— İyi günler, Bayan Sara.
Biranız, şimdi, hemen, Bayan Sara.

Dayadım dirseklerimi çinko tezgâha
Şimdi ne yapacaksın bakalım
Yani ne yapalım Bayan Sara
Önce bir yudum alalım biramızdan. Böyle bir günü
Özenle kutlayalım en iyisi.

— Biraz peynir... ya da daha başka
Bir şeyler ister miydiniz?

Kutlayalım en iyisi
Yeni sözler arıyor gibi
Çok eski bir şarkıya.

(Ne kadar yanıltıcı, ne kadar tuhaf
Unutulmuş her şey
Bir bir anımsanıyor zamanla.

Merdivenlere oturmuştum –o yaz–
Kentteki bir alanın
Uzun mu uzun merdivenlerinden birine
Günbatımı uğultularla sarmaş dolaştı
Ve öyle uçsuz bucaksız bir akşamüstüydü ki
İki at bir arabayı
İki at koskoca alanı çekip götürüyordu sanki
Hiçbir şey güven verici olmasa da
Kendimi
Ağırlıksız bir örtü gibi sarıp sarmalıyordum.

— Bana bir bira daha, lütfen.

(Positano'da, o şirin kasabada
O yaz, o yaz –her şeyi bir bir anımsıyorum–
Giysiler, şapkalar, eldivenler
Mayolar, deniz topları satılan bir dükkânda
O kız, o kız –esmer, kısa saçlı–
Camgöbeği bir bluzu giymek için
Soyunduğum zaman –ben, ben–
Nasıl üstüme saldırmıştı, bir yandan da bağırarak
Dişi İsa! Dişi İsa!
Sonra? Hiç. Kim bilir kaç yaz geçti.)

— Tabii, hemen, şimdi, Bayan Sara.

Sabah. Yüzümü pudraladım –biraz–
Dudaklarımı belli belirsiz boyadım
Bu dünyada kimseler yokmuş gibi bir şey oldum –kısa bir süre
Merdivenleri
Ağır ağır indim
İyi günler, dedim kendi kendime
Karşılıklı iki boy aynasının arasından
Süzülüp geçtim
Kapıda bir iki saniye durdum mu –durdum–
İki tek kiraz arkamda
Bir sevişme sesi gibi kaldılar
Dışarı çıktım.

(Bir akşamüstü çıkınıydı tarlalar
Anımsıyorum da o tren yolculuğunu
Ah, nasıl anımsamam
Kapı çalınıyor, dur
Ne güzel bir rastlantı, mektubun
Mektubun, sevgilim, ama acılarla dolu.)

>

Bir kadeh cin istiyorum, bir kadehcik cin
Ah, evet, acıyı çeken benim üstelik
Götürdü kuş kafesimi o bronz kedi
Dün gece
Oda bakıcısı –o kadın–
Herkes alıp götürüyor –ne kaldı–
Geri getiriyorlar sonra –ne kaldı–
Çok acı, çok acı
İlk kez böyle olmuyor
Son kez de böyle olmuyor
Hemen hemen hep böyle
Geri verilenler
Alıp götürdüklerine
Hiç mi hiç benzemiyor.

— Bir cin daha ister misiniz, Bayan Sara?

— Evet evet, bir cin daha.

(Çok uzun bir cin, tekdüze bir cin
Bolerolu bir cin –Ravel'in bolerosu–
Eski sözler, yeni sözler boleroya
Böylesi ne iyi –iyi misiniz–
Yaşam ne iyi, ha ha ha.

Ya sonra Bayan Sara, ya sonra
Bilmem ki... erguvanların altında
O beton pistin üstünde
Fırfırlı giysiler, tafta giysiler
Organze tuvaletler
Tüylü şapkalar, tüllü şapkalar
— Renoir!
— Aaa!
— Renoir ha?
— Evet.
— Jeune fille avec chapeau et voilette.
— Demek siz...
— Tabii, ben, Paris'te turnedeyken...)

Ah bu sis düdükleri –hiçbir şey unutulmuyor–
Sürekli kafamın içinde
Deminden beri –oyuyor oyuyor–
Acıyı çeken benim üstelik
Acısızlığı da çeken benim
Öyle değil mi bayım, siz ne dersiniz
Acıyı çeken kim
Size dönüyorum işte karşılıklı olalım diye
Sizinle ben karşılıklı
İki kişi, üstelik karşılıklı
Bakıyorum da herkes bizim gibi karşılıklı
Kim karşılıklı değil ki
Ne fena, ne fena
Ne iyi, ne iyi.

>

(Karşılıklı oturmuştuk sevgilim
Çizgili bir elbise giymiştin sen
Çizgili bir elbise... ancak
Kapı vuruluyor, dur
Elinde kuş kafesiyle o kadınmış gelen.)

Sabah. Yatağımı düzelttim.
Yalnızım, dedim. Kendi kokumu
Bir başkasında duymuş gibi oldum
Mor çizgili eteğimi
Saman sarısı bluzumu giydim
Kırmızı düz pabuçlarımı ayaklarıma geçirdim
Merdivenleri indim
Bir çift kiraz bir iki saniye konuştu, sustu
Dışarı çıktım.

(Bunca yıl geçti, ne tuhaf
Önce yüzünü unuttum
Nedense önce yüzünü
Kapı vuruluyor, dur
Ne güzel şey, sevgilim, ne güzel
Bir Noel kartı Positano'dan.)

Bir kadeh cin daha söyledim
Ama içmedim
Duvardaki bir haritaya uzun uzun baktım
Saate baktım, paslı bir su matarasına
Tahta, bakır kakmalı bir yolcu gemisine baktım
Zamanlara baktım, zamanların rengine
Ve şekillerine –neler yoktu ki–
Pembe uzun bir yolculuğa örneğin
Baktım baktım baktım
O yıl ben New Orleans'da...

(Kimsenin kimseyi tanımadığı
Ne güzel bir yazdı
Cin içiyordum gene. Mevsimlerden yaz olsa bile
Ben cin içerken kar yağardı.

>

Öğle sonuydu. Caddeye bakıyordum. Kente bir durgunluk çökmüştü. Durgunluk da değildi bu, elle tutulur bir kımıltısızlıktı. Öylesine kopmuştum ki her şeyden, tam o gün doğmuştum sanki. Böyle diyordum ya kendi kendime, gene de pek inanamıyordum. Çünkü yaşanmış olanları bütün bütün unutmuşa benzemiyordum. Ama onca yaşanmışlıkla da ilgim var denemezdi. Olabilir ya bir düş görüyorduysam, o düş de beni izliyordu adım adım. Bakışımlı bir yüceltiyi yaşıyorduk ikimiz. Gene de kıpırtısız, düz anlar yakalıyordum ara sıra. Örneğin yaşlı bir palyaçonun bir yas törenindeki devinimlerini hesaplayarak ya da dengeleyerek. Görmeden görmenin yağmuru gibi. Eteğime dokunuyordum, kolyemle oynuyordum, elimdeki anahtarlığı kadehime daldırıyordum. Küçük küçük devinimleri bitiştirerek bir bütünlük elde etmek için. Ama olmuyordu işte. Üstelik neden olsundu ki. Her şey ayrı ayrı yaşıyordu bende. Karşımdaki caddeye bakmamla –kol saatimdeki bir papağan resmini büyüterek sunmak istiyordum ona– çok eskiden gördüğüm bir ölüyü anımsamam arasındaki uyuşmazlık gibi. Tabii çoğaltabilirdim bu örneği, sonsuz çoğaltabilirdim.

Ne yapsam bütünleşemiyordu olup bitenler bende. Oluşuna şaşırmış bir çakıl gibiydi yüzüm. Dümdüz, çizgi tutmayan bir çakıl gibi. Tek bir anlam çizgisi yer etmemişti yüzümde ya da bana öyle geliyordu. Dışımdaki varoluş biçimleri, dışımdaki devinimler de durumumun yansımasıydı bir bakıma. Tanrı adı gibiydi bütün adlar, tanrı yüzü gibiydi bütün yüzler. Dünyaya sağınmış bir dünyaydı karşımdaki.

Arkama döndüm. Bir kadeh cin daha istedim. Kar yağışlarının bu yoğun kırmızılıkta işi neydi acaba. Az sonra cin kadehinin sarmallaştığını gördüm ve nedense saatime baktım. Çağrışımların iç içeliği, dış dışalığı iyice şaşırttı beni. Kadehi dudaklarıma götürdüm. Ama içmedim. Bir şey olacaksa, o bir şey olacak an bazen daha önce gelir. Köşede şarkı söyleyen zenci sesini kesti birden. Sessizlik düştü, yuvarlanarak yitti gözden. Ve zenci gözlerini açtı açtı, bütün bakışlarını caddeye yığdı. Sezginin elle tutulur bir biçimde taşmasıydı bu. Evet öyleydi, çünkü...

>

Ansızın bir cenaze arabası belirdi kapının önünde. Çiçeklerle gökyüzünün arasında sıkışıp kalmıştı sanki.
Dedim ki, kurtuluyorum işte. Düş bir bataklıktır gerçeklik de.

Çelenkler çelenkler çelenkler. Kalabalık kalabalık kalabalık. Dışbükey bir bütünleşme. Her şey mozaik bir yapının parçaları gibi. Ve cenaze arabasının üstünde melekler, azizler ordan oraya uçuşmakta. Ve arkada havariler safir, akik, yakut, zümrüt, zebercet, ametist, yemen taşı, beril renklerine bürünmüş ağır ağır ilerlemekte –ve kırmızı bir çarpı işareti Yahuda'nın yüzünde– Ve daha arkada cazcılar:
Louis Armstrong: Ben trompetim
Charlie Parker: Ben de saksafon
Fats Waller: Ben piyanoyum
Ella Fitzgerald: Sesim ben
Sonra bir panonun üstünde benim resmim ve beyaz ve mor ve tirşe güvercinler. Ve bütün Hollywood peşisıra –Marilyn Monroe ile Maria Magdalena kolkola–

Daha arkada, daha arkada
Ave Maria'yı söyleyerekten İsa
İsa'nın arkasında
Uzatmış gökyüzüne kollarını
Tanrı
Ve bütün çanlarını çalmakta
Saint Louis katedrali karşılarında.

Ne tuhaf bir yazdı.)

— Lütfen bana bir konyak

— Cin değil de konyak
Neden değiştiriyorsunuz içkinizi, Bayan Sara?

Değişen ne anlamıyorum ki
Böyle sürekli
Değişen ne, değişmeyen ne
Bir çalgı başında nota yapraklarını
Çeviren biri gibi
İçiyorum sadece.

— Öyleyse bir kadeh cin, bir kadehcik cin
Limonlu cin, portakallı cin
Adamakıllı bir cin, dopdolu bir cin
Nasıl olursa olsun bir cin
Sıradan bir cin, yapayalnız bir cin
Benim gibi bir cin, onun gibi bir cin
Hepimiz gibi bir cin
Evet
Lütfen.

(Nasıl da geçti yıllar
Anımsıyorum da bir bir
Neler konuşmamıştık son buluşmamızda
Kapı vuruluyor, dur
Yok kimseler, sevgilim, kimseler yok dışarda.)

Eh, öğlen olmalı, otele dönmeliyim
Öğlen mi, öğlensi mi, öğlentırak mı
Cin mi, cenin mi, ecinni mi
Barmen mi, barbanel mi, barbanelle mi
Ne peki
Her şey ne peki

Ah, acıyı çeken benim üstelik
Acısızlığı da
Öyleyse yaşam ne Bayan Sara
Anılar ne, şimdi ne
Sonra ne Bayan Sara
Her şey, her şey, her şey
Hiçbir şey, hiçbir şey, hiçbir şey.

Sabah. Upuzun bir gün daha geçecek –geçsin–
Merdivenleri indim –iniyorum–
Aynaları geçtim –geçiyorum–
Dışarı çıktım –hayır çıkmadım–
Her şey ikiydi sanki –ben bile–
Duvardaki saatin sarkacı
Bir gidip bir geldikçe iki
Ah ne olurdu, kendi kendime değil de
Birbirimize yeterli.

— Dışarı çıkın Bayan Sara.

— Otelde kalın Bayan Sara.

İkisi de aynı şey
Bir başka yol bulmalı bana kalırsa.

Nasıl nasıl nasıl nasıl nasıl nasıl nasıl nasıl
Nasıl acaba.

Sera Oteli

I

Üç çiçekten birini sevdiriyorum yakama: Zakkum
Üç sokaktan birini seçiyorum kendime: Şunu
Üç alandan hangisini mi: İşte
Ve
Geçmiş mi, gelecek mi, şimdi mi
Diye bir 'dalıp gitme' tamamlarken ivmesini
Duyuveriyorum seslerini yakından
Oldukça yakından –ama belli belirsiz–
İşte zaman, diyordu üç yaşlı kavas
Üçü de bir ağızdan: İşte zaman
Bir park kanepesine oturmuşlar da
Konuşup duruyorlardı aralarında. Sanki
Durgun bir öğle sonuymuş da ortaçağ
Şimdiki gibi
Azıcık bir vakit kalmışmış akşama.

Görüyordum bense
Duyumsuyordum da
Üç kavasın üç ayrı yüzünde
Üç yalnızlıktan herbirini:

>

1. Yaşamı soruyordu kendine biri
   Bir flavta eşliğinde bir başka flavta gibi.

2. Öyleydi, o idi, sanki
   Gül içinde bir sümbülün iç çekişi.

3. Kim bilir kaç yaşında tanıdım onu
   Sevdimdi tam otuzunda
   Yitirdimdi on sekizinde bir genç kız iken
   Şimdi belki yaşamadı hiç
   Ya da
   Bölündü bölündü bölündü
   Denizlerden berkitilmiş bir deniz bıçağıyla.

(1. Başındaki sarı gül eksik. Neden? Sarı gül yerindeyse kendisi nerde? Unutulmaya çizilmiş bir desen miydi yoksa? Hayır, unutulmaya değil, başkalığa. Başkalık! Kendini sorardı kendine hep, başıyla bir şeyler çizerekten boşluğuna. (Ey gökyüzü neden böylesin?) Flavta flavta flavta! Bir tını olsun yok mu? Yok! Her şey kaçınılmaz bir ayrılıktı çünkü. Her şey bir belirsizlik, bir yanıtsızlık, bir... Yani bir avucumuz hep öteki avucumuzda. Öyle değil mi? Öyle değil miydi Sara?

2. Sümbüllerden bir vakit miydi, neydi. Yüzündeki bir dakikayı masaya iliştirir, cibinlikli karyolasına atardı herhangi bir saniyeyi. İsterse tutardı iki gaz lambası arasında ve yansıtırdı günlerce bir hüznün gittikçe ölen mavisini. Öyleydi. Bir dudak büküşüyle aşkın doğasını ölçer ölçer ve üzünçler biriktirirdi. Ve yetinmezdi. Buğulu bir cam imgesini eliyle siler gibi yaparak ister ister isterdi. Haklıydı. Çünkü biz iki ayrı kavimdik de sanki, sınırlarımıza gelince... nedense bir bilinmezlikti.

3. Sahnede olsun; yanımda, karşımda olsun; geniş bir alanın yüzlerce merdiveninden birine oturmuş ya da öğle sıcağında bir terasta cin içiyorken olsun, sanki bir yersizliğe sığınırdı boyuna. Ve bir devinim tersliğine. Makyajını mı tazeliyor, elinde bir fırça, evimizin bahçe parmaklığını boyuyor olurdu bir yandan da. Adım adım denize girer gibi giyinirdi ve hoşlanırdı bundan ayrıca. Sırtını dönmüş, bir şeyler yazıyor sanırdınız bir kâğıda –yazmazdı pek– bakardınız ki sonra, kan içinde bir parmağı, ona dalmıştır yepyeni bir olayın ayırdına varmışçasına. Hiç mi hiç yatkın değildi kusurluluğa da (işte en yalınından bir kemerle renkli çoraplar ve simli ayakkabılar yan yana). Ve nedense bir zamansızlıktan gelirdi sanki, öperdi hafifçe dudaklarımdan, dönerdi yeniden o zamansızlığa. Yüzyılların tortusundan yaratılmış gibiydi. Yüzüyse her çağa uygun bir yüzdü. İç çekişi ilkel bir gülümsemeyle kucaklaşırdı, ağlaması çok eski bir şarkıyla. "Uzaklardan geldin, atını değiştirdin, yeniden uzaklara gittin, geceyi bir handa geçirdin, uyanınca baktın ki yola çıktığın yerdesin," derdi. Ve derdi: Ayrılıklar tanışmamış gibi olmanın gene de bir suretidir. Ey suret! neden iki kişisin?)

II

Bilmem ki hangi yıldı (Bak: Belirsizliğin İki Ucu, s. 16). Karışık bir akşamüstüydü. Bir panayır ölüsünü andırıyordu kent. Kar yağıyordu sürekli. İçimize yağıyordu, dışımıza yağıyordu. Oysa bir otel odasında, odanın varlığına duruşlarımızı uydurmuş, bir 'uzak-yakınlığa' koşullanıyorduk. (Bak: Bir Otelin Ayak İzleri, s. 21). Karşımda duruyordun, hemen karşımda. Çok uzun bir yolculuktan yeni dönmüştün. Yani kendinin bir o kadar uzağına düşmekten. Saçların saçlarınla, boynun boynunla, her yerin her yerinle tek çizgide tek uyumda birleşiyordu da... yüzün mü? Merdivenlerden bir iniş gibiydi yüzün. Ama sevgiyle doluydun her zamanki gibi, beni de aşan bir sevgiyle. Oysa sevmek belirsizlikti benim için. Anlamı baktığı yerde kalan bir çift göz imgesiydi. Öyleydi.

Çok gerekli bir şeyi ararken ararken dalıp gittiğimiz olur ya bazen bir buluta, duvardaki bir çatlağa, ne bileyim işte, bir güvercinin boşluğu bir cennet gibi oymasına. Tam böyle mi bulurdum seni? Bulamaz mıydım yoksa?

Çok sevmek sevmemenin içgüdüsel bir çılgınlığı mıydı acaba? Anımsıyorum da...

III

Kıştı, bilmem ki hangi kıştı
Her yerdeki bir kumaşçıdan
Kumaşlar, kumaşlar satın alınırdı (Bak: Yalınlığın Dokusu, s. 113). Eski Yunandan çıkıp gelmiş bir terziydin de. Ellerin çarçabuk bir devinimle, parmaklarınsa yaylı bir çalgıyı en ustalıklı çalabilen unutulmuş bir bilimle, hep birden ne yaparlardı söyle? Yunan heykellerinin giysileri gibi sayısız giysiyi bir anda biçip dikerler miydi? Ve buluştururlar mıydı iğneyi saf mermerle? Bilmez miyim hiç, yalınlık bir dil edinmişti sende. Öyleyken... Evet öyleyken? Gerekli miydi çok, gözleri kapalı, kolları kırık, anlamı çoktan yitmiş heykeller gibi bir şeyler sevindirmek aramızda?

IV

Bir albüm ki zaman aralıklarını
Altından üstüne doğru ağır ağır kapayan (Bak: Bir Fotoğrafın Görüm Noktaları, s. 3). Bir yanda şapkacı kadın (tüller içinde), bir yanda otelci (hasır şapkalı ve kim bilir o gün hangi otelde), ortada Zaharyadis gibi bir adamın sadece adı (siyahlar giyinmiş bir ad), pantolonunun ütüsü bozulmasın diye iki eliyle iki dizini kavramış ve oturmadan kalakalmış öylece (adının elleriyle birlikte). Bense çizgili bir kaşkolun bırakılışı gibi bırakılıvermişim yere. Ve gelin en yukarda (yazlık şemsiyesini sallamakta gök damlası meleklerine). Bir fayton görünüyor gerilerde, çok gerilerde (bir yağmur bulutu da olabilir, hayvanat bahçesinden kaçmış bir panter de). Ve faytonun arkasında bir kuş sürüsü (bir duvar freskidir, bence). Çünkü bu ve başka kuş sürüleri her zaman olmuşlardır dondurulmuş çağların üstünde birer leke gibi.

Ve konuşuyorlar aralarında. Otelci: Ne iyi, ne iyi, birazdan yağmur yağacak, ıslanacak su perileri. Şapkacı: Dünyanın bütün şapkalarını şu karşımda duran gün gibi bir vitrine koyup sergilemeli. Gelin: Kapadım, kapadım şemsiyemi. Zaharyadisin adı: Cilalı, maun bir tabutu andırmıyorsam başka neyim ki? Ben: Katlanmışım, buruşmuşum, öyleyse neden yakamda bir karanfil?

Ansızın kayboluyorlar hepsi de. Otelci otel otel sekerek ve dimdik. Şapkacı boğuk boğuk ağlayarak tüllerinin içinde ve ağarak göğe doğru. Zaharyadis adına yetişmek için hızla. Gelinle ben kalmışız yalnız. Bir de... arkamızda bir çan arpı, sağ yanımızda açık bir pencere, sol yanımızda uzun mu uzun bir kapı. Bir öğle sonrası. Ortalık ışıklar içinde. Ben hafifçe gülümsemişim, gelin de. Üç kişi daha eklenmiş bize. Evet, evet, tanıyorum üçünü de. Demek ki sahnede çektirmişiz bu fotoğrafı.

Ey geçmiş! silindikçe, silindikçe bugünle donanırsın.

Ey şimdi! geçmişle süslenirsin sen de.

Ey zaman aralıkları, zaman aralıkları! bilmem ki ne isterdiniz bir gidiş-dönüş biletine.

V

Orkide nasıl tutulur(du). Çünkü
Kış soldu, ortada kaldı su (Bak: Sıfırıncı Çekim, s. 4). Çekildiği zaman fotoğraf olmamış, çekilmediği zaman fotoğraf olmuş bir fotoğraf öyle. İlginç bir gardayız onunla (gelinle). Kalabalık. Kırmızı şapkalı, düdüğü ağzında bir hareket memuru (onlarca, yüzlerce gövdesi var sanki oraya buraya koşuşturmaktan. Tıpkı reklam filmlerindeki gibi art arda –peşi sıra–). Trenin penceresinde şişman bir kadınla şişman bir erkek tartışıyorlar (metal paraların üstündeki kabartma resimler gibi harcanırken ayırdına varılmayan). Ortalık bembeyaz duman köpükleri içinde. Sanki şapkacı intihar etmiş (ve etti, kendini astı ipek bir kurdeleyle). Ve sanki otelci ölmüş (ki öldü, ölüsünü buldular bomboş bir lunaparkta). O (gelin), kaygan ve ıslak bir alçı kitlesi (sanki). Ben, fularım açık renk, saçlarım ortadan ayrılarak taranmış ve güneşi elinden alınmış bir boşluk gibi karanlık ve sallantıda. Ve elimde bir orkide, beyaz eldivenli elimde. Siyahbeyaz çekilmiş bir mutluluk işte. Gene de... masasına kıvrılıp yatmış ufacık bir çanım ben, hüzünlü bir çınlamayla seslendiriyorum biraz biraz fotoğrafı.

VI

Adım adına karışmış bir ad gibiydi. Önceleri, çok önceleri (Bak: Sevginin Yanılsaması, s. 360). Atları kenar kenar otları yolan içi boş bir faytonun kış güneşinde çekilmiş anlamsız fotoğrafıydık. Yaz kuşları gülüp gülüp geçiyorlardı üstümüzden. Girmişti aramıza bir kez o yabancı. Sesini duymadığımız, yüzünü görmediğimiz, ne varolmuş ne de var olacak o yabancı. Ama vardı. Bir sanrı, bir hayalet gibi olsa da vardı. Sadece duyumsadığımız, ama bir türlü sorgulayamadığımız, insanlar arasında devinen bir başka insanlık gibi.

VII

Ey istemenin bir de hiç istememenin çoğu kez tersine işleyen o gizemli göstergesi (Bak: Yalnızlığın İki Sekansı, s. 9).

Ey benim yalnızlığım! kirpiğime takılan bir kum tanesi gibi dünyaya takılmamı önerirsin.

Ey benim yalnızlığım! benzeşmez misin ki, orkestra geçmişte yeniden bulunmuş olsun da, bugünkünden apayrı partisyonlarla süregelerek, beni bir başıma bırakan yeni bir müzik insanlığı oluştursun.

VIII

Yağdı, yağdı, yağdı
Birikti caddeye uzantılı tentede
Birden iri bir delik açtı boşaldı.

Yayıldı kirli sular gövdeme
Kesildi sanki ayaklarım yerden
Dedim ki
Eh ben de neyim ki zaten, yıllardır
Kâğıttan bir gemi gibi suların akışına kapılmış
Umarsız, sevgisiz, başıboş
Yaşamışım yazgının o hileli zarını
Baksana şu yalnızlık taşkını yüzüm
–Hep de bir fotoğrafın en arkasında kalan–
Buruşuk bir üzüm tanesi gibi
Sarkmış da kalabalıklardan
Gün günden nasıl da çökmüş
Gün günden nasıl da sararmış dudaklarım
Ve işte
Üstümde ucuz tütün kokusu
Tersyüz edilmiş ceketim
Yana taramışım seyrek saçlarımı
Fularım soluk, üstelik iyi bağlanmamış
Ya şu belli belirsiz acı tam gülümserken
Nasıl da kaplayıvermiş
Bir mask gibi yüzümün bütün anlamını
Ah nasıl yitirdim ben gülen aslanı.

>

Duyar gibiyim şimdi uzaktan
O alkış seslerini sürekli
Ve bir de yaşlı uşak Firs'in
Vişne bahçesindeki Firs'in sesini
"Yaşam gelip geçti, sanki hiç yaşamadım"
Oysa ben yaşamın –ki yıllar geçti–
Dağıttım ellerimle o sırça çatısını
Ah nasıl da yitirdim ben gülen aslanı.

IX

Pastaneyi, bir iki bahçe duvarını
Mezarlığı, eski bir kameriyeyi geçtim
Terzi Abidin gibi bir şeyleri, bir yerleri
Ve otobüs durağını, eczaneyi
Geçtim, geçtim
Meksika'da dingili kırılmış bir arabaya benzeyen üç beş kişi yanımdan geçtiler
İlkyaz, dedim, en son satılan bir bebek gibi tozlu
Bıraktı avuçlarıma kendini
Bir park kanepesinde kısa bir süre oturdum
Herhangi bir teyzenin veya halanın
Ağaçlarına baktım uzun uzun
Ve kalktım
Biraz daha yürüdüm
Kıyıdaki kapısı çıngıraklı lokantanın
Önünde durdum
Haç çıkardım –yani bir oyunumda haç çıkardım–
Kapıyı açtım, içeri girdim
Babamın kırık dökük masalarına baktım
Annemin sırları dökülmüş aynalarına
Cam önündeki bir masaya oturdum.

Yaşlı garson ortalığı topluyordu. Günaydın
— Günaydın

Sandviçle bira söyledim
Bir süre hiç konuşmadım
O da hiç konuşmadı
Şişeyi ağzıma götürdüm bir yudum içtim
Sonra bardağa dökerek içtim
İki tad alma duygusunu
Önce bir karıştırdım
Sonra ayırdım
Bana bir votka, dedim yaşlı garsona
Ağzını açtı, çürük dişlerinin arasından
Bir şeyler söyleyecekti ki
Vazgeçti
Yürüdü yürüdü
Az sonra geri döndü
— Votka mı
— Evet, limonlu, sodalı
— Limonlu, sodalı
Anlamış gibi yaptı ama
Asıl anlayacağını hiç anlamadı
Yöneldi tezgâha doğru, biraz bakındı
Ve döndü
Votka kalmamışmış, cin vardı.

(Ey anılar, benim anılarım
Ne çıkar azıcık yaklaşsam size
Bir deniz kıyısını, bahçeli
Küçük bir evi ya da
Sözgelimi bir yaz tatilini
Şöyle bir yedeğime alıp da
Yaklaşsam yanınıza
Ey bir kır yolu, pembe bir bulut
Bir yağmur sonrası, bir günbatımı
Geri vermez misiniz bana
Bir yüzün her şeyden önce belli belirsizliğini
Sonra da belki daha yakından
Bir duruşu, bir durgunluğu ve
Ne bileyim işte kısa bir dalgınlığı
Ardından
Sessizlikle kuşatılmış o tanıdık sözleri
Ve hatta bir sarılışı
O içten öpüşleri
Bilmem ki
Geri vermez misiniz bana.)

— Bana bir cin daha

>

— Cin de yok, votka da
Konyak içer miydiniz

(Ey ilk aldanışın doyumsuz payı
Seni de yitirdim çoktan.)

— Bir kokteyl istiyorum öyleyse

(Evet, evet, sana öğretmiştim ya, sevgilim. Biraz buz, cin, vermut, bir damla da angostra. Bir parça da portakal kabuğu. Ama iyi çalkalanmalı, sevgilim. Elbette, balkonda içeceğiz. Sen de bir içki doldur kendine. Ne güzel bir akşam, sevgilim, ne güzel bir akşam. Yarın... yarın sabah da New Orleans'dayız. Her şey, her şey ne iyi...)

X

Otele döndüm. Şöyle ki
Bayraklar, bayraklar, bayraklar
Bayrakların arkasında bütün çalgılar
En önde borazanlar. Daha arkada
Yaylı sazlar, nefesli sazlar
Gitarlar, obualar, ziller, piyanolar
Ve çalgılar arasında boşluklar
Boşluklarda titreşimler
Ve billurdan haleler. Adını bilmediğim
Bir sürü renkler
Ve renklerden renklere
Kentlerin akışı gibi akan bir tren penceresinden
Birbirine karışmış yüzler
Ve borazanların ucunda kurdeleler
Kurdelelerin ucunda
Sağ ayağından bağlı
Sol ayağından bağlı
Ve
Hiçbir yerinden bağlı olmayan güvercinler
Bir doğa örtüsü gibi
Sarmıştı dört bir yanımı

>

Bir ara
Deniz bayrakları taşıyan bir topluluk geçti
Bir hayalet gemi bayrağı
Dikildi denizin ruhuna
Bir çiçek öbeği bayrağıysa
Yıkık bir konağın önünde
–Yalnızca flütlerin eşliğinde–
Ateşe verildi
Ve ateş bayrakları saçıldı ortalığa
Ayrıca
Her durumun bir bayrağı vardı
Sözgelimi unutulmanın bayrağı
Sevişmelerin bayrağı
Bayrakların bile bayrağı vardı da
Otel bayrağı, otel bayrağı
Diye bağırdım birden
Sırmalı dişleriyle güldü üç kavas
Park kanepesine oturmuş üç kavas
Her yerdeki üç kavas
İçimde sanki
Bir sümbül yarışması düzenlendi
Sarı sümbüller öne geçti
Ellerinde O'nun bayrağı
Sara'nın
İri bir gözyaşının, çok iri bir gözyaşının
Ardına gizlenmiş gibi
Merdivenleri ağır ağır çıktım.

Çıkmadım, indim
Dört mevsimden koparılmış bir kalabalık
Ama yaşayan
Her mevsimde yaşayan bir kalabalık
Çevreme toplandı hemen
Ellerinde otelin bayrakları
Yüzlerinde sevginin
Bakışlarında yaşamın
Bütün bayrakları
Bir bayrak da bana verdiler.

Dışarı çıkmadık, çünkü hep dışardaydık
İçeri girmedik, çünkü hep içerdeydik
Bir oteldik ki hepimiz
Öylece otel kaldık.

Phoenix Oteli

I. BÖLÜM

(Sol yanda otelin salonunu koridorlara bağlayan kapı, karşıda otelin bahçe kapısı, sağ yanda bir bar, ortada yuvarlak bir masa, masanın üstündeki cam kâsede çiçekler. Bayan Sara bir taburede oturmakta, barın iç bölümündeki Metrdotel ile konuşmaktadır. Bahçeden belli belirsiz, ara sıra kuvvetli piyano sesi gelmektedir. Güneşli bir kuşluk vaktidir.)

BAYAN SARA: *(Kendi kendine.)*
Tanrım
Bana öykümü geri ver
Bu otelden de bunaldım.

METRDOTEL: Ne güzel bir gün, Bayan Sara. Müziği duyuyor musunuz? Ne de olsa yeni gelmiş sayılırsınız. İnsan bir yere yeni geldi mi her şeyi hemen farkedemez. Birkaç gün geçmeli ki...

BAYAN SARA: Haklısınız, ilk kez işitiyorum. Gene de belli belirsiz.

METRDOTEL: Her gün sabahtan öğleye kadar dinleyebilirsiniz. Tabii, kendinizi müziğe kaptırmanız gerekir. Meydan ateşinden yaratılmış bir müzik sanki, bittiği zaman külleri kalır yalnız.

BAYAN SARA: Ses... ses nereden geliyor peki?

METRDOTEL: Bahçeden. Bir piyano var çimenlerin üstünde. Her gün otel müşterilerinden biri çalar o piyanoyu. Birkaç dinleyici de bulunur mutlaka.

BAYAN SARA: Doğrusu iyi düşünülmüş. Değişik, çok değişik. Aynı zamanda etkileyici. *(Kulak kabartarak)* Şimdi daha iyi duyuyorum. Ama kimden, hangi parçanın çalındığını ayırdedemiyorum bir türlü.

METRDOTEL: Çalanlar çalarken besteliyorlar da ondan. Hemen, o anda. Sizin anlayacağınız her parça yeni. Öncesi ya da sonrası yok. Yani bir ikinci kez çalınmıyor artık.

BAYAN SARA: Çok ilginç.

METRDOTEL: Evet, çok ilginç değil mi? Önce onlar yepyeni bir müzik yaratıyorlar, sonra o müzik onları yaratıyor. Konser bitince piyanist olsun, dinleyiciler olsun; çünkü onlar da yeniden yaratıldıkları inancında, mutluluk içinde otelimize dönüyorlar.

BAYAN SARA: Dönüyorlar mı dediniz?

METRDOTEL: Bir anlamda öyle. Yani daha bir sevgiyle bağlanıyorlar otelimize.

BAYAN SARA: *(Sessizlik.)* Bana bir cin verir misiniz?

METRDOTEL: Elbette, Bayan Sara.

HOPARLÖRDEKİ SES: Acılarınıza iyi bakın! Sevinçlerinize iyi bakın! Çiçeklerinize iyi bakın!

(Hoparlördeki sesi ikisi de duymamıştır.)

METRDOTEL: Bakar mısınız, Bayan Sara, ne güzel çiçekler değil mi? *(Eliyle masanın üstündeki cam kâseyi gösterir.)* Hepsini de bu sabah topladım. Erkenden. *(Birden.)* Çiçek sever misiniz? Hani bazıları pek sevmez de.

BAYAN SARA: Onlar çiçek değil ki...

METRDOTEL: Ya ne, Bayan Sara?

BAYAN SARA: Durum.

METRDOTEL: Durum mu dediniz?

BAYAN SARA: Evet.

HOPARLÖRDEKİ SES: Onu her zaman görüyordum. Her gün hep aynı saatte, aynı yerde, aynı durumda bir fotoğraf çektiriyordu. Günlerce sürüyordu bu. Yaşamı durdurur gibi, ölümü anlaşılır yapar gibi, kendini bir fotoğraf ölüsüne yapıştırıyordu sürekli.

BAYAN SARA: *(İlk sayfasını açarak Metrdotele bir albüm uzatır.)* Şu fotoğrafa bakın, ne görüyorsunuz?

METRDOTEL: *(Dikkatle bakar.)* Sizi görüyorum. Bir pencerenin önündesiniz. Tam karşıda da bir kule görüyorum, kırmızı tuğlalardan yapılmış eski bir kule.

BAYAN SARA: Çevirin sayfayı şimdi de.

METRDOTEL: Evet, çevirdim işte.

BAYAN SARA: Ya şimdi, şimdi ne görüyorsunuz?

METRDOTEL: Gene sizi görüyorum, Bayan Sara. Bir de pencereyle o kırmızı kuleyi.

BAYAN SARA: Çevirin, çevirin sayfaları lütfen.

METRDOTEL: Çeviriyorum. Değişen bir şey yok ki.

BAYAN SARA: Var, var ama çok az. Değişim durmuş gibi. Nerdeyse...

HOPARLÖRDEKİ SES: Ölümden gün çalan.. Ölümden gün çalıp yaşama bağışlayan... Demek istediğim...

BAYAN SARA: *(Metrdotele ikinci bir albüm uzatır.)* Bir göz atıverin şuna da.

METRDOTEL: Kitap okuyorsunuz. Bir koltuğa oturmuş kitap okuyorsunuz.

BAYAN SARA: Çevirin sayfaları! Çevirin, çevirin!

METRDOTEL: Kitap okuyorsunuz, evet, gene kitap okuyorsunuz, hepsinde de kitap okuyorsunuz.

BAYAN SARA: Saçma değil mi sizce?

METRDOTEL: Saçma olan ne?

BAYAN SARA: Neden birbirinin aynı bir sürü fotoğraf çektirmişim böyle?

METRDOTEL: Bunu siz daha iyi bilirsiniz, Bayan Sara.

BAYAN SARA: Zaman çok ağır. Saydam ve ağır artık. Bu fotoğraflarda zaman var, zaman kesikleri. Sınıra gelinmiş. Bir iki fotoğraf daha...

METRDOTEL: Bir cin daha ister misiniz, Bayan Sara?

BAYAN SARA: İsterim, lütfen. *(Sessizlik.)* Tenis öğretmenini gördünüz mü bugün?

METRDOTEL: Evet, sabah erkenden bahçeye çıktı. Ben çiçek toplarken. Uzaktan uzağa konuştuk da biraz. Bir iki gün kalıp döneceğini söyledi. Kim bilir, gitmeyebilir de.

(Sessizlik.) Evet, evet, hiç belli olmaz.

BAYAN SARA: Anladığım kadarıyla gitmesini istemiyorsunuz. Yüz çizgileriniz açıkça belirtiyor bunu. Size bir şey söyleyeyim mi, önemli olan istemek. Ama gerçekten istemek.

METRDOTEL: Siz iyi tanımıyorsunuz onu, Bayan Sara, özgür bir kadındır o, bağlanamaz, kimseye bağlanamaz. İyi biliyorum bunu, çok iyi biliyorum. Ayrıca...

BAYAN SARA: Evet, ayrıca?

METRDOTEL: Düşünüyorum da, niye bağlanmalı iki insan birbirine? Niye? Sevginin sadece sevgiye benzemesini anlayamıyorum ben. Çok yapay, çok alışılmış bir şey bu. Nedense çoğunluk böyle yaşıyor. O çoğunluk ki, yüzyıllar boyu sevginin gerçek dengesini bozmuş, yaşamın gerçek yüceltisini altüst etmiş.

BAYAN SARA: Birlikte yaşamak, yaşamayı birlikte süslemek daha görkemli geliyor bana. Adı ne olursa olsun; siz aşk deyin, alışkanlık, bağlılık deyin, ne derseniz deyin, benim tek gerçeğim bu. Ama...

METRDOTEL: Evet, Bayan Sara?

BAYAN SARA: Ama oyunun kurallarını çok iyi bilmek gerekir. Hayır, hayır! Oyun sözcüğünü yanlış kullandım. Ancak iki kişilik somut bir yaşamı, somut bir sevgiyi amaçladığımı söylemek istemiştim. Oysa siz aşkı da, dolayısıyla yaşamı da soyutluyorsunuz. Sorarım, bu durumda cinsellikten başka ne kalır geriye? Hiçbir şey!

METRDOTEL: Tersine, çok şey kalır, Bayan Sara. Sevginin çeşitlenerek zenginleşeceğine, kişiyi daha güçlü yapacağına inanıyorum ben. Şimdilik düşünülmesi bile güç gelebilir size.

BAYAN SARA: Kim bilir, belki de haklısınız. İki insanı bir arada tutan büyüyü sürdüremedikten sonra... Tıpkı onun gibi, tıpkı benim gibi... Ama... gene de sonuç aynı değil. İşte ben! çeşitlilik şurda dursun, yalnızca acı çekiyorum. Sizse kuramsal bir mutluluğun peşindesiniz.

METRDOTEL: Özür dilerim, Bayan Sara, o, dediniz, kimden söz etmiştiniz acaba? Şey... sizce bir sakıncası yoksa...

BAYAN SARA: Elbette yok. Kocamdan söz ediyordum.

METRDOTEL: Demek evlisiniz, Bayan Sara?

BAYAN SARA: Evliydim. Üstelik ilginç bir yaşamımız vardı. Çok tuhaf! Sevgiyi sevgiyle yıkmak istedik sanki. Tam öyle işte. Evlendikten kısa bir süre sonra her şey birden değişiverdi. Ben diye, o diye bir şey yoktu artık. İkimiz diye bir şey de yoktu. Öyle ki, içinde bulunduğumuz boşluğu bir heykel yaratır gibi yonta yonta, sonunda yokluk denen anıtı tamamlayıverdik.

HOPARLÖRDEKİ SES: Karşılıklı sevginin özgürlükle de, bağlılıkla da hiçbir ilgisi yoktur. Sevgi demek çelişki demektir. Denge bozulmalı, çelişkiler altüst etmeli her şeyi. Gruşenka ile Dimitriy'i anımsayın. Çelişkiler ayırdı onları, çelişkiler birleştirdi sonunda. Mutluluk sürüp giden çelişkilerdir.

(Tenis Öğretmeni bahçe kapısından girer.
Bayan Sara ile Metrdotelin yanına gelir.)

TENİS ÖĞRETMENİ: Beni de katar mısınız aranıza? Katarsanız bir limonlu votka, katmazsanız gene bir limonlu votka!

METRDOTEL: Sevindirirsin bizi.

BAYAN SARA: Yanıma gelin. Ha şöyle. Oturun, daha iyi.

METRDOTEL: *(Sara'ya)* İzin verirseniz ben de kendime bir bira doldurayım.

BAYAN SARA: Tabii, tabii, nasıl isterseniz.

METRDOTEL: Hadi mutluluğa!

TENİS ÖĞRETMENİ: Mutluluğa!

BAYAN SARA: Yaşama, yaşayanlara!

METRDOTEL: Yaşamın, yaşayanların dışındaymışsınız gibi konuşuyorsunuz, Bayan Sara. Neden?

BAYAN SARA: Bilmiyorum... Her neyse... Biraz yoruldum galiba. Siz içmenize bakın. Dinlenmek istiyorum. Sonra da...

TENİS ÖĞRETMENİ: Ben geldiğim için gitmiyorsunuz ya, Bayan Sara?

BAYAN SARA: Yok canım! ne ilgisi var sizinle. Biraz uzanacağım, hepsi bu.

METRDOTEL: Sonra da... dediniz Bayan Sara, size yardımcı olabilir miyim? Kim bilir, belki herhangi bir şeye ihtiyacınız vardır?

BAYAN SARA: Hayır, hayır! kimseye ihtiyacım yok. Yürüyüşe çıkacağım yalnızca. Kuleye gideceğim, fotoğrafta gördüğünüz kuleye. Burdan bir saat kadar çeker. Tahta bir köprüden geçeceğim. Köprüden sudaki alabalıkları seyredeceğim. Az sonra da kuledeyim artık.

METRDOTEL: Kırmızı tuğlalardan yapılmış...

BAYAN SARA: Tuğlalardan ve her şeyden. Orda uzaklıklar var, orda yalnızlıklar var, orda mutluluklar, mutsuzluklar var, orda erinç, dinginlik, sadelik var. Sizin anlayacağınız her şey var orda. Adını unutur mu insan? İnanın bana, orda unutmuş gibi oluyorum adımı. Ve tuhaftır, böylece kendime en uygun ruh durumunu da buluveriyorum hemen. Gerçi şimdiye kadar hiçbir şey değişmedi. Yeni bir seçeneğim olmadı yani. Gene de... İyi günler size, iyi içkiler! *(Hemen çıkar.)*

(Beyazlar giyinmiş, kadınlı erkekli üç dört kişi girer içeri.)

HOPARLÖRDEKİ SES: Müzik bitti. Geldiler işte. Meydan ateşinden, külden geldiler. Yaratırken yaratılmaktan geldiler. Yaşamla kaplanmışlar, gümüşle, altınla kaplanmış gibi.

II. BÖLÜM

(Sabah. Otelin bahçesi. Sağ yanda otelin bahçe kapısı. Karşıda çeşitli çiçeklerle, bitkilerle, ağaçlarla kaplı oldukça geniş bir alan. Gene karşıda, beyaz bir piyanonun başında, tepeden tırnağa beyazlar giyinmiş, piyano çalmaktadır Metrdotel. Bayan Sara, elinde içki kadehi, önünde küçük bir masa, hasır bir koltukta oturmaktadır. İyiden iyiye süslenmiştir. Üstündeki giysiler oldukça göz alıcıdır. Tenis Öğretmeni görünmez, yalnızca Bayan Sara ile konuşmaları duyulur.)

BAYAN SARA: *(Kendi kendine.)* Ne güzel bir gün. Her şey ne kadar güzel. Güzel hatun çiçekleri, ne güzelsiniz siz de. *(İçkisinden bir yudum alır, uzunca bir süre kadehine bakar.)* Sen de, sen de güzelsin, hem de çok güzel. Seninle bir yerlere tırmanıyorum, seninle boşluklarda geziniyorum, seninle uçurumlara bırakıyorum kendimi. Peki, ya ben nasılım? Sonsuzlukta, sonsuzluğun içindeki bir sahnede oynuyor gibiyim bugün. Ama neden unutuyorum söyleyeceğim sözleri? Bilmem. Kimse replik vermiyor ki, hiç kimse. *(Sessizlik.)* Öldü mü, yaşıyor mu? Ne tuhaf, yüzünü bile anımsayamıyorum. Ama hareketleri, mimikleri... Sanki ondan soyutlanmışlar da, karşımda hepsi. İşte, kapkara bir pelerin, kapkara bir çift çizme. Hamlet'i oynuyor olmalı. Bir o yana bir bu yana sıçrayıp duruyor.

TENİS ÖĞRETMENİ: Beni görüyor musunuz, Bayan Sara?

BAYAN SARA: Görmüyorum.

TENİS ÖĞRETMENİ: İyi, hiç değilse sesimi işitiyorsunuz.

BAYAN SARA: Ne yapıyorsunuz orada?

TENİS ÖĞRETMENİ: Kitap okuyorum. Çitlenbik ağacının altındaki hamağa uzanmış kitap okuyorum. Aynı zamanda güneşleniyorum da. Hava çok sıcak, değil mi, Bayan Sara?

BAYAN SARA: Bunaltıcı bir sıcak.

TENİS ÖĞRETMENİ: Peki siz ne yapıyorsunuz?

BAYAN SARA: Cin içiyorum, çiçeklere bakıyorum. Bir de... hani derler ya, gözleri açık rüya görüyorum sanki.

TENİS ÖĞRETMENİ: Rüya dediniz de, dün gece bir rüya gördüm ben.

BAYAN SARA: Hadi anlatın.

TENİS ÖĞRETMENİ: Çok tuhaf... Uçsuz bucaksız bir denizin ortasındaydım. Görünürde hiçbir kara parçası yoktu. Yapayalnızdım. Suyun üstünde çırılçıplak ve dimdik duruyordum. Göğe karşı... Dimdik... İşin ilginç tarafı, gördüğüm rüya beni çağırıyordu, beni istiyordu, benimle anlaşmaya çalışıyordu. *(Kısa bir sessizlik.)* İşte, hepsi bu kadarcık.

BAYAN SARA: İnsanın duası bile kendine benzer. Rüyaları da öyle. Hele rüyasını anlatanı tanıyorsanız, az da olsa tanıyorsanız, anlatılanla anlatanın nasıl bütünleştiğini hemen farkedersiniz. Bu yüzden bence pek ilginç bir rüya değil.

TENİS ÖĞRETMENİ: Öyle mi dersiniz? Kim bilir, belki.

BAYAN SARA: Rüyalarda kendimizi oynarız hep. Siyah-beyaz, bazen de renkli, bir kamera tarafından sürekli olarak çekilir ve günlük yaşama aktarılırız sanki. Oysa gerçek yaşam ikiye böler bizi. İkiye, üçe, çok daha fazlaya kimi zaman da. Çelişkiler, çelişkiler... bir türlü bırakmaz ki yakamızı.

TENİS ÖĞRETMENİ: Çelişkiler.. Birden aklıma geldi, Bayan Sara. Siz konuşurken öyle birdenbire geliverdi aklıma. Genç bir kız tanımıştım. Üstelik çok da güzeldi. *(Kısa bir sessizlik.)* Ama... sizi yormuyorum ya, Bayan Sara?

BAYAN SARA: Neden yoracakmışsınız. Konuşuyoruz işte. Anlatın lütfen.

TENİS ÖĞRETMENİ: İşte o genç ve güzel kız bir sabah kalkıyor ve intihar etmeye karar veriyor. Giyinip süsleniyor üstelik. İlaç dolabından iki tüp nembutal alıp masanın üstüne boşaltıyor. Tam o sırada bir bando-mızıka takımı geçiyor kapının önünden. Genç kız içgüdüsel bir hareketle pencereye koşuyor. Gözü bando şefinin göbeğine takılıyor nedense. Çılgınlar gibi gülmeye başlıyor. Sonra da... masanın üstündeki nembutal tabletlerini avuçlayıp konfetiler gibi savuruveriyor pencereden.

BAYAN SARA: Giyinip süsleniyor, öyle mi?

TENİS ÖĞRETMENİ: Evet. Kim bilir... ölüsünü çirkin bırakmamak için... Olamaz mı, Bayan Sara?

BAYAN SARA: Olabilir, neden olmasın.

TENİS ÖĞRETMENİ: Sizi sıktım galiba. Nerden nereye geldik. En iyisi konuyu değiştirmek.

BAYAN SARA: Nasıl isterseniz.

(Sessizlik.)

TENİS ÖĞRETMENİ: İzin verirseniz bir iki dize okumak istiyorum size. Çok sevdim de... Belki siz de seversiniz.

BAYAN SARA: Okuyun tabii. Sizi dinliyorum.

TENİS ÖĞRETMENİ: "Garip sarı çiçekler sererdi dört yanıma. Duraklar kalırdım diz çökmüş bir kadın gibi."

BAYAN SARA: Hem diz çöküş, hem görkem... İkisi bir arada. Hiç de fena değil. Hatta güzel.

TENİS ÖĞRETMENİ: Birkaç dize de Rilke'den. Dinlemek ister miydiniz acaba?

BAYAN SARA: Tabii, tabii, okuyun lütfen.

TENİS ÖĞRETMENİ: "Kuledeki oda karanlıktır.
Ama aydınlatırlar yüzlerini gülüşleriyle.
Körler gibi elleriyle yordarlar önlerini ve bulurlar ötekini, bir kapı gibi. Sanki çocuklar gibi,
geceden ürken, yaklaşırlar, içlerine girerler birbirlerinin.
Ama
korkmazlar hiç. Hiçbir şey yoktur, onlara karşı
olabilecek: Ne dün, ne yarın; çünkü yıkılıp gitmiştir zaman. Ve çiçeklenip açarlar onlar da,
onun yıkıntılarında.
Beriki sormaz 'Kocan?' diye.
Öteki sormaz 'Adın?' diye.
Bulmuşlardır ya birbirlerini, birbirlerine yeni bir cins olmak için.
Birbirlerine yüzlerce ad vereceklerdir ve yeniden alacaklardır birbirlerinden, yavaşça, bir küpe çıkarır gibi."

BAYAN SARA: Teşekkür ederim.

TENİS ÖĞRETMENİ: Şiir sever misiniz, Bayan Sara?

BAYAN SARA: Artık, hayır. Gene de en az yapay olan sanat şiirdir.

TENİS ÖĞRETMENİ: Sanatların en yücesidir, bence.

BAYAN SARA: Müziği severim ben. Vazgeçemediğim tek sanat dalı müziktir. Yaşamın özüdür o.

TENİS ÖĞRETMENİ: Öyleyse piyanoyu dinliyorsunuzdur, değil mi, Bayan Sara?

BAYAN SARA: Hem dinliyorum, hem de görüyorum.

TENİS ÖĞRETMENİ: Görüyor musunuz?

BAYAN SARA: Neden olmasın? Görmesini bilenler için müzik görülür. Hatta dokunulur bile ona.

TENİS ÖĞRETMENİ: Yanınıza gelebilir miyim, Bayan Sara?

BAYAN SARA: Ne varmış benim yanımda? Hem o kadar uzaktayım ki sizden. *(Usulca kalkar, otelin ters yönüne doğru yavaş yavaş yürür, ağaçlar arasında gözden kaybolur.)*

TENİS ÖĞRETMENİ: *(Bayan Sara'nın masasına gelir. Beyaz bir bluzla beyaz bir şort giymiştir.)*

Aaa! gitmiş.

HOPARLÖRDEKİ SES: İlk kez oluyor, böylesi ilk kez oluyor.

(Tenis öğretmeni saçlarını tarar, rujunu tazeler, Bayan Sara'nın koltuğuna oturur. Bir sigara yakar. İçki kadehini masadan alır, bir yudum içer, yerine bırakır. Piyano daha kuvvetli çalmaya başlar. Parça biter. Metrdotel ayağa kalkar, Tenis öğretmeni'ni selamlar. Tenis öğretmeni çılgınca alkışlar onu.)

Gül Dönüyor Avucumda

İstanbul, 1987 / Adam Yayınları
(Ölümünden sonra yayımlanan derleme içinde)

İKİ ADA*

Bir dedikodu gibi gelişti kış
Dondu belleklerde bir daha unutulmadı
Hani pek uğramadığımız, uğramayınca da
Çok uzak bir ülke gibi
Bulduk ve yitirdik, bulduk ve yitirdik onu yıllarca.

Örneğin iyi tanıdığımız
İç içe yaşadığımız ne varsa
Bize darıldılar da sanki arada bir
Yeniden yeniden barıştılar sonra.

Görmüştük ya, bir gün de dağ gölgeleri
Bir bir kanatlanıp uçtular
O müthiş kış günlerindeki gibi
Ama aynı gün güneşle birlik
Kır çiçeklerine konu oldular.

>

* Aramızdan ayrıldığı günlerde Edip Cansever çok uzun bir şiir üzerinde çalışmaktaydı. Bu şiirin tamamlanıp şairince daktiloya çekilmiş, son düzeltmeleri yapılmış görünen ilk üç bölümünü sunuyoruz. (Adam Yayınevi notu.)

Gene de
Hiç unutmadığımız, unutsak bile
Yeniden çıkan karşımıza bir sürpriz gibi
Yaşamımızın orasında burasında
Bir iki olay vardı ki üzmüştü hepimizi
Örneğin fener bekçisinin karısı
Yok olmuştu ortalıktan evlendiği gün
O çok sevdiğimiz yaşlı balıkçı
–Sakalları gülden, alevden–
Ölüvermişti ansızın
Denizle deniz arası bir saatte
Bir tenhalıkla bir başka tenhalık arası bir saatte
Köpekler parçalamıştı cesedini
Bir iki tekne batmıştı, uzaklara gitmişti bir ikisi
Ve o dilsiz kadının iki çocuğuyla
Yapayalnız yaşayan
Damı çökmüştü karların ağırlığından
Hayır, ne ölen ne yaralanan
Olmamıştı da
Gereksiz bir hüzün sanki
Takılıp kalmıştı ruhlarımıza

Ne yalan söylemeli bir yandan da
Mutluluğa dönüşmüştü biraz
Bu olup bitenlerden sonra
İçimizdeki o tükenmez olay açlığı
Ki herkes gördüydü işte köyün delisi
Binlerce mil öteye düşürmüştü
Denize fırlattığı taşı.

Güncelliği bitmiş bir dedikodu gibi geçti kış
Yarısı açık göz kapaklarımızdan
Uyandım kalktım ki bir sabah
Yeşille yeşilin göz göze gelişi gibi
Buluverdiler ansızın birbirlerini
Gözlerimle yaz.

II

Gövdemin iklimidir adamız
–Ki işte benim adam–
Onunla birlikte solur, birlikte boğuluruz
Bugün de
Ağırlığı olmayan biriyle dibe çökmüş biri gibi
Birlikteyiz gene
Başımızı kaldırıyoruz: o sonsuz anlaşılmazlık
Başımızı eğiyoruz: işte, işte!
Kıyıya doğru –yeşimden bir tapınak gibi kıyı–
Bir pamuk fidanının büyümesi gibi ilerliyoruz
Durağan bir kap sütle sürekli akan bir süt barışıklığında
Bilinen bir mutlulukla, gizemli bir mutluluk arasında
Oluyor nasıl oluyorsa işte

Kıyıya varıyoruz
Oraya, tahta iskeleye
Gaipten bir serinlik yayıp oturuyoruz
Balıkçılar balık tutmuşlar bir yığın
İrili ufaklı
Soruyor ada: balık mı onlar
Yok canım, balık olur mu hiç
Bana kalırsa
Geriye doğru sayılan bir şeylere benziyorlar
Der demez –tuhaftır– o anda
Yeni pişmiş ayva reçeline bakan
İki saf çocuk gibi kalıyoruz.

Denizin yüzeyindeki
Şu parıltılar yok mu
Evet, var
Bu kez de ben soruyorum
Eskimesi gecikmiş yüzler mi onlar
Bir yanıt, adadan –bak bak bak, diye
Fısıldayan köpük sesiyle–

>

İşte şu gördüğün şimdi
Fener bekçisinin karısı –az ötedeki–
Gelin tellerine sarılı
Ölümünü yineliyor durmadan
Yaşlı balıkçıysa yaldızlı bir kâğıt gibi
Batıp çıkıyor kızgın güneşin altında
O uzaklıkla uzaklık arası saatte
Gördün mü
Evet
Kalıyoruz bir süre böylece
Ve artık pek konuşmuyoruz
Sesler ve sözler çekip gidiyor nesnelerinden
Derken kıyımıza çekiliyoruz biz de
Bırakıp denizi ölüleriyle
Keçi yollarından geçip dar sokaklara giriyoruz.

Köyün evlerini geçiyoruz. Evlerini dedimse
Hepsini birden bir avluya sığdırsak
Herhangi bir tanrının evi olurdu belki de
Evet hiç duraksamadan geçiyoruz
Adamlar duruyor önlerinde hiç kımıldamadan
Kalıntı sütunlar gibi
Birlikte görüyoruz onları –ada ile ben–
Ama kimileri de var ki
İşte, işte, işte
Örneğin şu bir başına yürüyen
Sunağına günlük götüren bir adakçı mı ne
Kırışık bir çağla dümdüz bir çağ arasındaki
Ya peki bu seslere ne demeli
Bir harp çalıyor da sanki sürekli
Gök süslerini düşürerek
Birtakım relief'leri, fresque'leri
Bir bir düşürerek
Çağlardan çağlara geçerek ve
Kazıyaraktan çağların dibini
Bir keman çalıyor ki uzaktan uzağa
Çalıyor çalıyor
O çalıyorken boyuna, diyoruz
Ada ile ben
Bizim uğrayıverdiğimiz şimdi geçerken
Çağlarda var mıydı keman
Yoktu ki
Öyleyse Teleman'la Bach'ı
Mozart'la Bethoven'i
Daha nicelerini nicelerini
Besleyip büyüten bir tanrı sesiydi bu da.

>

Kesiyoruz zamanı iki ucundan
Yani biz –ada ile ben–
Mor salkımla güvercin arası bir saatteyiz
Sözleşip ayrılıyoruz oracıkta
O bir başına kalıyor –ada–
Ben bir başıma.

III

Denizin denizle göz göze gelişi gibi
Kalıveriyorum bir başıma
Tam sonuncu ev –benim evim–
Açıyorum kapıyı, giriyorum içeri
Şöyle bir bakınıyorum, ilk kez görüyormuşum gibi evimi
Sayısız oda bir arada. Sayısız
Hiçlik bir arada
Herkes kendini unutmuş gitmiş
Herkes kendini unutmuş gitmiş
O kadar kalabalık
O kadar tenha
Şurada, orada, daha yakında
Fellini'den bir iki yüz –hayır, yanılmıyorum–
Bergman'dan bir kız çocuğu –kolunda çilek sepeti–
Bir satranç tahtası ortada
Ve Passolini'den
Yere düşmüş bir elma
Bir elma alıp yiyorum masadaki tabaktan
Bir sigara yakıyorum
Kocaman bir manastır bahçesine dönüşüyor
Sundurmam bu arada
Ve çok merdivenli –sanki–
Ve onlar oturmuşlar, onlar onlar onlar
Mavi-beyaz şapkaları başlarında
Marmelat kutuları gibi
Sırıtıyorlar boyuna
Ve gülüyorlar kahkahalarla ardından
Sararmış dişlerini görüyorum
Buruşmuş göz altlarını, seyrelmiş saçlarını
Geçiyorum masamın başına
Yazacak mıyım, neyi
Neyi olursa olsun. Bir ses:
Başla başla başla!

(*Adam Sanat*, Nisan 1987)

HERHANGİ BİR GÜN

Öğle sonraları, öğle sonraları!
Neden getirirsiniz uysal bir kadının
Ölüsünün onca kalınlığını
Ve neden bitmiş aşkların türevleri gibisinizdir
Ne desem? Ey birbirini emziren nane kokuları
Ey odamın dağınık iskemleleri –odalarımın–
Kim oynadı sizleri karşılıklı
Biz
Kim
(— Peki ben hangi rolü oynuyorum
— Sen salağın birisin, onun için insan ruhunu oynayacaksın)*

Ey insan ruhu
Ki neden unutursun kaybolduğunu
Olmaz mı, olmaz mı? Duymuyor musun
Hiç değilse kısa kes yolculuğunu
Yanıt yok sana
Bir fulya gök yosunuyla nasıl konuşursa öyle.

* "Yedinci Mühür", Ingmar Bergman. (Edip Cansever'in notu.)

Öğle sonraları, öğle sonraları!
"Kış bitti" sesi neyse, "kış geçti"nin anlamı neyse
Özdeşleşiyorsun biliyor musun
Gibi anlamlarla, seslerle
Bana kalırsa bir de
Dopdolu bir konser salonunun
Boş kalmış tek koltuğusun
Bana bir ödülün var da ondan, biliyorum
Karşında
La'yı Si veren, Si'yi Do
Soprano, mezo soprano, alto
Oysa
Güdülmedik bir şey mi kalmış dünyada
Ödülüm şu olmalı, bence
Ölümümü görmem için kısacak bir başkaldırma

Orkide orkide orkide
Diyorum ki yeniden
Yeniden yeniden sonra
Kemiklerim birbirine bağlansa

Ve sesler çıkarsam hiç umulmadık
Dünyanın ölü ruhuna
Hanlardan hanlara yük taşıyan köpekler gibi
Bronzdan, demirden, pirinçten
Ve bembeyaz kemiklerden çıngıraklarım olsa.

(*Gösteri*, Mayıs 1987)

BANDERİLLO

Ay tutulması gibi bir şey misindir ki –gününe göre–
Gizli misindir, korkmuş musundur da biraz
Bir yalnızlık sınıflamasından diyeceksen o başka
Bükülüp uçurumuna sapından
Kendini öpüyordur kalbindeki papatya.

Repertuvarında ne var bu yıl
Hani o beklenilmeyenlerden birkaçı mı işte
Bir akşamüstü küçücük bir çocuk musundur ki
Mesela öfkelenince
Ensende o sevimli banderillo
Kurdele kurdele kurdele.

Daha başka nesin ki, ben ne bilirim bilmeyi
Odanı dörde bölen bir sabah
Alıp götürür mü seni kulene
Kış kavunundan soyulmuş patenlerinle.

Bir de, bir de, bir de
Öyle bir kelebek avcısı gibi
Uzanır mısın sihirli değneğinle
Samatya'da doğmuş bir çocuğun çan rengi mevsimlerine.

Şimdi mi, sonra mı, başka zaman mı
Kaç yaşında değilsin söyler misin bana gizlice.

(Yayımlanmamıştır, 15 Mart 1986)

VAR İLE YOK

Batık geminin kaptanına sordum
Ben suyum, dedi, hayır, suyun anısıyım ben
Tam bin yıl geçti aradan söyledim söyleyeceğimi
Mendireğin orada, deniz fenerinin yanında.

Devinen bir heykel gibi duruyordu
Devinen bir heykel gibi ve taş tadında
Çözülen bir taş tadında
Tükenen bir taş tadında
Konuştu konuştu konuştu.

Ne konuştuydu pek anımsamıyorum şimdi
Anımsadığım
Yanıtım benim bir iki sözcük daha fazla.

(*Adam Sanat*, Aralık 1985)

KIRDA

Biçilen ot rengi bir alışkanlıkla
Başımı yukarıya kaldırıyorum
Her şey ne kadar yakın, her şey ne kadar uzak
Gözyaşlarım bile
Gülüşlerimle örtülü.

Otlarla çiçeklerle bezeli
Dar yolda yürüyorum usul usul
Parmakları süslü bir tanrıçayı
İncitmekten çekinir gibi.

(*Adam Sanat*, Aralık 1985)

YALNIZLIK SENSİN

Oyuluyorum şu masmavi boşluğa
Gölgesiz kıpırtısız
Yalnızlık sensin.

Konuşuyorum kendi kendime odamda
Bir portakal suyu iç, ya da içme, ne yaparsan yap
Yalnızlık sensin.

Bir giden, bir dönen, sonra yeniden giden
Şiire dönüşen bir yalnızlıksa bu da
Bir sen varsın, ordasın, kısık sesli yalnızlık
Sözgelimi İskenderiye'de bir atlıkarıncada.

(*Adam Sanat*, Aralık 1985)

SAAT KULESİ

Nereden gelmiş bu denizsiz kente
Bu yaşlı martı
Konmuş saat kulesinin üstüne
Öyle bir zamansızlıktan izliyor beni
Çağırsam hemen çıkıp gelecek, biliyorum
Çok eski bir oyundan kılıksız bir haberci gibi.

Her şey yitip gidiyor
Üstelik bu akşamüstü saatlerinde
Şu akarsu ne kadar eski, şu tepe ne kadar eski
Oysa yepyeni görünüyor ikisi de.

Şakalaşmakta zamanla saat kulesi.

(*Adam Sanat*, Aralık 1985)

HIZLI YEŞİLLİK

Bakışını andıran bakışsızlığın
Yalnızlıkta daha da uyumsuz olmalı
Alacakaranlıkta geceyle gündüzü eriten
Bomboş bir asfalt yolda
Kilometre taşları arasında biçilen
Otların hızlı yeşilliğindeki gibi.

Aslında
Ne bakışın ne de bakışsızlığın olabilir senin
Denenmiş denenmemiş acıların tanrısı
Bir insanın gözyaşları yanında.

(*Yeni Düşün*, Kasım 1985)

ÜÇ KADIN

Üç kadın bahçeye çıktı –şimdi ne olacak
Üçünün de gözü yaşlı –şimdi ne olacak
Üç mum vardı ellerinde –şimdi ne olacak
Üçü de yanıyordu mumların –şimdi ne olacak.

Gün ışığının kışı gibi üçü de
Işıktan bir dünya demeti üçü de
Acıyla döşenmiş bir bahçe üçü de
Bir akasya ağacı, bir mermer masa, bir de iskemle.

(*Yeni Düşün*, Kasım 1985)

TURGUT UYAR

Kocaman bir avlunun ortasında durdu durdu
İçindeki bomboş avluya bakarak
Gökyüzünden arada bir oraya
Ölü bir kuş ya düşüyor ya düşmüyordu.

Görseydi içinin olmadığını
Çekip onca çelenkten bir sap karanfili
Koymak ister miydi hiç
Bu ikindi vaktinin hırçın vazosuna.

Güzleri kullanırdı o kadar sevmese de
Dünyayı kullanırdı açıp da penceresini sonsuza
Su içse suya benzerdi biraz
Konuşsa
Üç beş kişi birikirdi herhangi bir köşebaşında
Yolu düşse de baksa mor-sarı bir akşam kahvesine
Ne kadar eşleşirdi Van Gogh'un bakışıyla.

Sevgiler gönderirdi nedense utanırdı da bundan
Gönderir gönderir geri alırdı bir gücenikliği sonra.

Dün müydü, yüzyıllar mı geçti, bilmiyorum ki
Bir yaz sonuydu yalnız denizi sıyırıp geçtik
İki tek votka içtik varmadan Aşiyan'a
Konuşmadık hiç, nedense hiç konuşmadık
Az sonra kalkıp gitti o
Kalakaldım ben oracıkta
Kapadım gözlerimi ardından gene birlikte olduk
— Garson! bize iki tek votka daha.

(*Gösteri*, Ekim 1985)

SÜREKSİZLİĞİN BAŞKALDIRIŞI

Yazdığım ilk dizeyi silerek
Bir alttaki dizeye geçiyorum hemen
Onu da sildikten sonra bir üçüncüye
Ve dördüncüye ve beşinciye geçiyorum
Bilmem ne kadar sürüyor bu benzersiz çaba
Bildiğim ya da duyduğum iyice
Ben böyle siledurdukça sürekli
Geçmişten gelecekten arınmış
Dipdiri bir müzik parçası kalıyor geriye.

(*Yeni Düşün,* Ekim 1985)

ÇEVRİM

Daha havalanmadan uçağımız
Bulutu toprağa karıştırarak baktığım
Bu tuhaf dünya yapısı
İyi tanıdığım bir zamansızlıkla çevrimleniyor.

Duyuyorum, iyi duyuyorum
Yüzyıllar öncesinden bir uğultunun
Gittikçe tekilleşerek
Hostesi çağıran ve çağırmayan
Yalnızca
Onu çırılçıplak biçimlendiren sesini.

Ne kalmıştır sanki aşklardan ve soyulmuş portakallardan.

(*Yeni Düşün*, Ekim 1985)

ACI KUM

Muhteşem Sünter'in anısına

Ayağı kırık bir konsol gibi durdu gök
Yayı fırlamış bir somya gibi kaldı yer
Yeşil üzerine sarı
Bir nota yaprağı gibi yazıldı tabut
Dört ayaklı mermerin üstüne
Acı kumdur diye bağırdı bir semt delisi
Elleriyle yüzünü örterekten
Acı kumdur
Kıyısını kimseye vermek istemeyen bir balıkçı da
Zokasını parlattı gün içiyle inatlaşarak
Ve balıklar meyhane önlerindeki
Binlerce dudak gibi güldü (güldüler)
Sarılarını giyindi Sarıyer postanesi
Bir iki mektup kendini buruşturup bıraktı
Tek başına bir martı
Göğün ilk ve son yaratığı gibi
Konuverdi boşluğun siren direğine
Ve gaipten ses verircesine
Çınladı balıkpazarının balıkçı çanı
Ve tabut
O soluk örtüsüyle hafifçe kımıldadı.

Kımıldattılar
O kımıldamadı
Yepyeni bir yaşama dalarcasına
Sağa ve sola
Geriye ve ileriye
Baktı baktı baktı
Kimseler tanımadı onu. O zaman da
Uzandı boşluğuna sırtüstü
En yalın, en uyumlu
En hüzünlü kulaçlarını atmaya başladı
Manavı, bakkalı, eczaneyi
Bankayı ve kuruyemişçiyi
Köşedeki muhallebiciyi de
Geçti, geçti, geride bıraktı
Ve arkasındaki kalabalıkta
Gözyaşlarından birbirini göremeyen
Ya da görmek istemeyen
Ölümün yaşlık rengini
Düşündükçe kendi dip sularına çöken
Bir iki kişiyi sevdi, okşadı
Avuttu
Ve girdi
Pazar yerine girdi –günlerden her gün gibiydi–
İplerin, çadırların, telaşların
İçinden geçti
Gün ışığını ilk orda bıraktı.

>

Tarçınların, zencefillerin
Mumların, un çuvallarının, plastik oyuncakların
Ve zerzevatların, turfanda meyvaların
Ve ayakkabıların ve terliklerin ve naylon torbaların
Ve yatak çarşaflarının ve çeşitli giysilerin önünde
Sürdürdü sırtüstü yüzmesini
Kendine
Gerekli birkaç şeyi almak ister gibi yaptı, almadı.

Bir kadın yol kenarındaki
Biri ölmüş, dedi, o kadar
Bir balıkçı istavrit balıklarını
Daha bir iştahla suladı
Kirazcı bir kilo kirazı tarttı tartmadı
Şapkalar satan bir satıcı yokuşun başındaki
Öylece durdu, hiç kımıldamadı
Sonra da pek kımıldamadı
Dışbükey bir tabut gibi
Eşleşti sanki onunla
Ve kendini bir hayalet gemiye çaktı çaktı çaktı.

Ve gelindi mezarlığın kapısına
Güllerin, güllerden çelenklerin kuzgunkılıçlarının kapısına
Buz kokulu otların, buz kokulu mezar taşlarının kapısına
Gelindi
Önce o girdi
Dalgalardan burnunu kaldıran bir tekne gibi
Yükseldi yükseldi
Bakakaldı sonsuzluğa bir süre
Daha sonra indi indi
Yalayıp geçti dalgalar üstünü
O
Kimseye görünmek istemeden
Ama hiç istemeden
Bıraktı kendini büyüyen göz çukurlarına
Ve birden
Konuşmaya başladı sonsuzluğun dilini.

(*Yeni Düşün*, Ağustos 1985)

15 MART 1985 İÇİN

— Bana hiç görmediğin bir çiçek adı söyle
— Bir değil, birkaç değil, binlerce
Bir yaşam boyu besledim onu
Büyütüp can verdim gözlerimde

— Bana bir giz gibi bir çiçek adı söyle
— Önümüz ilkyaz, menekşe değilse ne?

(Yayımlanmamıştır)

Öncesi de Kalır

(Kitaplarına Giremeyen Şiirler)

Yayıncının Notu: Edip Cansever'in *Öncesi de Kalır* (*Kitaplarına Giremeyen Şiirler*) kitabını Mehmet Can Doğan hazırlamış ve kitap Mart 2009'da yayımlanmıştı. *Öncesi de Kalır*'ı bu kez *Sonrası Kalır*'ın arkasına eklerken, Mehmet Can Doğan'ın giriş yazısı alınmamış ama şiirlere koyduğu notlar korunmuştur.

YAYLA GEZİNTİSİ

Sıra dağlar canfeslenir ıslanır,
Ala sabah yaylalara yaslanır,
Kolca kopuz aşk ilinde paslanır,

Yandı yollar; dağlar yeşil, pembe mor
Suna boylum şadırvanda bekliyor

Burcu burcu, ipek ipek gülleri
Meyvaları çekmez olur dalları
Çiğdemlidir nane kokan yolları

Yandı yollar; dağlar yeşil, pembe mor
Suna boylum şadırvanda bekliyor

Yayla beli akşam üstü allanır,
Son ışıklar bahçelerde pullanır,
Gül fidanlar gonca verir dallanır,

Yandı yollar; dağlar yeşil, pembe mor
Suna boylum şadırvanda bekliyor

Edip CANSEVER
(*İstanbul*, C. 1, S. 7, 1 Mart 1944, s. 14)

AKŞAM

Ay sularda yüzerken
Yükseliyordu akşam
Damla damla biriken
İçimde kordu akşam

Son ışıklar elendi
Serviler gölgelendi
Hayaller perdelendi
İçeri girdi akşam

Ne bir renk, ne bir ışık
Tırmanıyor sarmaşık
Ruhum ondan karışık
Ruhuma erdi akşam.

Ömer Edip CANSEVER
(*İstanbul*, C. 1, S. 9, 1 Nisan 1944, s. 14)

YAZ'A VEDA

1.
Günlerce esen rüzgâra sinmiş,
Mevsim dökülen pembe rengiyle;
İklim kalakalmış deseniyle
Sevsen de, sevilsen de seninmiş!

2.
Enginlere hoş martılar inmiş!
Renkler, kokular kalma bahardan;
Kuşlar kanat açmış kıyılardan
Mevsim sonu günler ne serinmiş!

Ö. Edip CANSEVER
(*Çınaraltı*, C. 6, S. 136, 15 Temmuz 1944, s. 14)

DÜŞÜNCE

Zaman tahayyülün renksiz meyvası,
Hayatın bitmiyen raksında keder;
Mes'ut rüyaların saf rayihası;
Uykuda çimlenen ilk düşünceler.

Günahsız arzular, şekilsiz zaman;
Bir rüya gülüşü, içli ve sade;
Yükselir ansızın dal uçlarından,
Bulutsuz rüyalar şekillenince.

Çılgın rüyalardan dökülen billur,
Mevsimi dallardan içen mavilik,
Bir cennet meyvası, dallarda huzur;
Meçhul masallardan kalan renksizlik.

Ö. Edip Cansever
(*İstanbul*, C. 2, S. 24, 15 İkinci teşrin 1944, s. 15)

VADİ*

Billûr menevişlerle örgülenen,
Bakir rüyalarımın yeşil vadisi.
…. Ve su seslerinden ürken,
Saf ceylanların sesi.

Muz ve limon yapraklarından yükselen,
Mevsimin sıcak rayihası.
Yorgun kuşların getirdiği
Yaz rüyası…

Ö. Edip CANSEVER
(*Yaratış*, C. 1, S. 5, 23 Ocak 1945, s. 14)

* Gençlerin şiirlerinin yayımlanıp değerlendirildiği "Şiirler-Cevaplar" sayfasında çıkmıştır (M.C.D.)

SAKSILAR

Bir gece yarısı yağmurdan evvel
Dağınık bulutlar iner omuzlarıma
Hâlâ yorgunluk akar bahçelerden
Buz tutar çiçekler saksılarında

Bir kar aydınlığına açılır
Avuç avuç taşladığım sabahlar
Kavun tarlalarından
Çimen kokulu bostan dolaplarından
Gıcırdayan mevsimler boyu kar

Ö. Edip Cansever
(*İstanbul*, C. 3, S. 32, 15 Mart 1945, s. 14)

BU AKŞAM

Ne kadar garip bu akşam her yer;
Dalgalar bile yabancı kıyıya.
Her şey her şey değişti bu akşam,
Yeşile doymaz oldu bahçeler.

Bulutlar takılı kaldı yelkenlerde,
Dönmez oldu bizim iskeleye kuşlar.
Bu akşam... bu akşam mes'ut her şey,
Hayata yeniden başladı insanlar...

Ö. Edip Cansever
(*İstanbul*, C. 3, S. 34, 15 Nisan 1945, s. 12)

GÜN DÖNÜMÜ

Gün dönümü yorgundur gözlerinde,
Yorgundur bakışlarında donuveren gölgeler.
Yalnız rahatça dolaşabilir parkında şehrin
Akşamın geldiğine inanmış insanlarla beraber.

Gün dönümü yorgundur güzelim.
Yorgundur derdini havuzla paylaşan ihtiyarlar,
Şu, deniz kokusunu şehre getirmiş adam
Lâle satan şu küçük çocuk,
Deniz kokulariyle baygın bahçe,
Sütünü geceler üstüne taşıran incir
Gün dönümü;
Yorgundur gözlerinde.

Ö. Edip CANSEVER
(*İstanbul*, C. 3, S. 35, 1 Mayıs 1945, s. 12)

ANIŞ

I

Son vapura kadar beklerdim her akşam,
Beyaz badanalı duvarın önünde.
Bir başka kokusu vardı duvardan sarkan gölgelerin;
Fıskiyenin, yeni sulanmış ağaçların,
Bir garip anlatışı vardı çocukluğuma.

Yorgun düşerdi köşebaşındaki evler,
Avuçları güneşle dolu insanları seyretmekten.
"O" beyaz karanfil takardı göğsüne,
Akşam üzerleri,
"Baharlı" kahvesinde şarkı söylerken.

II

Hâlâ şarkılarımız var gemi direklerinde şimdi,
Çiçek pazarlarında menekşe satan kızları,
Renkli balıkları havuzumuzun,
Ve boş yere kırıp suya attığın
Kurumuş çiçek sapları...

Ö. Edip Cansever
(*İstanbul*, C. 4, S. 37, 1 Haziran 1945, s. 15)

DEĞİRMEN

Garipliğin aynı gariplik değirmenim,
Hep aynı gök parçası altında
Viran korudan geçen yolda,
Sabahları beliren evim...

Döndür çarkını değirmenim;
İlk treni beklemeden bu sabah,
Misisrüzgârını selâmlamadan kızlar,
Aydınlık itmeden bahçe kapılarını,
Uykusundan uyanmadan ihtiyar değirmenci,
Suyuna eğilmeden toroslar..

Döndür... döndür ıslak kanatlarını;
Bir başka gariplik var bu sabah.
İlk tren geçmeden torosları,
Bahçe kapılarından girmeden bahar..

Ö. Edip CANSEVER
(*İstanbul*, C. 4, S. 42, 15 Ağustos 1945, s. 12)

SABAHA KARIŞTIKLARI

Taze dal kokusu yüklenir kağnılar.
Gün düşer çiçeği ezilmiş tarlalara.
Uzatır nur yüzlü çocuklar,
Sabahı buğulu taslarına..

Ezilir çiçek renkli kırağılar,
Yorgun ayaklarında ova kızlarının.
Belirir kaynak başında çocuklar,
Sabaha karıştıkları an..

Ö. Edip CANSEVER
(*İstanbul*, C. 4, S. 46, 15 Ekim 1945, s. 15)

ESİNTİ

I

Üzümler esintiyi haber verdiler;
Gün atımı değmeden toprağa,
Kırağılara yapışmadan dağ rüzgârı..

II

Koruyucu en tatlı uykusunda.
Sabah yanındaki toprakta serinlemektedir,
Tatlı ve yapışkan bir buğu gökte
Sabah rüzgârını,
Özlemektedir...

Ö. Edip CANSEVER
(*İstanbul*, C. 5, S. 50, 15 Aralık 1945)

ARMUTLU SAKİNLERİ

Serin rüyalı,
Bal kokulu etekleri rüzgârlı,
Devedikeni veya böğürtlenden nasipli ellerini sildiler.
Armutlu kıyısına dizildiler,
Gençleri ihtiyarları.
Ve rüzgârlar bulut çizgili mintanlarına,
Taze kıymık kokusu sürdüler.
Armutlu sakinleri
Anadolu şarabı hürriyet adamı yapar dediler,
İçtiler...

Ö. Edip CANSEVER
(*İstanbul*, C. 5, S. 51, 1 Ocak 1946, s. 13)

* Şiir, buradaki hâliyle daha sonra *Fikirler* dergisinde de yayımlanmıştır: S. 333, Mayıs 1947, s. 33 (M.C.D.)

KIZILCIKLAR

Kızılcık dallarında güneş,
Dağ kokulu bir serinlik üzerinde arabamız
Tekerleklerde taze çiçek parçaları,
Islanmış gelincikler içinde ayaklarımız.

Bir tren geçiverir ânsızın;
Güneş terkeder kızılcık dallarını.
Birikir su başlarında kızlar.
Saçlarında tazelenen gün,
Eteklerinde yıpranmış çiçek parçaları..

Bir tren geçer ânsızın;
Sebepsiz bir rüzgâr eser kızılcıklarda...

Ö. Edip CANSEVER
(*İstanbul*, C. 5, S. 58, 15 Nisan 1946, s. 16)

İNSAN HÂLİ*

İnsan her şeye alışıyor,
Sıcak bahar ikindilerine,
Harbe, sevda çekmeye,
Küçük gazetecim her gün böyle mağrur
Benim vanilya kokulu dondurmacım,
Gene kapı önlerinde.
İşte! Taze ikindi güneşim.
Pencerelerde küçük sarışınlar.
Her şey iyi, her şey sâde.
Anlıyamıyorum şu iç sıkıntım;
Yaşamak dersen, yaşamak,
Serhoşluğum serhoşluk.
Ah! Hatırlamak olmasa eski günleri...

Ö. Edip CANSEVER
(*İstanbul*, C. 7, S. 69, 1 Ekim 1946, s. 13)

* "İkindi Üstü I" adıyla *İkindi Üstü*'ne alınmıştır (M.C.D.)

KÜÇÜK ŞEYLER*

Bilmeden sevdiğim oldu
Ağacı, bulutu,
Portakalı, yenirken,
Rüzgârı, denizi bir arada.

Saadeti duydum duymadım,
Gündüzü, geceyi,
Avuttu beni şimdiye kadar,
Orhan Veli'nin yolculuk şiirleri…

İstanbul'u özlediğim oldu!
Göztepe'yi, Kadıköy'ünü.
Kandilli'yi yatağımda düşündüm
Ağacı, bulutu bir arada.

Ö. Edip CANSEVER
(*Yücel*, Y. 13, C. XXI, S. 120, Ekim 1946, s. 60)

* Derginin gençler ve heveslilerin şiirlerine yer verildiği "Bir Demette" sayfasında Fehmi Kabadayı, Mine A. Solfasollu, Enis Olcay, H. Deringöz ve Tahsin Saip Özdemir'in şiirleriyle bir arada yayımlanmıştır (M.C.D.)

HAREKET*

Bu evde kim oturur
Kim süpürür bu bahçeyi
Oldum olası
Akşamları mangal yanar kapısında

Kimler şarkı söyler içinde
Soyunur, giyinir
Yemek pişirir
Çarşıya çıkar.

Bir de ağaç vardır önünde
Kiraz ağacı
Her gün kirazlanadurur
Bıkmadan.

Ö. Edip CANSEVER
(*Fikirler*, S. 334, Haziran 1947, s. 14)

* Şiir, bazı değişiklikler yapılarak *İkindi Üstü*'ne alınmıştır (M.C.D.)

SU YANINDAKİ PARKLAR*

Başlar yalnızlık ve gece,
Önce denizden.
Ya parktayız, ya meyhanede;
Bir parça daha harcarız gençliğimizden…
Görünmez caddeler ışıktan,
Görünmez karanlıkta parklar,
Tam içilecek zamanıdır şarabın,
Kadınların en güzel saatidir.
Bir garip hâli vardır insanların.
Yosun kokusu, rüzgâr;
Gezinirken duyduğumuz.
Hava sıcak mı sıcak,
Temmuz.
Uzanır kırlara doğru
Yalnızlığı olan
Bu saatte sessizlik acıdır
Gelecektir parka yalnızlığı duyan

Edip CANSEVER
(*Fikirler*, Yeni Seri: 1, Temmuz 1947, s. 31)

* Şiir, küçük bir değişiklikle ve dört birime ayrılarak *İkindi Üstü*'ne alınmıştır (M.C.D.)

YALNIZLIK İÇİNDE

Bu ağlamaklı hâliyle harikulâde bir akşam yaşıyordu;
İzmir'in en güzel caddelerinden birinde.
Seyyar limonatacı dükkânları pırıl pırıl yanıyor,
Denizlerden sıcak bir rüzgâr esiyordu…
Vapurlar gelip geçiyordu uzakta.
Karşıyaka ışıktan karmakarışıktı.
Her kadehte başkalaşıyordu dünya.
İçtiği yerden mavnaları, gökyüzünü, otları,
Ve aydınlık bir limanın telâşlı insanlarını görüyordu.
Şimdi yalnızlığın en güzel zamanıdır.
Şimdi şehrin sinemaları, meyhaneleri, kahveleri,
Velhasıl bütün eğlence yerlerinde
İnsanlar kadeh kadeh hayatını yaşamaktaydı.
Âşıktı yudum yudum içiyordu.
Her dakika değişiyordu denizin üstü.
Mevsimlerin en hüzünlüsü mevsimlerin,
Ve dünya gecelerinin en güzeli başlıyordu.
Martı gürültüleri geliyordu uzaktan.
Tek tük ışıklar yanıyordu sahil evlerinde.
Son yudumunu içti serin mi serin;
Karşıyaka gittikçe başkalaşıyor güzelleşiyordu,
Denizlerden sıcak bir rüzgâr esiyor,
O bu ağlamaklı hâliyle harikulâde bir akşam yaşıyordu…

ÖMER EDİP CANSEVER
(*Genç Nesil*, S. 1, Eylül 1947, s. 14)

ESKİ KONAKLAR

Eski konakları bilirsiniz;
Her sabah rüzgârlı, rüzgârlı.
Bir harbiye talebesi henüz terlemiş bıyıkları
Bir ut çalınır fasl-ı Nehavetten,
Bir şarkı söylenir Asım beyden.
Eski bir sevdayı saklar şu çamlar.
Şu havuz söylediği anlaşılmaz,
Şimdi perdeler inik,
Şimdi o eşyalar kullanılmaz,
Şimdi yatak odalarında
Yasemin kokuları bulunmaz…

Eski konakları bilirsiniz;
Her sabah rüzgârlı, rüzgârlı…

Edip CANSEVER
(*Fikirler*, Yeni Seri: 3, Eylül 1947, s. 35)

RENKLİ ELBİSELER

Düşmüş zavallı kızcağız, düşmüş bir kere.
Öyle ayrı ayrı insanlarla dost her akşam:
Kimi taşralı, kimi Beyoğlu'nda kibar delikanlılar.
Kiminle hemşeri önce, kiminle arkadaş gibi.
Her akşam rengârenk elbiseleriyle,
Geçer gider karanlık sokaklardan yorgun-argın
Kalbini açmış bütün rasgeldiği erkeklere…

* * *

Besbelli sonu, çıkmıyacak bu hayatın.
Dudaklarında her zaman başka türlü bir gülümseme,
Gün günden solar çehresi,
Çöker vücudu,
Kadere alışmış insanların hâliyle…

* * *

Geçer gider serüvenli hayatı zamanla,
Yaz meyvalarının ömrü kadar.
Konuşması bile yabancı gelir insana.
Ürpertmez erkekleri artık o çılgınca kahkahaları
O rengârenk elbiseleriyle sevilmez artık.
Düşmüş zavallı, kızcağız, düşmüş bir kere.
Geçer gider karanlık sokaklardan yorgun-argın:
Kalbini açmış bütün rasgeldiği erkeklere…

Ö. Edip CANSEVER
(*Edebiyat Dünyası*, S. 1, 15 Ocak 1948, s. 12)

YALNIZ BİR KADIN

Şimdi eski resimlerle avunuyor.
Pencereden sıcak ekim rüzgârları
Odanın içindeki eşyalara,
Aynanın üstündeki tozlara vuruyor.

Bekâr odalarındaki resimler gibi,
Tanha bir deniz kenarı,
Gazeteler, erkek çamaşırları
Hafif hafif sallanıyor.

Oturmuş yatağının üstüne
Ne yapacağını bilmiyor.
Bir rahatlık var görünen her şeyde.
Karşıda sıcak otların arasıdan,
Aydınlık bir sokağın içinden,
Meyva arabaları geçiyor.

Ömer Edip CANSEVER
(*Kaynak*, S. 2, 1 Şubat 1948, s. 16)

SICAK GEÇEN GÜNLER

Beşini* bıraktı âşıkları birer birer;
Yapayalnız kaldı bu sıcaklarda.
Her öğlen vakti tenha caddelerde,
İlânlara, resimlere bakarak…

Kadın edyince** aklına martılar uçan
Çamlık deniz kenarlarından biri gelir;
Bir sabun afişinde
Zayıf bir kızcağız gülümser dururdu.
Işıklar, serçeler oynaşırdı kayaların üstünde
Fındık veya bez götüren mavnalar geçerdi…

Karşıda yazlık bahçelerden biri,
İçinde boş iskemleler yığılmış,
Kâğıtlar uçuşur kenarda,
Tabak çatal sesleri duyulurdu…

Dönerdi köşeyi evi görünürdü.
Sokak böyle serindi her zaman
Küçük bir nehir akar gibi,
İnsanlar geçerdi yanından…

Renksiz, büyük eşyaların arasında,
Uzanır yatağın üstüne.
İçerde her zaman ılık rüzgârlar dolaşır;
Aşk saatleri gibi sıcaklık verir insana…

Ömer Edip CANSEVER
(*Edebiyat Dünyası*, S. 3, 15 Mart 1948, s. 7)

* Sözcük "peşini" olmalı (M.C.D.)
** Sözcük "deyince" olmalı (M.C.D.)

SAZAN BALIKLARI

Öf, sıcak terletiyor adamı,
Birazdan sahne açılacak.
Ne yapmalı? Acaba? Ne yapmalı,
Canım da sıkılacak

Dışarı çıkınca, köşede şöyle
Sazan balıkları vardı.
Yeşil ışıklar vuruyordu akvaryuma.
Sarışın bir çocuk sigara içiyordu.

Sazan balıkları ne kadar da güzelmiş,
İnsanın can sıkıntısını alıyor.
Her insan birbirinden başka,
Balıkları bile başka türlü seviyor.

"Bu soğuk da nereden geliyor" dedi
Canı sıkılıp dışarı çıkan adam.
Dalıvermiş sahne de açılmış,
Şimdi de balıklara düşman...

Ömer Edip CANSEVER
(*Kaynak*, S. 5, 1 Mayıs 1948, s. 13)

TİYATRO ARTİSTİ

Bir sonbahar sahnesi, elma dalları görünüyordu.
Şakacı, esmer kız pencerenin yanında.
Bitirdi rolünü alkışlar içinde,
Yürüdü odasına çiçekler ve soğuk vardı.

Biri mantosunu tutar, biri öpmek ister,
Geceyi beraber geçirmek ister âşıklarından biri;
Hatırları olsun diye gülümseyerek kızcağız
Çeşitli hâller vererek kendine,
Çıkar tiyatro kapısından dışarı
Hafif bir esans kokusu bırakır geçtiği yerlerde...

Her gece yorulmuş böyle küçük vücudu
Her zamanki gibi kumral bir oğlanın yanında,
Geçerler yanıp sönen ışıkların arasından.
Yakın sokaklardan, geniş binaların içinden
Kadın-erkek sesleri gelir odasına...

Ömer Edip CANSEVER
(*Kaynak*, S. 6, 1 Haziran 1948, s. 18)

TİYATRODA OLUP BİTENLER

Sahnelerde cinayetler işlenir,
Kadın yüzünden,
Altın yüzünden,
Cinayetler işlenir sahnelerde

* * *

Bir kadın sevilir, biri bedbaht olur,
Şehrin içinde, kalabalık yerlerde.
Herkes bir yol tutturmuş kendi kendine,
Birbirini aldatmaya uğraşır…

* * *

Dışarda hava soğuk;
Tramvayların, yağmurun sesi geliyor.
İçerisi sıcak mı sıcak,
Siz keyfinize bakın sevgililer!
Fırsat bu fırsat.

* * *

Sahnede şehrin kalabalık yerlerinde
Türlü kıyafetlerle insanlar geçiyor
Kimi cömert, kimi iyi kalpli, hoyrat, dalgın
Çoğu aşk peşinde yorgun argın
Bir patırtıdır gidiyor.

Hâlâ tramvayların, yağmurun sesi
Saat 12'yi çeyrek geçiyor
İçerde hava sıcak mı sıcak
Dışarıya benzemiyor.

Ömer Edip CANSEVER
(*Edebiyat Dünyası*, S. 6, 15 Haziran 1948, s. 10)

ŞEHRE GELEN PALYAÇO

Sahneye çıktı, palyaço dediler,
Damalı, kırmızı bir gömleği vardı.
Bir de burnu koskocaman
Güldürdü bütün gülen insanları,
Sıçradı durdu saatlerce,
Ufacık şehrin derme çatma sahnesinde:

Damalı gömleği, sivri burunlu ayakkabılariyle
Kısacık ufak tefek bir adamdı.
Seyrettiler, dışarı çıktılar
Palyaço dediler,
Güldüler, eğlendiler...

Ömer Edip CANSEVER
(*Kaynak*, S. 8, 1 Ağustos 1948, s. 14)

ESKİ EVLER ESKİ İNSANLAR*

-I-

Konuşmalar duyarsınız sokakta;
Rum mahallelerinden, Yahudi evlerinden gelir.
Yağmurlu, kirli saçaklardan,
Uzun renksiz binaların arasından;
Soğuk rüzgârlar, kumru sesleri yayılır etrafa

* *

Böyle renksiz, eski evlerin arasında gezer durursunuz.
Yakın kiliselerden çan sesleri gelir.
Kapılar pencereler açılır güzel havalarda;
Bir resim görünür aydınlık bir odanın içinden
Eski İsa çarmığı önünde bir kadın
Sonra zevksiz döşenmiş eşyalar.
İnsan kaybeder neş'esini bu evlerin önünde.
Bir dalgınlık bir sessizlik başlar,
Bu öğlen üstü karanlığı içinde.

* *

>

* Derginin aynı sayısında, 8. sayfada şairi tanıtıcı bilgiler ve *İkindi Üstü*'nden en beğendiği şiiri olan "Salkımlı Meyhane" yer alır. Bu şiirin yazılışındaki "Ruh hali sorusuna: 'Bu şiir belki de güzel havanın, salkım kokularının, denizin, bütün güzel şeylerin melankolik bir anını yakalamasiyle meydana geldi.' " cevabını verir (s. 8-9) (M.C.D.)

Bu evlerin kapıları kirli, yosunlu.
Odalarında, sıcak günlerde bile serin rüzgârlar dolaşır.
Öyle ondokuzuncu asırdan kalma elbiseler.
Öyle tuhaf kokular sürünmüş kadınlar,
Yürürken hoşlandığınız rüzgârlar gibi
Farkolunmaz güldükleri konuştukları.
Bütün bunlar, koskoca bir sokağın insanları
Garip bir hüzün verir geçerken insana...

Ömer Edip CANSEVER
(*Kaynak*, S. 10, 1 Ekim 1948, s. 9)

SERÜVEN

Ne sıcak şehirler vardı,
Yeni serüvenler peşinde koşardım.
Ne sıcak şehirler vardı
Yalnızlığımı bilmezdim.

Yollardan bisikletler geçerdi,
Akşam serinliğinde
Sandöviç ve bira kokardı dükkânların önü
Bütün genç kızlar terlerdi…

Bütün genç kızlar terlerdi…
Bilmezdim yalnızlığımı
Yolun üstünde birkaç süt evi
Duvarlarında çiftlik resimleri asılı.

Süt evinin bitişiğinde
Güneş yakardı evleri
Bahçelere dolardı çocuklar
Meyva kokuları gibi

Şaşkın bir ömür yaşadım,
Çok zaman yalnız başıma
Ya vapuru ya treni kaçırdım
Akşamları eve dönüşümde

Ö. Edip CANSEVER
(*Edebiyat Dünyası*, S. 7-8, 15 Ekim 1948, s. 2)

GÜNEŞLİK

Sert ve parlaktı güneşlik
Masa bira masa bira ve bardak
Bardakla bira anlaştılar
Beyaz yumuşak beyaz yumuşak ve köpük

Aşk ve keder birleştiler damarda
Kalbler dolup boşaldı sevgiyle sıcak
İnsanlar sokakta endişeli ve renkli
Odalarda yavaş sade ve yumuşak

Güneşliğin altında aşkın içinde
Gözleri ısınmış gözleri ısınmış bir köpek
İki kadın iskarpini kalmış kapalı gözlerinde
Beyaz yeşil beyaz yeşil kırmızımtrak

Gözlerin içinde yer değiştiriyorlar
Masa bira aydınlık
Aşk ve rahatlık geziniyor güneşliğin olduğu yerde
Kumral sarışın kumral sarışın ve erkek

Bilmediler sarmaş dolaş oldular
Yaprak elbise ve soğuk
Bardakların güzelliğiyle dolu masa
Beyazla kırmızıyla karanlıkla ufuk

Bulutların güzelliğini
Dalmışım masanın üzerinde görüyorum
Herkes kalktı yalnızlıktan korktular
Çatal kaşık bıçak

Şimdi her yerde duyuluyor
Bir şeyler lâzım insana sevecek
Aşk ve keder geziniyor güneşliğin olduğu yerde
Kumral sarışın kumral sarışın ve erkek

Ömer Edip CANSEVER
(*Fikirler*, Yeni Seri: 17, Kasım 1948, s. 14-15)

AŞK İÇİNDE YAŞIYORUZ

Mefharet'e

Masanın üstü şarkıyla dolu
Bardağın içi şarkıyla dolu
Renklerin gözleri var bakışlarımızı buluyor
Elbisem şapkam gıravatım aşk içinde
Pipom sönmüş iskemlenin üzerinde

Gülümser saçlarınızda dişlerinizde yüzünüzde
Gülümser tarakla fırça pudrayla allık
Ben masanın içinde ağaçların kesilişini görüyorum
Güzellik ve saadet görünüyor olduğunuz yerde
Aşk içinde duruyoruz
Sokaktan dışardaki bakışlarınızı getiriyorsunuz

Uzun elbiseler giyiyorsunuz sert ve ayakta
Renginiz ve yüzünüzün etrafında dolaşıyor
Öbür pencerede dans ediyorlar renkli ve renksiz
Etekler ve çamaşırlar geziniyor
Akşam pencereye
Şarkılar bardağa doğru sarkıyor

Ömer Edip CANSEVER
(*Kaynak*, S. 13, 1 Ocak 1949, s. 13)

BİRİNCİ PERDE VE EĞLENCE

Eğlenceden sonra kalanlar
Odadaki eşyalardır
Eğlendiler ormandaki ağaçlar gibi

Geriye kalan rüzgârdır
Gördünüz görmedik demeyin
Gülümseyen sahnedir
Birinci perdenin sonu akşam aydınlığı
Odanın hâli perişandır

Eğlenceden sonra kalanlar
İnsanların cansız tarafı
Masada duran bardak
Yarıya kadar içilmiştir

Birinci perdenin sonunda
Dağılmıştı kalabalık
Hepiniz bilirsiniz bu şiir nasıl yazıldı
Sahne sıcaktı ve aydınlık

Ömer Edip CANSEVER
(*Fikirler*, Yeni Seri: 19, Ocak 1949, s. 17)

* Şiir, İsmail Ali Sarar tarafından hazırlanan *Yeni Şiir Antolojisi*'ne alınmıştır (Hatipoğlu Yay., İstanbul, 1949, s. 95) "İnsanların cansız tarafı" dizesi, bu antolojide "İnsanın cansız tarafı" şeklindedir; ayrıca ikinci birimin ilk dizesi de, ilk birimin son dizesi olarak yer almaktadır (M.C.D.)

GÜNEŞLİK

Sizin kalbiniz benim gözlerimin üzerinde
Siz gülüyorsunuz
Ben duyuyorum
Siz yürüyorsunuz
Ben oturduğum yerde ağırlaşıyorum
Siz su içiyorsunuz
Benim gözlerim bardağın içinde yıkanıyor

Birinizin gözlerinden başlıyor vücudu
Biriniz yalnız dudaksınız konuşuyorsunuz
Biriniz yalnız saç rüzgâra vermiş kendini
Biriniz yalnız elbisesiniz parlıyorsunuz

Bir ağız konuşuyor pembeden kırmızıya doğru
Bir el tabağa uzanıyor gözlerim tabağa doğru
Bir pasta küçülüyor
Bir renk kayboluyor

Bir beyaz önlüklü kadın vardı
Bir gülümseyen ve yürüyen kadın vardı
Bir yakından gördüğüm kadın
Hepsi içiçe ve bir kadındı
Şimdi yalnız bira taşıyorlar

Bir adam gidiyor baktığı yere doğru
Bir kadın geliyor adamın bakışlarına doğru
Soğuk bir yol uzanıyor denizin üstünde
Arkamda şarkılar dolaşıyor
Ben şarkıyla düşünüyorum
Ayakkabılar şarkıyla ısınıyorlar

Ömer Edip CANSEVER
(*Yeni Şiirler 1949*, haz. Yaşar Nabi, Varlık Yay., İstanbul, Ocak 1949, s. 92)

FINDIK ÇUVALLARI

Önce fındık çuvallarına vurdu güneş
Sonra denizin üstüne
Fındık çuvalları ve ışıklar
Hep beraber mavnalara girdiler

Çuvalları taşıyan adamlar
Akşamleyin içmiştiler
Sırıtıyordu içlerinden biri
Diğeri sakız çiğniyordu sessiz sedasız
Burnunu sildi ayağa kalktı üçüncüsü

Fındık ve bira kokuyorlardı
Tramvayların gürültüsü geliyordu uzaktan
Lâvanta kokularıyla beraber
Halbuki ne sakindi deniz
Halbuki fundalıklar ne serindi
Bir köpek yan gelmiş ısınıyordu

Bir orospu mavnalara baktı kırıtarak
Sonra denize uzaklara baktı
Bir tayfa gördü onu gülümsedi
Ağzında kocaman bir sucuk parçası vardı.

>

İki kız geldiler bir köşeye oturdular
Bisikletlerini fundalığa bıraktılar
Onlar orda konuşa dursun
Bisikletleri ahbaplık ede dursun
Pencerelerden armonik sesleri geliyordu

Önce fındık çuvallarına vurdu güneş
Sonra denizin üstüne
Fındık çuvalları ve ışıklar
Hep beraber mavnalara girdiler.

Ömer Edip CANSEVER
(*Edebiyat Dünyası*, S. 13-14, 15 Ocak 1949, s. 2)

ESKİDEN ÂŞIKTIM

Ne sıcak bir sevgimiz vardı,
Gençliğimizi yaşardık;
Akşamları ne zaman gezmeye çıksam
Bostancı'da martılar uçardı...

Öyle pek de akşam denmezdi,
Kalabalık olurdu caddeler.
Çoğu genç kızlar, Yahudi çocukları,
Çoğu hafif meşreptiler.

Birkaçı birahaneden çıkardı,
Birkaçı yol üstünde durmuş.
Gözlerim başkasını arar,
Yazlık elbiselerini giymiş.

Çoğu hafif meşreptiler,
Çoğu bana benzemezdi.
Sıcak sıcak olurdu peykelerinde meyvalar.
Denizse yolumun üstündeydi.

Bir otobüs durur, iki demet leylâk görünürdü.
Bir kişi iner, sonra yola düzülürdü.
Hava gene sıcak, yollar kalabalıktı.
Herkesin duyduğu leylâk kokusuydu;
Geçenlerin çoğu hoşlaşmazdı.

Ben hoşlanırdım ya yeter.
Artık gezmekten dönerdim,
Herkes yemeğe oturmuş bekler.
İyi şarkıları severdim.

Ömer Edip CANSEVER
(*Kaynak*, S. 14, 1 Şubat 1949, s. 53)

EV KAPI TÜY İNCELİK VE HOROZLARIN GİDİŞİYLE ŞİİR

Bu şiirin gidişi
Öylesine kurularaktan
Salınır durur olduğu yerde
Bir kapı hafiften

Yazılır şey değildi.
Her şey karma karışıktı sıcakta
Neler vardı günün içinde neler
Gömleğimizde şapkamızda

Sudan bir rüzgâr itiverdi bizi
Nelere oldu nelere hafifliğimiz
Elimiz ayağımız inceden
İnceden bütün yükümüz

Bu şiirin gidişi
Horozların gidişine de benzer
Geçerler kapılardan ağır ağır
Salınır evler

Böyledir böyle dünyada
Duruşumuz ince
Görünür derliğimiz* düzenimiz
Şöyle uzaktan bakınca

Bu şiirin gidişi
Öylesine kurularaktan
Bu şiirin gidişi
Kapıdan, tozdan, dumandan

Ömer Edip CANSEVER
(*Yazı*, S. 1, Şubat 1949, s. 2)

*Sözcük, "dirliğimiz" olabilir (M.C.D.)

BİRİNCİ PERDE VE EDİP CANSEVER

Durmuyordu yerinde aydınlık
Gösteriyordu ocağı
Gösteriyordu ateşi
Durmuyordu yaşamak

Kadınla başladı perde
Kadınla doldu kalbim
İç içe iki oda biri yatak odası
Niçin evlendiğimi düşündüm

Dışarıda nehir gürültüsü
Yataklar okşuyordu masayı
Nehir ocaktan sıcaktır
İnsanın bir anda düşündüğü

Her şey altına dönüyordu
Denizin altına
Kuvvet altına dönüyordu
Gittikçe değişiyordu
Aydınlığın mânası

İkinci perdenin sonu
Yalnız değildi sahne
Ben odamı düşündüm
Bir pipo üç iskemle

Ömer Edip CANSEVER
(*Fikirler*, Yeni Seri: 20, Şubat 1949, s. 25)

PLAJ, İP, KOL, ŞEZLONG, BALIK VE RAHATLIK

Genç bir hava genç bir deniz
Yürüyenler yalnızlıktan kaybolmuş
Bir kapı gölge yapıyor
Bir ağaç toprağa bakıyor
Bir ip yalnız kalmış

Bir kol duruyor hareketsiz
Sıcak bir göz ipe bakıyor
İpin güzelliği yerinde durmuyor

Biraz sonra kurtuldu yalnızlıktan
Bir motora bağladılar
Kollar yalnızlıktan kurtuldu
Birbirine sokuldular

Orta yerde benim yalnızlığım duruyor
Orta yerde sen ve senin gözlerin duruyor
Ta uzaklarda sayfiye evleri
Sayfiye evleri kahvaltı ediyor

Bir adam şezlonga yapışmış
Önünden tavuklar geçer
Yürüyen sakindir
Asfalttan faytonlar geçer

Sayfiye evleri dondurma yiyor
Akşamüzeri
Sayfiye evleri reçel ve kızarmış havuç kokuyor
İp gene yalnız kaldı

Şimdi aşk başlıyor sayfiye evlerinde
Şimdi aşk bitiyor sayfiye evlerinde
Şimdi kollar ve bacaklar gülüyorlar
Şimdi gözler şehrin serin havasıyla ısınıyorlar

Açık bir kapı duruyor içerisi az aydınlık
Ortada bir masa
Masanın üstünde tava
Tavanın içinde balık

Ömer Edip CANSEVER
(*Edebiyat Dünyası*, S. 16, 15 Mart 1949, s. 3)

KIRIN ORTASINDAKİ DUVAR

Böyle sıcak günlerde
İşi olmayan benim gibileri
Bir şeyler keşfetmeye çalışır
Dolaşır durur kırlarda

Yalnız kırlar olsa görünen
İşte bayram yeri, karınca yuvası düğün günü
Hepsi de üstünde otların
İnsanın bakarken düşündüğü

Yalnız böyle düşünmek de yeter
Oturup bir kenarda
Şurada bir kadın düşünmek
Fazladan iki kol sonra

Öyle ya günler bile geçiyor da
Ortada iz bırakıyor
Nasıl olur da görünmez diyorum
Renginiz, şöyle bir duruşunuz sizin de

Hepsi bir tarafa.. işte duvar
İşte kilise duvarı, bahçe duvarı diye düşündüğünüz
Otlar, böcekler, yine otlar
Yaşamak şu gördüğünüz

Bir kaynaşma, ama bir kaynaşma duvarda
Karıncalardan güneşten değil de
Daha önce bir çok günlerden
Bir çok insanlardan kalma

Biraz sonra iyice gördüm
Önünde cam kırıkları, kavun çekirdekleri
Kırdaki sararmış otlar
Duvardan daha yeni

Duvardan daha yeni
Gördüğüm her şey bugünlerde
Öyle sanırsınız ki, bu duvar burda
Âdem'den beri

Neler keşfettim daha başka
Elime ne geçtiyse
Bir şişe, çamura gömülmüş
Ses veriyor dokununca

Birisi çiğniyor otları
Arkasından bakıyorum
Yavaş yavaş doğruluyorlar
Bir değnekle vuruyorum

Hepsi bir tarafa işte duvar
Neler geçmiyor önünden
Otlar böcekler yine otlar
Dünya şu uzayıp giden

Ömer Edip CANSEVER
(*Yeni Şiirler 1950*, haz. Yaşar Nabi, Varlık Yay., İstanbul, Ocak 1950, s. 66-67)

GÜZELLİK*

Ama bak neler oluyor ötede
Neler düşündürüyor taze karpuz
Neler düşündürüyor taze karpuz
Karpuzun içinde karpuz rakısı
Rakının içinde birisi
Sıcak mı sıcak yüzü
Ben yarattım diyor karpuzu
Sonra karşıda ağaç
Ağacın üstü yaprak
Güzellik üstüne güzellik
Güzellik insan olmak
Baksana kız gibi sokaklar
Kız gibi cadde
İnsanlar kayar üstünde
Arabalar kayar
Adamın içi kayar
Olup bitenlere

Ömer Edip CANSEVER
(*Nokta*, S. 4, 15 Nisan 1951, s. 2)

* Şairin bu isimle hazırladığı şiirden bir parça (Derginin notu - M.C.D)

ÇÖMLEK BOYAYAN ADAM

Bir karışık çizgidir
Çömleğin dibindeki
Çömlekteki çizgiler
Anlatır düşüncemi

Nedir benim düşüncem
Bir mayalar âlemi
Tâ içinde dünyanın
Her şey doğmamış gibi

Dünya sâkin kimse yok
Ufak fidanlar çıkmış
Düşünce ilk düşünce
Ağaç tohumda kalmış.

Durur mu bizim mayamız
Vur çömleğe çömlek büyüsün
Daha büyüsün diye
Biri kalksın boya getirsin.

Boya gelsin boya gelsin
Çizgiye vurulsun boya
Bak işte o zaman
Nasıl köpürür maya.

Köpürür insan mayası
Deniz mayası, çiçek mayası
Yaratmak işte yaratmak
Mayanın köpürmesi.

>

Sonra ayrılmak, ayrılmak artık
Yavaş yavaş mayadan
Bir büyümek her şeyde
Maya olmak yeniden.

Burda çömlekte gördüm
Kendi düşündüğümü
Çömleği çizen adam
Benimle düşünmüştü.

Dönelim gene çamura
Dönelim çömleğe
Mayalar köpürmeden
Bakın dünyanın içine.

Ömer Edip CANSEVER
(*Nokta*, S. 5, 15 Mayıs 1951, s. 1)

AKIL

Herkes bir şey yapıyor
Tutkunuz meselâ şehre
İçimde arzu olsun
Bayılırım su içmeğe

Değişir neye dokunsam
Neye sürsem elimi
Durmak yaşamak değil
Ölümse daha yeni.

Hiç yoktan neler yapmam
Ne resimler çizerim
Aklım var o olmasa
Alır başımı giderim.

Kim görür benim gibi
Bilirim nerde ne varsa
Her şey görünmek için
Bir renk takmış peşine

Arar dururum kendimi
Sokakta bir yığın ayna
Bırakıp kendimi aynada ben
Kaçıp giderim sonra

>

Dururken değil hayır
Yürürken çoğalır ne varsa
Nedir ki ağaç için
Bir milyon yaprak daha

Bir milyon iki milyon
Kalmışım çokluk içinde
Aklım var o olmasa
Çekip giderim ben de

Ömer Edip CANSEVER
(*Nokta*, S. 6, 15 Haziran 1951, s. 1)

HERKES BENİM
YAPTIĞIMI
YAPSIN

Hiç de yorulmuş değilim
Ne yaparsam boşuna
Et ve süt yemiyorum
Bir şey yapmıyorum doğrusu ya

Toprak konuşuyor benim için
Ne biçim insan bu
Bıraktı kendini bize
Bilmiyor doyduğunu.

Atıp tutuyor beni
Taşlar dereler kumlar
Demişim tutsun elimden
Yedirsin meyvasını ağaçlar

Alışırım alışmak kolay
İstemem ekmek ve su
Güzel değil nefes almak
Uzarım güneşe doğru

Bir başka şekildir artık
Yaşamak kolay o kadar
Bakarım yanımda durur
Ekşiler ve tatlılar

Bir kulağım vardır yetmez
Bütün sesleri duymaya
Dünyanın gürültüsü gelir
Sokunca elimi toprağa

Gözüm var ben görürüm
Otlar sarmış yanımı
Okurum gökyüzünde
Dünyanın telâşını

Elime bakın bir de
İşte bir yığın parmak
Ağzım var aynı ağız
Kolay değil konuşmak

Unutup gitmişim artık
Nerde elbisem şapkam
Öyle bağlıyım ki toprağa
Girsem denize soğumam

Dağılır bütün vücudum
Ağzım burnum her yerim
Sallanır gözlerim ağaçta
Benim değildir ellerim

Toprak konuşur boyuna
Ne biçim insan bu
Kimbilir neye benziyor
Unutmuş konuşmayı.

Ömer Edip CANSEVER
(*Nokta*, S. 7, 15 Temmuz 1951, s. 1)

PENCERE

Pencere pencere pencere
Sokak bütün pencere
Pencere pencere
Pencere bütün dünya
Pencere

Ömer Edip CANSEVER
(*Pazar Postası*, No: 24, 15 Temmuz 1951, s. 12)

GÖRÜŞ

Büyümüş bir göz koca caddeyi içine almış
Bir helvacı dükkânı köşede
Helvacı bıçağı helvaya saplanmış
Bir adam bacağını kaldırmış
Bıçaktan canı yanmış gibi.

Ömer Edip CANSEVER
(*Pazar Postası*, No: 24, 15 Temmuz 1951, s. 12)

FİNCAN

Ne tabak bıraktım ne fincan
Değmedik elimi
Pencerem güzel pencere
Büyüyen otlara karşı.

Değişen her şey güzel
Bir dal uzayıp gitmiş
Tutamam uzayıp gitmiş
Kuvvetim otlara geçmiş

Ne olmuş karışmış dünya
Yaşamak herkesin işi
Bir at eriyip gitmiş
Bakakalmış birisi.

Biri vardır tuhaf şey
İşi mi yok, nedir
Bir ev şaşırdım kaldım
Adam geçtikçe pembedir.

Birini gördüm şurda
Kaybolmuş yalnızlıktan
Yalayıp geçer sessiz
Bir hava başka dünyadan.

Ömer Edip CANSEVER
(*Nokta*, S. 8, 15 Kasım 1951, s. 1)

OYUN

Şoför çekti arabayı
Garajın bir ucuna
Ortadan* bir şey yokken
Çekiç sesinden başka

Yağmur vardı uzakta
Öyle bir yağmur ki
En ince şeylerle doldu
Birden garajın içi

Burada şoförün aklı
Gitmedi ötesine
Bir güzel oyun oldu
İnandı gördüğüne

Meselâ baktı caddeye
Yürüyor insanlar evler
Bu kadar hareketten
Gördü ki durmuş her şey

Bağırsa kim duymazdı
İşte sokaklar sessiz
Bu kadar gürültüden
Sessizlik geliyor yalnız

Garajdaki incelik
Neydi ki bundan başka
Köşede bir kova su
Hazırdı sanki gülmeye

Ömer Edip CANSEVER
(*Kervan*, S. 4, Ocak 1952, s. 13)

* Sözcük, "ortada" olabilir (M.C.D.)

BUGİ BUGİ

Bu adam sana nasıl selâm versin
Şapkayı nasıl yerinden etsin
Karısını nasıl bıraksın
Nasıl katlansın ikiye mendil gibi

Nasıl saysın parasını
Sayacak parası yok
Göğe nasıl baksın
Gökyüzü yok
Neye uzatsa elini
Yok
Yok
Yok

Uzakta adamın içindeki uzakta
Bir zenci bugi bugi oynuyor

Edip Cansever
(*Yeditepe*, S. 61, 15 Mayıs 1954, s. 3)

KÂZIM-HRİSTO-ELENİ

Elim ayağım kesiliyor reis
İçerim karışıyor bir
Gördün mü bak ne temiz iş bu
Serçe şuraya kondu mu serçe oluyor

Balıksa balık oluyor iki gözüm
Ama ne balık o
Berberin ağzı sulanıyor
Kancık at yere vuruyor ayağını

O zaman iyice anlıyorum
İnsan iş ediniyor sevmeyi
Ellerini gördü mü Hristo
Katılıyor gülmekten

Bu ilk olan şey değil sabah diye
Kâzım gün ışığına
Eleni kalabalığa yöneliyor
Ben bu yüzden düşünüyorum bir

En temiz işini yapıyorum çağımın
Hür oluyorum insan oluyorum
Demek bizim bu dünyada
Yapacak işimiz var

Edip Cansever
(*Yeditepe*, S. 73, 15 Kasım 1954, s. 3)

KIŞT

İlk ışıyan şey insan
Sabah kapısı önünde berberin
Sokaklar balık pazarı küpe çiçekleri
Buz gibi düşünüyorum işte

Kapıp koyuveriyorum kendimi
Canımsın diyorum insan oğluna
Tepemde düzlü eğrili bir bulut
Balıklar su kocaman bir iş elimin altında

Kışt diyorum bir karabatağa dalıp gidiyor
Elimi kesiyorum oltayla ucundan
Acısını bile duyduğum yok
Anlıyorum her şey iyice güzel

Gökyüzü kaya sivrileri derken bir başımayım
Öylesine bir istek içimde
Atıveriyorum denize kendimi
Göğsümün altında kız gibi lüferler

Edip Cansever
(*Yeditepe*, S. 78, 1 Şubat 1955, s. 3)

KOLAYLIK

Bir fıçı bulmak işten bile değil
Üstüne çıkmak işten bile değil
Bir yıldıza bakmak işten bile değil.

Edip CANSEVER
(*Varan*, Y. 1, C. 1, S. 3, 1 Şubat 1955, s. 4)

DÜZDEKİ KAVGA

İnsan o biçim kalktı mı
Ceviz ağaçları güzel
Kavunlar karpuzlar güzel
Göğe bir mavilik ekli bu yüzden işin iş
Taşa bir katılık düze bir yokuş ekli
Kalk şimdi
Koyuver kendini bir hürriyette bu
Sabah oldu mu dünya senin için kımıldaşır
Serçeler sana karıştırıverir ortalığı
İçinde bunca insanın yaşantısı
Düzlerde bunca kavga
Hadi kalk
Canın duru göklere mi baygın durma
Lüferlere hamsilere istavritlere mi
Koş o yana şimdi
Bir zargana çıkarmışlar nah şu boy
Adamın deniz olacağı gelir birden
Yosun olacağı kaya sivrisi olacağı
İnsan deniz oldu muydu kıyılarda bir çalkantı
Düzlerde o çıngıraklar çalar
Katırlar yokuş tırmanır kendiliğinden
Keklikler uzağa varmayı diler
Ağaçlar zillenmiş çiçek tutar bütün
Adamın içini götürür bu iş.
Düşünmeye komaz

Düşünmek olmayınca eşitlik kardeşlik de olmaz
Ne olursa şu benim garip başıma olur
Silâhlı döğüşlü boktan bir çağdayız o olur işte
Size gelince kursağınızda cık kadar bir iğne
Gök milletinde bir ukalâlık
Bir fısıltı suların dibinde
Dağların üstünde "hişt hişt"
Ne bir eğrilik belli
Ne bir düzlük
Ne o düzdeki kavga
Ne doruklardaki pırıltı belli

Anlaşıldı insan o biçim kalktı mı düşünmeli
Daha bir diri daha bir hür
Akşam üstü balık pazarından geçersen bak
İnsan oğlu ölümlüdür
Ah anızlar onun için büyür
Ah gök mavisi onun için genişler
Gökyüzü genişledi mi ağaçlar en ufağından
Yosunlar balıklar varla yok arasında
Küçükse daha bir küçük olur insan
O zaman içinizde bir sonsuzluk fikri
Doruklarda hürriyet ağacı
Düzlerde bir kavga bir kavga

Belli ki bir kanun var tabiatta
Bizi bir arada tutan kanun
Kuştaki çabukluk
Dağdaki pırıltı
Sudaki çalım
Daha sonra

Belli ki yeni bir insan oluyor çağımızda

Edip Cansever
(*Yeditepe*, S. 81, 15 Mart 1955, s. 2)

İNSAN HÜRRİYET DÜŞÜNÜRKEN GÜZELDİR

ELİNDE NE VAR AĞA
NE OLSUN CINGIL MINGIL
NE SAKLIYORSUN ÖYLE TORBANDA
NE OLACAK PESTİL MESTİL
NE VAR Kİ YÜREĞİNDE IŞILDAR DURUR
BENİM Mİ SEVDA MEVDA
DE BANA NE DÜŞÜNÜYORSUN
NE OLSUN HÜRRİYET BOYUNA

Edip Cansever
(*Yeditepe*, S. 83, 15 Nisan 1955, s. 2)

UÇAKLI GÖK

Ya sen beni sevmedinse n'olacak
Ben seni sevdim de
Bir şeyler katayım dedin de ortalığa
Katamadıysan
Eh bi de güç vardı da şuranda
Hem de öylesine bir güç
Duman attıramadıysan gökteki uçağa

İşte o zaman bu deniz
O zaman işte bu gök
Siyah beyazı sinemanın
Gecenin gündüze varması hep
Yanımız yöremiz kıpırdar ya işte o iş
Elifi elifine senin gönlünü okşamayacak
Taşa geldi mi o bile yaşayacakken elinde
En başı bozuk düşünce
O en sunturlu küfür
Sana değdi mi adam olacakken
Sen kalk da bu işten dön niye

Şiir yaz da onu kimselere deme
Elin ekmek tutsun da kendin ye bir güzel
Rakıyı bul da kanaraktan kendin iç
Elbette o zaman elbette
İçin ısınamayacak şu üç beş kişiye
Canın istemeyecek bu cıvıltıyı
Bu nasıl aslan ağzı be
Vay canına bu ne gök bu ne cavcavlı gök böyle
Hele hele ispinozlara bak
Derken söğesin gelecek
Her güzel şeye.

Edip Cansever
(*Yeditepe*, S. 86, 15 Haziran 1955, s. 3)

MÜZİKSİZ DÜĞÜN

Hey benim şu bileğim var ya
Onu isteklice sağlam tutan
Avucumu acıtan bir o kadar
Durdum mu yürümekli eden beni
İleten suya yaprağa ışığa
Her bir davranışımda her bir
Sevdiren bana bunca ortalığı

Bir hoş eden gidişatımı
Dürten umduran ince eletip sık dokutan bana
Bir sevdam bir kuşkum bir her şeyi bilmezliğim
Hey şu benim dalgacı Mahmut hâlim
İstesem şurdan şuraya varırım ya
Bugün de o gücün peşindeyim

Edip Cansever
(*Yeditepe*, S. 88, 15 Temmuz 1955, s. 3)

CANLILAR*

CANLI DEYİNCE BİTKİ HAYVAN İNSAN
BİTKİ DEYİNCE ARPA YULAF SOĞAN
HAYVAN DEYİNCE AT İNEK ÖKÜZ
SU KUŞU TARLA KUŞU SAKSAĞAN
BİR DE MARAŞ KÖYLÜĞÜNDE İKİ KİŞİ
ÖKKEŞ'İN OĞLU DURDU
YUSUF'UN OĞLU HASAN

Edip Cansever
(*Yeditepe*, S. 90, 1 Eylûl 1955, s. 4)

* Bu şiir, Hüseyin Karakan'ın hazırladığı *Şiirimiz 1956 - Antoloji / 1956 yılında yayınlanmış en öz şiirler* adlı seçkiye alınmıştır (İstanbul Matbaası, İstanbul, Ocak 1956, s. 67). Ayrıca yine Karakan'ın *Şiirimizin Cumhuriyeti - Yeniler* adlı antolojisinde de yer alır (C. II, İstanbul Matbaası, İstanbul, Nisan 1959, s. 367). İki derlemede de şiirin bütün dizeleri küçük harflerle yayımlanmış, şairin adı da Ömer Edip CANSEVER olarak girilmiştir (M.C.D.)

ÜTÜLENMİŞ DÜŞÜNCE

İnsanı öldür insan vardır
Taşı ufala taş vardır
Kapa gözünü istersen
Bir kocamanlık vardır yeryüzünde
Hele bir aranması olacak
Martının gelin böceğinin

Nerde yok dendiyse hürriyete
Ver yansın edilmiştir orda hürriyet
Nerde bir gök mavi değil
Ama gök vardır gene

Tut kopar düşünceyi insandan
Daha bir ütülenmiştir düşünce

EDİP CANSEVER
(*Yenilik*, C. 5, S. 33, Eylül 1955, s. 17)

ÇİL ÇİL

Bir bakıma iyice doğru
Demirden kireçten bol sudan olduğumuz
Cıvıl cıvıl fosfordan olduğumuz da doğru

Bir duyultu değil öyleyse
Gelecek günü bilmek
Gelecek iyi gün
İnsandan ayrı bir şey değil
Ne öyle güneşler içinde ak pak
Ne mor dikenler gibi menevişli
En güzel en gerçek en yeni
Arınmış taptaze çil çil

Edip Cansever
(*Yeditepe*, S. 95, 15 Kasım 1955, s. 3)

IŞIĞIN HIZI

Beni güzelleyecek olan çağ şu
Sapına kadar dayatma gücü
Otomobilcesine ışıkçasına bir hız
Hayvandan insan soyuna
İnsandan çeliğin şavkına doğru

Edip Cansever
(*Yeditepe*, S. 95, 15 Kasım 1955, s. 3)

SES DUVARI

Bu ne çoğul yaşamak yeryüzündeki
Bu ne kırmızı yüz kere kırmızı
Bu ne mavi bin kere mavi
Bu karanfil bu ne yoğun karanfil böyle
Bu zulüm bu işkence
Bu ne ölmezlik insandaki

Edip Cansever
(*a dergisi*, S. 2, 15 Şubat 1956, s. 1)

AĞAÇ DİKEN ÇAMAŞIR

Birinde bir çivi var kunduranın
Bunun için biraz şiir yazıyorum
Bir kalas üstünde tam boylu bir kalas üstünde
Bir testere benim ıslığım otomobillerin yuları
Biraz da onlara şiirimdeki uzantı

Tam burda olacak ağacı bulutu geometriyi sevindiriyorum

Var ediyorum birden var
Bir uzay içinde aç açına insanı
Bir duman bir kokucuk
Bir çorba kavramını derken
O bir şeylerin yanında iki şey daha

Bir değişim oluyor insanın ağzında
Evlerde tramvaylarda bir değişim
Kadında sütte gökkuşağında bir değişim
Düğmede tahtada çamurda
Bir değişim geometride ağaçta
Ayağa geçiyor bu ayağa
Ayaktan ele
Elden kafaya
Derken bir ortaklaşalık aramızda

>

Ne bakıyorsun insan
Ne bakıyorsun Mustafa
Ağaç diken çamaşır makinesi
Ne bakıyorsun ha

Hepiniz bir şey karşısında
Hepimiz birden bir şey karşısında
Merhaba karşısında
Tramvay karşısında
Bir bardağın ağzı ya da eğriler gibi sonsuz
Tam onun karşısında
Kadının sütün çamurun karşısında
Şaşırmak karşısında şaşırmak
Çalışmak karşısında çalışmak
Bir değişim için çalışmak
Bir yoğunluk için çalışmak
Çalışmak için çalışmak sonunda

Biraz da bunun için yazıyorum
Bir günü anlatmak için yazıyorum
Bir değişimi anlamak için yazıyorum

Var ediyorum birden var
Sevindiriyorum insanı ağacı geometriyi

Edip Cansever
(*Yeni Ufuklar*, C. 4, S. 46, Mart 1956, s. 365-366)

YAŞASIN KALSİYUM ÜRETİMİ ARTIRIYORUZ*

Koy oraya onu
Daha öteye koy
Sallama
Sil şimdi
Katla şimdi
Düzelt şimdi de
Yeniden kaldır
Yeniden koy
Kolu çek
Düğmeye bas
Terini sil terini
Çıkar elini cebinden
Yeniden başla silmeye
Yeniden katla
Yeniden düzelt
Daha hızlı
Daha daha hızlı
Ha gayret
Ha şöyle
Siz çalışın biz düşünelim
Biz düşünelim siz çalışın
Siz çalışın biz düşünelim işte
Kalsiyum kuvvettir kalsiyum hapı size
Vitamin hapı

>

* "Yaşasın Kalsiyum Üretimi Artırıyoruz" ile "Bilimler"i Edip Cansever Mehmet H. Doğan'a 16 Temmuz 1970 tarihli mektubuyla göndermiştir. Cansever mektupta, şiirlerle ilgili olarak, Mehmet H. Doğan'a şu bilgileri aktarır: " 'Dirlik Düzenlik' ile 'Yerçekimli Karanfil' *arasındaki dönemde birçok şiirler yazdım* Yeditepe*'de. Onları yeniden okuyabilirsin. Değersiz bulduğum için kitabıma almamıştım. Geçenlerde çekmeceleri düzeltirken iki şiir buldum yayımlanmamış. Bu şiirler de o dönemde yazılmıştı sanırım. Sana yolluyorum ve bende başka kopyası yok. Diyeceğim, bu iki şiirin havası başka şiirlere de sıçrasaydı bilmem şimdiki Edip nasıl olurdu. Olsaydı olurdu elbette, demek ki olmamış.*" (Mehmet H. Doğan, "Cansever'in Yayımlanmamış İki Şiiri", *Adam Sanat*, S. 17, Nisan 1987, s. 22.) Şiirler, Mehmet H. Doğan'ın anılan yazısından alınmıştır (M.C.D.)

Vitamin A
Vitamin B
Vitamin C
Ha gayret biraz daha öyleyse
Biraz daha
Daha daha biraz
Daha daha daha biraz
Daha öteye
Sallama
Sil şimdi
Katla şimdi
Düzelt şimdi de
Yeniden kaldır
Yeniden indir kaldır

BİLİMLER*

(Bir romandan esinilmiş)
Gökyüzünde Tanrılar var
(Mitolojiden)
Yeryüzünde krallar var
(Dünya tarihinden)
Daha aşağıda tüccarlar
(Bir banka müdürlüğünden)
Daha daha aşağıda memurlar
(Tutumbilimden)
Kediler köpekler hayvanlar
(Biyolojiden)
Sonra hiçbir şey
(Fizikötesinden)
Sonra gene hiçbir şey
(İki kere fizikötesinden)
Derken
Köylüler, işçiler, ırgatlar
(Toplumbilimden)

* "Yaşasın Kalsiyum Üretimi Artırıyoruz" şiirinin dipnotuna bakınız (M.C.D.)

KORKUDAN DEĞİL

İntihar mı dediniz, sakın cinayet olmasın?

Bu turunç likörü, bu bardak, bu da Mis sokağında
Bu sahiden başı dönmüş bir adam
Dünyadan mı dediniz, bir şey mi unuttunuz
Kadınsı bir omuzla asıldığı meydanda
Yakından konuşuyor, ölümü bilmiyorsunuz.

Girseniz gözlerinden Nerval'i bulursunuz
Bir de var kendisidir omuzları dışında
Pek yakından içiyor ölümüyle kusursuz
İsterik bir çakıyla sevilmeye doyuyor
Çünkü hep başkasıdır onunla olduğumuz,

İntihar mı dediniz, sakın cinayet olmasın
Bu tükenmiş kavgası, bu acı, bu nasıl bulduğumuz
Bir ucu Avrupa'da, bir ucu ortaçağda
Ki barış adına yetişir korkunçluğumuz
Kaldı ki söylüyoruz bak: indirin silâhları

Yani korkudan değil sizleri görmüyoruz.

Edip Cansever
(*Yeditepe*, Yeni Seri No: 32, 1-15 Aralık 1960, s. 5)

YOK BİR ŞEY

I

Yok bir şey, yani bir ölüm sonrası bu, bitecek gibi değil
Yıllardır sezilen bir çocuk ağlamasında
Anısız, başıboş, dağılgan bir tabanca sesinde belki
Belki de bir orman mı bu, tanımsız çiçekler açan orada
Ve sanki tuhaftır da sayısız kuşları beklettiği
Diyelim bir süre kendini dinlemek, diyelim bir süre boşluk
Yani upuzun kumlar, kumlarda ayak izleri, bir başka deyimle yorgunluk
Ya da bir atın çalınma hikâyesi; gün günden büyüyen odalarda
Bir çadır, bir gül, bir panayır bayrağı, bir adam
Dargın bir adam; iğneler, pullar, ve kadınlar biriktiren kafasında
Sonra lavanta kokuları, sonra eskimiş ayva lekeleri – sonra
İçimde bir çayır sevinci, olmayan kuşlarıyla bir çayır
Belirsiz, uzak, daha söylenmemiş bir şarkı tutarında
Belki de bir azizin bir tavşana ustaca gülmesi, iyi
Belki de bir org, bir çalar saat, ya da bir çocuğun
Şaşırmış, durgun, ve tuhaftır ölüvermesi
Sonra bir süre kendini dinlemek, gene bir süre boşluk
Ya da bir başka deyimle "Hiçbir şey olamayan"a yolculuk.

•

Derken o; bir kül yığını, kuş pislikleri, cami avluları sonra
Bir ağaç erik ağacı, bir kadın az uyanık korkulu
Bahçeler, birazdan sabah kahvaltıları, elbette havuzlar
Havuzlar mı diyorum, bir kız çocuğu her zaman olurdu
Olurdu gök ayaklı bir gök, kedi ayaklı bir kedi
Bir kedi – bunu anlıyorum – yok edilmez bir zaman parçası gibi
Bir kitap; bir nehir balığı işte, ve sebepsiz aslan avları
Üstelik çok sevilen – sizi bilmiyorum – kelebek koleksiyonları
Sonra da biz – bunu hep söylüyorum – herkes kendi ellerinin
işlerine tutuldu
Herkes biraz olsun katlandı acılarına
Acılar; sabah akşam, ve şaraplarının çoğaldığından fazla
Sanki bir keman tamircisi sessizliği buldu
Kim ne derse desin biri kendini vurdu bir akarsu başında
Ve düşündük, sebep ne? – Sebep şu:
Sadece, ama sadece bir akarsu…

•

Gene bir örtü düzeltildi, gene bir bardak düze kondu
Bir ölüm unutuldu, bir yas, bir karabasan düzeltildi
Diyelim sahici bir kuş geçti uzaklarımızdan
Bir kadın bir yere sapladı çok yorgun bir iğneyi
Kuşuyla gökleriyle eski bir zaman yarattı iğne
Bir heykel kendini oldu, bir eski yazıt kendine gitti
Ayrıca bir gül koktu, duyuldu şekil gibi…
Sonra bir süre kendimiz olduk, gene bir süre boşluk
Ya da bir başka soruyla "Hiçbir şey olmayan"a yolculuk
Tükendi şimdiki bir el, tükendi şimdiki ağız, yavaşça tükendi
her biri
Bir yatak, bir koltuk üstü; yani bir yerlere koyduk ellerimizi
Baktık kimseler bunu böyle yapmaktan kurtulamaz
Sorduk kimseler bunu niye böyle yaptığını bilemez
Gittik bir testi su aldık, günlerce durdurduk içtiğimizi
Anladık – Neyi anladık sanki? – yenilip yenilip yenilip
Bir yere dokunmakla boşluğu yendiğimizi

•

Sonra da resimler olduk, çaresiz resimler olduk kendimize
Şurada saçlarımız oldu, ağzımız, bir kocaman gülmemiz oldu şuralarda
Kimimiz bir dilim ekmek yedi o şimdi adını bilmediğimiz şeylerle
Oturduk kaldık öyle, konuştuk kaldık öyle, seviştik kaldık
Diyelim bir yer kapladık bir sevgi ya da bir konuşma
büyüklüğünde
Yünümüzü serdik, aşımızı kardık, bitirdik işlerimizi
Biz bitirdik diyoruz – Bitirin işlerinizi, bitirin işlerinizi!
Önce bir yere gittik, sonra o yerden döndük, çoğalttık kendimizi
— Bitirin işlerinizi, bitirin işlerinizi!
Yayımızı gerdik, kuşumuzu vurduk, kararttık göklerimizi
— Bitirin işlerinizi, bitirin işlerinizi!
Sen, Tanrı! Bizi kendinden attın, o sebepsiz kendimizi
— Bitirin işlerinizi, bitirin işlerinizi!
Ne yapsak çaresizdi, ne yapsak yoktu bittiği
Kapayın gözlerinizi, kapayın gözlerinizi!
Kapadık – İyi mi yaptık? – demek bu bakışlar en güzeli
Evet, bu bakışlar en güzeli
Bir yere gitmek değil, bir yerden dönmek değil
Gitmekle dönmek en güzeli
Başımızı eğdik, kapımızı ittik, bitirdik işlerimizi
Biz bitirdik diyoruz – Bitirin işlerinizi, bitirin işlerinizi!..

II

Gün olsun, yel bulansın, bir dişi tay kendini bilsin
Bir nehir akmaya bırakılsın, bir şehir konuşulmaya
Sanki bir çocuk ağlatılsın, bir kaba yüz unutulsun, unutulsun!
Bir yüz ki yıllarca eski; güneşler, çardaklar, han kapılarında
Diyelim belki de orda; evlerde, evlerin en tenha odalarında
Sevilmiş kadınlarda toy, büyümüş av hayvanları gibi böcekli duvarlarda
Durmuş ağır hastalarda biraz, nasıl ki bir su durur ipince bardaklarda
Tıkanmış bir yürekte, devinmez bir ayakta işitmez bir kulakta
Nasıl ki durur insan, durmuşlar öyle kararsız, ölgün sorularla
Ur yaşar, ayak sertleşir, oysa sinekler gezinir yaralarda
Ve sonra yer kalırsa, ve belki yer kalırsa
Bir yüz belirir kendiliğinden, bir bakış koşulur yoz karanlıklara
Geçerler belki de sonra, geçerler som gümüşlere, ipekli yakalara
– Yerleşir kalır orda, yerleşir kalır orda, yerleşir kalır –
Belki de yüzler vardır güçlenir Tanrılarla
Sular mı kaynar ocakta, dışarıda kapı mı vurulur, yok mudur kimseler açınca?
Demek ki yüzler vardır; beslenir, beslenir Tanrılarla.

•

Soralım – kime soralım? – çünkü biz sormakla varız bir bakıma
Soralım, hani bir akşam üstü, gölgeler olsun camlarda
Evlerde gölgeler olsun, dışarda, köşe başlarında gölgeler
Gölgeler – bunu ben istiyorum – kimseler olmayan bir kalabalıkta
Sorsam ya, "Biri mi öldü?" "Orda ne var?" "Birden mi kopacak fırtına?"
Ya da kim ölmedi işte, orda ne yok? bir sorsam
Bunu hep söyleyerek bir şehvete varırım bazen
— Yüzünüz solgun.. Kimbilir nerde..Biraz anlatın!
— Bilirim, karınız öldü – ama ne çıkar – biraz anlatsanıza
Biriyse bir şey yazsa, ben gizlice okusam, okusam
Kapasam gözlerimi, ki ne varsa onu denesem orada
Bir şeyler olacak ya – bunu hep biliyoruz – bir şeyler, bir şeyler
Ama biz – niye saklayalım – sormakla varız bir bakıma.

•

Gün olsun, yel bulansın, bir dişi tay kendini bilsin
Bir kadın sevmeye bırakılsın, bir şehir geçmeye ellerimizden
Şehirler, her yerde biraz onlar, yeni çıkmış mühürlerden
Kokular mühür kokuları, renkler ki durmadan bir lâciverde akan
Ve adamlar akan gemi kıçlarında, tuğla harmanlarında adamlar
Size sesleniyorum, o eski kırmızı! İsa'dan beri öyle kırgın
Ve kırgın o adamlar kapkalın parmaklarında bir ölüm Tanrısının
Tanrılar!. Bazan da onlar, yani çok bulunan evlerimizde
Bir bakır tel içinde, bir camın en kesilen yerinde Tanrılar
Tanrılar.. Belki de bir kadının bir erkeğe boş verdiği yerde
Belki de duydum diyebilmek, sadece "duydum, duydum!"
Belki de sen; o eski kırmızı, İsa'dan beri öyle yorgun
Ve yorgun o adamlar – bunu anlıyorum – ben sahi biraz da anlıyorum
Kaçsınlar diyorum – kaçamazlar – Ölsünler diyorum – ölemezler –
Susarlar, acıkırlar, bir başka ölümle tükenirler.

•

Tabaklar yıkanırlar, sersefil resimler asılırlar aynalara
– Bir kadın elinde bir demet gül, sevdalı bir yazıyla bin dokuz yüz beş
Bir şehir bandosu bin dokuz yüz beş, bir domino oyuncusu bin dokuz yüz beş –
Yani şu resimler yok mu, her yerde biraz bulunurlar
Kapılar açılırlar, kadınlar gülüşürler aralarında
Bazan da bir şey olur, bir düzen gelişir olacaklarda
Bir sedir, bir ev, kırmızı bir terlik gelişir
Bazan da bir şey olmaz, ilerde bir çıkrık boşalır
Uyuyup kalmışızdır, ne zaman geçmiştir ne düşünce
Bir böcek gitmemiştir, bir çocuk susmamıştır, bir yağmur dinmemiştir
Uyanıp görmüşüzdür, ki ne varsa uykudan önce
Üstelik korkunçtur bu, her şey birdenbire hızlanır
Bir kadın – birdenbire – yıllarca uzakta gizlenir
Bir bakış, bir konuşma, elbette çekinirsiniz
Sığınıp bembeyaz gemilere, peygamber ateşlerine
Yalnızım!. büyütür bir din gibi, kirlenirsiniz..
Yaşayıp kurdunuz ya, ne zaman geçmiştir ne düşünce
Madem ki biraz öyle – odanızda kadınlar – şöyle bir sekersiniz
Şöyle bir sekersiniz, bir yere takılmış gibi ayağınız
Ama bir oyun mu bu? yok, hayır, oyun denemez buna
Yani çok isterdiniz; bir tiyatro, kıral şey.. çok isterdiniz
Düşlerin yardımıyla bir başka kılıkta:
"Çok asil halkımızın… Değmezdi… Bu haberle yüreğimi parçalayıp…
Düşmanlar… Onları bu kötü ruhlarından kurtarıp… Hepsini birden feda etmeye – Ben Tanrı değilim, şarap… Demek tacıma göz diktiniz…"
Olurdu işte, şöyle bir sekerdiniz, olurdu
Kılıktan kılığa, ölümden ölüme, bir göl önünde susuzluğa
Olurdu sekerdiniz – çok asil kardeşimiz – bunu yapardınız
Oysa bir suyu dişlemek gibi şekilsiz, anlamsız, ve karanlıktır dünya.

•

Evet, bazan da bir şey olur, bir örümcek yere sallanır
Bir büyük hayvan suya eğilir korkularıyla
Bir silâh patladı sonra – diyelim patladı – yere yıkılır hayvan
Kuşatır ormanı, kuşatır onları, kuşatır her şeyi biraz
O kadar kuşatır ki, eh! sonunda hiçbir şey olmaz.
Sonra hiçbir şey olmaz, sonra hiçbir şey olmaz!
Salt bu yüzden olacak bir köpek sürünür ayaklarıma
Bir köpek, doğrusu şu: Acıtmak gerekir bir yanını
— Ne kadar?
— Bilmem ne kadar
Sanırım bir köpeklik, bir köpeğe yetecekleyin acı
Böylece bir şey yapmak; şu, ya da bu şekilde çaresi yok
Hadi kalk! – bunu kendime söylüyorum – bir şeyler yapmalıyım kendimce
Örneğin bir şeye benzeyelim, yapılan bir şeye, ne çıkar bundan
Kesilen bir dala benzeyelim, açılan bir pencereye
Yağmura benzeyelim mi yağmura? – bekle biraz – güneş açsın güneşe benzeyelim mi?
Sonra da bir kahveye girelim, benzeyelim mi bir oyun sonrasına?
Masalar: çekilelim, kâğıtlar: atılalım, gazozlar: içelim
Evlere benzeyelim evlere: ateş uçlarına biraz, susamış kalmış bir örümceğe
Sonra bir kadına geçelim – bir kadın – ve onun kocaman bir erkeğe gidişine.
Sonra bir dergi alalım, ya da bir gazete; salt küçük harfleri için
Bir adam kendini astı! – benziyoruz zaten – biz ne kadar benziyoruz kendimize
Ya da bir Shakespeare ağzıyla: İşte halk! İşte ölüm!
Ölüler taç giyiyor – benzeyelim mi – ölüler taç giyiyormuş çağımızda
Morglara gidelim morglara – eğer istersen – ağır hastalara gidelim
Birini vuralım istersen – ne çıkar – bir kıral, ya da bir burjuva ağzında
Bu düzen, yani hiçbir şey, evet haykıralım
Yani bir suçumuz olsun, biraz da böyle olsun, sığınmış oluruz suçlara
Ya da bir gemi olalım – en puslu havalarda – günlerce kaybolmak için

Diyelim bir güneş açsın sonra – ne güzel! – yeniden varmak için kıyıya
Biraz da sevişmeyelim, çünkü durmadan seviştik, yani ne anladık
Kim ne anladı sanki? seviştik bitti o kadar
Ne bitti? döndük, içimize katlandık, her şey biraz daha anlaşılmaz oldu
Ya ne yapmalı şimdi?
— Hiçbir şey!
— Öyle ise alışın!
— Alıştık.
Sanki bir alandayız, şunlar da uçaklar, her kalkmada bir boşluk
Belki de bir şey ki bu, örneğin bir deniz ortası, ilk olarak kalabalık
Bunlar da insan diyoruz – susalım, susalım! – elbette tanıdık
Üstelik sormayalım, N'olursun sormayalım – bunu ben kendime söylüyorum
Ne desem kendime söylüyorum: İnsanın tarihi yalnızlık..

Edip Cansever
(*Dost*, C. VI, S. 30, Mart 1960, s. 15-19)

BİR SIRA DİL BALIĞI

Benim onlara anlattığım şeylerde
Yol hazırlığı eskimiş kâğıtlar yakılan bahçelerde.

Olmak sirklerde biraz, çünkü ölümden biraz
Alınan, daha başlama saatinden önceki iplerde
Asılı. Yol hazırlığı. Ve ipek armalardaki
Yaldızlı. Çok eski yapılardaki o mermer heykellerde.

Yol hazırlığı dişisi sonsuz olan gözlerde.

Her gün saçlarımız uzuyor, birtakım istasyonlardan geçiyoruz
Bu sanki olağandır ve böyle.

Gündüzleri çırakları genelevlere dadanan dükkânların
Kalmak çuvalları üstünde
Ki değişmez bir çocuklukla kayılan, eski
O herkesin bizi çağırma mevsimlerinde
Dönüp dönüp arkamıza baktığımız
Bu tozları yeni alınmış sessizlikte
Bir çift uysal bıçaktır saplanmış gövdemize
Ağrısız, dingin, paslanır ayaklarımız.

Sevişmeyi öneren o ilk çağ resimlerinde.

>

Fulyalar. Geceleri bardaklar, uzaklar yıkanırken
Bizim olmıyan evlerde
Girsek de bizim olmıyan barlarda, müzikhollerde
Çalgılı. Yol hazırlığı. O soğuk han kapılarındaki
Hiç konuşmıyan şoförler ve donmuş gazetelerde.

Ve umut kesilir de bir gün ölümle artık
En uzun mektuplardan birkaçı çekmecelerde.

Var mıydık? Belki.. biraz
Bir sıra dil balığı kesiksiz eylemlerde.

Edip Cansever
(*Dost*, C. X, Yeni Dizi S. 22, Ocak 1963, s. 7)

MENDİL MENDİL MENDİL
NE KADAR MENDİL VARSA O KADAR ACILIYIM

Her iki gün arasında
Bir titreyiştir yüreklerimiz
Ve artık her şey
Her yere bir çocuktur
Elma dilimlerine ve pencerelere
Otomobil farlarına ve cep fenerlerine
Gece karanlığına ve güneşe
Ve kapıyı çalan herkese
Kendine bile bir çocuktur

Ben kederlerin vardığı yeri severim
Bir çiçeğin vardığı yeri sevdiğim gibi

Unutmam
Gözlerine işlemişim bütün yaşadıklarımı
Neye baksam hatırlarım artık
Değişmez olanı bile, kan portakalını
Görünce hatırlarım
Bir silâhın bir gövdeye ustaca patlamasını
Sigara dumanı kaçsa gözlerime hatırlarım

Unutmam
Çürümeyi taşıdığını domatesin
Unufak olmayı bir taş parçasının
Ölse de geleceğini taşıyan insanı
Unutmam, unutamam
Her iki gün arasında
Bir titreyiş olsa da yüreklerimiz.

Edip Cansever
(*Yeni a Dergisi*, S. 1, 1 Nisan 1972, s. 2)

BİZİM DE BİR BİLDİĞİMİZ VAR

Şimdi belki senin yanında
Ey eylül beni anla
Neden böyle uzaktayım kendimden
Dalıp gitmiş gibiyim bir menekşenin ilk defa menekşe oluşuna
Ey sabah, sen de bana hatırlat
Oturmuş da toprağın üstüne
Akarsuyun güzelliğine ağlayan o kadını
Kederle mutluluk yan yana.

Ey yalnızlık, yalnız değilim
Sen bana başka türlü gelirsin
Yıllar yılı görmediğim bir arkadaş gibi
Kimbilir kaç kere unutmuşuzdur yüzlerimizi
Büsbütün yabancıdır konuştuklarımız
Birlikte olsak da bütün gün
İlk karşılaşmanın güzelliği kadar sürer
Görüşmek üzere ayrılırız.

Kalbim var, gök
Tanımıyorum kendimi gene de
Hepsi gitmiş bir isteklerim kalmış yalnız
Gel gör ki susturmuşlar onu da işte
Bekle bekle bekle bekle
Gözlerim bir noktaya takılı
Gün günden daha keskin
Gün günden daha anlamlı
İyi biliyorum, kalbim
Bakınca korkutan beni bile

Bir durgunluk ki nasıl
Ama anlıyorum, her şey bu durgunluktan kopacak
Bekleyelim, kalbim
Alışalım şimdiden
Nasıl mı, ne zaman mı
Bizim de bir bildiğimiz var, gök.

Edip Cansever
(*Yeni a Dergisi*, S. 7, Ekim 1972, s. 3)

GÜZ BAYAN - 15 MART 1982*

Güz bayan, sarışın, Tomris'di adı
Bir duvarı, üç kedisiyle tavanarasında oturan
Erkenden kalkardı, on parmağı arasında votkası
Dünyasına bakardı -masmavi- aralık balkon kapısından.

Eylül müydü? bana kalırsa
Ne kadar eylül varsa o kadar
Eylüldü sanki o zaman.

Gözlerini yıkardı, kalkardı oturduğu koltuktan
Vardı ya, yoktu bir alacağı mutluluktan
Çiçekli giysileriyle yıl boyu görünür görünürdü
Besbelli kimse görmesindi onu, çekip çıkarmasındı yalnızlığından.

Ekim miydi aylardan?

Çıkardı dışarı, tutardı yolu –nereye–
Berberin, manavın, pastacının yanından
Şöyle bir törendi bu, sabahın kollarına tekrar
Dönerdi hızla evine, girerdi ilk kez giriyor gibi kapısından.

* Şiir, dergide şu açıklamayla yayımlanmıştır: "Cansever'in, Tomris Uyar'ın doğum günleri için yazdığı ve 'yayınlanmamış' olduğunu bildiğimiz şiirlerinden birini, 'mektupları' güzel bir şiirle noktalamak amacıyla yan sayfada yayınlıyoruz". Bu cümlede anılan "mektuplar", Cansever'in Erdal Öz'e gönderdikleri ve *Yeni Düşün*'de yayımlananlardır. Söz konusu mektupları *Şiiri Şiirle Ölçmek*'te (haz. Devrim Dirlikyapan, YKY, 2009) bulabilirsiniz (M.C.D.)

Kasımdı besbelli kasımdı o zaman.

Saçları gümüştendi, yüzü bir menekşeyi emzirirdi sürekli
Konuşsa konuşsa "bu çiçekler kaça" derdi ki bazen
Derdi de, binlerce anlam mı taşırdı sesi?
Salt bu yüzden bir anlam çıkmaz mıydı yoksa sorusundan.

Aralığı saymazsak
Yalnızca çiçekler miydi zaman?

Ve asıl kendini çalışmıştı ki zamandan, zamanlardan
Nasıl mı? çalmıştı işte, öyle bir kuşluk vakti
Ki bardağında bembeyaz –ama bembeyaz–
Kaskatı -ama kaskatı- bir mutluluk da olan.

Hem ocak, hem de şubat mıydı o zaman?

Güz bayan bir öğlen lokantasıyla içiçe
İşte, Ben çektimdi bu fotoğrafı, onlar ki farkına varmadan

Marttı, bir çanak buz dökülürken kahkahasından.

Edip Cansever
(*Yeni Düşün*, S. 3/64, Yaz 1990, s. 35)

GÜNÜN ADI

Doğum günü için Tomris'e

Alkol güne indi, sandalsız bir kıyıda
Suya yeni atılmış bir çakıl
Usul usul devindi.

Dünyanın en tenha noterliğinde
Yazıcının elindeki bir öykü
Çiçeğiyle yaprağıyla senindi.

Hiç korkun olmasın ekim ayından
Ekimde diyelim herhangi bir salıdan
Başını kaldıran herkes biraz sevindi.

Niye sevindi
Derme çatma bir meyhanede çocuksun
Hüzünler içinde saklı
Görünürde mutlusun.

Yaz göründü, Küçük Turgut gene büyüdü
Herkes az az büyüdü
Dünyadan dünyaya düştü üç beş caneriği
Bir demet sümbül
Mutsuzluktan mutluluğa bir iki köprü.

Vidalandı, bir imgeydi kuşkusuz
Zorunlu mu düşünmek
Her doğumda biraz biraz ölümü.

Irmaklardır, ırmaklardır derelerin küçüğü.

MAVİ UÇLU BİR KAPTAN

15 Mart 1981 için

Eldivensiz ve sıkılmış
Hafif hafif terliyor
–Görüyorum, karşımda–
Burnuyla dudakları arası.

Böyledir Tomris'in özel yası.

Annesinin kolyesi
Gün ışığında pembe buğu
Ayakta dursa ne çıkar
Neye benziyor ki oturmuşluğu.

Kansız kesilir boşlukta kolu.

Pasaj'da yapma çiçekler
Laf atar saçlarına
Hazırdır karşılığı, bir öykü bulur
Anlatır gül kokularına.

Görüntüsü kendisi
Akşamüstlerinden yapılmış
Nerden bulmuş acaba göğsü yerine
Kalbine bir ayçiçeği asılmış.

Bir gün bir öğle sonu
Ne tuhaf, avucunda
Kalakalmış bir çocukluk durumu
Bana sorsa tam o sıra
Gözleri camdan bir haziran çukuru.

Susarsa susmayı da konuşan
"Mavi uç"lu bir kaptan.

BİR DOĞUM GÜNÜ İÇİN ÇALGILI ŞİİR

Şu korkunç elektrik
Korkunç ve basit ve su olan
Bir adı vardır elbet
Üstelik gerekli bugünlerde
Bir el fenerinde
Bir deniz çakarında
Olmadık bir yerlerde, sözgelimi
Aydınlığın yaşlanarak tuza dönüşümünde
Unutulmuş bir kentte ve çok uzakta
Mutlaka gizlenmiştir
Tanrıya benzer bir şey olarak
Herhangi bir kayanın yaz kokusunda.

Unutma
Bir gün bir elektrik sevdada
Kapanmış kollarda bir gün
Unutulmak unutulmakta
Sen, Tomris, yaz gelince gelincikten anlarsın
Kırmızısı daha şimdiden
Kapalıçarşı'dan aldığın yaşmakta.

Doğduğun günü hatırla
Gözlerin kırmızıydı kendine bakıp durdukça.

Kitaplara geçmeyecek bu şiir
Benim değildir artık ve kopyası yoktur
Doğmak zamandan çalınmış bir küçük parça.

Ödevi Hazırlayan: Edip.

BU KAÇINCI BAHAR

Sevgili Tomris'e, 15 Mart için

Düş sensin
Düşlerde modaya uyulmaz
Yakıştı çünkü gri olan
Mor-mavi tuvaletin.

Düş sensin
Açtın mı kapısını balkonunun
Saksıda görünen de sen
Sulayan da senin elin.

Düş sensin
Susuz içersin içkini
İçtiğin içki seni görür uykusunda
Uyanınca anlatılmayı seversin.

Düş sensin
Nedense bu yıl kar yağmadı
Bembeyaz kentin içinde
Bilmem ki nasıl anladım çok belli ayak izlerin.

Düş sensin
Gülüşün sisler içinde
"Ve başımda pembeden bir hâle"
Hiç şaşmam, sen olsan böyle söylersin.

Düş sensin
Çünkü sensin düş
Küçücük bir kız çocuğu gibi, tam öyle gibi
Baharını icat edersin.
Düş sensin.

Max Frisch
Montauk
Mavi Sakal

Orhan Pamuk
Babalar, Analar ve Oğullar / Cevdet Bey ve Oğulları – Sessiz Ev – Kırmızı Saçlı Kadın
Şeylerin Masumiyeti
Balkon / Fotoğraflar ve Yazılar

A.N. Wilson
Tolstoy

Behçet Necatigil
Konuş ki Göreyim Seni
Vaktin Zulmüne Karşı - Düzyazılar 3
Dost Meclislerinde Kasideler

Camille Laurens
On Dört Yaşındaki Küçük Dansçı

Javier Marias
Berta Isla

Yıldıray Erdener
Kars'ta Çobanoğlu Kahvehanesi'nde Âşık Karşılaşmaları – Âşıklık Geleneğinin Şamanizm ve Sufizmle Olan Tarihsel Bağları

Franz Kafka
Şato
Ceza Sömürgesi

Amin Maalouf
Uygarlıkların Batışı

Hal Herzog
Sevdiklerimiz, Tiksindiklerimiz, Yediklerimiz – Hayvanlar Hakkında Tutarlı Düşünmek Neden Bu Kadar Zordur?

Nâzım Hikmet
Benerci Kendini Niçin Öldürdü
Kemal Tahir'e Mahpushaneden Mektuplar

Ahmet Ümit
Aşkımız Eski Bir Roman

Metin And
Dionisos ve Anadolu Köylüsü
Kısa Türk Tiyatrosu Tarihi

Doğan Tekeli
Çebiş Evi'nden Hisar Tepeye

Doğan Yarıcı
Terk Edilmiş Sofralar

Abdülhalik Renda
Günlükler 1920 – 1950

Elif Sofya
Hay Huy

William Faulkner
Emily'ye Bir Gül – Seçme Öyküler

Elmore Leonard
Bücürü Ayarla
Rom Kokteyli

Emily Ruskovich
Idaho

Uğur Kökden
Unutmayı Bir Öğrenebilsem

Ömer F. Oyal
Gemide Yer Yok
Önceki Çağın Akşamüstü

Paul Signac
Eugène Delacroix'dan Yeni-İzlenimciliğe

Philippe Soupault
Görünmeyen Yönleriyle

Derviş Zaim
Ares Harikalar Diyarında
Rüyet

Ahmet Emin Yalman
Naziliğin İçyüzü

Romain Rolland
Jean Christophe 3

Marianna Yerasimos
Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Yemek Kültürü
İstanbullu Rum Bir Ailenin Mutfak Serüveni

Ali Teoman
Yazı, Yazgı, Yazmak

Yüksel Pazarkaya
ST. Louis Günlükleri

Waller R. Newell
Tiranlar – Gücün, Adaletsizliğin ve Terörün Tarihi

Nursel Duruel
Geyikler, Annem ve Almanya
Yazılı Kaya

Oktay Rifat
Elleri Var Özgürlüğün
Perçemli Sokak
Yaşayıp Ölmek Aşk ve Avarelik Üstüne Şiirler

Oliver Sacks
Bilinç Nehri

Ali Özuyar
Hariciye Koridorlarında Sinema

İpek Çalışlar
Latife Hanım

Jean Louis Fournier
Otopsim

Betül Tarıman
Maksatlı Mastar

Cemal Süreya
Göçebe
Öp Beni Sonra Doğur Beni

Arthur Schopenhauer
Aşkın Metafiziği

Haz. Sula Bozis, Seza Sinanlar Uslu
İvi Stangali – Ressamı Hatırlamak

Bella Habip
Kültür ve Psikanaliz - Sinema, Edebiyat ve Güncelin Psikanalizi

Benny Anderson
İşte Söyledim - Seçilmiş Şiirler

Claudio Magris
Tuna Boyunca

Donald W. Winnicott
Piggle - Küçük Bir Kız Çocuğunun Psikanalizle Tedavisinin Öyküsü

Publius Ovidius Naso
Dönüşümler I-XV

Rachel Cusk
Övgü

Sue Gerhardt
Sevgi Neden Önemlidir? – Şefkat Bir Bebeğin Beynini Nasıl Biçimlendirir?

David Lewis -Williams
Mağaradaki Zihin

Hasan Gören
Altı Yaprak Üstü Bulut

Marian Warner
Bir Zamanlar Bir Ülkede... Masalların Kısa Tarihi

David Wootten
Bilimin İcadı – Bilim Devrimi'nin Yeni Bir Tarihi

Edip Cansever
Kirli Ağustos

Furuğ Ferruhzad
Rüzgâr Bizi Götürecek – Toplu Şiirler

Nasser Saffarian
Ah Ayetleri – "Furuğ Ferruhzad Hakkında Söylenmemiş Sözler"

Orhan Duru
Bırakılmış Biri

Ralf Rotmann
Baharda Ölmek

Enis Akın
Müjgan

Joseph Kessel
İblisin Oyunu

Lale Müldür
Tehlikeliydi Biliyordum

Marc Augé
Biri Sizi Bulmaya Çalışıyor
Unutma Biçimleri

Erlend Loe
Kadının Fendi

Evangelia Balta
Karamanlı Yazınsal Mirasının Ocaklarında Madencilik

Tarık Dursun K.
Alo, Harika Hanım Nasılsınız?

William Carlos William
Seçme Şiirler

Faruk Duman
Kaptan Kanca'nın Bir Macerası

Halit Ziya Uşaklıgil
Saray ve Ötesi

Megan Hunter
Sondan Sonra